

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
Кафедра фінансів, обліку і аудиту**

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
«ФІНАНСИ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА»**

**16 листопада
2017 року**

м. Київ

УДК 657(082)

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Фінанси: теорія і практика». – К.: НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, 2017. – 255 с.

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції містять короткий зміст доповідей робіт студентів, аспірантів, докторантів і викладачів.

Розраховано на широке коло фахівців, студентів, аспірантів, докторантів і викладачів.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

Гайдаржийська О.М., к.е.н., доцент, завідувач кафедри фінансів, обліку і аудиту Навчально-наукового інституту Економіки та менеджменту НАУ.

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ ЗА ВИПУСК

Пілецька С.Т., д.е.н., доцент, професор кафедри фінансів, обліку і аудиту Навчально-наукового інституту Економіки та менеджменту НАУ.

© Національний авіаційний університет, 2017

КАЛЕНДАР РОБОТИ КОНФЕРЕНЦІЇ

16 листопада, четвер

13⁰⁰ – 13¹⁰ – Реєстрація учасників.

13¹⁰ – 13²⁰ – Відкриття конференції. Виступ Пілецької С.Т. – доктора економічних наук, професора кафедри фінансів, обліку і аудиту Навчально-наукового інституту Економіки та менеджменту НАУ.

13²⁰ – 14⁰⁰ – Засідання тематичної секції.

14⁰⁰ – 14¹⁰ – Закриття конференції.

Тематичні напрями конференції:

1. Теоретичні засади організації фінансів підприємств
2. Напрями операційної, фінансової, інвестиційної діяльності підприємств
2. Інституціональні аспекти функціонування державних та місцевих фінансів
3. Фінансові аспекти місцевого самоврядування
4. Адміністрування податків та податкове регулювання
5. Державний контроль
6. Внутрішній та зовнішній контроль діяльності підприємств та комерційних банків
7. Банківська справа та організація фінансової роботи у комерційних банках
8. Функціонування банківської системи на різних рівнях
9. Розвиток фінансового ринку та управління якістю корпоративної власності
10. Фінансові операції на фондових, валютних біржах та на ринку фінансових послуг
11. Міжнародні валютні та зовнішньоекономічні відносини у функціонуванні Світової валютної системи
12. Страхова справа та розвиток страхового ринку
13. Банківський маркетинг та розвиток ринку фінансових послуг

Регламент:

Доповідь – до 10 хв.

Обговорення доповіді – до 10 хв.

Робочі мови: українська, російська, англійська, польська

ЗМІСТ

Акімов Д.О. ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ЯК ОДНА З УМОВ ЕФЕКТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІПРИЄМСТВА	14
Антипюк Я.І. ЕКОНОМІЧНІ НОРМАТИВИ НБУ ЯК ІНДИКАТОРИ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ МЕХАНІЗМУ БАНКІВСЬКОГО МАРКЕТИНГУ	16
Апполонова О.І. ПАСТКА БІДНОСТІ	18
Ареф'єв С.О. ЕКОНОМІЧНА СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ	19
Ареф'єва О.В. ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОГО ПРОСТОРУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	20
Ар'єфєва О.В., Михайленко О. ВПЛИВ ПОДАТКІВ НА ГОСПОДАРСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ АВІАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА	21
Балашова О.В., Золотухіна Т.С. РОЛЬ МІСЦЕВИХ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ ЯК СКЛАДОВИХ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ	23
Белкина В.В. БАНКОВСКИЙ МАРКЕТИНГ ПО КРЕДИТОВАНИЮ ЖИЛЬЯ	25
Берсуцька С.Я. РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО ЛІЗИНГУ ЯК ІНСТРУМЕНТУ РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ	27
Бикова А.А., Старчук Н.В. ПРИНЦИПИ ОПОДАТКУВАННЯ ТА ЇХ РЕАЛІЗАЦІЯ НА МІСЦЕВОМУ (РЕГІОНАЛЬНОМУ) РІВНІ	28
Білан О.І., Ткаченко О.І. ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА У СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ	30
Бондаренко О.М., Деркач О.С. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ	32
Борисенко Ю.С. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	33
Борисова С.Є., Новосельцева О.Р. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ КРЕДИТНОГО РИНКУ УКРАЇНИ	34

Борисова С.Є., Гончарова М.С.	
ПРОБЛЕМИ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТИВАННЯ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ	36
Бриль І.В.	
ВИЗНАЧЕННЯ СУЧАСНИХ ЧИННИКІВ ВПЛИВУ НА ВЕЛИЧИНУ ДОДАНОЇ ВАРТОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	38
Вірянська О.В.	
ВПЛИВ ІНФЛЯЦІЇ НА ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	39
Владимирець В.Б.	
ОЦІНКА РИЗИКУ КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ БАНКУ	40
Вовк М.С.	
НАПРЯМИ КОНТРОЛЮ ЗА РУХОМ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ	42
Вовк Д.О.	
ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРУВАННЯ ЄДИНОГО ВНЕСКУ НА ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВЕ ДЕРЖАВНЕ СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ (ССВ)	44
Володченко В. В., Алефірова А. В.	
МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ	46
Володченко В. В., Логвінов Б.С.	
УПРАВЛІННЯ ЗБУТОМ ПРОДУКЦІЇ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ З УРАХУВАННЯМ ГАЛУЗЕВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ РИНКУ	48
Гавриленко А.В., Мельниченко М.О.	
ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ АВІАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ: ЧИННИКИ ВПЛИВУ	50
Гаврилко Т.О., Позній Є.	
АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ АВІАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА	51
Гаврилко Т.О., Скрипніченко І.О.	
АНАЛІЗ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЮ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ	52
Гайдаржийська О.М.	
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФІНАНСОВОЇ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ	53
Гайдаржийська О.М., Гавриленко В.Р.	
ДОСЛІДЖЕННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ ФІНАНСОВОЇ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ	54
Головатенко В.В., Бескурнікова Ю.Г.	
СТРАХОВИЙ РИНОК: СТРАХУВАННЯ ШКОЛЯРІВ ВІД НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ	55
Гончар В. В., Бурак П.	
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МЕТОДА НЕЙРОМАРКЕТИНГОВОГО ИССЛЕДОВАНИЯ CARD SORTING ПРИ РАБОТЕ БАНКОВСКИМИ КЛИЕНТАМИ	57

Горідько Р.В., Чуб Л.О.	
АНАЛІЗ ПОПИТУ НА ІНВЕСТИЦІЙНІ РЕСУРСИ	59
Горохова Т.В.	
ВИГРАШНІ МАРКЕТИНГОВІ СТРАТЕГІЇ ДЛЯ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ	61
Гудима В.Ю.	
ПРИНЦИПИ МІСЦЕВОЇ САМОВРЯДНОСТІ В УКРАЇНІ	63
Гуржій Т.К.	
ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	64
Даценко В. В.	
ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	67
Дєдик О.В.	
МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ПІДТРИМКИ МАЛОГО БІЗНЕСУ ТА СУЧАСНІ УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ	69
Деренська Я.М.	
ПРОЕКТНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК СКЛАДОВА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА	71
Дмитренко Ю.С., Касьянюк С.В.	
ДОЦІЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ КРЕДИТІВ У ФІНАНСОВОМУ АНАЛІЗІ ПІДПРИЄМСТВА	73
Драчук Ю.З., Сав'юк Л.О.	
НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВИЩОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ	75
Снітко Є.О., Колосов А.М., Драчук Ю.З.	
ДО АСПЕКТІВ ОСВІТНЬОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА	77
Дьячкова Ю.М., Гарнага Т.С.	
ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕННОСТІ	79
Жам О.Ю., Потомська І.В.	
ФОРМУВАННЯ КАПІТАЛУ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ	82
Жам О.Ю., Романченко К.Т.	
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ТА ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	83
Жданова К. В.	
ИНТЕРНЕТ-БАНКИНГ КАК ИННОВАЦИОННЫЙ ФИНАНСОВЫЙ ИНСТРУМЕНТ СОВРЕМЕННОЙ БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ	84
Задерака Н.М., Желіба А.А.	
ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ В УКРАЇНІ	86
Задерака Н.М., Панасюк В.К.	
ВАЛЮТНИЙ РИНОК УКРАЇНИ.	87
ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ	85

Задерака Н. М., Пирожено Ю.В. ВПЛИВ РІВНЯ ДОХОДІВ НАСЕЛЕННЯ НА РОЗВИТОК СТРАХУВАННЯ	89
Заїка Ю.А. ФІНАНСОВІ, ІНВЕСТИЦІЙНІ ТА МАРКЕТИНГОВІ ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА	90
Зайцев В.С. СТРАТЕГІЧНЕ БЮДЖЕТУВАННЯ ЯК СКЛАДОВА ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА	92
Захарчук М.В. ОСНОВНІ ЗАСОБИ У ПОДАТКОВОМУ ОБЛІКУ	93
Збаразська Л.О. РОЗВИТОК СМАРТ-ПРОМИСЛОВОСТІ В УКРАЇНІ: ФІНАНСОВИЙ АСПЕКТ	95
Івченкова О.Ю., Літвиненко Ю.Д. МАТЕМАТИЧНІ МОДЕЛІ ОПТИМІЗАЦІЇ ФІНАНСУВАННЯ	96
Івченкова О.Ю., Літвиненко Ю.Д. ІСНУЮЧІ МЕТОДИ ОПТИМІЗАЦІЇ ФІНАНСУВАННЯ ІВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	98
Івченкова О.Ю., Лях А.О. АНАЛІЗ КОНЦЕПЦІЙ УПРАВЛІННЯ ПОРТФЕЛЕМ ЗАМОВЛЕНЬ ІТ- ПІДПРИЄМСТВА	100
Каменська О.О. СУЧАСНИЙ СТАН РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ	101
Канова Г.Г. БЮДЖЕТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ ТА СТРУКТУРА ЙОГО МЕХАНІЗМУ	102
Кізімова К. В. МЕТОДИ ПРОВЕДЕННЯ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	104
Кириченко О.О. ОПЕРАЦІЇ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ З ЦІННИМИ ПАПЕРАМИ	106
Клименко А.А. ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯМ	108
Клименко О.М., Пилецкая С.Т. УПРАВЛІННЯ РЕСУРСНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПРОМЫШЛЕННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ	110
Клішук О.В. СУЧАСНИЙ ДИЗАЙН МОНЕТАРНОЇ ПОЛІТИКИ НБУ	112
Ковальова А.І., Совершенна І.О. РЕГУЛЮВАННЯ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В США І ЄС	114
Ковтун К. Ю. СУЧАСНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЙ СИСТЕМИ	116

УКРАЇНИ В УМОВАХ СВІТОВИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	
Ковтун О. Ю.	
ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ЯК СКЛADOVA ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	117
Козачухний А.И.	
ОСОБЕННОСТИ МАРКЕТИНГА В ФОРМИРОВАНИИ ФИНАНСОВОГО РЫНКА	118
Козел А. М	
СУЧАСНИЙ СТАН БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	119
Колесников С.О.	
МЕТОДИ НЕЧІТКОЇ ЛОГІКИ В ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНОМУ МОДЕЛЮВАННІ	120
Коритько Т.Ю.	
ІНСТИТУЦІЙНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ, ЩО ВИРОБЛЯЮТЬ ПРОДУКЦІЮ З ВИСОКОЮ ДОДАНОЮ ВАРТІСТЮ	122
Косилова А.С.	
ВЗАИМОСВЯЗЬ ГРАДОРЕГУЛИРОВАНИЯ С ИНФРАСТРУКТУРОЙ РЫНКА НЕДВИЖИМОСТИ	123
Костюнік О.В.	
ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ Й ОЦІНКИ КАПІТАЛУ КОМПАНІЇ	125
Кравченко Т.І.	
ПЕРЕХІД ВІД ІННОВАЦІЙНОЇ ДО СТАРТАП-ЕКОСИСТЕМИ В УКРАЇНІ: ТЕНДЕНЦІЇ, ХАРАКТЕРНІ ЧИННИКИ	127
Кривенко В.О.	
ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА: ЧИННИКИ ВПЛИВУ	129
Кривицька Н.Ю, Пімжина М.С.	
ОСНОВНІ АСПЕКТИ КОНЦЕПЦІЇ ЗАЙНЯТОСТІ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ	130
Крук О.М., Лендел О.О	
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СУТНОСТІ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ	131
Кунц С. А.	
ВЛИЯНИЕ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НА РАЗВИТИЕ БИЗНЕСА	132
Куропятник А.О.	
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ	134
Куропятник А.О.	
СТАН ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ ФІНАНСОВОГО РИНКУ	136
Кучма Д.Д., Сімаков К.І.	
РОЛЬ ДЕПОЗИТІВ У ФОРМУВАННІ ЕФЕКТИВНОЇ ПОЛІТИКИ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ	138
Лемішко О.О.	
МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ВІДТВОРЕННЯ	140

КАПІТАЛУ: ЗАГАЛЬНОНАУКОВИЙ РІВЕНЬ

Лесик А.В.

МЕТОДИ ПРОГНОЗУВАННЯ ЙМОВІРНОГО БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВ І ОЦІНКА ЇХ ЕФЕКТИВНОСТІ 142

Лукаржевська В.М.

ФІНАНСОВИЙ ЛІЗИНГ В УКРАЇНІ 144

Лукач А.А.

САНАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ЯК МЕХАНІЗМ ВИЖИВАННЯ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ 145

Мазур В. М.

ФОРМУВАННЯ ПОРТФЕЛЯ ІНВЕСТИЦІЙ 147

Масюк І.І.

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК БАНКІВ І СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ 147

Маценко Д.В.

СОВРЕМЕННЫЕ ФОРМЫ КРЕДИТА И ИХ РОЛЬ В ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СИСТЕМЕ 150

Мельничак А. М

ОСОБЛИВОСТІ МАРКЕТИНГУ СТРАХОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ 151

Михайличенко Н.М., Мірошніченко О.О.

ДОСЛІДЖЕННЯ АКТУАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ 154

Михальова Д.Ю.

РОЗВИТОК СТРАХОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ 156

Мішура В.Б., Спіцин А.Є.

ЕВОЛЮЦІЯ ПОНЯТТЯ «ОСНОВНІ ЗАСОБИ» 158

Мішура В.Б., Спіцин В.Є.

ДО ПИТАННЯ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА 160

Мокринська З.В.

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ У ФІНАНСАХ 161

Морозова М.А.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КРИПТОВАЛЮТИ 162

Мусієнко Н.М.

АКТУАЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ – КОНТРОЛЕРІВ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ГАЛУЗІ 164

Назаренко О.С.

РОЗВИТОК БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ 166

Назаренко О.В.

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ЛІЗИНГУ В УКРАЇНІ 168

Назаренко Є., Пушкар О.І.

РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО ВАЛЮТНОГО ФОНДУ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ 170

Олешко Т. І., Козел А. М.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ 172

Павлова М.

ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ КОРИСТУВАННЯ FOREIGN EXCHANGE	173
Петрик В.В.	
НАПРЯМИ КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ	175
Петрищева К.Г.	
АНАЛІЗ ПІДХОДІВ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ	177
Петрова І.П., Трушкіна Н.В.	
КРЕДИТНА ТА ГРАНТОВА СКЛАДОВІ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УКРАЇНІ	179
Пілецька С.Т., Корж М.В.	
СУТНІСТЬ, ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ ІНФЛЯЦІЇ	181
Рустамбеков Г.Б., Пилецкая С.Т.	
МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ УСТОЙЧИВОСТЮ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ	183
Пилипенко О. Е.	
ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ В ОТГ	185
Піскульова І.В.	
ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ КЛЮЧОВИХ ПОКАЗНИКІВ ЕФЕКТИВНОСТІ (КРІ) НА ПІДПРИЄМСТВАХ ПРОМИСЛОВОГО СЕКТОРУ	187
Поляков П.А.	
АНАЛІЗ РІВНЯ ПОТОЧНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ ДАНИХ ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЛУЦЬКИЙ РЕМОНТНИЙ ЗАВОД «МОТОР» ТА ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «МОТОР СІЧ»	189
Полянська Д.А.	
ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА У КОРОТКОСТРОКОВОМУ ПЕРІОДІ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНСТРУМЕНТІВ ОПЕРАТИВНОГО КОНТРОЛІНГУ	191
Порхун Є.І.	
ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ РИЗИКОМ БАНКУ	192
Посилкіна О.В., Бикова Х.	
ІМІТАЦІЙНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФУНДАМЕНТАЛЬНОЇ ФІНАНСОВОЇ ДІАГНОСТИКИ ПІДПРИЄМСТВА	194
Присяжна Г.А.	
ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ	196
Прокопенко Н. С., Тимошенко А. О.	
ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗБОРУ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ЧЕРЕЗ ФІСКАЛЬНУ СИСТЕМУ УКРАЇНИ	197
П'ятецька Б.М.	
ЗОВНІШНІЙ ТА ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ	199

Рекачинская Е.В.	
ИНДЕКС ПОТРЕБИТЕЛЬСКИХ ЦЕН И ИНФЛЯЦИЯ	200
Решетняк Т.В., Івченкова О.Ю.	
ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ЗА ДОПОМОГОЮ МАТЕМАТИЧНОЇ МОДЕЛІ	202
Рибак О.М., Любарець К.А.	
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ АВІАКОМПАНІЯМИ УКРАЇНИ	203
Рибак О.М., Петрусенко Л.О.	
ВПЛИВ СТАНУ ТА СТРУКТУРИ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ РОБОТИ АВІАТРАНСПОРТНИХ КОМПАНІЙ УКРАЇНИ	204
Романескул О.І.	
ПОДАТКОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ БІЗНЕСУ	206
Савчук Л.	
ФОРФЕЙТИНГ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ МЕХАНІЗМ КРЕДИТУВАННЯ ЕКСПОРТУ АВІАЦІЙНОЇ ТЕХНІКИ	208
Сайко О.В.	
ЖІНКИ У ФІНАНСАХ	209
Сапич В.І., Сапич Н.М.	
ВПЛИВ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ НА ОПОДАТКУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	211
Сарбаш В.	
ФИНАНСОВЫЙ АУТСОРСИНГ В УПРАВЛЕНИИ ФИНАНСАМИ ПРЕДПРИЯТИЙ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА	212
Сєдов О. М.	
ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ	214
Скоробогатова Д.И.	
ИССЛЕДОВАНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ МЕХАНИЗМА ФИНАНСОВОЙ САНАЦИИ ПРЕДПРИЯТИЙ В УКРАИНЕ	216
Совершенна І.О., Малиновська А.М.	
КРИПТОВАЛЮТА НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ: НОВІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ЕКОНОМІКИ ТА НАСЕЛЕННЯ	218
Сторожук В.В.	
УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ	219
Судак Н. В.	
СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ ТА ПЕНСІЙНА СИСТЕМА УКРАЇНИ	221
Сухопер Я.І.	
АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ	222
Тесля О.В.	
ПРОБЛЕМИ ФІНАНСУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	223
Ткаченко В.В.	
РОЛЬ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ У РОЗВИТКУ РИНКУ КАПІТАЛУ	225

Ткаченко А. Я.	
ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	226
Ткаченко О.І.	
ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ	227
СУЧАСНОГО ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ	
Ущипівська А.О.	
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ	229
ПІДПРИЄМСТВА	
Федоренко І.В.	
ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ РУХУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ	231
Фоменко Ю.Р.	
ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ В	233
АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО МАРКЕТИНГУ	
Фоменко Ю.Р.	
ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ В	235
АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО МАРКЕТИНГУ	
Чайковська Т.С.	
ВПЛИВ ПЕНСІЙНОЇ РЕФОРМИ НА РОЗВИТОК СТРАХОВОГО	237
НАКОПИЧЕННЯ В УКРАЇНІ	
Чередничок В.І., Борисенко О.М.	
ЕЛЕКТРОННІ ПЛАТІЖНІ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ	239
Черніков В.П.	
АНАЛІЗ ЛІКВІДНОСТІ ТА	241
ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ АВІАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА	
Швець Я.В.	
ПРЯМІ ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ	242
Ширас В.В.	
РЫНОК СТРАХОВЫХ УСЛУГ УКРАИНЫ, ПУТИ	243
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ	
Щепіна Т.Г., Ізотова В.В.	
СУЧАСНІ ПОСЛУГИ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ	245
Щепіна Т.Г., Сасенко Т.А.	
ФОРМУВАННЯ ДЕПОЗИТНОГО ПОРТФЕЛЮ КОМЕРЦІЙНОГО	246
БАНКУ	
Щепіна Т.Г., Яковенко О.Г.	
РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ	247
Яйленко К.О.	
ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ	249
Ямкова Т. А.	
СУТНІСНО-ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ БЮДЖЕТНОГО	250
ФІНАНСУВАННЯ	
Яремко А. Д.	
ПЕРЕДУМОВИ ВИКОРИСТАННЯ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ	252

ПІДПРИЄМСТВОМ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ	
Cersosimo Francesco	
EVALUATION OF INVESTMENT POTENTIAL OF ENTERPRISES	253
Melnyk Vladimir	
SOCIO-ECONOMIC ENVIRONMENT F TAX MANAGEMENT	254
Woźniak Leszek	
OPTIMIZATION OF MANAGEMENT BY ENTERPRISE IN	255
CONDITIONS OF INNOVATIVE TRANSFORMATIONS	

ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ЯК ОДНА З УМОВ ЕФЕКТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА

В сучасних умовах зростають вимоги до служб внутрішнього контролю щодо пошуку резервів удосконалення результатів роботи підприємств, вирішення нових економічних завдань, зниження фінансових ризиків, запобігання проявів шахрайства та крадіжок. Тому значно змінюються акценти в досягненні цих цілей – внутрішній контроль повинен мати превентивний характер, а не констатувати факти помилок, або скоєних злочинів і розробляти рекомендації що до їх усунення.

Для забезпечення виконання таких функцій, потрібно відповідним чином організувати апарат внутрішнього контролю, запровадити наукову організацію праці, сформувати матриці контрольних дій по найбільш важливим господарським операціям, розробити або адаптувати сучасні програмні інформаційні системи до потреб оперативного, своєчасного внутрішнього контролю.

У зв'язку з цим виникає актуальна проблема, пов'язана з визначенням нових напрямків трансформації внутрішнього контролю, що відбуватимуться при переході від його традиційних функцій до превентивних дій, які повинні забезпечувати недопущення втрат та недоотримання вигід від фінансових та господарських операцій.

Необхідність інноваційної моделі організації внутрішнього контролю на підприємстві привертає дослідницьку увагу багатьох зарубіжних і вітчизняних вчених і фахівців. Але, незважаючи на існуючі розробки, присвячені внутрішньому контролю на підприємствах, існує певна проблема, пов'язана із недостатністю дослідження практичного досвіду з даного питання і розробки рекомендацій що до його впровадження.

Дослідження менеджменту ефективно працюючих підприємств довели, що у своїй практичній діяльності працівники бюро внутрішнього контролю керуються Законами України, діючими положеннями, інструкціями і іншими інструктивними і нормативно-технічними і методологічними документами, вимогами функціонуючої на підприємствах системи менеджменту якості, стратегією розвитку підприємства, технічними інструкціями по роботі в комп'ютерних системах і корпоративній мережі, статутом підприємства.

До виробничих функцій бюро внутрішнього контролю таких підприємств відносяться: своєчасне здійснення контролю поточних платіжних документів по всіх видах платежів витратної частини бюджету акціонерного товариства з метою зниження витрат володіння підприємства; досягнення максимально-можливої економічної ефективності і мінімізації ризиків підприємства при проведенні контролю; забезпечення зниження витрат на основі моніторингу і аналізу кон'юнктури ринку матеріальних ресурсів, що придбаваються,

об'ємів поставок з урахуванням багатоваріантності пошуку і оптимальності вибору постачальників за ціною і якістю, вимогами міжнародних стандартів якості ISO 9001: 2000, перевірки рівня цін на аналогічну продукцію різних фірм-конкурентів, попиту і пропозиції на ринках; виконання перевірки платежів по закупівлі матеріальних ресурсів, послуг (робіт), що придбаваються, на стадії ухвалення рішення в частині достовірності інформації по оптимальному вибору постачальника на альтернативній основі; проведення контролю платіжних документів по виконанню укладених і оформлених договорів і контрактів на закупівлю необхідних матеріальних ресурсів (робіт, послуг); виконання вибіркового контролю оптимального вибору постачальника на стадії укладення контракту на поставку матеріальних ресурсів (робіт, послуг); забезпечення зниження витрат підприємства по придбанню запасів за рахунок перевірки обґрунтованої потреби для потреб основного і допоміжного виробництва з урахуванням залишків матеріальних цінностей на складах підприємства; на основі дослідження ринку і моніторингу цін проведення перевірки достовірності інформації прийнятих рішенні по закупівлям керівниками підприємства, вказаної в порівняльних аналізах цін по придбанню сировини і матеріалів, та ін.

На підприємствах також розроблена своя методика формування і контролю виконання платіжних документів по всіх видах платежів, яка розроблена з метою проведення ефективного контролю при здійсненні фінансових операцій з резидентами і нерезидентами України, а також проведення розрахунків по обов'язкових платежах витратної частини бюджету, з використанням електронного документообігу і штрихового кодування.

Наприклад, система внутрішнього контролю закупівель дозволяє уникнути цілої низки ризиків, пов'язаних з втратами, що обумовлені придбанням ресурсів за завищеною ціною, у ненадійних постачальників, забезпечених страховим запасом, а також постачання яких супроводжується великими накладними витратами (на транспортування та зберігання).

Таким чином, розглянутий практичний досвід підприємств, дозволяє зробити висновки, що важливішими ланками системи внутрішнього контролю є мінімізація ризиків закупівель і розрахунків з постачальниками, тому що ця стадія господарського процесу приховує можливості шахрайства та використання корупційних схем. Подальше вдосконалення організації внутрішнього контролю повинно бути пов'язано, перш за все, з використанням спеціальних програмних продуктів та технічних заходів, розробки алгоритму дій при перевірці усіх документів, а також посилення особової відповідальності працівників служб внутрішнього контролю.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Фоміченко І.П

ЕКОНОМІЧНІ НОРМАТИВИ НБУ ЯК ІНДИКАТОРИ ЕФЕКТИВНІСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ МЕХАНІЗМУ БАНКІВСЬКОГО МАРКЕТИНГУ

Актуальність реалізації маркетингу в банківському секторі України має виняткове значення в період розвитку фінансового і грошово-кредитного ринків. Реформа в банківській сфері випереджає перетворення в інших галузях економіки.

Дотримання економічних нормативів, встановлених НБУ, є ще одним показником ефективності реалізації механізму банківського маркетингу, оскільки свідчить про стабільний економічний стан банку, його фінансову надійність. Отже, ефективність реалізації механізму банківського маркетингу може бути визначена через відповідну зміну економічних нормативів, що є обов'язковими для виконання банками.

Банки з метою визначення реального розміру регулятивного капіталу з урахуванням ризиків у своїй діяльності зобов'язані постійно оцінювати якість усіх своїх активів і позабалансових зобов'язань (здійснювати їх класифікацію, визначати сумнівні та безнадійні щодо погашення); здійснювати відповідні коригування їх вартості шляхом формування резервів для покриття очікуваних (можливих) збитків за зобов'язаннями контрагентів.

Банки формують резерви за такими активними операціями: кредитними операціями; операціями з цінними паперами; дебіторською заборгованістю; простроченими понад 31 день та сумнівними до отримання нарахованими доходами за активними операціями; коштами, розміщеними на кореспондентських рахунках у банках (резидентах і нерезидентах), які визнані банкрутами або ліквідовуються за рішенням уповноважених органів, або які зареєстровані в офшорних зонах.

Порядок класифікації активних операцій банків і визнання їх нестандартними, формування та використання резервів під ці операції, мінімальний розмір резервів під активні операції банків установлюється відповідними нормативно-правовими актами Національного банку [1].

Важливою особливістю механізму банківського маркетингу є сприяння подальшому розвитку та стабілізації кредитного ринку України. Основними напрямками цього процесу є:

- використання коштів, отриманих від грошової приватизації (за умови реальної оцінки вартості об'єктів, які підлягають приватизації);
- спрямування коштів на структурну перебудову економіки та виділення пріоритетних галузей і підприємств, які можуть найближчим часом бути конкурентоспроможними на внутрішньому та зовнішньому ринках та дати відповідні грошові надходження до банківських інститутів;

- посилення та створення більш дієвого контролю за системою оподаткування шляхом посилення контролю за системою грошових розрахунків між суб'єктами підприємницької діяльності, заборони бартерних та інших видів розрахунків;

- проведення приватизаційних процесів, у тому числі приватизації землі, та використання коштів від продажу підприємств, які збанкрутували або не рентабельні;

- повернення до практики використання середньо- та довгострокових облігацій внутрішньої державної ощадної позики, на основі погашення їх номінальної вартості в доларовому еквіваленті на момент випуску та з щорічним відшкодуванням відсотків в іноземній валюті, що дасть можливість залучити значні кошти населення та підприємців у національній та іноземній валюті [2].

Таким чином, теоретичне обґрунтування та практична реалізація механізму банківського маркетингу повинна визначатись загальнодержавними процесами соціально-економічних перетворень в Україні, стати дієвим інструментом макроекономічної стабілізації та зростання. В контексті запобігання ризикам банківської діяльності як способи захисту виокремлюються такі дії: поширення ринкової частки банку, залучення нових клієнтів шляхом використання диференційних банківських продуктів. Водночас автори наведених праць відносять аналіз банківських ризиків до сфери банківського менеджменту. Отже, має місце суперечність між способами захисту, які є кінцевою метою банківського маркетингу, та сферою, яка призначена займатися оцінкою банківських ризиків. Тому аналіз банківських ризиків логічно розглядати як складову механізму банківського маркетингу, яка має на меті не взагалі уникнути ризику, а раціонально їм управляти. Аналіз структури ризику, оцінка міри ризиків, управління різноманітними ризиками є складовими механізму банківського маркетингу.

Література:

1. Аналіз банківської діяльності: Підручник / А. М. Герасимович, М. Д. Алексеєнко, І. М. Парасій-Вергуненко та ін.; Під ред. А. М. Герасимовича. - М.: Фінанси, 2010.
2. Гайдук Л. А. Механізм реалізації системи інноваційно-цільового управління // Вчені записки: Серія «Економіка»: Збірник наукових праць. - Випуск одинадцятий. - Київ: Університет економіки і права «КРОК», 2014. - С. 178-185.

Науковий керівник: к.е.н., ст. викладач Заїка Ю.А

ПАСТКА БІДНОСТІ

На сьогоднішній день в нашій країні відсоток людей, які живуть в бідності становить 60%. Україна в 2017 році все ще відноситься до десятки найбідніших країн. Чому ж це відбувається і чому люди змушені жити в «пастці бідності»?

Пастка бідності – це таке явище, яке виникає в певній країні через те, що побудована не правильна система її розвитку. Пастка бідності для українців – це соціально-економічний механізм, в якому задіяні фактор деградації економіки та бідність населення. Пастку бідності можна розглянути як кругообіг: відсутність надійних прав власності – короткострокові інвестиції, злиття бізнесу та влади – низькі доходи населення – великі ставки податків – зменшення внутрішнього ринку – слабка економіка. Це все, як правило, призводить до кризи.

Розглядаючи проблему пастки бідності, можна дійти до думки, що все залежить від ментальності людей. Часто можна почути від різних категорій людей, що в їх бідності винні: держава, президент, директор, чоловік/жінка, батьки...І такі люди винять всіх навкруги, тільки не себе. В них не має ні часу, ні грошей, ні бажання розвитку. Щодня один за одним, таким чином, люди знищують себе фізично і морально. Громадяни не спроможні виправити своє становище переїжджають або прагнуть переїхати за кордон. За результатами опитувань у 2016 році, 30% українців хотіли б поїхати за кордон на постійне місце проживання, 40% — хотіли б працювати за кордоном. Це досить вагова частка населення, яка прагне жити краще.

Існує думка, що бідні завдають самі собі найбільший збиток. Наприклад, піддаючись вдалій маркетинговій компанії, імпульсивні люди можуть за знижками купити собі зовсім непотрібні речі. Або ж для підняття свого соціального статусу купують дорогі мобільні телефони, беруть машини в кредит чи будь-які інші речі, що дає їм змогу підняти власний статус. Бідна людина знає, або як здається їй, що знає, ніколи не зможе накопити грошей на будинок, машину, поїздки на відпочинок за кордон, тому більшість живе одним днем.

Щоб вибратися із пастки бідності, насамперед, потрібно почати з таких дій: змінити ціль від бідності до високорозвинутості, вкладати гроші не тільки в техніку, а й в розвиток людей; нарешті визначити права власності та не допускати переділу власності; почати думати про майбутнє; розробити стратегії та тактики для зростання та розвитку фінансової системи. Отже, мало хотіння вийти з пасти бідності і для цілої країни, це нереально за один день. Для цього потрібно почати з кожної людини і з кожного бізнесу.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Мокринська З.В.

ЕКОНОМІЧНА СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ

В умовах здійснення перетворень економічних процесів підвищується невизначеність дії складових конкурентного середовища, що обумовлює рухливість підприємництва щодо вибору галузі реалізації, напрямів ведення бізнесу із зкеруванням на інноваційні підходи у всіх видах діяльності. Саме зміна попиту та пропозиції стає передумовою та рушійною силою зміни напрямків підприємницької діяльності, її інноваційності, використанні крауд-методів щодо організації та планування, маркетингу та аутсерсінгу.

Підприємницьке середовище будь-якої країни та її економіки є унікальним (таким, що має національні особливості) та більш динамічним з точки зору адаптації до ринкової кон'юнктури, тому має ґрунтуватись на більших ступенях свободи задля розширення його ролі у суспільстві, можливості самореалізації підприємницьких та лідерських здібностей, інноваційної спрямованості управлінських рішень. Трансформаційні зміни, які включають зміну парадигми встановлення економічних відносин між суб'єктами господарської діяльності, певним чином обумовлюють змістовне наповнення інформаційної складової переформатування підприємництва обираючи, нове підґрунтя формування контрагентів та систему впливів на середовище, в таких умовах доцільно розглядати економічну стійкість підприємництва як явище та процес, що змінюється у просторі та часі.

Разом з тим, поняття «економічна стійкість» здебільшого розглядається вченими при оцінюванні підприємства з позиції його стану та наповненістю ресурсами та запасами, разом з тим, це відноситься і до підприємництва, оскільки воно також ґрунтується на задієнні ресурсів для своєї реалізації та виконує ресурсну функцію в соціально-економічному середовищі на макро-, меза- та мікрорівнях. Саме на цих рівнях створюються умови для здійснення підприємницької діяльності як нормативні, так і щодо соціальної підтримки та сприяння, забезпечуючі відповідні елементи економічної безпеки. Особливості економічної стійкості підприємництва проявляються при розгляді юридичного оформленні його як підприємства, або початковий етап створення бізнесу, або інноваційне підприємництво без створення юридичної особи. Втім, доцільно в даному контексті розглядати економічну стійкість підприємництва як сталість існування його як явища та здатність постійно протистояти опору змінам споживачів, зберігати інноваційний характер діяльності.

Слід зазначити, що запропоновані види стійкості певним чином можуть буди застосовані і для підприємництва (підприємницької діяльності), якщо його розглядати як певну групу суб'єктів господарювання, об'єднану за регіональною та (або) галузевою ознакою. В контексті підприємництва

розглянуті чинники, що впливають на економічну стійкість, посилюються непевністю з огляду на ризиковість діяльності, обумовлену інноваційністю продукту чи послуги, вимоги до інноваційності персоналу, його здатності опановувати новостворені реалії.

Оскільки підприємництво проявляє свої характеристики через процеси, які відображають сутнісне наповнення та певні властивості, розвиток особистості, самостійне виконання певної роботи, то відбувається ототожнення підприємництва та підприємницької діяльності. Разом з тим, слід додати, що підприємницька діяльність змінює рівновагу ринку, деградацію його за рахунок виводу нового інноваційного товару, здатного сформувати певний сегмент із новими параметрами та дати, таким чином, нову хвилю конкурентної боротьби та поштовх для виробництва товарів-субститутів.

**Ареф'єва О.В., д.е.н., професор
Національний авіаційний університет**

ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОГО ПРОСТОРУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Ринкові умови господарювання постійно знаходяться у процесі змін, ґрунтуючись на економічних законах, правовому забезпеченні, складових конкурентного середовища, що стає передумовою для прийняття управлінських рішень з більшою кількістю змінних, які виникають у 3Д просторі функціонування суб'єктів господарювання.

Фінансовий простір можна розглядати як певна складова середовища економіки країни, яка має свої особливості формування, встановлення взаємозв'язків між ними та дозволяє динамічно на підставі прискореного використання інформаційних технологій змінюватися як шляхом адаптації до вимог діяльності суб'єктів господарювання, так і революційним шляхом, впроваджуючи віртуальні системи накопиченні фінансових ресурсів. Підтвердженням цього стало застосування майже паралельної фінансової системи з використанням блокчейн та криптовалют, які поширюються швидкими темпами, охоплюючи все більше учасників.

Територіальний устрій та економічні умови конкретної країни в даному контексті перестають існувати, що дозволяє встановлювати зв'язки іншого роду, що і вимагає постіндустріальне суспільство. Разом з тим, слід зазначити, що певне ієрархічний устрій все ж таки існує і він здебільшого відображає себе через мікро-, мезо-, макро- та глобальний рівні, оскільки спирається на специфіку проявлення рис підприємців відповідно до національне, культурне, релігійне, психологічне забарвлення.

Саме людський потенціал в просторовому контексті, що характеризується ще рівнем освіти, відсутністю вузько корпоративних

інтересів і обмежень, що знижує ступінь внутрішньої керованості, здатен до самоорганізації. Він у сприятливих умовах стає джерелом розвитку знань, які забезпечують інтелектуалізацію наповнення економічного простору в цілому, та фінансового, зокрема, оскільки саме через фінансову складову здійснюються відносини с приводу розподілу та перерозподілу як суспільних благ, так і конкретного працівника.

Фінансовий простір стає найактивнішою складовою економічного простору, оскільки наповнений здебільшого фінансовими активами, здатними досить швидко перетворюватись на інший фінансовий актив або на гроші, якщо розглядати фінансовий ринок. Фінансовий простір підприємств дещо відрізняється, оскільки ґрунтується на різних видах активах, в тому числі і мало ліквідних, тому його елементом є фінансова безпека (небезпека) та сукупність забезпечуючих механізмів економічної стійкості і платоспроможності. Розуміючи, що у фінансового простору є певні межі, особливо, коли йдеться про підприємства, зміна їхнього якісного стану здійснюється згідно обраного вектору із використанням інноваційних стратегій в організації потоків у ньому.

Ареф'єва О.В., д.е.н., професор

Михайленко О., студент

Національний авіаційний університет

ВПЛИВ ПОДАТКІВ НА ГОСПОДАРСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ АВІАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Рівень оподаткування, що склався в економіці, має створювати умови для посилення заінтересованості платників податків у підвищенні ефективності своєї господарської діяльності, а також для забезпечення їх власними інвестиційними ресурсами, що закладе основи для економічного розвитку і зростання податкових надходжень до бюджету у перспективі.

Здійснюючи узагальнення теоретичних положень і методичних підходів до визначення податкового навантаження на різних рівнях управління, потрібно знаходити ефективні пропозиції та нове вирішення завдання оцінки податкового навантаження на рівні економіки, її окремих галузей і конкретних підприємств з огляду на необхідність створення умов для підвищення господарської та інвестиційної активності суб'єктів господарювання і зростання економіки країни в цілому, в тому числі:

Дослідження форм прояву податків з метою поглиблення розуміння їх ролі у процесі вирішення головних завдань управління економікою дозволило з'ясувати, що функціями податку, які визначають його сутність, є фискальна і регулююча. Фискальна функція податків, сприяючи формуванню державних фінансових ресурсів, дає можливість державі втручатися в економіку і цим об'єктивно зумовлює використання регулюючої функції податків. Посилення

однієї функції податків та послаблення другої впливають на стан економіки і суспільства. Тому тільки при збалансованості фінансової та регулюючої функцій податків створюються умови для стабільного й ефективного економічного розвитку.

Виходячи з обраної моделі розвитку і проголошеної економічної політики, держава розробляє відповідну податкову політику, яка має на меті досягти позитивних результатів як з точки зору забезпечення стійких і зростаючих доходів бюджету, так і врахування інтересів платників податків. Обрана модель економічного розвитку є основою взаємодії фінансової та регулюючої функцій податків, форми реалізації яких (частка податків і частка прибутку, що залишається в економіці для забезпечення її стабільного розвитку) залежать від конкретних соціально-економічних умов, які складаються в тій чи іншій країні та визначають рівень податкового навантаження.

Вивчення сучасних світових тенденцій дає підстави стверджувати, що рівень оподаткування в Україні є порівнянним з рівнем податкового навантаження у європейських державах. Разом з тим у нашій країні в останні роки в динаміці цього показника не простежується стійких тенденцій. Причому в Україні коливання показника податкового навантаження є значно вищим, ніж у державах ЄС, а це говорить про те, що заходи, які вживаються урядами цих країн у сфері оподаткування, є більш зваженими. Це створює відносно стабільні умови для роботи зарубіжних підприємств, а також позначається на конкурентоспроможності податкових систем і перспективах зростання економіки в цілому.

Розрахунки показників податкового навантаження на підприємства різних підгалузей Мінпромполітики України, проведені за запропонованими в економічній літературі методиками, свідчать, що ці показники характеризуються значною диференціацією, а їх використання не дає комплексного уявлення про вплив податків на дохід суб'єктів господарювання, їх ліквідність і платоспроможність.

У процесі аналізу виявлено, що в сучасних умовах одним з основних інструментів регулювання податкового навантаження на мікрорівні має бути податок на прибуток підприємств, в якому закладено значний стимулюючий потенціал. У роботі обґрунтовано, що саме по собі зниження ставки цього податку не гарантує приросту виробництва за рахунок інвестицій. Більш ефективним механізмом регулювання податкового навантаження на підприємства зарекомендували себе податкові пільги, що надаються окремим платникам податку на прибуток.

Вимоги до показників податкового навантаження на макро-, мезо- і мікрорівнях є неоднаковими, оскільки конкретні завдання, які стоять перед такими різними управлінням, різні. Тому і методичні підходи до формування показників податкового навантаження на цих рівнях також повинні відрізнятися між собою. Зокрема, показник податкового навантаження на економіку є важливим при порівняльному аналізі рівня оподаткування в окремих країнах і для прийняття рішень, які б сприяли підвищенню

конкурентоспроможності вітчизняної податкової системи як фактору припливу інвестицій у національну економіку. З огляду на це, показник, який застосовується для оцінки податкового навантаження на макrorівні, має бути порівнянним з аналогічним показником, використовуваним в інших країнах.

Показник податкового навантаження на мікрорівні повинен забезпечувати інформацію про рівень оподаткування конкретного підприємства. Оскільки за допомогою одного показника оцінити вплив податків на фінансово-господарську діяльність підприємства, його ліквідність і платоспроможність практично неможливо, то у дипломній роботі проаналізовано запропонований методичний підхід до оцінки податкового навантаження на цьому рівні на основі системи показників, який включає в себе податкове навантаження на прибуток і на сукупний дохід підприємства, а також коефіцієнти впливу адміністрування податків (відшкодування, авансові платежі до бюджету) на поточні зобов'язання підприємства та на величину його оборотних коштів.

Балашова О.В., к.е.н., доцент

Золотухіна Т.С., магістр

Донбаська державна машинобудівна академія

РОЛЬ МІСЦЕВИХ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ ЯК СКЛАДОВИХ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

Постановка проблеми. Місцеве оподаткування в Україні до сих пір знаходиться на початковому етапі розвитку. У ньому не повністю відображаються ринкові умови господарювання, які вже існують в Україні. Воно не забезпечує достатнього обсягу надходжень до місцевих бюджетів, не в повному обсязі відповідає принципам ефективності витрачання зібраних податків, дешевизни справляння, фіскальної прибутковості, застосування різних баз оподаткування та іншими принципами. Незважаючи на прийнятий Податковий кодекс України, відповідно до якого проведено тотальне реформування всіх місцевих податків і зборів, витрати на їх адміністрування не відповідають надходженням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Місцеве оподаткування в Україні має стати регулятором місцевого економічного розвитку. Під час його трансформації необхідно забезпечити реалізацію всіх загальних принципів оподаткування, критеріїв, притаманних податкової політики розвинених країн. Дану проблему визначають як надзвичайно актуальну. Серед вітчизняних вчених питаннями місцевого оподаткування серйозно займаються такі, як В.Л. Андрущенко, А.І. Крисоватий, М.І. Крупка, І.А. Луніна, В.М. Мельник, Ю.В. Пасічник, А.М. Соколовська, Л.Л. Тарангул, В.Н. Федосов та інші.

Метою доповіді виступає дослідження сутності місцевих податків і

зборів, а також особливостей реалізації загальних принципів оподаткування вчасно їх справляння. Також це є розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення існуючого механізму справляння місцевих податків і зборів в Україні на основі узагальнення вітчизняного законодавства.

Основні результати дослідження. Власні податкові повноваження органів місцевого самоврядування повністю реалізуються при місцевому оподаткуванні. Варто відзначити, що місцеві податки і збори розглядають з різних позицій. Так, інститут місцевих податків і зборів запропоновано трактувати як законодавчо закріплену групу правових норм, яка регламентує порядок введення податкових платежів міськими, селищними та сільськими радами, механізм їх справляння та зарахування до місцевих бюджетів для виконання завдань в межах власної компетенції органів місцевого самоврядування. Успішне вирішення функцій і завдань, що покладаються на органи місцевого самоврядування неможливе без економічної основи, складовим елементом якої є доходи місцевих бюджетів. Здатність місцевого самоврядування забезпечити ефективне функціонування територіальних громад та вирішувати питання їх соціально-економічного розвитку потребує належного фінансового забезпечення.

Проголошена автономія органів місцевого самоврядування має бути підкріплена відповідними правами щодо стягнення на власній території податків і зборів в обсягах, достатніх для задоволення потреб місцевого розвитку. Ефективне використання інституту місцевих податків і зборів сприятиме акумуляції фінансових ресурсів, необхідних для розвитку як територіальних громад, так і держави в цілому. Таким чином, місцеві податки і збори розглядаються з позиції правових норм і при цьому враховується тільки український досвід адміністративно-територіального поділу базового рівня на міста, села і селища. Ще місцеві податки і збори розглядаються як обов'язкові платежі, які законодавчо встановлюються державою, регламентуються органами місцевого самоврядування.

Місцеві бюджети прийнято рахувати як нижчу ланку бюджетної системи України. Незважаючи на те, що питома вага доходів місцевих бюджетів в зведеному бюджеті незначна, вони є фундаментом бюджетної системи, без якого не можливо покращити бюджетні взаємовідносини в відповідності до функцій місцевого самоврядування.

Для досягнення оптимальної забезпеченості Державного та місцевих бюджетів та пропорційності між ними повинна бути виконана умова єдності бюджету і державного плати економічного і соціального розвитку. Бюджет різного рівня повинен бути забезпечено постійними доходами, які тісно пов'язані з економічною, соціальною і екологічною ситуацією в регіоні. Кожен бюджет повинен бути збалансовано незалежно від обсягів джерел доходів.

Висновок. Місцеві бюджети повинні бути збалансовані та забезпечені постійними надходженнями. Місцеві бюджети тісно пов'язані з економічною та соціальною ситуацією в кожному регіоні. система оподаткування

місцевими податками і зборами пройшла тривалий шлях еволюційного розвитку та удосконалення. Як окрема економічна категорія, доходи місцевих бюджетів виражають сферу економічних відносин суспільства, яка пов'язана з формуванням, розподілом і використанням фінансових ресурсів регіонального рівня, використовується місцевими органами влади для забезпечення поточних і перспективних завдань розвитку регіону. Сучасна система оподаткування місцевими податками і зборами в Україні, насамперед, не відповідає загальноновизнаним у світовій практиці критеріям самодостатності та економічної доцільності.

Література:

1. Закон України «Про систему оподаткування» / Офіційний сайт: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1251-12>
2. Податкова система: Навчальний посібник // В.Г.Баранова, О.Ю. Дубовик, В.П. Хомутенко та ін.; за ред. В.Г. Баранової. – Одеса: ВМВ, 2014. – 344 с.
3. Сучасний стан податкової системи України та перспективи її розвитку // Цимбалюк О.І //Актуальні проблеми економіки. – 2016. – С. 103-106

Белкина В.В., студентка

ГВУЗ «Приазовский государственный технический университет»

БАНКОВСКИЙ МАРКЕТИНГ ПО КРЕДИТОВАНИЮ ЖИЛЬЯ

В 90-х годах XX века в связи с переходом к рыночной экономике жилищное строительство лишилось доминирующего государственного бюджетного финансирования и не смогло в короткие сроки переориентироваться на рыночные принципы. В результате проблема жилищного строительства и обеспечения граждан доступным и комфортным жильем стоит в современной Украине особенно остро.

Разрешить эту проблему возможно только путем становления рыночных отношений в сфере жилищного строительства, по-новому формируя источники его финансирования. В существующих условиях наиболее приемлемым способом финансирования жилищного строительства должно стать кредитование, обеспеченное ипотекой, развитие которого является одной из актуальных задач в нашей стране [1].

Финансирование в необходимых для строительства объемах всегда связано с предоставлением крупных денежных сумм, поэтому кредитные организации во всех без исключения случаях кредитования требуют от застройщика, соответствующего равновеликого обеспечения. При этом ипотека особенно часто применяется на практике по причине более высокой степени ликвидности недвижимого имущества по сравнению с любым другим закладываемым имуществом. На сегодняшний день ипотека является

наиболее привлекательным видом залога, особенно в сфере кредитных правоотношений.

Механизмы финансирования строительства за счет кредитов, обеспеченных ипотекой, отлажены в большинстве развитых стран. Кредитные организации обеспечивают финансирование как производителей жилищной продукции – застройщиков, так и ее конечных потребителей – граждан.

Проблемы финансирования жилищного строительства и приобретения гражданами готового жилья в этих странах решаются с помощью кредитов, обеспеченных ипотекой: строительных кредитов, обеспеченных ипотекой, застройщикам и классических кредитов, обеспеченных ипотекой, населению. Данные кредитные программы привлекают на рынок недвижимости и строительства дополнительные средства, которые способствуют увеличению темпов экономического роста государства.

Программы развития жилищного строительства практически всегда являлись важнейшей составной выхода из экономических кризисов индустриально развитых стран в различные периоды времени, так как жилищный рынок имеет специфические характеристики, которые определяют его особое место в экономике и являются причиной высокого мультипликативного эффекта инвестиций в жилищное строительство, объясняемого тем, что: во-первых, жилищное строительство имеет большой коэффициент взаимосвязи с другими отраслями экономики; во-вторых, приобретение жилья приводит к резкому увеличению спроса на сопутствующие товары (мебель, бытовую технику и т.п.); в-третьих, в результате приобретения жилья оказываются вовлеченными в экономический оборот сбережения домашних хозяйств [2]. Данная схема предполагает, что застройщик компенсирует банку выпадающие доходы, которые возникают из-за дополнительного понижения процентной ставки по ипотеке.

Тем, кто планирует воспользоваться предложением от застройщика, следует внимательно изучить условия акции. «Не исключено, что декларация о субсидировании ипотечной ставки по факту окажется маркетинговой ставкой, не имеющей ничего общего с процентом в кредитном договоре. Рекламный ход, позволяет показать уровень экономии на фоне стандартных ипотечных предложений, но клиент по факту приобретает жилье с небольшой скидкой, заключая кредитный договор на обычных условиях.

Субсидирование ипотечной ставки со стороны застройщика для любых программ кредитования существовало и раньше. Сейчас, маркетинговая ставка не пользуется большой популярностью среди покупателей — люди предпочитают прямую скидку, потому что в ряде случаев это выгоднее. Менеджер Est-a-Tet приводит в пример следующий расчет [3]. У покупателя есть два варианта: первый — взять ипотеку на первые три года с учетом коммерческого субсидирования под 9%, а затем перейти на стандартные 12% годовых. Второй вариант — попросить у продавца скидку в размере 5% (что аналогично маркетинговой ставке 9% на три года).

В целом для заемщика в программах маркетингового субсидирования от застройщиков нет подводных камней. Нужно подсчитать, какую выгоду клиент извлечет из маркетинговой ставки.

Литература:

1. Леонова Е. В. Актуальность государственной поддержки ипотечного кредитования / Е.В. Леонова. - [Электронный режим доступа]: <https://e-koncept.ru/2017/770386.htm>
2. Лепехин И.А. Развитие системы кредитования жилищного строительства, обеспеченного ипотекой, как способ решения проблемы обеспечения граждан жильем / И.А. Лепехин. - [Электронный режим доступа]: <http://be5.biz/ekonomika1/r2011/00440.htm>
3. Миронов В. И. Коммерческое субсидирование ипотеки: помощь или маркетинг / В.И. Миронов. - [Электронный режим доступа]: <http://ipoteka.realty.rbc.ru/article/kommercheskoe-subsidirovanie-ipoteki-pomosh-ili-ma/>

Научный руководитель: к.э.н., ст. препод. Заика Ю.А.

Берсуцька С.Я., к.е.н., доцент

Ректор ПВНЗ «Донецкий университет економіки та права»

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО ЛІЗИНГУ ЯК ІНСТРУМЕНТУ РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Розвиток сфери виробництва під впливом науково-технічного прогресу, перехід до економіки знань, а також обраний Україною шлях до євроінтеграції та підвищення інвестиційної привабливості і конкурентоспроможності вітчизняних товарів вимагає нагального пошуку та впровадження методів оновлення матеріально-технічної бази і модифікації основних фондів суб'єктів господарювання різних форм власності. Одним з таких методів є фінансовий лізинг.

Фінансовий лізинг в Україні сьогодні є ефективним інструментом тих компаній, що активно розвиваються на внутрішньому ринку, завойовуючи його частку та зміцнюючи свої конкурентоспроможні позиції шляхом поновлення виробництва, впровадження новітніх технологій, використання високотехнологічного обладнання. Крім того, в останні роки значно зріс і професійний рівень фінансового та технічного керівництва суб'єктів підприємницької діяльності. Позначилися і суттєві позитивні зміни в законодавстві, які регулюють лізингову діяльність в Україні. Відносини фінансового лізингу на законодавчому рівні регулюються трьома документами: Цивільним Кодексом України (& 6, гл. 58), Господарським Кодексом України (ст. 292) та Законом про фінансовий лізинг. Цивільний Кодекс України визначає наступні види лізингу: фінансовий та оперативний. Оперативний лізинг мало чим відрізняється від оренди, в той же час при фінансовому лізингу можуть виникнути багато труднощів. Наприклад,

майно, яке передано в лізинг, є заставою. Якщо у лізингоотримувача виникають фінансові проблеми і він не може своєчасно виконати зобов'язання за лізинговим платежем, то лізингодавець має право вилучити це майно. Платежі за лізингом включають відшкодування вартості майна, яке згодом може бути придбане лізингоотримувачем за залишковою вартістю.

Основними перешкодами в розвитку ефективного ринку лізингових послуг в Україні є нестача довгострокових коштів лізингодавців та низька платоспроможність більшості потенційних лізингоотримувачів. Саме це значно підвищує ризикованість лізингових відносин. Як фінансова послуга, лізинг є фактором підвищення конкурентоспроможності вітчизняних виробників, ефективності виробництва, покращення якості вироблених продуктів та наданих послуг.

Бикова А.А., студентка

Старчик Н.В., викладач

Кременчуцький льотний коледж НАУ

ПРИНЦИПИ ОПОДАТКУВАННЯ ТА ЇХ РЕАЛІЗАЦІЯ НА МІСЦЕВОМУ (РЕГІОНАЛЬНОМУ) РІВНІ

Становлення фінансового самостійного місцевого самоврядування залежить від механізму забезпечення власними фінансовими ресурсами, які отримують переважно за рахунок надходжень місцевих податків і зборів. Місцеві податки і збори виконують фіскальну функцію, сприяють раціональному використанню місцевих природних ресурсів. Відбулося глобальне реформування місцевих податків і зборів. Питанням оподаткування на протязі багатьох століть займалися кращі економісти світу: У. Петті, А. Сміт, Ф. Нітті, Д. Рікардо, Дж.Ст. Мілль, А. Вагнер. В результаті їх дискусії сформувалися загальні принципи (правила) оподаткування.

Загальні принципи оподаткування: соціальна справедливість і пропорційність; простота (прозорість), зручність стягнення; завчасність визначення (стабільність оподаткування); дешевизна стягнення; уникнення надмірних масштабів оподаткування; ефективність витрачання зібраних податків; випереджаюче зростання виробництва порівняно з підвищенням податків і державних витрат; заохочення нагромаджень та інвестицій; не заважати розвитку виробництва; фіскальна достатність; еластичність; застосування різних баз оподаткування.

Розглянемо специфіку застосування загальних принципів на місцевому рівні. Принцип соціальної справедливості і пропорційності передбачає, що держава крім пропорційних податків для вирівнювання в деякій мірі доходів населення може використовувати прогресивні ставки оподаткування і пільги. Органи місцевого самоврядування навпаки не зацікавлені вирівнювати

доходи населення, щоб не сприяти міграції осіб з високими доходами. В Україні їм надано право встановлювати тверді або пропорційні ставки місцевих податків і зборів, але вони позбавлені права надавати пільги і вирівнювати доходи населення.

Простота (прозорість), зручність стягнення податків дають можливість зменшити витрати фіскальних органів і платників податків, що дуже важливо для системи загальнодержавного і місцевого оподаткування. В нашій країні органи місцевого самоврядування позбавлені повноважень крім податкових ставок визначати інші елементи місцевих податків і зборів.

Завчасність визначення (стабільність оподаткування) передбачає, що на державному рівні гарантується стабільність оподаткування як загальнодержавних, так і місцевих податків. Це забезпечується заборонаю Податковим кодексом України встановлювати органам місцевого самоврядування інших місцевих податків і зборів. Цей принцип забезпечує можливість бюджетного планування на державному і місцевому рівнях, а платникам податків – планувати господарську діяльність.

Дешевизні стягнення податків сприяє створення єдиного фіскального органа для стягнення державних і місцевих податків, а також у великій мірі реалізація другого і п'ятого принципів оподаткування.

Принцип ефективного витрачання зібраних податків особливо відчутний на місцевому рівні через еквівалентність надання суспільних благ платникам податків. Але на цьому рівні більше можливостей марнотратства і розкрадання державних коштів. В Україні всі місцеві податки і збори, крім єдиного податку відповідають принципу їх ефективного витрачання. Платники цього податку можуть функціонувати на території декількох територіальних одиниць.

Випереджаюче зростання виробництва порівняно з підвищенням податків і державних витрат передбачає застосування пільг з оподаткування. Держава повинна виконувати цей принцип, а саме покривати через міжбюджетні трансферти втрати від надання пільг, тому що органи місцевого самоврядування не мають права надавати пільги платникам податків в Україні.

Аналогічно державною владою повинен забезпечуватися принцип заохочення нагромаджень та інвестицій, а, на мій погляд, “нагромаджень, інвестицій та інновацій”, оскільки він грає величезну роль в національній економіці. Треба використовувати податкові канікули. В Україні від оподаткування прибутку звільнено підприємства літакобудування та ряду інших видів промислової діяльності. Діє особливий режим оподаткування прибутку суб'єктів ІТ-індустрії. В США, Великобританії, Франції використовують податкові стимули, які діють через надання податкових кредитів та пільг на ведення НДДКР.

В Україні на місцевому рівні тільки єдиний податок і збір впливає на розвиток виробництва, тому що при твердих ставках навантаження на

платників податків незначне і не збільшується при збільшенні обсягу виробництва.

Принцип еластичності оподаткування означає реагування на циклічний розвиток економіки. За умов економічного спаду податки як інструмент фінансової політики треба зменшувати. На місцевому рівні органи місцевого самоврядування намагаються наповнити бюджети для надання суспільних благ населенню. Тому центральна влада коригує місцеве оподаткування.

За економічного зростання податки збільшують. Україна другий рік отримує економічне зростання (2017р. передбачається 3%), але до “перегріву економіки” нам далеко. В 2017 році зросло надходження до місцевих бюджетів. Україні, яка взяла курс на євроінтеграцію, потрібно враховувати європейські стандарти і підходи не тільки до конструкції податків, а й до формування податкової політики, в тому числі формулювання її мети і змісту. В Україні податкова політика повинна бути спрямована на детінізацію економіки. В кінці жовтня 2017 року на Раді економічного розвитку президент України П.Порошенко відмітив, що місцева влада стала отримувати частку акцизного податку, що сприяло виходу з тіні нафтяного бізнесу. В Україні вперше серед країн пострадянського простору була залучена громадськість до створення Податкового кодексу. Велику роль має об'єднана територіальна громада, Рада регіонального розвитку.

**Білан О.Л., викладач
Ткаченко О.І., викладач**

Коледж інформаційних технологій та землевпорядкування НАУ

ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА У СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ

В сучасних економічних умовах дуже важливо адаптувати структуру і діяльність підприємства до впливу зовнішнього середовища. Максимальна адаптація до зовнішнього середовища забезпечується в рамках стратегічного планування та управління як організаційної системи підготовки та прийняття стратегічних рішень з основних напрямів функціонування та розвитку підприємства. Стратегічне управління дає змогу зібрати воедино весь комплекс управлінської діяльності для забезпечення й утримання конкурентних переваг на основі адекватного реагування на зміни зовнішнього середовища. Економічна стратегія в умовах ринкової економіки є обов'язковою умовою успішного функціонування будьякого господарюючого суб'єкта.

Під стратегією розвитку підприємства розуміємо комплекс управлінських рішень, які застосовують, щоб визначити перспективні напрями розвитку, діапазон та методи діяльності компанії за умов впливу

зовнішнього середовища, й способів використання ресурсів для реалізації стратегічних цілей.

Стратегія розвитку підприємства несе на собі низку відмінних характеристик :

у ході вироблення стратегії не робляться ніякі конкретні кроки. Як правило, фінальним етапом процесу є встановлення напрямів, просуваючись по яких, підприємство забезпечить собі стабільне зростання, і посилення своїх позицій;

залежно від того, який вид стратегії розробляється, будь то фінансова стратегія підприємства або інший її підрозділ, стратегія використовується для створення проєктів та методик пошуку. У ході пошуку значення стратегії, у зосередженні уваги на конкретних ділянках або перспективи, а також у відкиданні неприйнятних можливостей, які не сумісні з обраною стратегією;

потреба в обраній стратегії зникає, в момент розвитку подій, в не бажаному для підприємства напрямку;

у процесі формулювання стратегій неможливо передбачити весь спектр можливостей, які можуть відкритися в ході розробки плану заходів. У зв'язку з цим, інформація яку доводиться використовувати, неповна і неточна;

якщо вдається отримати повний обсяг інформації, цілком можлива постановка під сумнів доцільність початкової стратегії. Це обумовлює потребу у зворотному зв'язку, яка дозволить вчасно переглянути плани і внести важливі коректування.

Під розробленням стратегії розвитку підприємства розуміють процедуру, яка охоплює не лише усі напрями роботи підприємства (фінанси, маркетинг, організаційну структуру, персонал, виробництво і менеджмент), але і оточуюче середовище компанії (ринок, клієнтів, конкурентів, постачальників). У постійно змінних та нестійких умовах зовнішнього середовища, в якому провадить діяльність те чи інше підприємство, за умов браку часу для прийняття рішення, набуває надважливого значення наявність гнучкої стратегії.

Стратегія розвитку підприємства визначається в результаті вивчення зовнішнього оточення і можливих внутрішніх перспектив її діяльності з урахуванням непередбачених ринкових обставин. Вона полягає у встановленні довгострокової орієнтації підприємства на будь-який вид виробничої діяльності і заняття відповідного або планованого положення як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку.

Таким чином, стратегічне управління розвитком підприємства повинно будуватися швидко адаптуватися до мінливих умов. В основу кожної стратегії необхідно спиратися переважно на свої сили, оскільки в переважній більшості зовнішні умови на сьогодення несприятливі для стабільної діяльності підприємства. В розробці стратегії необхідно правильно оцінити ресурсну базу, потенціал, зовнішні умови, маркетинговий план, аналіз ринку та інші фактори.

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ

Для проведення ефективної роботи кожне підприємство України обов'язково в своєму складі повинно мати джерела своєї діяльності. Як правило, до них відносять власний та позиковий капітал. В свою чергу, на підставі структури Балансу (Звіт про фінансові результати) позиковий капітал розподіляється на: довгострокові зобов'язання і забезпечення; поточні зобов'язання і забезпечення; зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття.

В залежності від різних умов господарювання є підприємства, які приймають рішення щодо необхідності звернення до фінансових установ для отримання кредитів. На підставі проведеного дослідження, нами було з'ясовано, що переважна доля кредитів є банківськими кредитами. За статистичними даними Національного банку України протягом 2017 року переважала тенденція на постійне збільшення видачі банківських кредитів юридичним особам.

Слід зазначити, що для отримання банківського кредиту підприємство повинно пройти етапи банківського кредитування, які складаються з різних процедур. Особливу увагу на початковому етапі банківського кредитування підприємство надає обговоренню умов позики, а саме - схемі кредитування, відсотковій ставці за використання кредиту та можливості довгострокового погашення кредиту. Якщо підприємство влаштовують умови кредитування обраного банку і отримано позитивне рішення банку у вигляді підписання кредитного договору - банківський кредит зараховується до поточного рахунку підприємства (рахунок 31 «Рахунки в банках»).

Оскільки, банківський кредит може бути виданий на довгостроковий (короткостроковий) термін, тому для проведення в бухгалтерському обліку банківських кредитів використовують рахунок 50 «Довгострокові позики» або 60 «Короткострокові позики». Розрахунки з фінансовою установою щодо нарахованих відсотків за використання банківського кредиту направляються щомісяця до витрат підприємства (рахунок 951 «Відсотки за кредит») з одночасним виставлянням заборгованості перед банком на рахунок 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками».

Облік додаткових витрат, які несе кожне підприємство під час отримання банківського кредиту (плата за послуги оцінки заставного майна, нотаріальне оформлення договору застави та поруки, комісія банку і т.і.) також обов'язково має своє відображення в обліку. Так, на підставі П(С)БО 31 «Фінансові витрати» зазначені витрати обліковуються під час їх виникнення (рахунок 952 «Інші фінансові витрати»), але вартість страхового внеску за договором страхування заставного майна слід обліковувати на рахунок 39 «Витрати майбутніх періодів» з щомісячним списанням (віднесенням) до рахунку 952.

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Однією із значущих складових конкурентних переваг будь-якої країни є її податкова привабливість, що визначається ефективністю діючої податкової системи. Згідно до світової практики, одним із головних критеріїв ефективності податкової системи є її здатність створювати сприятливе середовище для справляння податкових платежів, що характеризується зручністю та швидкістю адміністрування.

Зробити висновок про рівень досконалості податкової системи конкретної країни можна, проаналізувавши рейтинг Paying Taxe, який складається Світовим банком у співпраці з Pricewaterhouse Coopers і ґрунтується на визначенні чотирьох параметрів: загальної ставки податку; витраченого часу на підготовку документації і справляння основних податків; кількості платежів, здійснюваних на протязі року; показника «після подачі», що відображає загальний рівень податкового навантаження всіх процедур, що здійснюються після справляння податків.

Україна знаходиться, по рейтингу 2016 року, на 84 місці (загальна кількість країн—190), змістившись на одну позицію вниз в порівнянні з попереднім роком. Загальний рівень податкового навантаження на український бізнес складає 51,9% (у цілому по світу - 40,6%); витрачений час на податкові процедури становить 356 годин, що є найгіршим у Східній Європі та Центральній Азії; кількість податкових платежів за рік дорівнює 5; показник після сплати податків – 79,3 балів зі 100 можливих.

Підняти рівень України в світовому рейтингу Paying Taxes по легкості сплати податків можна не тільки шляхом проведення податкових реформ, а і завдяки спрощенню форм податкових декларацій, удосконалення електронних процедур по обслуговуванню клієнтів щодо предоставлення податкової звітності.

Очевидним є і те, що для покращення вітчизняної податкової системи потрібно: створити нове середовище оподаткування, яке б виключало податкову дискримінацію відносно різних груп платників; підвищити рівень довіри громадян до фіскальної служби України; внести раціональні і доцільні зміни в роботу з платниками та міжнародними партнерами.

Здійснюючи реформи, включаючи і податкову, необхідно аналізувати і такі світові рейтинги як Індекс економічної свободи, Індекс конкурентоспроможності, Індекс процвітання, на основі яких можна одержати характеристику ділового середовища і рівня економічного потенціалу країни. В 2016 р. Україна змістилась з 128 до 135 місця в рейтингу країн по економічній свободі, а по рейтингу конкурентоспроможності зайняла 85-е місце (в 2015р.-79-е).

Зрозуміло, що покращення рівня світових рейтингів не може бути самоціллю; вирішальною повинна бути суспільна думка, реакція бізнес-середовища, які в якості перешкод в розвитку суспільства виділяють корупцію, політичну нестабільність, неефективну урядову бюрократію, малоосвічену робочу силу.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Гаврилко Т.О.

**Борисова С.Є., д.е.н., професор
Новосельцева О.Р., магістр
Донбаська державна машинобудівна академія**

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ КРЕДИТНОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Фінансовий ринок поділяють на дві ланки: ринок грошей і ринок капіталів. При цьому ринок грошей є сферою, де безпосередньо можна купити гроші, і функціонування даного ринку забезпечується, насамперед, кредитною системою - сукупністю кредитних установ, які здійснюють концентрацію тимчасово вільних грошових коштів та їх надання в кредит. У свою чергу, кредитна система включає дві частини: банківську систему і небанківські кредитні установи (ломбарди, каси взаємодопомоги, кредитні спілки тощо). Банківська система по суті є ядром кредитної системи й складається з двох рівнів: рівня центрального банку та комерційних банків [1]. Основними учасниками ринку є банки, фінансові інститути, біржі, уряди, центральні банки, засоби масової інформації, позичальники, інвестори, виробники інформаційних технологій. Банківські установи як основні суб'єкти фінансового ринку відкривають філії та представництва як у провідних фінансових центрах для виконання функцій запозичення, кредитування, інвестування, так і в країнах, що розвиваються, з метою отримання надприбутків за рахунок арбітражу. Усі учасники ринку взаємодіють між собою, впливаючи як один на одного, так і на формування й майбутній розвиток найважливіших чинників фінансової глобалізації. До таких чинників належать: інституціональні та міжнародні потоки капіталів, сучасні теорії управління портфелями активів, професіоналізм учасників, фінансові інновації, конкуренція, пошук нових вигідніших можливостей приросту капіталу, вільний рух капіталу, конкуренція за доступ до капіталу, волатильність ринків, інформаційні технології, сек'юритизація, стандартизація фінансових продуктів, ринки країн, що розвиваються, демографічна ситуація, обсяги заощаджень тощо.

Функціонування кредитного ринку України на сучасному етапі відбувається під впливом затяжної фінансово-економічної кризи. Кризовий стан породжує невизначеність та спрямовує розвиток кредитування переважно на задоволення короткострокових кредитних потреб економічних суб'єктів. Довгострокове кредитування інвестиційних потреб виробничих

підприємств фактично припинилося – відбувається безпрецедентний в історії незалежної України колапс кредитування реального сектору. Неадекватність монетарного, валютного та банківського регулювання в умовах поточної кризи призвели до занепаду кредитного ринку. У таких скрутних економічних умовах вкрай важливим є розроблення комплексу заходів активізації та вдосконалення функціонування кредитного ринку держави задля відновлення кредитування реального сектору та пришвидшення відродження національної економіки загалом.

За ринкових умов господарювання суб'єкти національної економіки відчують постійну нестачу фінансових ресурсів, що обумовлюється здійсненням активної інноваційної та інвестиційної політик. На кредитному ринку безпосереднім задоволенням фінансових потреб фізичних та юридичних осіб у позиковому капіталі займається кредитна система, яка включає центральний банк, акціонерні (приватні) банки та інші кредитні установи. Варто зазначити, що функціонування цих інститутів на вітчизняному кредитному ринку пов'язане з проблемами, які стримують їх ефективний розвиток. Кредитний ринок забезпечує акумуляцію накопичення, спрямування, а також розподіл і перерозподіл кредитного капіталу між секторами економіки, що визначає безумовну важливість його нормальної діяльності [2,3].

Таким чином, можна виділити такі основні проблеми, які притаманні кредитному ринку: визначальний вплив на сучасний розвиток кредитування в Україні має нестабільна політична та фінансово-економічна ситуація, а також зниження довіри населення до кредитних установ; обсяги кредитів, наданих в економіку держави, зростають у номінальному вираженні та скорочуються у реальному; значне погіршення якості кредитних портфелів комерційних банків України; динаміка залучення депозитних коштів є нестабільною, що негативно відображається на можливості формування кредитних ресурсів та зростанні їх вартості [4]. За таких обставин вкрай важливим є розроблення загальнонаціональної концепції розвитку кредитного ринку України, яка б дозволяла його суб'єктам протистояти зростаючим політико-економічним викликам та перманентним кризовим явищам, зміцнити їх конкурентні позиції на вітчизняному фінансовому ринку та інтегруватися у світовий фінансовий простір.

Література:

1. Бормотова М. Дослідження сутності поняття «фінансовий ринок» України / М. Бормотова, В. Бондаренко // Вісник економіки транспорту і промисловості. 2013. – №42. – С. 200-202.
2. Миськів Г.В. Напрями вдосконалення функціонування та розвитку кредитного ринку України / Г.В. Миськів. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2015/11-2015/54.pdf>
3. Миськів Г.В. Проблеми розвитку кредитного ринку України та їх наслідки для національної економіки / Г.В. Миськів. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://ird.gov.ua/sep/sep20161\(117\)/sep20161\(117\)_074_MyskivH.pdf](http://ird.gov.ua/sep/sep20161(117)/sep20161(117)_074_MyskivH.pdf)

ПРОБЛЕМИ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТИВАННЯ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Найефективнішим джерелом зовнішнього фінансування є прямі іноземні інвестиції, у разі здійснення яких весь ризик бере на себе інвестор. Проте Україна, як і раніше, посідає одне з останніх місць серед країн Східної Європи за обсягами прямих іноземних інвестицій. Збільшення портфельних інвестицій на сьогодні обмежено можливостями ринку державних цінних паперів та низькою ініціативою на ринку цінних паперів, емітованих підприємствами. Інвестиції є основою розвитку підприємств, окремих регіонів, галузей та економіки України в цілому. Економічна діяльність підприємств у значній мірі характеризується обсягом і формами здійснюваних інвестицій. Залучення інвестицій, як вітчизняних, так і іноземних є фундаментальним чинником розвитку та життєздатності будь-якого підприємства. Іноземні інвестиції у країнах з перехідною економікою відіграють важливу роль у стабілізації економіки та забезпечують економічне зростання. Україна не є виключенням, тобто вона також серед інших якісних перетворень має налагоджувати зовнішньоекономічні зв'язки та відкритість для залучення іноземних інвестицій, щоб не втратити конкурентоздатності на світовому ринку.

Інвестиційна діяльність є об'єктом дослідження багатьох учених. Проблеми іноземного інвестування було розглянуто такими вітчизняними вченими, як Ю. Макогон, А. Пересада, Н. Татаренко, М. Денисенко, Я. Жалило, О. Гаврилюк, Б. Губський, О. Рогач та ін. Дослідження цих вчених дають змогу стверджувати, що політика залучення іноземних інвестицій в Україну не є достатньо ефективною, оскільки на розміщення іноземного капіталу в Україні впливають негативні фактори політичного та економічного характеру. Тому питання надійного механізму захисту іноземних інвестицій з метою покращання інвестиційної привабливості України потребує подальших досліджень.

На сьогоднішній день інвестиційний клімат в Україні можна вважати незадовільним. Основними негативними ознаками інвестиційного клімату в економіці України є:

1. Політична нестабільність. У рейтингу світового співробітництва Україна належить до країн з підвищеним рівнем політичних та економічних ризиків. На це впливають постійні зміни керівників усіх гілок влади.
2. Нестабільна законодавча база з питань іноземного інвестування.
3. Реформування економіки. В Україні досі не відбулося належного реформування власності, утворення необхідного ринкового середовища, невизначені повністю питання власності на землю тощо.

4. Зовнішній борг та дефіцит бюджету. Останнім часом виникає загроза економічної незалежності України. Це зумовлено зростанням зовнішнього боргу та спадом виробництва валового внутрішнього продукту.

5. Недостатній рівень розвитку інфраструктури інвестиційного ринку. Незадовільний стан доріг, транспорту, підприємств обслуговування, постачання та збуту та ін.

6. Платоспроможна здатність населення. Низький рівень доходів населення знижує його платоспроможну здатність, що звужує ринок збуту готової продукції і негативно впливає на інвестиційний клімат та загальну економічну ситуацію в країні.

7. Інфляційні процеси. Темп інфляції – один з індикаторів, який негативно впливає на формування інвестиційного клімату держави.

8. Внутрішні інвестиції. Україна потребує поживлення внутрішнього інвестування, адже, якщо національні інвестори не вкладають капітал в розвиток української економіки, то іноземних інвесторів це також не цікавить.

Проаналізувавши наведене, можна зробити наступні висновки: Україна може претендувати на звання «інвестиційно-привабливої країни», вона потребує іноземних інвестицій, але для цього потрібно створити ефективну систему залучення іноземних інвестицій в державу [1].

Серед пріоритетних напрямків підвищення рівня інвестиційної привабливості та економічного розвитку України необхідно виділити наступні: удосконалення нормативно-правової бази щодо інвестиційної діяльності в Україні; визначення слаборозвинених, але пріоритетних для інвестування галузей народного господарства в депресивних, слаборозвинених регіонах та формування сприятливого інвестиційного клімату для вкладення коштів саме у ці галузі з метою стабілізації рівня їх розвитку; формування доступної для потенційних інвесторів бази даних щодо інвестиційного потенціалу підприємств, галузей економіки, регіонів країни; зважене використання засобів стимулювання інноваційно-інвестиційної активності на регіональному рівні [2]. Для успішної глобальної інтеграції та підвищення інвестиційної привабливості країна повинна перейти до економічної лібералізації через усунення бар'єрів входу та системи ліцензування, зниження фізичних обмежень на імпорт, скорочення контролю на капітальний та поточний рахунки, реформування фінансової системи і відкриття фінансових ринків для приватних (вітчизняних і зарубіжних) гравців, усунення контролю входження іноземного капіталу в країну і т.д.

Література:

1. Макогон Ю.В. Зовнішньоекономічні зв'язки України і залучення інвестицій / Ю.В. Макогон // Стратегічні пріоритети. – 2008. – №3(8). – С. 208-218.

2. Свідрак О. Інвестиційна привабливість як основа забезпечення економічного зростання в регіоні / О. Свідрак, С. Борисова // Вісник ДДМА: збірник наукових праць. – Краматорськ: ДДМА, 2011. - №3(24). – С. 229-233.

ВИЗНАЧЕННЯ СУЧАСНИХ ЧИННИКІВ ВПЛИВУ НА ВЕЛИЧИНУ ДОДАНОЇ ВАРТОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

На величину доданої вартості у сучасних економічних умовах впливають безліч чинників. Умовно їх можна розділити на три групи. Це економічні, інституційні та соціальні показники.

Економічні показники, в свою чергу, поділяються на загальноекономічні, внутрішні і політичні. До загальноекономічних показників відносяться: стан розвитку економіки країни, обсяг ринку промислової продукції, стан розвитку ринку сировини, діагностика зовнішнього ринку збуту, структура капітальних інвестицій в промисловість. Внутрішніми економічними показниками підприємства є: фінансово-майнові показники, маркетинг, виробництво, кадри і мотивація. Зміна економічної ефективності є результатом зміни наступних внутрішніх економічних факторів: рентабельності активів, продажів, трудових ресурсів, динаміки зростання економічних показників.

До інституційних чинників, що впливають на рівень доданої вартості, відносять наступні: ступінь участі підприємства в формальних чи неформальних інтегрованих структурах; тип взаємодії керівництва підприємства з органами місцевої влади; доступність фінансових ресурсів; податкове навантаження на підприємства; існування адміністративних бар'єрів.

Серед соціальних факторів можна виділити організаційні технології, а також інтелектуальний капітал, яким володіють працівники підприємства, це: компетентність, професійні знання і навички, досвід роботи, кваліфікація, генетичні схильності, якість охорони здоров'я, рівень життя, здатність до навчання, ділова репутація підприємства, товарні знаки і знаки обслуговування та інше. Дані фактори не мають безпосереднього впливу на величину доданої вартості. Цей вплив носить причинно-наслідковий характер. Знання, досвід і кваліфікація співробітників підприємства сприяють швидкому освоєнню новітніх технологій і видів продукції, нових форм і методів роботи, що впливає на збільшення обсягу випуску продукції з високою доданою вартістю та підвищенню прибутку підприємства.

До резервів зростання доданої вартості відносяться: розширення асортименту продукції, що випускається, в основному за рахунок продукції з новими споживчими властивостями, оптимізація чисельності та структури персоналу, розширення ринку збуту. Стримуючими факторами зростання доданої вартості є: недостатня якість і асортимент продукції, що виробляється, несприятлива ситуація на ринку збуту (ціни, попит, наявність конкурентів), слабкий технічний і технологічний рівень виробництва, високий рівень зносу основних фондів і таке інше.

ВПЛИВ ІНФЛЯЦІЇ НА ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Одним з важливих факторів, що впливають на фінансові результати, є рівень інфляції та загальний стан економіки країни. Інфляція являє собою процес, який характеризується постійним зростанням цін. В результаті гроші починають обезцінюватися по відношенню до активів. Таким чином, реальна вартість конкретної суми грошей знижується відносно тих благ, які вона може покрити. Основними причинами інфляційних процесів називають:

- збільшення номінальної заробітної плати в той час, коли це підвищення не гарантується підвищенням рівня продуктивності;
- збільшення вартості сировини, енергії та внаслідок інших товарів, в результаті чого відбувається порушення балансу попиту та пропозицій;
- збільшення державних податків, що не обумовлено зростанням достатку громадян країни.

Наслідки інфляції в таких випадках можуть бути дуже плачевні. У сучасному світі грошова маса виконує лише роль обов'язкових документів, які не мають власної вартості. Однак сукупність надрукованих грошей повинна відповідати золотовалютному фонду держави, що є її гарантом. При неконтрольованому зростанні цін і грошової маси відбувається дестабілізація спочатку фінансової, а пізніше і інших систем. Як вже було відзначено, наслідки інфляції відчутно б'ють по всіх сферах життя країни: виробництво, матеріальне становище громадян, їх соціальне задоволення та так далі.

Виявлений неоднозначний вплив інфляції: з одного боку, завищення фактично отриманого прибутку, а з іншого, зниження вартості активів, недонарахування суми амортизації основних засобів.

У світовій практиці застосовуються три основні моделі (методи) коригування впливу зміни цін на статті фінансової звітності підприємства: моделі обліку в постійних цінах (GPP); моделі обліку в поточних цінах (ССА); моделі, що є комбінацією перших двох методів (моделей) [1; 2].

Світовий досвід використання методик коригування інфляційної дії на фінансову звітність визнає недоцільним коригування довгострокових немонетарних статей балансу. При цьому одним з можливих напрямів зниження необ'єктивної оцінки балансу є коригування оборотного капіталу підприємства та джерел його формування.

Практична реалізація методів коригування фінансової звітності в умовах інфляції пов'язана зі знаходженням величини індексу цін, головним чином на основі розрахунку середніх індексів інфляції за період, зокрема середнього за звітний період рівня індексу споживчих цін. Таким чином, визначення методу виміру інфляції або вибір статистичних показників, що відбивають величину інфляційних процесів в економіці країни, є найважливішим етапом

забезпечення порівнянності її даних. Виробники, які очікують підвищення цін на сировину, обладнання, зростання витрат на заробітну плату, можуть підвищувати ціни на свою продукцію вже сьогодні, щоб компенсувати майбутні збитки. Крім того, інфляційні очікування впливають на рішення про інвестиційну діяльність та збереження. Тому важливим методом є визначення послідовності проведення коригувальних процедур, тобто алгоритму проведення коригування показників фінансової звітності підприємств. Від того, наскільки науково обґрунтованим буде вибір, багато в чому залежить коректність подальших розрахунків.

Проведений аналіз методичних підходів коригування показників фінансової звітності дозволяє зробити висновок про необхідність подальшої розробки методів обліку інфляційної дії для реальної оцінки фінансового стану і обґрунтованого ухвалення управлінських рішень.

Література:

1. Головка В. Вплив інфляційних процесів на формування показників фінансової звітності суб'єктів господарювання / Головка В., Шарманська В. // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. — 2011. — Вип. 130. — С. 24—27.

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 22 «Вплив інфляції»: Затверджене наказом Мінфін України від 28.02.2002 року № 147 (із змінами) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0269-02>

Науковий керівник: д.е.н., професор Пілецька С.Т.

**Владимирець В.Б., студент
Національний авіаційний університет**

ОЦІНКА РИЗИКУ КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ БАНКУ

Сучасний стан і розвиток банківської системи України підтвердили необхідність формування в кожному комерційному банку науково обґрунтованого підходу до аналізу усіх аспектів банківської діяльності, у тому числі і кредитної політики.

Комерційні банки є одним з суттєвих елементів механізму економіки. Комерційні банки – це фінансово-економічна еволюція, яка найбільш адаптовано реагує на поліпшення, що відбуваються на бюджетному ринку. Комерційні банки, реалізуючи систему кредитних заходів, визначають кредитну політику як елемент банківської політики.

Суть категорії «кредитна політика» полягає в реалізації системи показників банку, дотримання яких дозволяє досягти позитивних фінансових результатів. Складні економічні умови останнього часу викликали необхідність зміни курсу кредитної політики комерційних банків з ліберального на консервативний, обумовлений низькою ліквідністю банків,

кризою довіри, низькою доступністю кредитів, їх підвищеною вартістю із-за збільшених ризиків, зниженням попиту позичальників, підвищеним коливанням курсів валют, що негативно вплинуло на результати діяльності комерційних банків.

Метою кредитної політики комерційного банку є забезпечення ліквідності, формування якісного кредитного портфеля, ефективне розміщення ресурсів і отримання прибутку. Кредитна політика комерційного банку забезпечує безперервне використання усіх засобів, які створюються для задоволення тих, що підлягають погашенню зобов'язань і мінімального резерву ліквідності.

Залишок засобів необхідно реалізувати на грошовому і кредитному ринку. Усі угоди на грошовому і кредитному ринку регулюються особливими рішеннями органів управління банку.

Основним принципом при реалізації кредитної політики банку є облік і мінімізація різних видів ризиків. У сучасній економічній літературі і безпосередньо банківській практиці управління кредитним ризиком розглядається як центр банківської діяльності. Під ризиком зазвичай розуміється можливість небезпеки, невдачі; дія наугад сподіваючись на щасливий результат.

У банківській практиці автор виділяє і аналізує наступні види ризиків: кредитний, або ризик неповернення кредитів банку; ринковий, пов'язаний зі зміною цін; процентний, обумовлений несприятливою зміною процентних ставок; операційний, викликаний порушеннями процесу внутрішнього контролю і управління банком; правовий, пов'язаний з судовими розглядами і претензіями на адресу банку; ризик втрати ліквідності, обумовлений можливим невиконанням банком своїх зобов'язань; ризик втрати репутації банку; валютний ризик. Для оцінки кредитного ризику пропонується використати метод імітаційного моделювання, а саме метод Монте-Карло. При цьому робиться розрахунок безлічі можливих сценаріїв зміни кредитного рейтингу по кожному позичальникові, які охоплюють увесь період, що залишився, до погашення кредиту. Розраховується величина втрат, викликана відмовою деяких позичальників від погашення кредиту. Проводиться розрахунок збитків з суми непогашених кредитів і недоотриманих відсотків. Після підсумкового підсумовування усіх результатів будується емпіричний розподіл вірогідності прибутків і збитків, на основі яких і визначається шукана величина ризикової вартості.

Найважливішим моментом при оцінці кредитного ризику є побудова матриці переходів, що відбиває вірогідність переходу позичальника з однієї категорії кредитного рейтингу в іншу, більш високу або нижчу впродовж певного тимчасового періоду. Вірогідність такого переходу позичальника розраховується як відношення числа позичальників, свій, що змінили, кредитний рейтинг, до загального числа позичальників застосування державних інструментів регулювання, що припускають нагляд за діяльністю комерційних банків, проведення заходів, що забезпечують реалізацію

процедури санації банківської системи, ліквідацію безнадійних банків, злиття проблемних банків з тими, що стабільно функціонують повинне сприяти ефективному розвитку кредитної політики комерційних банків з метою стабілізації їх діяльності.

Розширення системи обов'язкового страхування притягнених засобів і демонополізація в цій сфері, деконцентрація банківського капіталу в цілях більше рівномірного розподілу ресурсів на території Російської Федерації сприятимуть підвищенню капіталізації регіональних банків, ефективнішій кредитній політиці.

Таким чином, проблема управління ризиками активів є одним з «вузьких місць» банківської системи України, що серйозно гальмує розвиток не лише фінансового сектора, але і усієї економіки. Концепція банківської реформи висуває завдання підвищення ефективності взаємодії банків з реальним сектором економіки в число найбільш актуальних.

Науковий керівник: д.е.н. професор Пілецька С.Т.

**Вовк М.С., студентка
Кременчуцький льотний коледж НАУ**

НАПРЯМИ КОНТРОЛЮ ЗА РУХОМ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

Контроль - це функція, яка притаманна кожному управлінню. Контроль - це перевірка виконання тих чи інших господарських рішень з метою встановлення їх достовірності, законності та економічної доцільності. Він сприяє підвищенню ефективності виробничої і фінансово-комерційної діяльності ланок економіки. У здійсненні контролю важливе місце відводиться працівникам облікової служби суб'єкта господарювання, так як саме вони перевіряють дії окремих посадових осіб, розкривають недоліки, порушення або зловживання у їх діяльності, встановлюють причини порушень і винних осіб. Особливу увагу на підприємстві слід приділяти контролю за рухом готової продукції тому, що вона є основою формування доходів, витрат та фінансового результату.

Готова продукція – це продукція (виріб, напівфабрикат, послуга), що повністю закінчена обробкою на даному підприємстві, пройшла всі стадії технічного випробування, приймання, укомплектування згідно з умовами договорів із замовниками і відповідає технічним умовам і стандартам, не потребує подальшої обробки на цьому підприємстві і здана на склад.

Готова продукція є частиною матеріально-виробничих запасів, призначених для продажу.

Рух готової продукції в організації складається з двох основних стадій: надходження готової продукції на склад; відвантаження готової продукції покупцям (замовникам) у порядку реалізації (продажу) або при іншому її вилученні.

Готова продукція здається на склад у підзвіт матеріально відповідальним особам на підставі первинної документації. Якщо організація випускає вироби, які за технічними характеристиками не можуть складуватися (наприклад, великогабаритна продукція), то така продукція може прийматися замовником на місці знаходження (складання, виготовлення).

Основними завданнями контролю надходження продукції власного виробництва є: перевірка стану складського господарства, умов зберігання та забезпечення збереження продукції; перевірка повноти і своєчасності її оприбуткування; перевірка своєчасності та повноти інвентаризації та прийнятих за її результатами заходів; перевірка реальності залишків готової продукції на складі; виявлення фактів розтрат, нестач і розкрадань продукції; визначення втрат, зумовлених природними факторами і залежними від людей умовами зберігання продукції та її транспортування; встановлення причин та посадових осіб, винних у допущених нестачі.

Обсяг фактично випущеної продукції перевіряють за даними синтетичного й аналітичного обліку і звітності, а також за первинними документами, які підтверджують виробництво продукції та її приймання на склад. Достовірність даних про обсяг виробленої продукції в натуральному вираженні перевіряють за даними квартальної й річної звітності, а також за даними приймально-здавальних накладних, квитанцій, нагромаджувальних відомостей на здавання готової продукції з виробництва на склад, книги залишків готової продукції й напівфабрикатів, карток або книг складського обліку готової продукції.

Реалізація готової продукції - важлива стадія кругообігу коштів підприємства, на якій визначається громадська корисність продукту.

Основними завданнями контролю реалізації продукції є: перевірка обґрунтованості плану реалізації і його виконання; визначення правильності оформлення первинних документів, пов'язаних з реалізацією продукції; встановлення наявності, своєчасності та правильності висновку договірних взаємовідносин підприємства з відповідними заготівельними та іншими організаціями; перевірка якості реалізованої продукції, рівня її товарності; контроль за правильним встановленням закупівельних та інших цін; визначення повноти та своєчасності надходження виручки на рахунки підприємства; перевірка виявлення резервів збільшення реалізації продукції та надходження виручки; перевірка повноти та правильності відшкодування покупцями витрат, пов'язаних з процесом реалізації; виявлення втрат на стадії збуту продукції та осіб, винних у цьому; організація обліку і перевірка достовірності звітних даних по реалізації продукції, виконаних робіт і послуг, а також з реалізації основних засобів і інших активів.

Науковий керівник: викладач першої категорії Бондарець О.М.

ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРУВАННЯ ЄДИНОГО ВНЕСКУ НА ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВЕ ДЕРЖАВНЕ СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ (ЄСВ)

Саме система загальнообов'язкового державного соціального страхування відіграє значну роль у фінансуванні соціальної сфери України. Від своєчасного надходження страхових внесків значною мірою залежить ефективність вітчизняної системи спільного захисту. Тому впровадження єдиного соціального внеску потребує особливої уваги та додаткового дослідження.

Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування – консолідований страховий внесок, збір якого здійснюється до системи загальнообов'язкового державного соціального страхування в обов'язковому порядку та на регулярній основі з метою забезпечення захисту у випадках, передбачених законодавством, прав застрахованих осіб та членів їхніх сімей на отримання страхових виплат (послуг) за діючими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування. Єдиний соціальний внесок (ЄСВ) не входить до системи оподаткування та на відміну від податків має цільове призначення і не може використовуватися на покриття дефіциту бюджетних видатків.

Основні правові та організаційні засади забезпечення збору та обліку, умови і порядок нарахування та сплати єдиного соціального внеску і повноваження органу, який здійснює його збір та ведення обліку, визначено спеціальним Законом України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 № 2464-VI, а в частині адміністрування – Податковим кодексом України.

Єдиний соціальний внесок акумулюється на рахунках Пенсійного фонду України, а вже потім ці суми розподіляються згідно встановлених пропорцій серед фондів соціального страхування.

Указом Президента України №726/2012 від 24.12.2012 року «Про деякі заходи з оптимізації центральних органів виконавчої влади» утворено Міністерство доходів і зборів України. На це міністерство покладається функція з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Адміністрування можна визначати, як обумовлену нормами законодавства діяльність органів доходів і зборів щодо забезпечення надходжень встановлених спеціальним законом обов'язкових платежів до бюджетів бюджетної системи України та цільових позабюджетних державних фондів коштів соціального страхування

Адміністрування єдиного соціального внеску поряд з адмініструванням податків є складовою фіскального адміністрування, і у

вузькому розумінні по суті націлене на забезпечення сплати єдиного соціального внеску та погашення боргу зі сплати ЄСВ, яке передбачає застосування примусових заходів стягнення, і за своїм характером розглядається як сукупність проваджень. Впровадження єдиного соціального внеску і зосередження функції його адміністрування (на момент прийняття Закону) в єдиному центрі – Пенсійному фонді, мало на меті підвищити ефективність мобілізації єдиного внеску, а з іншого – спростити взаємодію страхувальників (платників ЄСВ) та адміністратора.

В подальшому відбулась передача від Пенсійного фонду України функції адміністрування єдиного соціального внеску до новоствореного в той час Міністерства доходів і зборів України відповідно до Указу Президента України від 24 грудня 2012 р. № 726, яке пізніше було реформоване в Державну фіскальну службу України, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21 травня 2014 р. № 236. Зміна адміністратора з Пенсійного фонду на Міністерство доходів і зборів найкращим чином позначилася на підвищенні середньомісячної сплати ЄСВ.

Метою адміністрування ЄСВ є забезпечення реалізації платниками ЄСВ їх прав і обов'язків шляхом забезпечення функціонування механізму адміністрування ЄСВ.

Єдиний соціальний внесок – основне фінансове джерело наповнення економічної системи, проте ефективність його справляння та адміністрування не відповідає середньоєвропейським нормам у зв'язку зі складними соціально економічними умовами, які склалися в країні. Суттєво погіршує ситуацію фінансової стабільності та автономії Фондів соціального страхування – зменшення реальної заробітної плати та нарощування заборгованості по виплаті заробітної плати у зв'язку з економічною, політичною кризою. Отже, необхідно перш за все продовжити пошуки шляхів детінізації малого та середнього бізнесу, який забезпечує громадян робочими місцями та є основним платником податків, а також сприяти систематичному нарощуванню основних економічних показників.

Оптимізація адміністрування єдиного соціального внеску є сьогодні обов'язковою передумовою легалізації заробітної плати, зростання надходжень у державні цільові фонди та зменшення дефіциту, передусім, Пенсійного фонду. Від якості адміністрування єдиного соціального внеску залежить здатність системи соціального страхування профінансувати відновлення й збереження працездатності робітників та гарантувати матеріальне забезпечення громадян, що втратили працездатність, а також виплату пенсій, що гарантуються державою.

Науковий керівник: викладач вищої категорії Водолазська Н.В.

МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Одним із важливих факторів зростання рівня ефективності діяльності підприємства, а саме — підвищення продуктивності праці, є механізм забезпечення ефективності управління персоналом, а точніше — управлінським. Автор досліджує управлінський персонал, адже це працівники, трудова діяльність яких спрямована на виконання конкретних управлінських функцій. До них відносяться лінійні та функціональні керівники й спеціалісти. Керівники, які спрямовують, координують і стимулюють діяльність виробництва, розпоряджаються ресурсами організації, приймають рішення та несуть повну відповідальність за досягнення цілей організації.

Доцільно виділити такі елементи механізму, як суб'єкти та об'єкти. До суб'єктів механізму належать керівники вищої, середньої та нижньої ланок прийняття управлінських рішень. Об'єктом є управлінський персонал, який забезпечує ефективне функціонування машинобудівних підприємств.

Використання управлінського персоналу впливає на забезпечення ефективності функціонування машинобудівних підприємств через певні заходи та методи. До таких заходів можна зарахувати підвищення професійної компетентності управлінського персоналу, підтримання та стимулювання його творчої й інноваційної діяльності та формування матриці контролювання керівництвом показників діяльності машинобудівних підприємств.

Методами, спрямованими на реалізацію заходів щодо впливу управлінського персоналу на забезпечення ефективності функціонування машинобудівних підприємств, є оплата навчання, доплата за стаж і сумлінну працю на підприємстві, сприяння творчим відпусткам і відрядженням, просування по службі, участь у прийнятті рішень на вищому рівні, подяки, оголошення та відзначення досягнень, а також організаційні способи впливу — накази, розпорядження та вказівки.

Механізм ефективного управління персоналом впливає на діяльність підприємства в цілому та забезпечує підвищення продуктивності та результативності праці. Механізм будується на засадах функціонально-структурного підходу до управління персоналом.

Інформаційна складова забезпечення ефективності управління персоналом являє собою складний динамічний комплексний процес, що забезпечує управлінців відомостями для виконання функцій.

Слід зазначити, що інформаційне забезпечення управління — це зв'язок інформації із системами управління підприємством й управлінським

процесом. Воно може розглядатися не тільки загалом, охоплюючи всі функції управління, а й за окремими функціональними управлінськими роботам. Це дає можливість відігнати специфічні моменти, притаманні інформаційному забезпеченню управління, розкривши його загальні властивості.

Мотиваційне забезпечення має бути орієнтоване на організацію персоналу й надання йому більших можливостей для участі в досягненні цілей і, відповідно, отримання регулярних винагород за кінцеві результати колективної діяльності. Мотиваційна складова, орієнтуючись на персонал як найцінніший ресурс підприємства, дозволяє підвищити активність працівників через досяжність нормативних полікритеріальних характеристик, які є основою наведення порядку на підприємстві, й лише потім через внутрішню мотивацію, яка враховує складність, якість, результативність діяльності будь-якого співробітника підприємства.

Мотиваційна складова орієнтується на отримання задоволення від роботи, починаючи від удосконалення робочих місць, їх автоматизації, розширення сфери діяльності, поділу й кооперації, обслуговування робочих місць і закінчуючи оцінкою якості та кількості затрачених зусиль персоналом, його мотивацією через різні види матеріального, морального та психологічного заохочення.

Можливості використання різних підходів у мотиваційному забезпеченні управління персоналом нерозривно пов'язані з його саморозвитком. Діяльністю персоналу керують потреби, які перебувають у постійній динаміці та взаємодії. Запровадження мотиваційної складової на машинобудівних підприємствах забезпечує певний позитивний ефект.

Дослідження процесу мотивації дозволило зробити висновки щодо основних закономірностей створення мотиваційного забезпечення ефективності управління персоналом, які полягають у: визначальній ролі мотивації в досягненні прибутковості підприємства; забезпеченні оптимального поєднання принципів загального та специфічного підходів до мотивації персоналу; врахуванні ступеня розвитку підприємства з позицій можливостей застосування мотиваційного механізму забезпечення ефективності діяльності персоналу.

Організаційна складова механізму забезпечення ефективності діяльності персоналу базується на функціональному підході до управління персоналом. Різноманітні завдання, що виникають у процесі управління персоналом підприємства, можна об'єднати, звівши до виконання низки базових управлінських функцій: планування, організування, мотивування, контролювання, регулювання.

Трансформація способу функціонування управлінського персоналу підприємства забезпечує налаштування системи менеджменту на реалізацію інноваційної діяльності решти типів (синергічний ефект) від запропонованих заходів.

УПРАВЛІННЯ ЗБУТОМ ПРОДУКЦІЇ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ З УРАХУВАННЯМ ГАЛУЗЕВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ РИНКУ

В умовах ринкової економіки для ефективної роботи машинобудівного підприємства необхідно грамотно і науково обґрунтовано розробити економічну політику підприємства. Одним з напрямків цієї роботи є вирішення проблеми планування економічних показників, заснованих на прогнозі величини продажів. Однак сьогодні машинобудівні підприємства слабо орієнтовані на сучасні підходи до прогнозування величини продажів продукції і практично не використовують у своїх розрахунках пропоновані і відповідають вимогам часу розроблені вченими-економістами методики. Це призводить до неефективного використання ресурсів підприємства і слабкою реалізації його потенційних можливостей.

Проблематика вивчення питань управління збутом машинобудівної продукції вимагає конкретизації таких моментів:

- має місце недостатня орієнтація існуючих підходів і методів управління збутом продукції на специфіку підприємств машинобудівної галузі, які є основою інноваційного розвитку. Так, в даний час склалася прогнозна діяльність не забезпечує отримання досить точних даних про перспективу зміни в обсязі і структурі продажів машинобудівної продукції. Існуючі методики недостатньо враховують особливості ринку олігопольної конкуренції, специфіку поведінки споживачів машинобудівної продукції і зв'язку окремих мікро- і макро- показників з величиною продажів машинобудівних підприємств.

- необхідно узагальнення теоретичних і практичних результатів досліджень з проблеми управління реалізацією машинобудівної продукції. Сучасний етап управління процесом реалізації продукції машинобудівних підприємств характеризується переходом від локальних моделей до інтегральних. На зміну розрізненим дослідженням приходять узагальнюючі концепції, що включають не тільки методи прогнозування величини продажів продукції і зв'язку окремих факторів з досліджуваної величиною, а й механізми оцінки ефектів комплексних рішень, способи аналізу достовірності вхідної інформації, методики коригування виконаних прогнозів. Тому назріла необхідність застосування комплексного підходу при розробці методичного забезпечення управління збутом продукції, що дозволяє сформувати ефективну політику управління машинобудівним підприємством, засновану на

збалансованості інтересів споживачів і виробників машинобудівної продукції.

- відсутні методики аналізу та механізм подальшого коректування прогнозів величини продажів продукції машинобудівних підприємств, що дозволяють мінімізувати витрати в умовах швидкоплинні ринкового середовища

Збут продукції може здійснюватися підприємствами трьома основними способами: через власну збутову мережу; через систему незалежних або залежних агентів, дистриб'юторів і брокерів.

1. Власна збутова мережа зорієнтована виключно на реалізацію продукції свого підприємства відповідно до здійснюваної стратегією. І таким чином підприємство безпосередньо контролює хід реалізації своєї стратегії на ринку. Крім того, така система збуту дозволяє підприємству підтримувати прямий контакт зі споживачами продукції.

2. Система збуту через незалежних посередників в певних ситуаціях має свої переваги, наприклад при впровадженні продукції підприємства на нові ринки збуту, коли власна збутова система ще не створена. У ряді випадків використання незалежної збутової мережі необхідно і на основному ринку, якщо дана мережа представлена сильними конкуруючими підприємствами через хорошого освоєння ними ринку, наявності тісних контактів із споживачами або в силу їхньої фінансової могутності.

3. Великі підприємства, як правило, прагнуть перетворити незалежну систему збуту в систему збуту через фінансово залежних посередників, особливо на ринках, що мають першорядне значення для підприємства.

Сутність організації збуту на основі «фіксованого інтервалу» полягає в тому, що замовлення повинні виконуватися регулярно, через заздалегідь визначений інтервал часу, проте кількість виробів кожного разу може бути різним. Максимальний розмір запасів готової продукції на складі в цьому випадку повинен забезпечувати споживача під час фіксованого інтервалу і включати постійно поновлюваний гарантійний запас. До моменту закінчення фіксованого інтервалу часу встановлюється кількість проданої продукції і виробляється нове необхідне її кількість

При створенні моделі управління збутом продукції для більш точного розрахунку і можливості вносити корективи при зміні зовнішніх і внутрішніх умов суб'єкта ринку необхідно передбачити включення в неї блоків прогнозування та оцінки «поведінки» збуту. Це є одним з важливих умов, завдяки якому можна регулювати відповідно до цілей і завдань компанії величину продажів машинобудівної продукції в будь-який момент часу, коли виникне в цьому необхідність. Іншою важливою умовою, є наявність в цій моделі індикаторів, що дозволяють визначати необхідність внесення змін і управлінських впливів.

ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ АВІАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ: ЧИННИКИ ВПЛИВУ

Фінансова стійкість авіаційного підприємства представляє собою здатність його до ефективного функціонування за рахунок дієвого управління фінансовими ресурсами в умовах змінюваного ринкового середовища.

На фінансову стійкість авіаційного підприємства впливає ціла низка внутрішніх та зовнішніх чинників; їх вплив може носити як позитивний, так і негативний характер. Серед чинників зовнішнього середовища особливо виділяються такі, як стабільність політичної ситуації в Україні та в країнах, з якими співпрацюють авіаційні підприємства; стабільність економічного розвитку і економічні механізми державної підтримки вітчизняних авіапідприємств; діючі кредитні та податкові механізми; розмір і структура платоспроможного попиту населення на авіаційні перевезення.

Аналіз внутрішніх чинників дозволяє зробити висновок, що фінансова стійкість насамперед залежить від фінансового потенціалу підприємства, який визначається обсягом власних та запозичених фінансових ресурсів підприємства, якими воно може управляти для здійснення поточних та майбутніх витрат. Індикаторами фінансового складника внутрішнього середовища виступає частка власних оборотних коштів, швидкість оборотності дебіторської заборгованості, рівень та тенденції зміни основних фінансових показників.

Крім чинників фінансової компоненти, необхідним є і аналіз впливу інших складових внутрішнього середовища – виробничих, організаційних, кадрових, маркетингових, що в сукупності представляють весь господарський механізм підприємства, злагодженість функціонування якого визначає ефективність рішень щодо управління фінансовою стійкістю.

Аналіз чинників, що впливають на фінансову стійкість авіаційного підприємства, дає змогу визначити фінансові можливості підприємства, правильно побудувати стратегію управління фінансовою стійкістю та визначити шляхи її покращення.

Враховуючи закономірний процес наближення вітчизняного ринку авіаційних перевезень до європейських норм якості, що призведе до зростання рівня конкуренції і появи на ринку іноземних конкурентоспроможних компаній, питання підвищення рівня фінансової стійкості авіакомпаній і аеропортів повинно вирішуватись шляхом формування гнучкого і динамічного механізму управління фінансовою стійкістю. Цей механізм повинен бути узгодженим із загальною системою управління підприємством і бути орієнтованим на досягнення його стратегічних цілей.

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ АВІАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА

В сучасних умовах проблема визначення фінансового стану підприємства відноситься до розряду актуальних. З розвитком ринкових відносин в Україні підвищилось значення фінансового стану підприємств та збільшилось коло користувачів такої інформації, наприклад, добавились комерційні банки, які зацікавлені в детальному аналізі кредитоспроможності можливого позичальника; акціонери, які прагнуть переконатися у адекватності управління інвестованими коштами; аудиторські фірми; податкові служби тощо.

Фінансовий стан авіаційного підприємства являє собою одну із найважливіших характеристик його виробничо-фінансової діяльності. Аналіз фінансового стану підприємства дає можливість зробити висновок про достатність фінансових ресурсів щодо забезпечення необхідного рівня ефективності господарської діяльності та своєчасного здійснення грошових розрахунків з іншими економічними суб'єктами.

На фінансову стабільність авіаційних підприємств значно впливає фаза економічного циклу, в якій на даний момент знаходиться економіка країни. В умовах кризових явищ значно знижується кількість авіаційних перевезень, спостерігається падіння доходів, зменшення відносних і абсолютних показників прибутку, скорочення інвестицій в сукупний капітал підприємства. Все це призводить до зниження ліквідності підприємств, їх платоспроможності, що створює передумови для банкрутства.

За оцінкою спеціалістів, економіка України поступово виходить із затяжної кризи і тенденція до відновлення продовжиться після позитивного перелому в 2016. Аналогічний стан стосується і галузі цивільної авіації, яка демонструє відновлення українського ринку пасажирських перевезень після спаду 2014-2015рр.

В якості основних показників, що дозволяють зробити висновок про фінансовий стан авіаційного підприємства, використовуються показники ліквідності та платоспроможності; показники оцінки фінансової стійкості; показники ділової активності; показники аналізу рентабельності (прибутковості).

Нині у вітчизняній практиці відсутні універсальні розміри багатьох із перерахованих показників, які б використовувалися для підприємств будь-яких галузей, тому на практиці їх розрахунок мусить відбуватися з порівняльним аналізом даних по підприємствах, що мають схожу націленість своєї господарської діяльності. Завдяки постійному моніторингу фінансового стану власного підприємства та за підсумками порівняння можна визначити негативні фактори та спланувати чіткі заходи щодо покращення фінансових позицій підприємства та його конкурентоспроможності.

АНАЛІЗ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЮ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Суттєву роль у формуванні прибутку комерційних банків відіграють кредитні операції, в зв'язку з чим існує необхідність формування якісного кредитного портфелю та ефективного механізму управління ним. Поява у банку фінансових проблем, як правило, пов'язана із необґрунтованою кредитною політикою, що призводить до збільшення кредитних ризиків і виникнення високої імовірності одержання втрат.

Визначення напрямів та методів кредитування, що дозволяють оптимізувати ресурси банків, можливе за рахунок постійного аналізу кредитного портфелю. Аналіз кредитного портфелю дає можливість приймати рішення щодо його оптимізації, формування кредитних відношень з позичальниками, виходячи із рівня їх кредитоспроможності і відповідальності щодо виконання умов кредитних угод.

При аналізі кредитного портфелю здійснюються наступні дії: загальна оцінка стану кредитного портфелю; оцінка кредитного портфелю з позиції кредитного ризику; аналіз кредитного портфелю з точки зору дохідності.

Загальна оцінка стану кредитного портфелю передбачає оцінку величини кредитів, що надані банком на протязі певного періоду; аналіз структури кредитів (стосовно галузей національної економіки, видів кредитних угод, термінів надання кредиту і т.і.); оцінку зміни обсягу та структури кредитів за аналізований період.

Оцінюючи кредитний портфель щодо кредитного ризику, банку доцільно проаналізувати показник покриття класифікованих позик; питому вагу зважених класифікованих позик; питому вагу проблемних позик. Визначення цих показників дозволяє відслідковувати небажані тенденції щодо погіршення фінансового стану банку. В якості заходів, що зменшують кредитні ризики, слід використовувати: аналіз кредитоспроможності позичальника, рівень диверсифікації портфеля позичок банку, забезпечення кредиту, страхування кредитних операцій; розширення практики кредитів на консорціумній основі, урахування зовнішніх ризиків.

Завершальним етапом аналізу кредитного портфелю є визначення рівня рентабельності кредитних операцій, їх дохідності, питомої ваги одержаних доходів від кредитної діяльності в загальній величині доходів банку.

Одержані результати аналізу кредитного портфелю дають змогу банку визначати негативні сторони в здійсненні кредитування, дозволяють приймати рішення щодо розширення або, навпаки, обмеження кредитних операцій, служать основою для подальшого формування ефективної кредитної політики, яка забезпечить можливість оптимального використання джерел банківського кредитного потенціалу.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФІНАНСОВОЇ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ

В сучасних умовах господарювання інструментом задля забезпечення конкурентоспроможності, ліквідності, рентабельності підприємств будь-якої галузі економіки є реструктуризація. Сьогодні в Україні спостерігається стійка тенденція щодо збільшення кількості фінансово нестійких підприємств, банкрутство яких може призвести до зменшення податкових надходжень у бюджет, збільшення рівня безробіття, що у свою чергу може стати одним із чинників макроекономічної дестабілізації.

Фінансова реструктуризація підприємства є складовою частиною загальної реструктуризації, а також є самостійним засобом фінансових перетворень, спрямованих на загальне поліпшення фінансового стану підприємства, яке досягається ліквідацією заборгованості. Зазвичай, фінансова реструктуризація направлена на реформування фінансової діяльності підприємства шляхом здійснення необхідних фінансових перетворень, яких вимагає розвиток фінансового ринку. Крім того, під час фінансової реструктуризації вирішуються завдання: ліквідації субсидіювання; підвищення фінансової автономії; використання переваг цінних паперів; залучення іноземного капіталу; відстрочення погашення заборгованості або зниження процентної ставки по ній, визначення більш вигідної схеми її погашення; конвертації заборгованості або її частки у цінні папери підприємства.

Враховуючи вищезазначене, маємо можливість відокремити основні напрями фінансової реструктуризації на підприємстві: загальна реорганізація; забезпечення фінансової автономії; підвищення рівня фінансових показників; поліпшення фінансового стану; оптимізація структури фінансів; оптимізація грошових потоків; оптимізація структури пасиву балансу (оптимізація структури капіталу, удосконалення менеджменту заборгованості); оптимізація структури активів; розробка напрямків інвестиційного розвитку; попередження банкрутства; санація.

Метою фінансової реструктуризації, між іншим, є скорочення всіх видів заборгованості та усунення причин їх виникнення, враховуючи зовнішні та внутрішні фактори впливу, удосконалення структури капіталу, залучення додатково необхідних фінансових коштів, задля забезпечення проведення санаційних заходів. Взагалі, фінансова реструктуризація забезпечує найбільш ефективне використання потенціалу підприємства, спрямованого на його адаптацію до умов, що постійно змінюються, а також відновлення конкурентоспроможності підприємства у довгостроковій перспективі.

Таким чином, фінансову реструктуризацію можна вважати основною умовою виходу підприємства з кризового стану. Вибір конкретного напрямку фінансової реструктуризації залежить від багатьох зовнішніх та внутрішніх факторів.

Узагальнюючи вищезазначене, можна стверджувати не лише про актуальність питання фінансової реструктуризації, а і про необхідність подальших досліджень в цьому напрямі.

ДОСЛІДЖЕННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ ФІНАНСОВОЇ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ

Нестабільна політична та економічна ситуація сьогодення, постійна зміна нормативно-правової бази та високий рівень конкуренції призвели до того, що більшість підприємств характеризуються ризиковим рівнем прибутку, відсутністю довгострокових перспектив, або, навіть, банкрутством. Крім несприятливих чинників зовнішнього середовища, на фінансову стійкість підприємства впливають, між іншим, особливості його господарської діяльності та система контролінгу. Іноді, зважаючи на дані фактори, єдиним можливим рішенням задля вирішення фінансових проблем, що постають перед підприємством - є реструктуризація підприємства.

Фінансова реструктуризація підприємства є основним напрямом загальної реструктуризації, що полягає в реформуванні його фінансової діяльності задля уникнення банкрутства та досягнення основної мети господарської діяльності – прибутку. Крім того, під час фінансової реструктуризації відбувається зменшення (збільшення) заборгованості або обирається більш вигідна система її погашення; зміна складу капіталу та залучення інвестицій; використання переваг цінних паперів; підвищення фінансової автономії підприємства. Такі структурні перетворення враховують усі особливості фінансового ринку і є своєрідним оздоровчим заходом для підприємства.

Виходячи з цього, маємо можливість виділити основні методи фінансової реструктуризації на підприємстві: повна або часткова реорганізація; забезпечення фінансової самостійності; підвищення рівня основних економічних показників; поліпшення загального фінансового стану; раціональний розподіл грошових потоків; оптимізація пасиву і активу балансу; запобігання банкрутству. Також важливо відмітити, що успішна фінансова реструктуризація неможлива без розробки стратегії інвестиційної діяльності підприємства, у тому числі, підвищення його інвестиційної привабливості та оцінки ризиків грошових вкладень.

Підсумовуючи вищевикладене, необхідно зазначити, що основною метою фінансової реструктуризації, є не тільки уникнення банкрутства та мінімізація всіх видів заборгованості, а й усунення можливих причин їх виникнення, підлаштовуючись під зовнішні та внутрішні факторів впливу. Таким чином, успішна фінансова реструктуризація розкриває потенціал підприємства, істотно покращує рівень основних показників його фінансового стану та забезпечує зростання конкурентоспроможності.

Таким чином, маємо можливість стверджувати, що питання доцільності фінансової реструктуризації для підприємств не лише актуальне, а і потребує подальших досліджень задля забезпечення ефективності практичного застосування.

СТРАХОВИЙ РИНОК: СТРАХУВАННЯ ШКОЛЯРІВ ВІД НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ

Протягом 2016 року в Україні (крім тимчасово окупованої території АР Крим, м. Севастополя, а також частини зони проведення антитерористичної операції) зафіксовано 357 нещасних випадків зі смертельним наслідком. Про це повідомляє Державна служба статистики України (Держстат). Ця статистика лякає, особливо, якщо досить великий відсоток складають нещасні випадки за участю дітей.

До дитячого травматизму належать усі види невиробничого травматизму - дорожньо-транспортний, побутовий, шкільний, вуличний, спортивний та інше. Нещасні випадки з дітьми в побутових умовах трапляються частіше у віці до 3 років. Переважна більшість травм у дітей до 13 років спостерігається в шкільному віці, під час ігор та занять спортом (50%); 30% травм виникають вдома і 20% — в дорожньо-транспортних пригодах (смертність сягає 80%). Тому з наближенням першого вересня батьки повинні подбати про безпеку та здоров'я дитини і застрахувати її від нещасного випадку, адже дитина більшу частину свого часу буде проводити поза домом.

Страховий ринок представляє страхові послуги і для дітей. І поки в Україні немає обов'язкового медичного страхування, батькам школярів пропонують застрахувати дитину від нещасного випадку.

Страхування від нещасних випадків може проводитися як у добровільній, так і в обов'язковій формах. Воно відноситься до ризикових видів страхування, метою якого є страховий захист громадян на випадок втрати здоров'я або смерті внаслідок нещасного випадку.

Добровільне страхування дітей від нещасних випадків передбачає страхування дітей віком від 1 до 16 років. Договори страхування укладаються строком на один рік з батьками, родичами або опікунами дитини, котрі виступають страхувальниками.

Застрахованими особами при страхуванні учнів від нещасних випадків є учні, які навчаються в денних загальноосвітніх школах, ліцеях, гімназіях, коледжах, технікумах, училищах та інших закладах освіти повного рівня акредитації.

Договори укладаються з родичами, батьками або опікунами на період навчання. Страхові випадки та страхові суми аналогічні страхуванню дітей. Страхові компанії пропонують зручні форми страхування учнів шляхом придбання учнівських щоденників, які одночасно виконують функцію страхового поліса.

Школа – це місце, де дитина не тільки навчається, видобуває нові стосунки, спілкується, знаходить друзів, а й місце підвищеного ризику травматизму. Особливо це стосується учнів молодшої школи.

Існують різні програми страхування дітей від нещасних випадків. Наприклад:

1) страховий захист поширюється на Застраховану особу під час її участі у тренувальних заходах, офіційних спортивних турнірах, змаганнях, олімпіадах

2) страховий захист поширюється на нещасні випадки, що сталися під час перебування застрахованої особи на навчанні

3) страховий захист поширюється на нещасні випадки, що сталися під час канікул, під час відпочинку у літніх таборах.

Обсяг страхової відповідальності обумовлений обумовленими наслідками нещасного випадку, що стався в період страхування. Перелік наслідків нещасних випадків і не страхових випадків приблизно відповідає переліку по індивідуальному страхуванню від нещасних випадків дорослих страхувальників з деякими доповненнями і винятками стосовно до страхування дітей та школярів.

Аналогічний і порядок визначення відсотка втрати здоров'я від нещасного випадку. При настанні смерті застрахованого виплачується: по страхуванню дітей - повна страхова сума, зі страхування школярів - половина страхової суми. Виплати у зв'язку зі смертю здійснюються незалежно від виплат у зв'язку зі стійким розладом здоров'я дитини.

Зі страхування дітей договір укладається на будь-яку страхову суму за згодою сторін, але не нижче за мінімально встановлену, а зі страхування школярів - на стандартну встановлену. При цьому зі страхування дітей можливо пропорційне зменшення розміру страхової суми, якщо страхувальник неправильно вказав вік дитини і сплатив менший страховий внесок.

Страхова сума і в зв'язку з втратою здоров'я і у зв'язку зі смертю застрахованого виплачується страхувальникові. Можлива виплата та іншого родича, з яким проживає дитина, за відсутності страхувальника.

У разі смерті страхувальника страхова сума видається застрахованій, а при їх одночасній смерті - спадкоємцям застрахованого.

Отже, головною метою роботи школи щодо попередження дитячого травматизму та запобігання нещасним випадкам є створення навичок здорового способу життя; виховання власної обережності учнів; збереження повноцінного фізичного розвитку дітей.

Дитячий травматизм - сфера уваги всіх, в першу чергу держави, органів внутрішніх справ, освіти, охорони здоров'я, дошкільних закладів, школи, спортивних організацій, водіїв усіх видів транспорту і, насамперед, сім'ї. Найважливішими заходами його профілактики є контроль за вчинками дітей з боку дорослих, усунення з поля зору дітей небезпечних предметів.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МЕТОДА НЕЙРОМАРКЕТИНГОВОГО ИССЛЕДОВАНИЯ CARD SORTING ПРИ РАБОТЕ БАНКОВСКИМИ КЛИЕНТАМИ

Маркетинг, как и профессия маркетолога появились относительно недавно. Переход от плановой экономики к рыночной стал катализатором развития рыночных отношений. В современном обществе маркетинг развивается стремительно и, соответственно, специалисты в этой области становятся очень востребованы. Однако, не всегда клиенты банка владеют полной информацией о банковских продуктах, что зачастую становятся главными в принятии решения о выборе банка. С целью выявления уровня осведомленности в этой области предлагается один из методов качественного исследования card sorting.

Card sorting , сортинг (англ.sorting, также может называться сортировкой) - разновидность качественного исследования, при которой клиентам (одному или группе) предъявляется некоторый набор карточек (с характеристиками, надписями, рисунками), которые необходимо объединить в группы (классы) по заданным модератором или собственным критериям клиента. Анализ заключается в интерпретации, получившейся в результате структуры (группы, их состав, критерии отнесения конкретных карточек в ту или иную группу). Карточки, используемые в сортинге, иногда называются "стимулами". Сортинг обычно относится к зондирующим или проективным методам качественных исследований. Это невербальный метод - сбор данных осуществляют в виде рисунков, коллажей или предметов. Невербальная информация затрагивает наиболее глубокие бессознательные слои психики респондентов, что позволяет получить более достоверные сведения об отношениях или даже чувствах к изучаемым объектам, т.к. практически исключается возможность респондента сознательно или подсознательно фильтровать информацию.

Работа с респондентами при применении метода сортинга состоит из двух этапов: на первом этапе респондентов просят сгруппировать предложенные карточки, а на втором - объяснить принцип и критерии группировки, а также причины отнесения той или иной характеристики, фактора, критерия в выбранную для него группу. В ходе одного исследования может создаваться более одной группировки.

Выделяют две разновидности метода сортинга: т.н. "жесткий" (закрытый) и "мягкий" (открытый).

При жестком сортинге критерии сортировки задаются модератором. Может также задаваться количество и названия групп. Примером заданий для жесткого сортинга может быть группировка по функциям, которые

выполняет маркетолог (аналитика, производство, активные продажи, стимулирование сбыта, разработка дизайна, поиск и привлечение новых клиентов), уровень зарплаты (высокая, средняя, низкая), востребованность на рынке труда (высокая, средняя, низкая), схожие профессии (менеджер по продажам, менеджер по рекламе, дизайнер, логист, аналитик, мерчендайзер, контент-менеджер, копирайтер, рерайтер) и т.д. .

При мягком сортинге критерии сортировки модератором не задаются - они выбираются респондентами произвольно. При этом существует вероятность, что при первой сортировке может использоваться очевидный, но малозначимый признак, который не имеет практической ценности в качестве результата исследования. При помощи метода сортировки могут решаться следующие задачи:

- Изучение эмоционального восприятия абитуриентами профессии маркетолога.

- Определение важных для абитуриента характеристик маркетолога - при группировке абитуриенты ориентируются на значимые для себя признаки.

- Определение относительной важности этих характеристик - обычно последовательность применения критериев сортировки отражает их удельный вес "в голове" абитуриента.

Преимущества метода:

- 1) Относительная легкость интерпретации результатов, в т.ч. возможность количественной оценки.

- 2) Высокая достоверность результатов (как невербального метода).

- 3) Высокая вовлеченность респондентов (работа с изображениями, карточками вызывает у них намного больший интерес, чем устное общение, задание воспринимается как развлечение).

Ограниченность метода:

Продолжительность работы с респондентами - метод требует достаточно длительного времени на выполнение всех процедур (составление групп и объяснение группировки), поэтому респонденты должны обладать достаточным свободным временем.

Card sorting является эффективным методом нейромаркетинговых исследований, т.к. позволяет не только получить информацию о знаниях банковских продуктов, но так же с помощью определенных рисунков исследовать чувства, эмоции, личное отношение каждого клиента. В результате проведенных исследований можно получить информацию об уровне осведомленности о банковских продуктах и на их основе разработать более узкоспециализированную программу работы.

АНАЛІЗ ПОПИТУ НА ІНВЕСТИЦІЙНІ РЕСУРСИ

На сьогодні розвиток національного інвестиційного ринку впливає на ефективність виробництва, визначає рівень технічної оснащеності капітальних фондів підприємств реального сектору, можливості структурної перебудови більшості галузей економіки країни, сприяє вирішенню більшості соціальних і екологічних проблем.

Діяльність інвестиційного ринку визначається загальними економічними законами та параметрами, найважливішими серед яких є попит і пропозиція.

Сукупний обсяг реального інвестування, в контексті відображення відтворювальних процесів на підприємстві яке, розширюючи або оновлюючи свою діяльність, по суті виступає інвестором для власних активів, на мікроекономічному рівні формується у вигляді певної структури, що залежить від таких параметрів:

- вид діяльності компанії (існування законодавчих обмежень на інвестування для різних форм бізнесу, галузей промисловості тощо);
- стадія життєвого циклу виробництва компанії, географічне поширення діяльності;
- тип обраної підприємством інвестиційної стратегії (агресивна, помірна, консервативна);
- чинники макросередовища (економічні, організаційно-правові).

Найважливішими чинниками формування попиту на інвестиційні ресурси є:

- капітальні інвестиції та інвестиції в основні засоби – на основі дослідження тенденцій коливань яких можна зробити висновок про зміну обсягів попиту на інвестиції. Дані показники є ключовими для досліджуваної групи, оскільки виступають індикаторами активності споживачів інвестиційних ресурсів і надають можливість для прогнозування рівня інвестиційного попиту під впливом різноманітних чинників;

- обсяг введених у дію основних засобів є показником, який тісно взаємопов'язаний із попередніми індикаторами. Його зростання за умови незмінності рівня самофінансування може ілюструвати збільшення попиту на групу інвестиційних ресурсів певного цільового спрямування;

- індекс цін на інвестиції в основний капітал, на відміну від показників, розглянутих вище, є не індикатором активності споживачів інвестицій, а інструментом, який впливає на даний процес, а саме: зростання індексу цін на інвестиції призводить до їх знецінення, а отже, і зменшення реальної вартості доходу, який необхідно сплатити інвестору за користування його фінансовими ресурсами, фактично споживач зацікавлений у залученні інвестицій на таких умовах; однак справедливо відзначити, що будь-які інфляційні процеси негативно впливають на обсяг пропозиції на

інвестиційному ринку, тобто виступають стримуючим чинником для інвесторів; одночасна реалізація впливу зазначеного фактору на попит та пропозицію призведе до розбалансування стану ринкової кон'юнктури, що призведе до виникнення гострого дефіциту інвестиційних ресурсів, рівень викривлення у даній ситуації буде залежати від сили та домінування впливу інвесторів чи споживачів на рівновагу інвестиційного ринку;

- обсяг та витрати на фінансування наукових розробок організації власними силами є показником, зростання якого може бути свідченням поліпшення фінансового стану та рівня самодостатності суб'єктів господарювання, а отже, за інших рівних умов є індикатором скорочення попиту на інвестиційні ресурси, залучені ззовні;

- загальний обсяг і витрати на фінансування наукових досліджень та інноваційної діяльності – чинники, що досить тісно пов'язані із розглянутою вище підгрупою індикаторів, оскільки висновки зроблені на попередньому етапі є справедливими лише за умови незмінності загальних обсягів і фінансування інноваційної діяльності, що практично неможливо в умовах динамічності розвитку наукової сфери та необхідності реалізації на перманентній основі заходів для підтримання конкурентних позицій підприємства, а тому можна зробити такі висновки: активізація науково-технічних розробок сприяє зростанню попиту на інвестиційні ресурси, однак динамічність зміни попиту у даному контексті частково визначається рівнем фінансового забезпечення суб'єктів господарювання та їх можливостями у сфері самофінансування власних інвестиційних проєктів, а тому поліпшення фінансових показників діяльності підприємств може призвести до короткочасного скорочення попиту на інвестиції, проте такий вплив є незначним і не призведе до значного розбалансування;

- ставка та обсяг кредитування є чинниками попиту, які впливають на інтенсивність перерозподільних процесів між донорами та реципієнтами фінансових ресурсів через посередництво фінансово-кредитних установ, оскільки банки надають у користування позичальників кошти, залучені на депозити (зростання обсягу депозитів прямо пропорційно залежить від доходів суб'єктів і ставок за депозитами), а активність позичальників, у свою чергу, визначається рівнем необхідності додаткових інвестиційних ресурсів і розміром ставок за кредитами; варто зауважити, що високі ставки за кредитами будуть стимулювати потенційних позичальників шукати дешевші джерела залучення коштів або згортати свою інвестиційну діяльність, що знайде своє відображення у скороченні інвестиційного попиту;

- загальний обсяг торгів на фондовій біржі та ринкова капіталізація компаній, що знаходяться у лістингу, є основними показниками, які відображають активність і динаміку розвитку фондового ринку, що є важливим інститутом у процесі перерозподілу інвестиційних ресурсів між споживачами та інвесторами, а тому їх зростання буде сприяти зростанню попиту й пропозиції інвестицій, тобто активізації інвестиційних процесів.

-

ВИГРАШНІ МАРКЕТИНГОВІ СТРАТЕГІЇ ДЛЯ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ

Процеси глобалізації, мінливого зовнішнього середовища, які впливають на дуже швидкий розвиток банківської сфери призводить до пошуку інноваційних інструментів розвитку даного сектору.

Просування та маркетинг в цілому є досить великою частиною будь-якої фінансової установи. Ефективність роботи банку і його конкурентоспроможність на ринку залежать від запровадження нових банківських продуктів та технологій.

Отже розглянемо найбільш актуальні маркетингові стратегічні рішення для підвищення ефективності роботи фінансових установ.

Розуміння важливості використання «big data». Нещодавно фінансові маркетологи більше говорили про «big data», чим їх використовували. Нові інструменти та технології роблять розширену аналітику доступною для організацій усіх масштабів, тоді як цифрові канали та бажання персоналізувати пропозиції роблять інвестиції в аналітику даних обов'язковими для успіху. Більшість галузей значно попереду фінансових компаній з впровадження та використання інтелектуального маркетингу, тобто маркетингу орієнтованого на розуміння. Це дивно, оскільки банки та кредитні спілки мають доступ до більш транзатних, поведінкових та демографічних даних про споживачів, ніж будь-яка інша галузь. Однак, згідно досліджень The Financial Brand у 2016 році, орієнтацію на інтелектуальний маркетинг серед фінансових установ мають лише 16% [1].

Зосередженість на розвиток мобільних додатків. Сьогодні мобільна комерція росте дуже швидкими темпами і стає невід'ємною частиною життя користувача. Україна знаходиться на початку цього шляху (доля м-комерції всього 20%) - і тим важливіше для бізнесу бути першими у цій сфері. Для частин користувачів бренд, не представлений у мобільному сегменті, взагалі не існує. І це не тільки якісний мобільний сайт або позиція в мобільному пошуку, але й мобільний додаток. Сьогодні можна казати, що додаток - це логічне продовження бізнесу, обумовлене змінами навколишнього світу. Мобільні додатки продовжують також трансформувати і банківський сектор. Традиційний підхід у банківській сфері вимушено змінюється через інновації у секторі фінансів. Отже, мобільний додаток повинен бути частиною єдиного інформаційного середовища разом з іншими інструментами комунікації з клієнтами.

Дослідження шляху покупки фінансового продукту клієнтом, тобто важливо зрозуміти, як клієнти думають і почувають себе, а також те, що вони роблять, коли щось викликає потребу або бажання у них отримати фінансові послуги. Відображення мапи маршруту покупки фінансового продукту клієнта є ключовим фактором, щоб дізнатись, де, коли і як рекламувати його

для них. З огляду на зосередженість на покращеному споживацькому досвіді та потенціалу розширеної аналітичної інформації в банківській сфері, персоніфіковане спілкування повинно стати пріоритетним. Споживачі вказують на бажання отримувати індивідуальні рішення, базуючись на їх особисті ситуації в режимі реального часу.

Розширення використання контентного маркетингу. Існує постійне зниження ефективності переривчастої тактики в області маркетингу в цілому, і особливо в маркетингу фінансових послуг, оскільки споживачі все більше віддають перевагу цілеспрямованими кампаніями. В результаті існує більша потреба в релевантному та інтерактивному маркетингу. Тобто маркетинг повинен включати інтерактивні оцінки, тренінги та ігри, щоб знати своїх споживачів ще краще, отримувати інформацію, яка може використовуватися в процесах продажу.

Переміщення маркетингу до основних соціальних медіа. Згідно досліджень, маркетинг соціальних мереж стає основним у більшості галузей, оскільки 65% людей середнього віку використовують соціальні медіа у 2016 році [1]. З усіх соціальних мереж, Facebook є найбільш популярним для маркетологів, оскільки ця мережа є найбільшою з широко побудованою рекламною системою. Інструментарій Facebook дозволяє маркетологам персоналізувати свої соціальні кампанії за масштабами. Instagram, Twitter та Snapchat також стають все більш популярними у певних сегментах населення. Постійним завданням для фінансових маркетологів є зв'язок кампаній соціальних мереж з продажем. Цей виклик полягає у тому, що більшість маркетологів утримуються від збільшення інвестицій у соціальний маркетинг.

Отже, додаткова реальність та віртуальна реальність, можливо, ще не є основними каналами маркетингу, але фінансові маркетологи повинні ознайомитися з цими передовими цифровими параметрами, оскільки їх розробники працюють над монетизацією цих каналів. Початкове використання може обернутися навколо реклами в рамках додатків, таких як філіал або пошук банкоматів, або навіть бути автономним додатком, як додаток для домашнього пошуку / покупки від Commonwealth Bank of Australia.

Таким чином, маркетинг тепер зводиться до одного слова - дані – і це є дуже сильною зброєю, що використовує сучасний маркетинг. Залишається тільки здогадуватися що нас чекає, якщо банки та фінансові установи поєднують фінансові данні споживачів з їх даними із соціальних мереж..

Література:

1. The Financial Brand [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <https://thefinancialbrand.com/>
2. Digital Banking Report [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.digitalbankingreport.com>

ПРИНЦИПИ МІСЦЕВОЇ САМОВРЯДНОСТІ В УКРАЇНІ

Сучасний стан бюджетної системи України характеризується посиленням ролі органів місцевого самоврядування в забезпеченні розвитку окремих територій та їх об'єднань. На сьогодні в Україні існує низка проблем в фінансовому забезпеченні органів місцевого самоврядування, зокрема пов'язаних із невідповідністю між завданнями органів місцевого самоврядування і ресурсами, необхідними для їх виконання; невизначеністю критеріїв фінансового вирівнювання та розподілу місцевих субвенцій; необґрунтованим обмеженням використання позикових капіталів; суттєвим домінуванням трансфертів над власними фінансовими ресурсами; обмеженою часткою надходжень від місцевого оподаткування.

Головним документом, який визначає принципи функціонування місцевих органів влади, є міжнародний документ «Європейська хартія місцевого самоврядування», прийнятий Радою Європи у 1985 році. В Україні діяльність органів місцевого самоврядування регулюється Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні».

Кожен орган місцевої влади повинен володіти власними фінансовими джерелами, яких буде достатньо для соціально-економічного розвитку адміністративно - територіальної одиниці, забезпечення відповідного рівня життя населення та відносної самостійності в управлінні соціально - економічною сферою.

Оснoвними джерелами фінансування органів місцевого самоврядування є: доходи місцевого бюджету, інвестиції, фінансові ресурси населення, позики, цільове фінансування регіональних програм з державного бюджету, позабюджетні фонди і міжбюджетні трансферти, завдяки яким вони можуть виконувати свої функції.

Принципи місцевого самоврядування мають бути визнані у національному законодавстві. До них можна віднести принципи правової, організаційної та фінансової автономії. Дотримання цих принципів призводить до успішного розвитку не тільки органів місцевого самоврядування, а й належних їм територій, і як наслідок всієї країни в цілому.

За принципом правової автономії, органи місцевого самоврядування повинні мати власні, характерні тільки їм, повноваження, які встановлюються Конституцією України та певними законами. Також вони мають бути вільними у прийнятті на себе виконання делегованих повноважень, враховуючи місцеву специфіку.

За принципом організаційної автономії, органи місцевого самоврядування мають самостійно визначати свою власну структуру для ефективного виконання своїх безпосередніх функцій. Також вони несуть власну

відповідальність за свою діяльність. Різні адміністративно - територіальні одиниці мають різні структурні підрозділи в органах місцевого самоврядування, які забезпечують ефективне управління довіреною територією та якісний захист населення.

Згідно принципу фінансової автономії, органи місцевого самоврядування мають право самостійно збирати та розподіляти власні ресурси. Цих ресурсів має бути достатньо, щоб забезпечити якісне життя та розвиток населення.

Основні принципи формування та розподілу фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування визначені ст. 9 Європейської хартії місцевого самоврядування. Цим документом визначається право місцевих органів влади на свої власні ресурси, якими вони можуть вільно розпоряджатися в межах своїх повноважень, обсяг яких має відповідати виконуваним функціям.

На сьогодні потреби місцевого самоврядування часто не співвідносяться з критерієм фінансової достатності. Наявні фінансові ресурси місцевих бюджетів не дають змоги органам місцевого самоврядування самостійно без державної підтримки здійснювати свої повноваження в межах Конституції і законів України. Так, вплив органів місцевого самоврядування на формування своїх фінансових ресурсів за рахунок місцевих податків і зборів є дуже обмеженим.

Така ситуація спричинена тим, що, як правило, місцевим органам не вистачає перерозподілених з Держбюджету фінансових ресурсів для виконання делегованих їм повноважень, що зумовлює необхідність використання для цього місцевих джерел отримання доходів.

Науковий керівник: ст. викладач Задерака Н.М.

**Гуржій Т.К., студент
Бердянський університет менеджменту і бізнесу**

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Проблемні питання фінансового забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування вказують на недосконалість систем адміністративно-територіального устрою та місцевого самоврядування, неефективність розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування та місцевими органами виконавчої влади.

Удосконалення фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування в контексті децентралізації є актуальним завданням вирішення якого буде сприяти якісному виконанню органами місцевого самоврядування їхніх функцій.

У вітчизняній фінансовій науці питання фінансового забезпечення місцевого самоврядування розглядають такі вчені, як: О. Василик, К. Павлюк, В. Федосов, С. Юрій, В. Дем'янишин, О. Кириленко, І. Луніна,

В. Опарін, О. Романенко, Ц. Огонь, В. Зайчикова та інші. У більшості випадків особлива увага вчених-економістів зосереджується на практичних аспектах фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування і недооцінюється роль фінансової теорії.

У вітчизняній фінансовій літературі висвітлення суті терміна «фінансове забезпечення» неоднозначне. Так, більшість науковців дане поняття розглядають як один із методів фінансового механізму. Такого підходу в наукових працях дотримуються О. Кириленко [1], С. Юрій [2]. Фінансове забезпечення як підсистему фінансового механізму, що характеризує зміст впливу фінансів на різні аспекти розвитку суспільства розглядає В. Опарін [3,с.84]. Інший вчений, О. Романенко фінансове забезпечення визначає як покриття затрат за рахунок фінансових ресурсів, акумульованих суб'єктами господарювання і державою [4].

Фінансова децентралізація є найбільш повним і прозорим видом децентралізації, оскільки прямо пов'язана з бюджетними практиками. Вона означає передачу ресурсів на місця. Дуже часто в практиці вона проводиться разом із частковою передачею адміністративних функцій у поєднанні з дерегуляцією або приватизацією.

Головним джерелом для формування стратегічної політики держави щодо розбудови фінансової системи місцевого самоврядування має стати використання іноземного досвіду. Кожна з країн має свої особливості, притаманні їй специфічні риси, структуру виробництва, моделі регулювання економіки і важелі розвитку фінансової системи країни.

Фінансова спроможність місцевих бюджетів та їх вплив на соціально-економічний розвиток територій поки що залишаються слабкими, адже багато з них не стали самостійними. Більшість сільських громад дотаційні, публічні послуги в них надають на низькому рівні або відсутні взагалі. Дотаційність 5,4 тис. бюджетів місцевого самоврядування становить понад 70%, 483 територіальні громади на 90% утримуються за рахунок коштів державного бюджету. Лише 5% сільських громад, за оцінками Всеукраїнської асоціації сільських і селищних рад, можна вважати самодостатніми, здатними забезпечувати поступальний соціально-економічний розвиток своїх громад [5, с. 4].

Важливим кроком у розвитку громад мало стати прийняття у грудні місяці 2016 року законопроекту № 4676 щодо умов зміни меж районів у процесі добровільного об'єднання територіальних громад, який мав удосконалити процес формування спроможних громад в Україні. Наскільки важливим це було б для розвитку сільської місцевості сказав у своєму інтерв'ю директор Інституту розвитку територій Юрія Ганущака: «...зі створених 169 громад третину не можна назвати ефективними. Чи може нинішня сільська рада впливати на розвиток села? Як правило, ні. Тому що основні кошти концентруються в

районах. Легітимних можливостей немає. Район здебільшого охоплює від центра до околиць територію у 21 км, а громада – 11 км. Інституційно вони між собою відрізняються, у громаді з'являється представник села – староста, ... він може впливати на рішення, бо входить у виконавчий орган ради за посадою, на відміну від сільського голови, отримує інструменти, щоб впливати на життя селян, і може розподіляти кошти» [6].

Реформа місцевого самоврядування та децентралізації влади передбачає подолання багатьох викликів, а саме: залежність територій від центру; інфраструктурну і фінансову слабкість громад; деградацію сільської місцевості; високий рівень дотаційності громад; низьку інвестиційну привабливість територій тощо.

Про достатність потенціалу місцевого бюджету можна говорити в тому випадку, коли досягнута позитивна динаміка основних показників розвитку регіону, що відбулося за рахунок внутрішніх ресурсів. Сучасна бюджетно-податкова політика має бути спрямована на підвищення зацікавленості органів місцевого самоврядування в нарощуванні доходів місцевих бюджетів.

Література:

1. Кириленко О.П. Місцеві фінанси: підручник / за редакцією О.П. Кириленко. – К.: Знання, 2006.– 677 с.
2. Юрій С. І. Фінанси: Підручник / Юрій С. І. та ін.; За заг. ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова.– К.: Знання, 2008.–611 с.
3. Русін В. Теоретичні аспекти фінансового забезпечення місцевого самоврядування // В. Русін / Світ фінансів. – 2009.- №4(21).– С. 83-89.
4. Романенко О. Фінанси: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. –312 с.
5. Павлюк А. П. Забезпечення системного підходу до реформування адміністративно-територіального устрою України [електронний ресурс] / А. П. Павлюк. – Режим доступу : http://www.niss.gov.ua/public/File/2015_analit/reforma_ATU.pdf
6. Ганущак Ю. Із тих 35 млрд грн, які додатково прийшли, в сільську місцевість вони в основному і не пішли... [електронний ресурс] / Ю. Ганущак. – Режим доступу : <https://agropolit.com/interview/130-yuriy-ganuschak-35-mlrd-grn-yaki-nibito-bulo-napravleno-u-silsku-mistsevist-tak-i-ne-diyshli-tudi>

Науковий керівник: ст.. викладач В.О. Степанова

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Фінансове забезпечення, виступаючи одним із значущих каналів руху грошових потоків у виробничій сфері, характеризує здатність фінансової системи сформувати такі економічні відносини між суб'єктами відтворювального процесу з приводу руху фінансових ресурсів, які забезпечать розвиток економіки, необхідний для гарантії національної економічної безпеки, закріплення ролі країни як одного з глобальних лідерів, задоволення соціально – економічних потреб суспільства [2, с. 119].

Механізм фінансового забезпечення виробничих процесів розуміється як специфічна сукупність ресурсів і процесів, що визначають порядок узгодження фінансово-економічних та інституційних відносин з приводу формування та використання інвестиційних ресурсів з метою досягнення безперервності циклів виробництва, за допомогою формування збалансованої системи задоволення потреб в інвестиціях активних економічних систем. У структурі механізму фінансового забезпечення виробничих процесів містяться дві бази: функціональна – система фінансування виробничої діяльності, що відображає контур і форми руху (акумулявання і розподіл) фінансових ресурсів у процесі задоволення потреб суб'єктів в інвестиціях – виробниче фінансування у вузькому сенсі; інституціональна, що розкриває закономірності руху інвестиційних та інформаційних потоків – система фінансування виробничої діяльності як сукупність опосередкованого фінансування господарських процесів, відносин та інститутів в економіці, провідними з яких виступає держава, що регулює порядок формування та використання інвестиційних ресурсів, яке формує нормативне, правове та інформаційно-аналітичне забезпечення – виробниче фінансування в широкому сенсі.

Таким чином, механізм фінансового забезпечення виробничих процесів виступає як регулятор, що задає напрямки руху та пропорції розподілу фінансових ресурсів і створює основу для переходу економіки до інноваційно – орієнтованого типу. Як складова частина інноваційних процесів, механізм фінансового забезпечення виробничих процесів налаштований на виконання, по-перше, традиційних процесних функцій: аналітичної, консолідуючої, регулюючої, інвестиційної, контрольної, по-друге, специфічної – когнітивної, що відображає вимоги активізації інтелектуального капіталу.

Фінансове забезпечення є одним з головних складових фінансового механізму суб'єктів господарювання різного рівня та організаційно-правових форм діяльності. Розглядаючи процес фінансового забезпечення господарської діяльності суб'єктів господарювання, доцільно враховувати поділ господарської діяльності відповідно Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» на операційну, інвестиційну та власно фінансову діяльність [3].

Цей стандарт визначає наступний поділ на такі види діяльності: операційна діяльність, основна діяльність, інвестиційна діяльність, фінансова діяльність [1].

Фінансово-господарська діяльність підприємств представляє собою складний багатоступінчастий механізм, опосередкований рухом фінансових потоків. Основними складовими фінансового механізму, що допомагають реалізувати його управлінські функції є фінансові методи (планування, прогнозування, облік, аналіз, контроль, регулювання), фінансові інструменти (план, бюджет, програма, рахунки, баланси, абсолютні та відносні показники), нормативно-правове та інформаційне забезпечення.

Низька ефективність управління фінансовими коштами підприємства може виступати найбільш серйозною перешкодою на шляху успішного розвитку будь-якого підприємства. Втрати від неефективного управління складають значну частку обороту підприємств. Для оцінки причин виникнення проблем прийнято їх розподіляти на зовнішні та внутрішні. Так, при оцінці зовнішніх причин виникнення проблеми низької частки грошових коштів у виручці, можна виділити: низьку фінансову дисципліну клієнтів; жорсткість податкового законодавства; високий рівень конкуренції; ринкову невизначеність, нерівномірність попиту; проблеми недосконалості законодавства. Внутрішні причини виникнення зазначеної проблеми такі: безальтернативний, стереотипний механізм прийняття рішень, недосконалість, а часом і елементарна неграмотність формування маркетингової політики, обмеження асортиментної лінійки продукції, велика кількість субпідрядних організацій, котрі відтягують на себе значну частку виручки.

Таким чином, фінансове забезпечення передбачає не тільки незалежність підприємств від зовнішніх джерел фінансування, а й забезпечення високоефективної виробничо-комерційної діяльності, вдосконалення технологічної та технічної оснащеності тощо. З цих позицій пріоритетним завданням в управлінні підприємством є розробка та обґрунтування стратегії його стійкості.

Література:

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
2. Никонова Я. И. Инновационная политика в системе государственного регулирования устойчивого развития национальной экономики / Я. И. Никонова. – Новосибирск : Изд-во НГТУ, 2010. – 260 с.
3. Чайковська О. В. Зміст і перспективні напрямки фінансової діяльності підприємств / О. В. Чайковська // Торівля і ринок України. Збірник наукових праць. – 2011. – Вип. 31, Т. 2. – С. 331-335.

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ПІДТРИМКИ МАЛОГО БІЗНЕСУ ТА СУЧАСНІ УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ

Гарантією стресостійкості економіки країни до зовнішніх загроз та викликів є добре розвинений внутрішній ринок та сильний малий бізнес. Приватні підприємці грають велику роль в економіці країни, але на жаль, є багато чинників які не дозволяють стабільно розвиватися підприємництву на Україні. До них належать відсутність кредитування, дефіцит обігових коштів, проблеми з поверненням ПДВ та непередбачений характер податкової політики.

Малий бізнес у країнах Європейського союзу становлять основу соціально-економічного розвитку. В ЄС знаходиться більше ніж 20 мільйонів підприємств малого бізнесу. Ці підприємства дають більше половини загального обороту та доданої вартості. Натомість у нашій країні малими та середніми суб'єктами підприємництва виробляється лише 11% ВВП. Ефективність економіки ЄС на пряму залежить від успішної діяльності малого бізнесу. Тому Україні потрібно брати приклад з ЄС, але з корективами на національні особливості країни.

Діяльність суб'єктів малого бізнесу зорієнтована здебільшого на задоволення місцевих потреб у товарах та послугах - соціальних потреб населення. Загалом важливий соціальний зміст малого бізнесу переконливо доводить і світова економічна практика. Його можна вважати своєрідним "сектором виживання", який залучає до сфери продуктивної діяльності значні соціальні верстви, включаючи тих, хто з різних причин втратив роботу, звільнених у запас військовослужбовців, молодь, жінок, працездатних пенсіонерів. Це особливо актуально за обставин перехідної економіки з її характерною особливістю - постійним зростанням кількості людей, для яких соціальна допомога вкрай необхідна.

Тож очевидно, що підприємницька ініціатива в системі малого бізнесу здатна суттєво прискорити структурні перетворення в народному господарстві, стимулювати цивілізовану конкуренцію, додаткові надходження до бюджету. При цьому відкриваються нові робочі місця, створюються умови для підвищення соціально-економічного становища населення, отримання адекватної зарплатні, а значить - становлення середнього класу - основи стабільності демократичної держави. Отже, у процесі розвитку малого підприємництва відчутно нейтралізується низка негативних політичних і соціально-економічних наслідків, пов'язаних зі структурною кризою, зростанням безробіття, посиленням соціальної напруги в суспільстві.

Проте, на жаль, в Україні сектор малого підприємництва ще не відіграє в національній економіці такої важливої ролі, як в економічно розвинутих

країнах, не розвивається достатньо енергійно для того, аби забезпечити динамічне нарощування власного потенціалу й загальне покращення економічної ситуації у країні.

У сучасних економічних умовах розвитку малого та середнього підприємництва України варто звернути увагу на досвід колишніх соціалістичних країн, зокрема Польщі. Досить часто польські реформи наводять як еталон економічних перетворень, що і дало змогу країні вступити в Європейський Союз. Ця країна має беззаперечний результат – розвиток приватного сектору, а саме малого та середнього бізнесу, що став вагомою рушійною силою на шляху до формування нового соціального та економічного простору.

США є країною з найвищим рівнем підприємницької активності у світі. Досвід адміністрації малого підприємництва у сфері податкового стимулювання полягає в поетапному зменшенні податкових ставок та пониженні прогресивних податкових стягнень за достатньо вузької податкової бази та широкої сфери застосування податкових пільг, що спонукає забезпечити прилив інвестицій у промисловість, сферу послуг, торгівлю. Таким чином, реалізується роздільний підхід до малого підприємництва за принципом – чим менше підприємство, тим більше податкових пільг.

Пропоновані урядом суворі обмеження на ведення малого бізнесу – збільшення суми єдиного податку, скорочення максимальної величини виторгу і видів діяльності, яким дозволено користуватися спрощеною системою, а також розширення прав податківців – знищать платників єдиного податку, а значить і малий бізнес. Він і зараз ледь зводить кінці з кінцями. Якщо ж уряд переведе підприємців на загальну систему оподаткування із збільшенням витрат і податків, використанням касових апаратів і обтяжливим штатом бухгалтерів, то армія представників малого бізнесу "протягне руки" за державною допомогою.

Світова спільнота намагається всіляко сприяти розвитку малого бізнесу, оскільки це – основна ланка економіки. Зокрема пропонують пільгові податкові тарифи для підприємств, які створюють робочі місця, полегшуються умови для залучення зовнішнього фінансування, створюється чітка ієрархія організаційних структур, які є посередниками між державою та підприємствами, спрощується звітність, надається пільгове кредитування. В Україні ж суб'єктів малого підприємництва строго обмежують: збільшується частка єдиного податку, скорочується максимальний обсяг виторгу і види діяльності, яким дозволено користуватися спрощеною системою. Це свідчить про те, що влада та малий бізнес в Україні живуть у різних реаліях, що рано чи пізно приведе країну до економічної катастрофи.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Клименко А.А.

ПРОЕКТНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК СКЛАДОВА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Для фармацевтичного підприємства важливою складовою є інвестиційна діяльність, яка сприяє реалізації різноманітних проектів, підвищенню конкурентоспроможності та розвитку підприємства в цілому. Сучасний ринок лікарських засобів вимагає стандартизованої за міжнародними стандартами якості продукції, тому більшість вітчизняних виробників зараз інвестує у переоснащення виробництва (що дозволить продукції українських фармацевтичних виробників конкурувати з європейськими лікарськими засобами). ТОВ «Фармацевтична компанія «Здоров'я» не виняток. На сьогоднішній день проведені інвестиційні проекти з модернізації виробничих ділянок за GMP (правилами належної виробничої практики) згідно з усіма європейськими вимогами. Триває будівництво нових ділянок і цехів для виробництва нових перспективних препаратів (табл.).

Таблиця

Показники ефективності проектів

Проект	Чиста поточна вартість (NPV), грн	Індекс рентабельності (PI)	Період окупності (PP), р.	Роки реалізації
Модернізація ампульного цеху	1380093,4	2,1	1,4	2013-2015
Створення сучасного фармацевтичного виробництва та модернізація існуючого згідно стандартів GMP	1711956	1,1	5,9	2013-2018
Препарат «Грипоцетрон-Бронхо» у формі крапель	440004,8	1,4	0,7	2013-2014
Випуск нового препарату «Алкоклін»	1770421,8	1,8	2, 4	2015-2017
Розширення виробництва –препарат «Різомігрен»	46754,6	1,6	1,9	2016-2019
Розширення виробництва - препарат «Клобексін»	136992,7	1,9	1,6	2016-2019
Розширення виробництва - препарат «Бетазон Ультра»	405407,0	1,4	2,1	2017-2021

В цілому, показники ефективності основних проектів ТОВ «ФК «Здоров'я» мають високі індекси рентабельності та чисту поточну вартість, досить короткі строки окупності. Протягом 2018-2020 років ТОВ «ФК «Здоров'я» планує розширити інноваційні проекти з випуску лікарських засобів, випуск генериків збільшити з 20 до 30 позицій на рік.

Від якості й обґрунтованості прийнятих проектних рішень в багатьох випадках залежать реальні можливості досягнення цілей підприємства. Звідси впливає необхідність розуміння сутності проектних рішень, вивчення основних правил та прийомів їх розробки. Актуальним є питання управління проектною діяльністю та впровадження відповідних методів та інструментів проектного менеджменту для забезпечення ефективної діяльності підприємства та стійких темпів його розвитку. Одним з базових процесів проектного менеджменту є управління змістом проекту.

Процес управління змістом проекту полягає в обґрунтуванні та доведенні до реалізації необхідного обсягу робіт, які забезпечують успішне виконання проекту (досягнення його мети та цілей окремих учасників проекту). У свою чергу, ключовим підпроцесом управління змістом є створення структури проектних робіт. Цей підпроцес формує декомпозицію проектних робіт з урахуванням певного підходу до їх групування. Структурування робіт дозволяє визначити їх взаємозалежність, що є передумовою побудови розкладу та календарних планів за проектом.

За результатами аналітичного дослідження стандартів проектного менеджменту (PMBOK, ISO 21500 та ін.) сформовано таку послідовність етапів створення структури проектних робіт:

1. Аналіз результатів планування змісту проекту (активів організаційного процесу, факторів зовнішнього середовища, елементів плану управління змістом проекту, статуту та опису змісту проекту).

2. Дослідження шаблонів структур проектних робіт, рекомендацій щодо формування рівнів структури.

3. Декомпозиція сукупності проектних робіт.

- 3.1. Визначення входів і виходів (вхідних даних та результатів) за кожною стадією проекту, формування першого рівня структури проектних робіт.

- 3.2. Структурування стадій, групування блоків робіт.

- 3.3. Деталізація блоків робіт за результатами розбиття верхніх рівнів на елементи.

- 3.4. Перевірка необхідності зробленої деталізації за пакетами робіт і достатності ступеню декомпозиції робіт.

- 3.5. Ідентифікація елементів структури проектних робіт (розробка і присвоєння коду кожному елементу структури).

4. Створення словника структури проектних робіт, який дозволяє однозначно тлумачити проектні терміни всіма учасниками проекту.

5. Оновлення опису змісту проекту і плану управління змістом проекту.

Формування шаблонів структур проектних робіт дозволяє проектній команді суттєво економити час на планування проекту внаслідок застосування коригуючих дій чи оновлення подібних структур, опрацьованих у процесі реалізації попередніх проектів підприємства.

ДОЦІЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ КРЕДИТІВ У ФІНАНСОВОМУ АНАЛІЗІ ПІДПРИЄМСТВА

Під час виконання досліджень з аналізу фінансового стану ТОВ "Колхозний ринок" м. Краматорськ було виявлено, що однією з ключових сучасних проблем підприємства є нестача власних оборотних коштів. У зв'язку з цим, було вирішено визначити доцільність залучення кредитів підприємствам, як найбільш доступного інструменту збільшення оборотного капіталу.

У процесі здійснення фінансово-господарської діяльності практично кожне підприємство стикається із нестачою наявних коштів. В наслідок чого підприємствам і організаціям доводиться звертатися за допомогою до кредитних організацій. На сьогодні вважається, що за допомогою кредитів можна вирішити будь-яку грошову проблему організації. Але це, на жаль, помилково. Адже за кожен кредит організація зобов'язана виплачувати позиковий відсоток. Тому перед організацією-позичальником можуть виникати проблеми в обліку і правильності оформлення отриманих кредитів і позик.

Тому, з однієї сторони, підприємство, завдяки отриманим кредитам, збільшує власний запас оборотних коштів, що дозволяє:

1. Більш ефективно розпоряджатися найбільш терміновими зобов'язаннями;

$$ЗК\uparrow = ПК + КК\uparrow$$

2. Підвищує ступінь точності і своєчасності роботи з партнерами (завдяки наявності доступних «зараз» коштів, можна уникнути проблем пов'язаних із термінами погашення заборгованості);

$$K_{мк} \uparrow = \frac{BOB \uparrow}{BK} \qquad K_{моб} \uparrow = \frac{ГА + КФІ \uparrow}{ОбА}$$

3. Підвищує рівень привабливості підприємства (якщо підприємство завжди вчасно і в повній мірі розраховується зі своїми партнерами, воно стане цікаво і для інших можливих контрагентів);

4. Створюють можливість для розширення наявних секторів економічної діяльності та захоплення нових. Тобто дозволяють моментально приступити до розширення підприємства;

5. Стабілізують навколишнє економічне середовище: якщо підприємство згідно з умовами кредитування, воно створює зовнішні економічні зв'язки між собою і банком (або ін. організацією - кредитором), тим самим підштовхуючи інших учасників ринку до подібних дій. Це дає підстави довіри до банку, підвищує його оборотність і покращує можливості подальшої взаємодії;

6. Є найбільш простим в отриманні джерелом моментального збільшення оборотних коштів.

З іншого боку, залучення позикових коштів має і ряд негативних моментів:

1. Постійне і повсюдне використання кредитів зменшує вартість грошей, тим самим підвищуючи рівень інфляції в цілому;

2. Створюють нові зобов'язання для підприємства, що є джерелом постійних витрат;

3. Збільшують обсяг позикових коштів тим самим знижуючи перспективну можливість підприємства розплатитися зі своїми довгостроковими зобов'язаннями і можливість залучення додаткових позик;

$$K_z \uparrow = \frac{3 \uparrow}{A} \qquad K_{звк} \uparrow = \frac{3 \uparrow}{BK}$$

4. Знижує рівень поточної ліквідності підприємства

$$K_n \downarrow = \frac{ПА}{ПП \uparrow}$$

5. Підвищує залежність підприємства від контрагентів (зокрема і від кредиторів)

$$Ka \downarrow = \frac{BK}{K \uparrow} \qquad K\phi_z \uparrow = \frac{K \uparrow}{BK}$$

6. Підвищує ступінь фінансового ризику

$$K\phi_p \uparrow = \frac{3K \uparrow}{BK}$$

Отримані результати порівняння всіх "за" і "проти" залучення кредитів показали, що, незважаючи на ризик і нові постійні зобов'язання, для ТОВ "Колхозний ринок" м. Краматорськ залучення короткострокових кредитів, на прийнятних умовах, дозволить підприємству точно і в повному обсязі розраховуватися за поточними зобов'язаннями, при цьому не створюють небезпеки в довгостроковій перспективі. Для підтвердження були проведені розрахунки по збільшенню площ, що здаються в оренду, придбаних за рахунок кредитних коштів.

Таким чином, можна зробити висновок, що від правильності і достовірності обліку кредитів і позик залежить знання керівництвом підприємства їх обсягів їх структури, дозволяючи приймати правильні рішення щодо зміни даних характеристик і аналізувати рентабельність отриманих коштів.

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВИЩОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ

Актуальність теми. З розвитком та входженням у наше повсякденне життя таких категорій, як глобальні ринки освітніх послуг, знань та праці, встала необхідність відношення закладів вищої освіти до організацій – установ з наданням якісних послуг і випуску інтелектуального продукту у вигляді конкурентоспроможного та сформованого спеціаліста. Особливо це стосується, враховуючи кризові явища в Українському суспільстві, фахівців економічного профілю.

На сьогодні все більше спеціалістів у сфері освіти наголошують на факті перевищення пропозицій над попитом на ринку праці для випускників вищих навчальних закладів (ВНЗ), що готують майбутніх менеджерів, маркетологів, працівників банківської сфери та економістів різних щаблів управління. Однак, не є таємницею, що роботодавці надають перевагу випускникам зарубіжних університетів, а серед молоді дедалі поширюються думки, що найкращий шлях до вдалої кар'єри, гідного та заможного життя, це шлях до вступу в найбільш відомі освітні заклади Європи та США.

Постановка завдання. Пов'язана з необхідністю термінового вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду підготовки спеціалістів економічних спеціальностей та систематизації факторів впливу на їх конкурентоспроможність інноваційних методів навчання та формування професійних компетенцій. Доцільним є також дослідження впровадження у навчальний процес інструментів покращання якості освітніх послуг, які здатні формувати так звану академічну додану вартість університетів.

Виклад результатів дослідження. Конкурентоспроможність підприємства - це його властивість, що характеризується ступенем реального або потенційного задоволення ним конкретної потреби у порівнянні з аналогічними об'єктами, представленими на даному ринку. Таким чином, конкурентоспроможність або конкурентоздатність – це винятково ринкова категорія, а базовою складовою даного поняття є «конкуренція», тобто “боротьба”, “змагання” юридичних або фізичних осіб за покупця в умовах дії жорсткого закону конкуренції як об'єктивного процесу “вимивання” неякісних товарів із ринку [1].

Більшість відомих університетів у світі діють як навчально-науково-практичні комплекси, що дозволяє їм здійснювати активну інтеграцію у якості конкуренто-спроможного гравця на регіональних і світових ринках праці та переведення їх у розряд успішних підприємницьких установ. Такі трансформаційні зміни сфери освітніх послуг дозволили відомим дослідникам та науковцям, у сфері освіти та економічних проблем розвитку суспільства, поєднати зусилля з метою розробки інноваційних інструментів

управління вищими навчальними закладами (ВНЗ) на основі об'єднання основних ідей менеджменту та маркетингу та бізнес-підходів в освіті, при збереженні її найкращих педагогічних та фундаментальних основ, в умовах швидкої переорієнтації до суспільних потреб.

Основною ознакою ВНЗ, як підприємства, є наявність трудового колективу, організованого для підприємницької діяльності та отримання прибутку, де він отримав для освітніх установ зарубіжну назву доданої академічної вартості або доданої вартості університету [2].

Згідно з Оксфордським словником, додана вартість – це сума, на яку збільшується вартість продукту на кожному етапі його виробництва, за винятком початкових витрат [3]. Якщо екстраполювати дане поняття на випуск інтелектуального продукту сучасних університетів у вигляді конкурентоспроможного фахівця, здатного виконувати свої посадові обов'язки на високому професійному рівні, де при цьому у нього є моральна відповідальність за виконання нетипових творчих і креативних завдань, бажання до постійного накопичення та покращання власних знань і компетенцій, бажання дбати про добробут членів свого колективу та держави - це і є додана академічна вартість за мінусом витрат на підготовку майбутнього спеціаліста. При чому, дана категорія має накопичувальний характер на протязі всього життя людини і може бути виміряна якісно та кількісно.

Концепція академічної доданої вартості відображає вплив зовнішніх чинників, що часто не мають відношення до освітнього процесу, на рівень освітніх досягнень випускників, піднімаючи більш серйозні питання доступності та якості освіти в цілому, ніж її результативність. Дана концепція змушує дослідників в галузі освіти переходити до оцінки результатів навчання, а не вхідних параметрів, перш за все таких, як обсяг фінансування і професійний рівень викладацького складу ВНЗ.

У США, починаючи із 2004 року, зародився та продовжує активно розвиватися науковий напрям дослідження можливостей розробки та практичного застосування моделей оцінювання доданої вартості вчителів та шкільної освіти у цілому. А з 2006 року У США розпочалися дослідження унікальних проблем вимірювання доданої вартості у системі вищої освіти (СВО), в рамках яких вивчаються можливості поєднання середовища СВО з початковою і середньою освітою. На сьогодні чисельними урядовими установами США, Великобританії та інших країн світу використовуються чи розглядаються шляхи використання кількісних показників інституційної діяльності установ СВО для стимулювання їх досягнень та цільового фінансування.

Для прикладу, у штаті Теннессі (США) наразі використовується формула фінансування ВНЗ на основі практичних освітніх та науково-дослідницьких результатів, а в штаті Техас розглядається можливість використання однієї із моделей доданої академічної вартості та проходить пілотне впровадження даної моделі. При цьому, до експериментів активно

залучаються внутрішні та зовнішні стейкхолдери – викладачі середніх закладів, школярі, студенти, їх батьки, колективи університетів, роботодавці різних сфер діяльності, громадськість та державні установи. Це свідчить, що додана академічна вартість та конкурентоспроможність освіти турбує навіть високорозвинені країни світу.

Висновки. На наш погляд, слід привернути пильну увагу спеціалістів та науковців до концепції академічної доданої вартості як додаткового інструменту підвищення якості вітчизняної освіти. Такий підхід дозволить залишити на ринку освітніх послуг лише конкурентоздатних гравців, усунути або послабити напругу з питань безробіття та відтоку дорослого населення України в зарубіжні країни.

Література:

1. Дейнега О.В. Методологічні аспекти оцінювання конкурентоздатності підприємств [Електронний ресурс] / О.В. Дейнега // Національний університет "Львівська політехніка".-Логістика №623. – 2008. – Режим доступу до ресурсу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/handle/ntb/1065>.

2. Драчук Ю.З. Комплексний метод оцінки конкурентоспроможності освітніх установ [Електронний ресурс] / Драчук Ю.З., Сав'юк Л.О. // Конкурентоспроможність національної економіки. - Матеріали XVII Міжнародної науково-практичної конференції.- 5-6 жовтня 2017 року. - Режим доступу до ресурсу: <http://econom.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2017/10/tezi.pdf>.

3. Васильєв О.В. Вплив інновацій на формування в економіці доданої вартості [Електронний ресурс] / О.В. Васильєв, А.І. Німкович // Електронний репозитарій ХНЕУ ім. С. Кузнеця. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/16526>

**Снітко Є.О., к.т.н., доцент
Колосов А.М., д.е.н.
Драчук Ю.З., д.е.н.**

Луганський національний Університет ім. Т. Шевченка

ДО АСПЕКТІВ ОСВІТНЬОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Ускладненням умов ведення підприємницької діяльності в сучасному глобалізованому ринковому середовищі підвищуються вимоги до якості економічної підготовки підприємців з метою досягнення їх відповідності викликам реального економічного життя, де необхідна постійна інтеграція освіти, науки і бізнесу. При виконанні програм міжнародних неурядових благодійних організацій з підвищення зайнятості громадян на сході України, постраждалих внаслідок бойових дій, в розробці бізнес-планів суб'єктів

мікропідприємництва виявлено окремі проблеми освітньої підготовки підприємців з питань бізнес-планування: при наявності ряду науково-методичних літературних джерел з розробки бізнес-планів основна увага в них надається логіці їхньої розробки. Змістовні питання, що потребують свого вирішення в бізнесплані, здебільшого покладаються на розсуд самого підприємця.

На основі аналізу численних бізнес-планів, авторами підготовлено довідник з основ бізнес-планування в сфері мікропідприємництва, окремі положення якого представлено нижче. Одним з першочергових кроків зі створення суб'єкту підприємницької діяльності майбутньому підприємцю необхідно визначитися стосовно вибору одного з двох можливих режимів оподаткування: загального порядку чи спрощеної системи оподаткування, де дані форми оподаткування розрізняються регламентацією ведення реєстраторів розрахункових операцій (РРО) та зобов'язанням щодо сплати єдиного соціального внеску (ЄСВ) та єдиного податку (ЄП) суб'єктами підприємництва. При прийнятті найсуттєвіших рішень щодо створення суб'єкту підприємства рекомендовано користуватися загальною схемою послідовності кроків, до яких віднесено: вибір сфери підприємницької діяльності, рішення щодо партнерів, трудового колективу, юридичного статусу, статутного фонду та остаточного вибору форми діяльності. Як засновник підприємницької справи майбутній підприємець сам визначає мету й шляхи розвитку справи, відповідає за невдачі й, у випадку успіху, самостійно розпоряджається прибутком. Тому для підприємця важливі такі особисті якості, як рішучість, витримка, розсудливість, виваженість, працездатність й активність, здатність опановувати спеціальні знання, здатність до планування й керівництва діяльністю підприємства, почуття ситуативних змін на ринку. Потенційному підприємцю доцільно провести тест з самооцінки своїх особистих якостей підприємця шляхом підготовки щирих відповідей на ряд питань: 1. Воля (мотив) для започаткування власної справи; 2. Рішучість у здійсненні задуманого; 3. Ініціативність у частині вибору підприємницької діяльності; 4. Гнучкість, моторність у зв'язку зі змінами на ринку; 5. Комерційна кваліфікація; 6. Технічна кваліфікація; 7. Економічна кваліфікація; 8. Здатність до навчання; 9. Здатність керувати людьми; 10. Розумова працездатність; 11. Здатність до фізичних навантажень; 12. Здатність до витримки й холоднокровного прийняття рішень у «стресових» ситуаціях; 13. Комунікабельність; 14. Мобільність (можливості й легкість переміщень); 15. Здатність до творчості, нетрадиційних рішень; 16. Самооцінка майнового стану; 17. Можливості залучати фінансові ресурси; 18. Готовність до компенсації втрат, збитків; 19. Можливість нести матеріальну відповідальність перед партнерами, клієнтами, колегами. Оцінка якостей проводиться за п'ятибальною шкалою, що відображає: 1 бал – дана якість майже не виражена; 2 бали – слабо виражена; 3 бали – середньо виражена; 4 бали – добре виражена; 5 балів – сильно виражена. За середньою оцінкою автотестування підприємець зможе

визначитися стосовно власної готовності до зайняття підприємництвом, власних сильних і слабких сторін особистості та необхідної програми самовдосконалення.

Центральне поняття бізнес-планування - Бізнес-ідея – що, у залежності від мети розробки бізнес-плану, відображає спосіб, яким можна вирішити виниклу проблему, або той унікальний продукт чи послугу, які можна пропонувати споживачу, що б він був зацікавлений нею, і як їх виробити або здійснити, що б отримати прибуток. За спрощеною схемою пошук бізнес-ідеї може йти наступним шляхом: об'єкт, проблема, причина, ідея усунення, аналіз, дослідження, формулювання бізнес-ідеї. Вибір профілю підприємства має здійснюватися з урахуванням наявності конкурентів, що співпрацюють зі стратегічною зоною господарювання підприємця (СЗГ). Потрібно чітко визначитися стосовно очікуваних переваг створюваного підприємства над конкурентами, або його відставання від них.

Максимальне врахування розглянутих аспектів економічної підготовки мікропідприємництва сприятиме прийняттю більш обґрунтованого рішення щодо їхнього створення й подальшого ефективного функціонування.

Література:

1. Змістовні акценти освітньої підготовки суб'єктів підприємництва / Ю.З.Драчук, А.М.Колосов, Є.О.Снітко // Інтеграція освіти, науки і бізнесу: монографія. Том 5/ за ред. д.е.н., проф. Череп А.В.- Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2016.- 396 с.- С. 86-94.

Дьячкова Ю.М., к.е.н., доцент

Гарнага Т.С., студент

Донбаська державна машинобудівна академія

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕННОСТІ

Необхідною умовою для забезпечення економічного зростання в Україні є розвинута та міцна банківська система. Нажаль, недостатній рівень капіталізації банківських установ, недосконала державна стратегія розвитку, низька ефективність і невідповідність світовим стандартам платоспроможності стримують її розвиток. Тому пошук напрямів удосконалення банківської системи є актуальним завданням для забезпечення в майбутньому стабільного економічного зростання країни. Невід'ємною характеристикою ринкової економіки є невизначеність середовища. У загальному вигляді її визначають як можливість виникнення випадкових факторів, під впливом яких економічні агенти мають переглянути цілі діяльності на ринку та стратегії їх досягнення, що супроводжуються

зростанням ризиків і додатковими витратами. На даний момент в Україні динамічність операційного середовища функціонування банків є високою і визначається незадовільною макроекономічною ситуацією в країні, яка посилена негативним впливом соціально-політичних ризиків.

Проблемам функціонування банківської системи в умовах невизначеності присвячені чисельні роботи таких вчених, як П. Роуз, У. Шарп, І. Фішер, Ф. Фабочи, М. Савлук, А. Герасимович, Е. Петерс, А. Мороз, О. Колодізев, Ф. Мишкін, О. Вовчак, В. Міщенко, Ю. Фома, В. Корнєєв та ін.

Метою даної роботи є розгляд проблем банківської системи України в умовах невизначеності, виділення основних факторів, які вплинули на її сучасний стан, окреслення основних перспектив та напрямів розвитку для її вдосконалення.

Дослідження показників роботи банківської системи України за період 2008-2017 рр. дозволяє виділити наступні основні тенденції:

1. Зменшення кількості банків (із 181 в 2008 р. до 88 в 2017 р.) у зв'язку із недостатнім рівнем капіталізації та ліквідності активів, а також під впливом активного втручання регулятора (позбавлення ліцензій неплатоспроможних банків) у функціонування банківської системи.

2. Зменшення прибутковості роботи банків (рис.1) у зв'язку із девальвацією національної валюти, збільшенням валютних зобов'язань, зменшенням чистих процентних доходів.

3. Погіршення якості кредитних портфелів, збільшення питомої ваги проблемних кредитів (рис.1) у зв'язку з неякісним управлінням кредитними ризиками.

4. Перегрупування структури власності, збільшення частки активів державних та системних банків, рефінансування проблемних державних банків з метою зміцнення їх позицій.

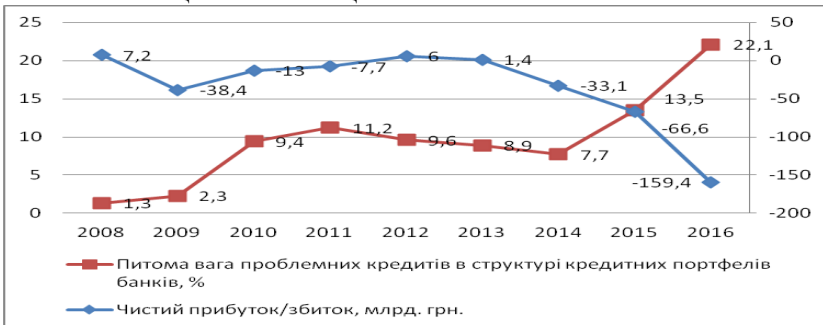

Рис.1 – Показники роботи банківської системи України в 2008-2016 рр.

Таким чином, визначення проблемних напрямів функціонування вітчизняної банківської системи на сучасному етапі дає можливість окреслити основні напрями їх подолання і сформуванати передумови розвитку банківського сектору. При визначенні цілей діяльності банків на ринку та стратегій їх досягнення необхідно враховувати, що в умовах відсутності

політичної, соціальної, правової, економічної стабільності стійкі негативні ділові очікування багаторазово підсилюють вплив невизначеності на діяльність банків України. З огляду на високу ризикованість банківської діяльності в Україні, яка з високою вірогідністю буде зберігатися ще достатньо довгий час, слід очікувати подальше зменшення кількості невеликих комерційних банків та збільшення капіталізації лідерів ринку банківських послуг (посилення концентрації).

Незважаючи на такі тенденції 2017 р. як збільшення прибутковості банківського сектору, зниження ставки рефінансування НБУ (з 30% в 2015 р. до 13,5% в 2017 р.), збільшення вкладів населення на 12 млрд. грн в порівнянні з 2015 р., наступним часом не слід очікувати збільшення прибутковості гривневих та валютних вкладень. Внаслідок жорсткої політики регулятора щодо умов оцінки кредитних ризиків, кредитування не буде суттєво збільшуватись, що не відповідає реальним потребам вітчизняної економіки.

Таким чином, до умов подальшого розвитку та вдосконалення банківської системи України слід віднести: подальше підвищення рівня капіталізації банків і забезпечення їх надійними джерелами ресурсів, збалансованими за обсягами, ціною і термінами, підтримка достатнього рівня ліквідності та якості кредитних портфелів системних банків; розширення спектра, підвищення якості та конкурентоспроможності банківських послуг; забезпечення діяльності вітчизняних банків відповідно до міжнародних стандартів корпоративного управління; розвиток систем ризик-менеджменту та вдосконалення управління ризиками. Стабільне функціонування банківської системи має зумовити перехід на якісно новий рівень фінансового регулювання і нагляду та забезпечити підвищення стабільності фінансово-кредитної системи в цілому.

Література:

1. Вовчак О. Д. Зміцнення банківської системи як чинника безпеки фінансової системи держави /О. Д. Вовчак, П. М. Сенищ // Актуальні питання фінансової безпеки держави: Збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні питання безпеки фінансової системи держави», м. Харків, 21 лютого 2014 року.
2. Міщенко В.І. Проблема капіталізації та консолідації банківської системи України // Вісник Національного банку України. – 2008. - №10. – С.2-7.
3. Колодізев О. М. Забезпечення стабільності банківської системи на основі підвищення ефективності управління капіталізації вітчизняних банків / О. М. Колодізев, В. О. Лесик // Вісник ДВНЗ «УБС НБУ». – 2012. – № 1. – С. 42–51. 4.
4. Корнеєв В. Монетарний інструментарій посткризового відновлення: нові стимули центр- банків / В. Корнеєв // Вісник НБУ. – 2011. – Квітень. – С. 30–33
5. Національний банк України. Аналіз економічного стану України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.

ФОРМУВАННЯ КАПІТАЛУ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Українська методика визначення капіталу банку і розрахунку його достатності впливає з рекомендацій Базельського комітету. Ці рекомендації були розроблені у грудні 1987 р. Згідно з ними капітал банку поділяють на основний (капітал І рівня) та додатковий (капітал ІІ рівня).

Формування капіталу комерційного банку регулюється Законом України «Про банки і банківську діяльність» мінімальний розмір статутного капіталу якого становить не менше 500 мільйонів гривень на момент державної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності-юридичної особи.

В умовах сьогодення, за даними результатів перевірок структури власності всіх банків України протягом 2015-2016 років, НБУ дослідив непрозору їх структуру в 44% комерційних банках України, відкликав ліцензію у 6 банків та ввів нові правила оцінки структури власності банків.

Джерелами формування загального капіталу комерційного банку згідно з Інструкцією №368 можуть бути:

1. Капітал першого рівня (основний капітал та вирахування з основного капіталу). До основного капіталу належать: статутний капітал банку (крім бюджетних коштів); емісійний дохід; фінансова допомога акціонерів; резервний фонд комерційного банку (може бути не меншим 25% статутного фонду, а розмір відрахувань - меншим 5% чистого прибутку), спеціальні фонди (фонд основних коштів, фонд переоцінки основних засобів та інші). До вирахувань з основного капіталу відносяться: збитки, викуплені власні акції; нематеріальні активи; непокритий кредитний ризик.

2. Капітал другого рівня – додатковий капітал: нерозподілений прибуток (залишається після розподілу чистого прибутку на сплату податку, формування резервного та виплату дивідендів власникам); субборг (>5 років); прибуток минулих років. Цей капітал призначається на капіталізацію, тобто на розширення банківського бізнесу.

3. Вирахування із загального капіталу: прямі інвестиції в інші установи не менше 10% та поза лістингові цінні папери, вкладення в субборг.

Отже, формування та капіталізація банку здійснюються шляхом грошових внесків, статутний капітал банку не повинен формуватися з непідтверджених джерел, оскільки це тягне за собою виведення банку з ринку або сплату з власників (фізичних осіб) податків у розмірі 40% (податок з доходу фізичних осіб – 18%, єдиний соціальний внесок – 22%).

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ТА ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

На сьогоднішній день особливого значення набуває проблематика прибутковості підприємств під час фінансової кризи у світі, яка стала викликом для економік багатьох розвинених країн, так само і для України.

Показники рентабельності повніше, ніж прибуток, характеризують кінцеві результати господарювання, так як їх величина демонструє співвідношення ефекту з вкладеним капіталом або спожитими ресурсами. Також, вони використовуються і як інструмент в інвестиційній політиці і ціноутворенні. Видозміни рішень, що приймаються при визначенні прибутку, поточних витрат, фінансового результату для підрахунку рентабельності спричиняють присутність достатньої кількості її показників. Основні показники рентабельності можна об'єднати в деякі групи: показники рентабельності капіталу (активів); показники рентабельності продукції; показники, розраховані щодо визначення потоків наявних грошових витрат.

Рентабельність – це якісний, вартісний показник, що розкриває рівень віддачі витрат або ступінь використання ресурсів, що є в наявності, в процесі виробництва і реалізації продукції.

Рентабельність підприємства залежить від його прибутку. Для отримання максимального прибутку підприємство повинно використовувати всі ресурси, що знаходяться в його розпорядженні. Збільшення випуску знижує витрати на одиницю продукції, таким чином витрати на її виготовлення в розрахунку на одиницю продукції знижуються. Тобто, знижується собівартість, що у підсумку призводить до збільшення прибутку від реалізації продукції.

В результаті, додаткове виробництво рентабельної продукції саме по собі дає додатковий прибуток. Отже, якщо збільшити випуск і реалізацію рентабельної продукції, то збільшується прибуток у розрахунку на одиницю продукції. Крім того, збільшується кількість реалізованої продукції і кожна додаткова одиниця збільшує загальну суму прибутку. Послідовно, збільшення рентабельної продукції, що виробляється, якщо її реалізації має значне зростання обсягу прибутку.

Отже, рентабельність як показник ефективності функціонування підприємства дає уявлення про обсяг прибутку, отриманого у результаті реалізації товарів та послуг або шляхом іншої діяльності, що приносить дохід по відношенню до витрат на виготовлення цих товарів та послуг. Статистика показників рентабельності підприємств України за останні п'ять років показує, що наразі підприємства усіх галузей переживають

спад, обумовлений негативним впливом кризових явищ на економіку. Для збільшення прибутковості підприємств необхідно спочатку врегулювати економічну ситуацію в країні, методом законодавчих реформ, а потім звертатися до основних шляхів, що допоможуть збільшити прибуток.

Жданова К. В., студентка
ГВУЗ «Приазовский государственный технический университет»

ИНТЕРНЕТ-БАНКИНГ КАК ИННОВАЦИОННЫЙ ФИНАНСОВЫЙ ИНСТРУМЕНТ СОВРЕМЕННОЙ БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ

Всемирная сеть Интернет оказывает большое влияние на развитие многих сфер деятельности человека, в том числе и на изменения деятельности в отраслях бизнеса и экономики. Одним из основных аспектов развития интернета является устойчивая тенденция к глобальной мобильности, что на практике проявляется в появлении интернет-банкинга.

Началом развития интернет-банкинга можно считать 80-е годы XX столетия, когда в США была запущена система Home Banking, предоставляющая возможность проверять свои счета в любое время, с помощью телефона. В настоящее же время в странах Америки и западной Европы к услугам интернет-банкинга прибегают более 90% совершеннолетнего населения [1].

Основными причинами появления интернет-банкинга в повседневной жизни стали: рост интернет-коммерции, усиленная онлайн-безопасность транзакций и защита конфиденциальной информации. Вовлечение клиента в использование интернет-технологий для совершения финансовых операций помогает сократить расходы финансовых учреждений, а также упрощает клиенту процесс использования финансовых услуг, предоставляя их в любое время и в любом месте при условии наличия Интернет-соединения [2].

Можно выделить несколько основных преимуществ использования интернет банкинга: совершение денежных операций и дальнейший доступ к информации о них, повышение производительности, мобильный банкинг.

Клиенты банков могут самостоятельно совершать такие финансовые операции, как: оплата счетов, пополнение мобильного телефона, перевод средств с одного счета на другой и т.д., а также пользователи могут получать информацию о произведенных финансовых операциях: узнавать сумму транзакции, получать информацию о том, не производились ли несанкционированные операции со счетом, решать возникающие проблемы.

Еще одним преимуществом электронного банкинга можно назвать повышение производительности. Автоматизация платежей по счетам, минимизация необходимости физического посещения банка и возможность заниматься финансовыми проблемами по мере необходимости, а не ориентируясь на часы работы банка, могут сократить время, затрачиваемое

на совершение необходимых банковских операций. Кроме того, инструменты интернет-банкинга позволяют клиентам самостоятельно решать банковские проблемы, не взаимодействуя с сотрудниками банка.

У большинства банков есть мобильное приложение, которое позволяет использовать онлайн-банкинг на телефоне. Это делает его более удобным и позволяет быстро проверять учетную запись во время совершения покупок. Также, многие мобильные приложения, имеющие функцию встроенных покупок, автоматически синхронизируются с приложением банка. Это значительно упрощает процесс приобретения товара в приложениях.

Что касается недостатков, можно выделить один основной – небезопасность. Главной угрозой является риск мошеннического взлома и несанкционированного доступа к средствам на счете. Чтобы предотвратить такие ситуации, банки используют различные механизмы и тем самым стараются максимально повысить безопасность онлайн-систем. Самыми эффективными и распространенными инструментами являются: шифрование данных; одноразовые пароли, получаемые в банкоматах; одноразовые SMS-пароли, электронная цифровая подпись. Также некоторые банки используют дополнительные меры предосторожности в виде возможности производить финансовые операции исключительно со своего компьютера, ограничения длительности сессии и сохранение истории подключений. По словам экспертов [3], большинство мошеннических операций становятся возможным из-за невнимательности и неосторожности пользователей.

Подводя итог, можно сказать, что в современном мире интернет-банкинг становится доступным инструментом для совершения денежных операций. Клиент с легкостью может проверять счет, осуществлять платежи онлайн и переводить деньги между счетами, что приводит к растущей популярности этого способа осуществления финансовых операций. Однако, наряду с множеством удобств и достоинств онлайн-банкинга существует риск несанкционированного доступа к счету, поэтому необходимо всегда помнить о мерах предосторожности.

Література:

1. Интернет банкинг, история развития [Электронный ресурс] // Деньги и интернет. – 2011. – Режим доступа к ресурсу: http://1webcent.ru/internet_banking_istorija_razvitiya/.
2. Venееva V. E-banking (Online Banking) and its role in today's society [Электронный ресурс] / Verena Venееva – Режим доступа к ресурсу: http://www.streetdirectory.com/travel_guide/145442/banking/e_banking_online_banking_and_its_role_in_todays_society.html.
3. Резниченко Е. Безопасность Интернет-банкинга: практические аспекты [Электронный ресурс] / Евгения Резниченко. – 2011. – Режим доступа до ресурсу: http://www.prostobank.ua/internet_banking/stati/bezopasnost_internet_bankinga_prakticheskie_aspekty.

Научный руководитель: к.э.н., ст. препод. Заика Ю. А.

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ В УКРАЇНІ

Страховання життя є вагомим елементом у соціальному захисті населення. Також цей вид страхування є суттєвим показником рівня економіки, що забезпечує довгострокові інвестиції в економіку країни та підвищує її конкурентоспроможність на світовому ринку. Досвід країн з розвинутою ринковою економікою демонструє те, що особисте страхування - найважливіший індикатор розвитку соціальної системи держави, так як передбачає успішне вирішення багатьох проблем суспільства, а також задоволення потреб громадян у забезпеченні гарантій захисту їх інтересів, збереження добробуту і здоров'я. Таким чином, чим вищий рівень економічного розвитку країни, тим важливішу роль відіграє страхування як засіб економічної безпеки населення.

У період нестабільної політичної та економічної ситуації в Україні, держава не здатна забезпечити матеріальний добробут та стабільний рівень життя своїх громадян. Тому завдяки полісу страхування життя особа в змозі самостійно забезпечити своє майбутнє.

В нашій країні особисте страхування знаходиться на стадії раннього розвитку і становить приблизно 1% від всього обсягу страхування. Це можна пояснити насамперед нестабільним рівнем життя населення в Україні та незначним втручанням держави в цю галузь. Причинами низького рівня розвитку страхування життя в країні є: інфляція, обмежені напрями діяльності страховиків, відсутність чіткої нормативно-правової бази, ефективного державного регулювання галузі.

Таким чином, важливими проблемами сучасного ринку страхування життя в Україні є: недосконалість захисту прав споживачів страхових послуг; невисокий рівень доходів населення; нестабільність політичної ситуації в країні; відсутність довіри населення до страхових компаній; зменшення попиту від потенційних страхувальників; відсутність нових договорів; недостатність ліквідних активів, що необхідні для виконання своїх зобов'язань перед страхувальниками; зростання виплат страхових сум та підвищення збитковості процесів страхування; використання на страховому ринку різноманітних тіньових схем, маніпулювання грошовими потоками, використання страхування для уникнення оподаткування.

Згідно зі статистичними даними, валові страхові платежі при страхуванні життя станом на 30.06.2017 року дорівнювали 1 245,10 млн. грн., що на 5,33 % менше, ніж за аналогічний період 2016 року (станом на 30.06.2016 року – 1 314,71 млн. грн.). Станом на 30.06.2017 року зменшилась кількість застрахованих фізичних осіб на 1,41 % або на 59 269 осіб (станом на 30.06.2016 року була застрахована 4 107 251 фізична особа, станом на

30.06.2017 року – 4 047 982 фізичні особи). Протягом I півріччя 2017 року застраховано 501 104 фізичні особи, що на 36,6 % або на 289 248 осіб менше, ніж за відповідний період 2016 року (за I півріччя 2016 року застраховано 790 352 фізичні особи). Станом на 30.06.2017 року величина зміни резервів із страхування життя становила 620,9 млн. грн. Приріст резервів із страхування життя становив 766,6 млн. грн. Найбільший приріст страхових резервів (більше 50 млн. грн.) задекларували чотири страхові компанії "Life" у розмірах 476,1 млн. грн., 117,9 млн. грн., 69,6 млн. грн. та 54,51 млн. грн. (62,1 %, 15,4 %, 9,1 % та 7,1 % від загального приросту резервів відповідно).

Наведений аналіз ринку страхових послуг вказує на те, що страхування життя в нашій країні знаходиться на досить низькому рівні розвитку, але статистика свідчить, що страхування — це одна з небагатьох галузей економіки України, яка протягом останніх років має стабільний щорічний приріст обсягів наданих послуг. Тому необхідно глибоко досліджувати це питання та приймати негайних практичних дій з боку держави, покращувати якість страхових послуг. Не менш важливим методом стимулювання розвитку цієї галузі стане запровадження нових видів обов'язкового особистого страхування.

Отже, беручи до уваги недоліки, що існують в організаційній системі державного соціального забезпечення, потенціал розвитку страхування життя в Україні зростає, оскільки має на меті доповнення системи соціального забезпечення. Тільки комплексні заходи з боку держави та самих страховиків допоможуть поступово розвивати цей елемент ринку фінансових послуг.

Задерака Н.М., ст. викладач

Панасюк В.К., студентка

Національний авіаційний університет

ВАЛЮТНИЙ РИНОК УКРАЇНИ.

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Валютний ринок – це сукупність економічних та організаційних відносин, що пов'язані з купівлею та продажем валют іноземних держав. Функціонування валютного ринку зумовлене відсутністю єдиного платіжного засобу, за допомогою якого можна було б ефективно виконувати усі платіжні операції, проводити внутрішню і зовнішню торгівлю за послуги, продукти, кредити, інвестиції та ін. Валютні ринки ефективно обслуговують внутрішній і міжнародний обіг грошей, забезпечують раціональне використання валютних коштів та прискорений обіг грошових коштів, одержання учасниками валютних операцій прибутку від курсових різниць, дають змогу управляти ліквідністю підприємств. Саме проведення валютних операцій сприяє зміцненню зовнішньоекономічних зв'язків між різними державами, а також міжнародному руху капіталу і грошових коштів.

Сучасні тенденції глобалізації світової економіки неминуче призводять до збільшення їх впливу на розвиток валютної системи України, яка стає фундаментальною основою функціонування фінансової системи за умов кризових політико-економічних явищ. В Україні діє переважно міжбанківський валютний ринок, на якому формується попит на іноземну валюту. В ході операцій на даному ринку забезпечується міжнародний оборот капіталів, товарів і послуг.

Останнім часом в Україні спостерігається негативна динаміка зміни основних показників валютного ринку, що в свою чергу впливає на вартість товарів, виробництво яких базується на використанні імпортних сировини та матеріалів, частку підприємств з іноземними інвестиціями і капіталом, обсяги реалізації імпортних товарів. З 2014 року в Україні простежується тенденція до дестабілізації валютного ринку. Це зумовлено, передусім, низкою політичних подій, а також відтоком іноземних інвестицій і капіталу, спекулятивними діями комерційних банків на валютному ринку, недовірою населення до надійності національної грошової одиниці. Як наслідок - зменшення обсягів імпорту майже вдвічі, загострення проблеми зовнішнього боргу, повільне відновлення обсягу міжнародних резервів, збереження кризових явищ у банківській системі, що зумовило необхідність у впровадженні заходів, які б змогли врівноважити економічні показники.

Поточна ситуація на валютному ринку характеризується нестабільністю, що виражається в постійних коливаннях валюти. Ці коливання обумовлені тим, що рівень міжнародних резервів Національного банку України залишається недостатнім для зменшення коливань іноземної валюти. Її купівля Національним банком України на ринку спрямована не тільки на поповнення резервів, але і на обслуговування зовнішніх боргів. Слабкий експортний потенціал не може забезпечити достатню валютну виручку для країни. Відсутність стабільної економічної ситуації змушує експортерів приховувати валюту за кордоном, оскільки для них немає гарантії вільного розпорядження своїми валютними фондами, а тому і відсутні стимули для їх вкладення в національну економіку.

Основними напрямками для вдосконалення функціонування валютного ринку є:

- забезпечення належної ліквідності. Ця вимога передбачає існування офіційних валютних резервів в урядах країн, що беруть участь у міжнародній торгівлі;
- валютний ринок України потребує механізму регулювання. За участю держави доцільно виокремити механізми державного регулювання та саморегулювання, поєднання яких забезпечує ефективність функціонування валютного ринку;
- довіра до національної валютної системи інвесторів. Необхідно, щоб у потенційних інвесторів існувала впевненість в тому, що уряд проводить ефективну політику для збалансування міжнародних платежів і постійно підвищує довіру населення до системи таких платежів. Перш за все,

необхідно забезпечити соціальну, економічну та політичну стабільність в Україні та захист прав власності. Правова база гарантій на страхування комерційних та політичних ризиків, непередбачених дій держави є необхідною умовою;

- вдосконалення інфраструктури валютного ринку з врахуванням міжнародної практики та запровадження нових видів міжнародних розрахунків;

- завершення конфлікту на сході України;

- стимулювання експорту та забезпечення позитивного сальдо платіжного балансу;

- забезпечення стабільності нормативної бази Національного банку України.

Отже, в сучасних умовах валютний ринок виступає самостійним економічним об'єктом, ефективність функціонування якого значно впливає на економічні показники діяльності держави. На сьогоднішній день в Україні існує ряд політично-економічних проблем, що заважають стабілізувати і покращити стан валютного ринку. Такі проблеми спричинені, зокрема, недосконалістю законодавства та нормативного регулювання щодо валютного ринку, невваженою політикою у зовнішньоекономічній сфері, і потребують невідкладного вирішення.

Задерака Н. М., ст. викладач

Пироженко Ю.В., студентка

Національний авіаційний університет

ВПЛИВ РІВНЯ ДОХОДІВ НАСЕЛЕННЯ НА РОЗВИТОК СТРАХУВАННЯ

В ХХІ столітті страхування набуває ще більшої популярності серед населення. Це один з головних небанківських фінансових ринків. Ефективність роботи страхових компаній напряму залежить від їх ресурсного забезпечення.

Дані Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, свідчать про позитивні зрушення на страховому ринку у 2017 році, зокрема збільшення валових страхових премій майже за всіма видами страхування. У той же час спостерігається стрімке зменшення кількості укладених договорів від нещасних випадків на транспорті, страхування фінансових ризиків. Страхові компанії «Life» мають від'ємне значення резервного приросту зі страхування життя. Помітні істотні проблеми з договорами різних видів страхування, серед яких можна виділити наступні: дострокове розірвання договорів страхування; недовіра населення до страхових компаній; незадовільний рівень платоспроможності клієнтів; слабка частка посередницького ринку; застарілий спектр послуг; відсутність

відкритих якісних систем обліку, звітності кожної компанії; підвищення цінової політики.

Аналіз рівня доходів населення говорить про суттєве зниження реальної заробітної плати населення. Нестабільна ситуація в державі, девальвація гривні, спад виробництва, високий рівень інфляції – основні причини погіршення доходів українців. Станом на 2013 рік мінімальна заробітна плата становила 1218 грн. або \$152 за курсом 8 грн./\$1. У 2017 ж році - 3200 грн., що становить \$120 за курсом 26,5 грн./\$1. За 4 роки доходи населення знизилися на \$32. Цей факт негативно впливає на бажання і можливість населення звертатися за послугами до страхових компаній з багатьох, особливо добровільних, видів страхування.

На нашу думку, основними шляхами вирішення зазначених проблем можуть стати: диверсифікація страхових послуг; підвищення рівня довіри громадян до страхових компаній; удосконалення нагляду та контролю над страховиками; стимулювання на державному рівні програм, пов'язаних з накопичувальним пенсійним забезпеченням; сприяння на державному рівні розвитку нових видів страхування; запровадження безкоштовних фінансових консультацій зі спеціалістами ринку задля підвищення фінансової грамотності громадян.

Отже, страховий ринок в Україні функціонує, але в умовах нестабільності потребує підтримки, удосконалення, стимулювання. Вищезазначені заходи дадуть можливість розвивати ринок навіть при низькому рівні доходів населення, що дозволить додати стабільності в роботі фінансового сектору.

Заїка Ю.А., к.е.н., ст. викладач

ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет»

ФІНАНСОВІ, ІНВЕСТИЦІЙНІ ТА МАРКЕТИНГОВІ ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

За сучасних умов господарювання промислових підприємств прискорюються темпи економічних, суспільно-політичних, технологічних і технічних перетворень, що супроводжується постійним суттєвим зростанням обсягів інформації, яка необхідна для забезпечення повноцінного та якісного виконання процесів прийняття управлінських рішень на підприємствах.

Вказані обставини обумовлюють необхідність застосування нових методів і засобів обробки інформації, інтеграції в процесі управління якісно нових підходів до процесу прийняття управлінських рішень. Одним із найбільш ефективних напрямків підвищення ефективності і своєчасності прийнятих рішень є моделювання економічної поведінки підприємства при формуванні альтернатив прийняття рішень, передусім – стратегічних, їх оцінці і виборі найбільш доцільного до впровадження управлінського рішення [1].

Проблемою адекватного моделювання економічної поведінки підприємства є складність виміру та включення до такої моделі всіх найбільш

важливих факторів впливу на неї. Це характерно як для обґрунтування типової, універсальної моделі економічної поведінки підприємства, так і для формування моделі економічної поведінки конкретного промислового підприємства.

Для здійснення аналізу зовнішнього середовища підприємства виділяються такі види факторів [2]: фактори безпосереднього та опосередкованого впливу, фактори зовнішнього (мікро- і макро-) і внутрішнього впливу, фактори, що характеризують близьке та віддалене оточення, державне і міжнародне оточення, мікроекономічне і макроекономічне оточення.

Внутрішні фактори: комерційні (господарські; інвестиційні); фінансові (інвестиційні); організаційні; маркетингові (ринкові; інформаційні); виробничі.

Внутрішні фактори, відповідно до типів економічної поведінки (комерційна поведінка, тобто – спрямована на отримання вигоди; фінансова поведінка – спрямована на забезпечення ефективних пропорцій у структурі капіталу та обсягів цього капіталу; організаційна поведінка – спрямована на налагодження продуктивних взаємовідносин між персоналом та керівництвом підприємства між усіма стейкхолдерами та співробітниками підприємства; маркетингова поведінка – орієнтована на потреби утримання та розширення ринку збуту продукції підприємства; виробнича поведінка – орієнтована на ефективне забезпечення виробничих процесів на підприємстві)

Підприємства не можуть управляти факторами, які формують його оточення, однак повинні ідентифікувати і аналізувати їх з метою отримання комплексної інформації, яка принципово може впливати на раціональність економічної поведінки в процесі прийняття управлінських рішень.

Бізнес-середовище створювалось як різні форми взаємозалежності і співпраці в тій чи іншій сфері. У літературі передбачається, що існують місцеві та регіональні бізнес-середовища, які є результатом співпраці в приватній, державній та некомерційній сферах і реалізації раціональної підприємницької поведінки підприємств на ринку [3].

Література:

1. Карачина Н. П. Удосконалення процесу формування економічної поведінки підприємств / Н. П. Карачина // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Проблеми економіки та управління. – 2009. – № 640. – С. 285-290.
2. Основи економічної теорії: політекономічний аспект / ред. В. Базилевича – К., 2004. – 616 с.
3. Кудінова А.В. Підприємницька поведінка: сутність та детермінанти її еволюції / А. В. Кудінова // Актуальні проблеми економіки. – 2004. – № 4. – С. 104-111.

СТРАТЕГІЧНЕ БЮДЖЕТУВАННЯ ЯК СКЛADOVA ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Розвиток економіки України супроводжується реформуванням механізму фінансового управління промисловими підприємствами, досягнення конкурентних переваг стає набагато складніше забезпечити тільки за рахунок ефективного фінансового менеджменту та інвестицій у фізичні активи. Це обумовлено тим, що в умовах ринків, що розвиваються та високої конкуренції, нефінансовий механізм, який базується на оцінці та управлінні нематеріальними активами промислового підприємства, набуває все більшого значення.

У традиційному розумінні процес бюджетування представляє прогноз розвитку підприємства на майбутній період, що складається на основі ретроспективного аналізу фінансового стану підприємства й оцінки впливу різних чинників на основні показники його діяльності. Однак економічні відносини, що динамічно розвиваються в Україні, вимагають нових форм управління підприємством, тісно пов'язаних з його стратегією. Відсутність зв'язку між системою бюджетування та стратегією розвитку підприємства є причиною неефективної мотивації керівників підрозділів та їхніх працівників до досягнення стратегічних цілей. Усунути ці проблеми дозволяє інтеграція в єдине ціле бюджетування та збалансованої системи показників.

Система стратегічного бюджетного управління дозволяє вирішити такі завдання: встановлення взаємозв'язку планування й контролю виконання стратегічних планів підприємства; забезпечення узгодженості планів всіх підрозділів підприємства і їхньої спрямованості на досягнення єдиних цілей; оцінка й взаємозалежне управління всіма аспектами діяльності підприємства; зміцнення фінансової дисципліни та підпорядкування інтересів окремих підрозділів інтересам підприємства в цілому.

На основі індивідуально розроблених показників ефективності, наступного зіставлення планових і фактичних даних, керівники одержують інформацію, що дозволяє їм зробити оцінку ефективності реалізації стратегії підприємства. Стратегічні бюджети промислового підприємства дозволяють не тільки розрахувати необхідні витрати підприємства на реалізацію стратегічних ініціатив, але й зробити прогноз витрат на майбутні періоди з наростаючим підсумком.

ОСНОВНІ ЗАСОБИ У ПОДАТКОВОМУ ОБЛІКУ

Згідно з визначеннями, наведеними у Податковому кодексі, основні засоби – це матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалин наданих у користування ділянок надр (крім вартості землі, незавершених капітальних інвестицій, автомобільних доріг загального користування, бібліотечних і архівних фондів, матеріальних активів, вартість яких не перевищує 6000 грн., невиробничих основних засобів і нематеріальних активів), що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності, вартість яких перевищує 6000 грн. і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік) (пп. 14.1.138 п. 14.1 ст. 14 Кодексу) [1].

До придбання основних засобів у податковому обліку привірюються:

- внесення основних засобів та нематеріальних активів до статутного фонду (капіталу) платника податку, при цьому первісною вартістю таких внесків визнається погоджена засновниками (учасниками) підприємства їх справедлива вартість з урахуванням витрат, передбачених п. 8 П(С)БО 7;
- отримання основних засобів у фінансовий лізинг (оренду) з подальшим їх включенням до відповідних груп.

За нормами Податкового кодексу податковий облік основних засобів наближено до бухгалтерського, тому аналогічно бухгалтерському обліку придбані (самостійно виготовлені) основні засоби зараховуються на баланс за первісною вартістю.

У податковому обліку витрати на придбання, виготовлення, будівництво, реконструкцію, модернізацію та інше поліпшення основних засобів та витрати, пов'язані з видобутком корисних копалин, а також з придбанням (виготовленням) нематеріальних активів, не враховуються у складі витрат, а підлягають амортизації.

Класифікацію груп основних засобів та інших необоротних активів визначено в п. 138.3.3 ст. 138 Податкового кодексу. Залежно від групи, до якої віднесено той чи інший об'єкт основних засобів, встановлено мінімально допустимі строки їх амортизації (від 2 до 20 років) [1].

Згідно з п. 26 П(С)БО 7 нарахування амортизації основних засобів (крім інших необоротних активів) може здійснюватись із застосуванням таких методів: прямолінійного; зменшення залишкової вартості;

прискореного зменшення залишкової вартості; кумулятивного; виробничого [2].

Щодо амортизації інших необоротних активів, то відповідно до зазначеного пункту вона нараховується прямолінійним або виробничим методом.

Нарахування амортизації може здійснюватися з урахуванням мінімально допустимих строків корисного використання основних засобів, установлених податковим законодавством (крім випадку застосування виробничого методу).

Пунктом 24 П(С)БО 7 передбачено, що при визначенні строку корисного використання необхідно враховувати такі фактори: моральний та фізичний знос, що передбачається; очікуване використання об'єкта підприємством з урахуванням його потужності або продуктивності; правові або інші обмеження за строками використання об'єкта тощо [2].

Інакше кажучи, з метою бухгалтерського обліку підприємство може при визначенні строку використання враховувати найрізноманітніші фактори, наприклад строк, протягом якого планується: здійснювати випуск продукції; проводити різні випробування й дослідження прикладного характеру; провадити господарську діяльність тощо.

Строк корисного використання об'єкта основних засобів підлягає перегляду при зміні очікуваних економічних вигід від його використання. У даному випадку амортизація нараховується виходячи з нового строку корисного використання, починаючи з місяця, наступного за місяцем зміни строку корисного використання (п. 25 П(С)БО 7).

Література:

1. Податковий кодекс України зі змінами та доповненнями від 02.12.2010 № 2755-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерством фінансів України від 27 квітня 2000 року №92. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Попович О.В.

РОЗВИТОК СМАРТ-ПРОМИСЛОВОСТІ В УКРАЇНІ: ФІНАНСОВИЙ АСПЕКТ

Аксіомою економічного розвитку є достатність та надійність фінансових ресурсів для масштабного оновлення промислових активів. Проголошений в Україні курс на неоіндустріалізацію, з акцентами на технологіях «індустрії-4.0», смарт-виробництві та смарт-комунікаціях вимагає надзвичайно великих коштів. Проте вітчизняна промисловість залишається сам на сам з проблемою, оскільки ефективні механізми формування та структурного перетоку фінансових ресурсів наразі відсутні. Нині реально фінансування необхідних інвестиційних витрат можливе з таких джерел – бюджет, власні кошти, іноземні інвестиції, комерційні банківські кредити. І всі вони мають суттєві проблеми щодо використання.

Системна проблема полягає у тому, що кардинальний перехід до нової індустріальної бази в Україні доводиться здійснювати на складних, а тому й несприятливих, етапах економічного циклу. На загальнодержавному рівні виникає фінансова проблема раціонального співвідношення бюджетних витрат на антикризові заходи та на стратегічний розвиток промисловості. Основні чинники її загострення – недостатній обсяг бюджетних надходжень та їх нестабільність, тиск значних поточних соціальних витрат внаслідок низького рівня життя, виконання зовнішніх фінансових зобов'язань, політичне лобіювання олігархічно-групових інтересів. Жорсткі обмеження на обсяг бюджетних витрат негативно впливають на фінансування структурно-технологічних реформ як основи нового виробництва.

Власні фінансові ресурси підприємств не мають усталеного й достатнього за обсягами джерела внаслідок значної збитковості операційної діяльності, низької рентабельності обробного виробництва, макроекономічної та кон'юнктурної невизначеності. Однак вони залишаються основним джерелом промислових інвестицій (близько двох третин від загальних обсягів).

Надходження прямих іноземних інвестицій (ПІІ) потребує загальної макроекономічної стабільності, структурної привабливості та динамічної й прогнозованої ділової активності підприємств на сталих ринках. Через брак цих умов та відповідні ризики інвесторам нецікаво й нерозумно йти в Україну. Тому спостерігається тенденція значного відставання України порівняно з розвиненими країнами за надходженням ПІІ.

Доступ промислових виробників до кредитних ресурсів банків стримується неефективною кредитною політикою, «загостреною» на короткострокові запозичення та високі ставки як чинники забезпечення прибутків у банківській сфері.

Зазначені тенденції потребують невідкладного коригування у межах нової індустріальної політики заради реального просування до сучасного промислового виробництва.

МАТЕМАТИЧНІ МОДЕЛІ ОПТИМІЗАЦІЇ ФІНАНСУВАННЯ

Одним з ефективних, добре апробованих інструментів оптимізації інвестиційних процесів є математичне моделювання. Застосування математичного моделювання дозволяє визначати структурні та фінансові параметри інвестиційних процесів, що сприяють досягненню оптимальних значень критеріїв ефективності, і враховувати елементи динаміки, ризику і нечіткості даних. Питання застосування математичного моделювання для оптимізації процесів фінансування інвестиційних проектів розглядаються в роботах Г. Хакса, Х. Вейнгартнера, Дж. Діна, Д.А. Новикова, В.Н. Буркова, Е.М. Бронштейна, Т.Н. Олійник, В. Д. Богатирьова, С.А.Морозова, В.А. Царькова, О.В. Павлова, М.Ю. Михалева і ін.

Процес отримання очікуваних грошових потоків інвесторами відстрочений у часі, що визначає необхідність приведення величин цих потоків до теперішнього часу з урахуванням альтернативної ставки доходу, утрачуваного інвесторами. Ставка залучення позикових джерел фінансування інвестицій відображає мінімальну ставку прибутковості, необхідну кредиторами. Максимізація інвестиційної вартості компанії при інших рівних умовах передбачає мінімізацію середньозваженої вартості всіх складових інвестованого капіталу. Для вирішення даного завдання необхідні точна ідентифікація всіх джерел фінансування інвестиційної діяльності, використання сучасних методів їх кількісної та якісної оцінки; - адекватність термінів залучення джерел фінансування інвестиційної діяльності цілям їх використання.

В цілому модель інвестиційно-фінансового вибору оптимальної структури фінансування джерел фінансування інвестиційної діяльності підприємства може бути математично формалізована у вигляді двукритеріальної задавання: максимізації інвестиційної вартості підприємства і мінімізації ставки середньозважених витрат на капітал, що інвестується з урахуванням допустимих ризиків і необхідної прибутковості., що отримана величина відображає рентабельність інвестованого капіталу з урахуванням дисконтування.

Модель інвестиційно-фінансового вибору дозволяє забезпечити оптимізацію структури джерел фінансування інвестиційної діяльності стосовно конкретної компанії виходячи з максимізації її інвестиційної вартості і мінімізації середньозважених витрат на залучення інвестиційного капіталу.

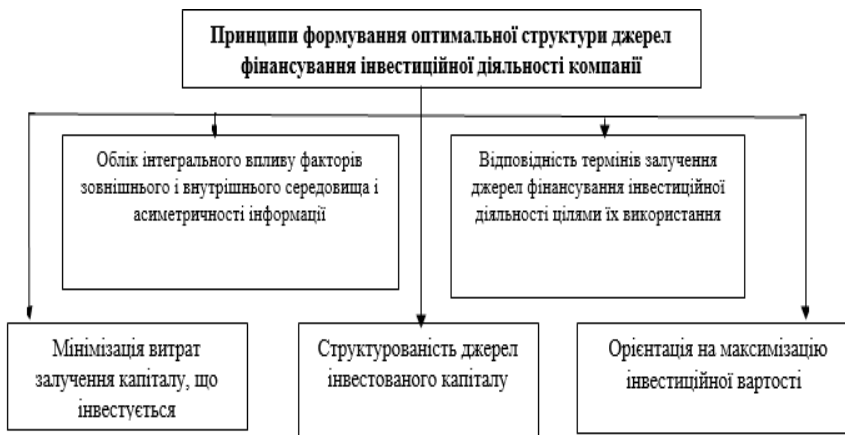

Рис.1 Принципи оптимізації структури джерел фінансування інвестиційної діяльності компанії.

Оптимізаційна математична модель знаходження оптимальних параметрів фінансування декількох паралельних інвестиційних проєктів, що враховує специфіку управління інвестиційними проєктами в інноваційних структурах. В якості критеріїв ефективності розглядаються чисті дисконтовані доходи всієї сукупності проєктів і кожного проєкту окремо. Розглянемо формалізовану постановку задачі.

Є N ($p = 1, \dots, N$) інвестиційних проєктів, які будуть здійснюватися за рахунок власного і позикового капіталу (кілька джерел фінансування). Виконання всіх або підгруп проєктів може здійснюватися паралельно, початок і закінчення кожного проєкту вважається відомим (B p - період початку p -го проєкту, End p - період закінчення p -го проєкту). Необхідно підібрати оптимальну технологію фінансування цих проєктів на інтервалі від початку першого проєкту до закінчення останнього (інтервал розбитий на кроки), яка забезпечувала б максимальну ефективність (чистий дисконтований грошовий дохід - ЧДД) сукупного проєкту

Модель має вигляд задачі лінійного програмування, для вирішення якої можна використовувати стандартний симплексний метод.

Технології фінансування на детальному рівні описують: використання власного капіталу, залучення позикових коштів з різних джерел фінансування і управління поверненням цих коштів, рух генеруються в рамках реалізації проєктів вільних грошових коштів. Застосування економіко-математичних моделей дозволяє підвищити ефективність управлінських рішень в області фінансування інвестиційних проєктів.

ІСНУЮЧІ МЕТОДИ ОПТИМІЗАЦІЇ ФІНАНСУВАННЯ ІВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

З розвитком ринкових відносин з'явилося безліч нових способів для фінансування інвестиційних проектів (наприклад, емісія акцій, прискорена амортизація і т. п.) І теоретично розширилися можливості по залученню коштів. У зв'язку з такими тенденціями підприємства стикаються з необхідністю аналізу цілого ряду джерел, перш ніж буде прийнято рішення про прийнятність одного з них або їх комбінації при фінансуванні інвестиційного проекту. Проблемою формування фінансових ресурсів підприємства, серед котрих І.А. Бланк, ПЛ. Віленський, А.Г. Грязнова, Т.Н. Данилова, І.А. Егерев, В.В. Ковальов, Ю.В. Козир, В.Н. Лівшиць, М.А. Ліміювський, К.В. Лісіцина, І.А. Никонова, Н.Б. Рудик, Е.В. Семенова, С.А. Смоляк, Е.С. Стоянова, та ін. Серед зарубіжних вчених, які займалися даною проблематикою, в першу чергу необхідно відзначити праці таких дослідників: Р. Брейлі, С. Майерс, У. Меклінг, М. Міллер, Ф. Модільяні, А. Равів, С. Росс, М. Шоулз, М. Харріс, У. Шарп та ін.

Ефект фінансового левериджу полягає в підвищенні рентабельності власного капіталу при збільшенні питомої ваги позикового капіталу в загальній його сумі до певних меж. Гранична частка позикового капіталу, що забезпечує максимальний рівень ефекту фінансового левериджу, буде характеризувати оптимізацію структури використовованого капіталу за цим критерієм. З урахуванням розглянутих трьох критеріїв оптимізації формується остаточний варіант структури капіталу підприємства.

Оптимізація структури капіталу за критерієм мінімізації рівня фінансового ризику і термінів залучення капіталу пов'язана з вибором більш дешевих джерел фінансування активів підприємства. Підприємства можуть застосовувати три підходи до фінансування різних груп активів за рахунок капіталу, а саме:

- консервативний, який передбачає використання власного капіталу і довгострокових зобов'язань для формування необоротних активів та половини змінної частини оборотних активів. Перевагою цього підходу є забезпечення мінімального ризику, оскільки короткострокові зобов'язання використовуються в незначних обсягах для формування змінної частини оборотних активів. У той же час така політика фінансування вельми обтяжлива для підприємства у зв'язку з високою вартістю капіталу;

- агресивний підхід спрямований на використання власного капіталу і довгострокових зобов'язань тільки для фінансування необоротних активів. Оборотні активи в повному обсязі формуються за рахунок

короткострокових зобов'язань. Ця політика фінансування активів забезпечує найнижчу вартість капіталу підприємства, однак вона обмежена дуже високим ризиком можливості втрати або недостатності капіталу;

- компромісний підхід передбачає фінансування необоротних активів і постійної частини оборотних активів за рахунок власного капіталу і довгострокових зобов'язань. При цьому змінна частина оборотних активів фінансується короткостроковими зобов'язаннями.

Формування оптимальної структури капіталу за критерієм мінімізації його вартості також може привести до втрати підприємством своєї фінансової стійкості. Адже як правило, вартість власного капіталу підприємства вище, ніж позикового, і звичайно політика формування фінансових ресурсів буде акцентовано переважно на використання залучених коштів.

Вартість капіталу диференціюється в залежності від джерел його формування. У процесі оптимізації структури капіталу за цим критерієм виходять з можливостей мінімізації середньозваженої вартості капіталу.

Вартість капіталу диференціюється в залежності від джерел його формування. У процесі оптимізації структури капіталу за цим критерієм виходять з можливостей мінімізації середньозваженої вартості капіталу.

Оптимізація структури капіталу за критерієм політики фінансування активів. Цей спосіб оптимізації структури капіталу пов'язаний з процесом диференційованого вибору джерел фінансування різних складових частин активів підприємства. З цією метою всі активи торгового підприємства поділяються на такі три групи:

а) необоротні активи.

б) постійна частина оборотних активів. Вона являє собою незмінну частину їх розміру, яка не залежить від сезонних та інших коливань товарообігу і не пов'язана з формуванням товарних запасів сезонного зберігання, дострокового завозу та цільового призначення. Іншими словами, вона розглядається як незнижуваний мінімум оборотних активів, необхідний підприємству для здійснення поточної господарської діяльності.

в) змінна частина оборотних активів. Вона являє собою варіюють їх частина, яка пов'язана з сезонним зростанням обсягу реалізації товарів, необхідністю формування в окремі періоди діяльності торгового підприємства товарних запасів сезонного зберігання, дострокового завозу та цільового призначення. У складі цієї змінної частини оборотних активів виділяють максимальну і середню потребу в них.

Методи оптимізації структури джерел фінансування інвестиційної діяльності підприємства підтверджують, що на практиці реалізуються не одна, а безліч теоретичних моделей вибору оптимальної структури джерел фінансування.

АНАЛІЗ КОНЦЕПЦІЙ УПРАВЛІННЯ ПОРТФЕЛЕМ ЗАМОВЛЕНЬ ІТ-ПІДПРИЄМСТВА

У зв'язку з тим, що досі недостатньо методологічно розроблений математичний апарат рішення задачі управління портфелем ІТ-проектів, стає актуальним пошук нових методів вирішення даної проблеми.

Аналіз портфеля замовлень зосереджується на природі ринків організації (особливо на оцінці темпів їх зростання) і на конкурентній стратегії організації. Розглянемо найбільш поширені концепції для аналізу портфеля замовлень ІТ-підприємства:

Концепція портфеля замовлень виникла з досвіду роботи Бостонської консалтингової групи (BCG). Основним завданням методу BCG є допомога керуючим у визначенні потреб різних підприємств в потоці грошових коштів (наприклад, в групі) або видів діяльності (наприклад, продуктів) в межах будь-якої окремої компанії. На матриці BCG показані чотири типи продукції, які отримали найменування «зірки», «грошові корови», «знаки питання» і «собаки».

Матриця Маккінсі розділена на дев'ять клітин. Підприємства, що знаходяться в трьох з них, характеризуються як переможці, у трьох інших як переможені, тобто найменш бажані. В одній клітинці розміщується «знак питання», який, як і в BCG, має невизначений, але потенційно обіцяє майбутнє. Клітина, яка визначена як виробник прибутку, схожа з «грошовою коровою» в матриці BCG.

Наступна концепція – аналіз життєвого циклу, яка широко використовується для аналізу портфеля продукції.

Бенчмаркінг – це методика співставлення ефективності господарської діяльності досліджуваної компанії і компанії, яка є лідером в даній галузі. Процедура бенчмаркінгу полягає в наступному:

- пошук щодо невеликого числа компаній, які займаються подібними видами діяльності і досягли найкращих показників ефективності в галузі;
- кількісна оцінка розриву в ефективності функціонування даної компанії і кращої в галузі;
- розробка програми дій для усунення цього розриву.

Stage-Gate Process – концепція просування нового продукту (технології) від ідеї до комерційного запуску. SGP розбиває інноваційний процес на заздалегідь визначені стадії, кожна з яких представляє комплекс дій. Вхід в кожен етап називається воротами, за допомогою яких здійснюється контроль і прийняття рішень щодо продовження проекту або відмови від нього.

Можливі різні варіанти вибору стратегії. Найчастіше в управлінській практиці використовуються: вибір в залежності від цілей організації, вибір

стратегії як прерогатива вищого керівництва, наймання консалтингових агентств для оцінки і вибору стратегії.

Література:

1. Cooper, Robert G. "What's Next?: After Stage-Gate." *Research-Technology Management* 57, no. 1 (2014): 20-31.
2. Арчибальд Р. Управление высокотехнологичными программами и проектами: Пер. с англ. 3-е изд./Р. Арчибальд. – М.: ДМК Пресс, 2004.
3. Бушуєв С.Д. Креативні технології управління проектами та програмами: Монографія: під ред. Бушуєва С.Д. – К.: «Саммит – Книга», 2010.
4. Гуляєва Л.П. Застосування концепції управління проектами і проектному фінансуванні / Економіка. Проблеми економічного становлення. – Вісник 1'2010.
5. Мазур І., В Шапіро Управління проектами / за заг. Ред. І. Мазура. – М: Омега – Л. – 2007.
6. Мартин П., К.Тейт. Управление проектами/ П. Мартин – СПб.: Питер. 2006.
7. Разу Л.М. Управление проектом. Основы проектного управления: учебник / [М.Л. Разу, Т.М. Бронникова, Б.М. Разу и др.]; под. Ред. Проф. М.Л. Разу. – М.: КНОРУС, 2006.

Каменська О.О. к.е.н.

ПВНЗ «Донецький університет економіки та права»

СУЧАСНИЙ СТАН РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Сьогодні інтенсивний розвиток вітчизняного ринку фінансових послуг є необхідною умовою сталого економічного розвитку держави. У відповідності до Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12 липня 2001 року №2664 ринок фінансових послуг виступає як галузь діяльності учасників ринків фінансових послуг з метою надання та споживання відповідних фінансових послуг. На сучасному етапі розвитку фінансового сектору України впроваджуються нові види фінансових послуг, вдосконалення та подальшого розвитку набувають традиційні послуги, посилюється конкурентна боротьба між професійними учасниками ринку за клієнтську базу, за вільні фінансові ресурси, вдосконалюються механізми здійснення фінансових операцій та форми співробітництва між фінансовими установами та одержувачами фінансових послуг. В той же час ринок фінансових послуг в Україні розвивається досить повільно. Українські компанії, які надають фінансові послуги сьогодні не можуть в повній мірі конкурувати з аналогічними компаніями на міжнародному ринку. В першу чергу це обумовлено відсутністю відповідного законодавства, яке б регулювало порядок надання окремих фінансових послуг. З іншого боку, на становлення ринку фінансових послуг

та розвиток фінансового сектору взагалі негативно вплинула нестабільність української валюти, яка викликана незбалансованістю економіки та грошово-кредитної політики держави. Розвиток ринку фінансових послуг в Україні повинен бути спрямований на забезпечення повної збалансованості та узгодженості стратегічних пріоритетів розвитку фінансового сектору із певними макроекономічними та соціальними пріоритетами розвитку країни. За таких умов фінансовий сектор буде здатен генерувати достатній обсяг інвестиційних та кредитних ресурсів для забезпечення економічного зростання країни та підвищення добробуту її громадян. Найважливішою тенденцією розвитку сучасного ринку фінансових послуг є його глобалізація. Отже, для повноцінної участі в глобальному процесі формування світової фінансової системи на рівноправних умовах національному ринку фінансових послуг необхідно: вдосконалення правової бази; сприяння регіональній збалансованості ринку фінансових послуг; створення умов для інтеграції банківської системи у світовий фінансовий простір; покращення якості та надійності корпоративного управління на ринку фінансових послуг з урахуванням зарубіжного досвіду та національних особливостей.

Канова Г.Г., викладач

Коледж інформаційних технологій та землевпорядкування НАУ

БЮДЖЕТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ ТА СТРУКТУРА ЙОГО МЕХАНІЗМУ

В нашій країні останнім часом гостро стоїть питання бюджетного регулювання економіки. Проблема бюджетного регулювання пов'язана з недостатністю бюджетних коштів, неефективним перерозподілом бюджетних ресурсів, неузгодженістю інтересів держави та її територіальних одиниць.

В економічній літературі механізм бюджетного регулювання економіки розуміють як сукупність заходів, за допомогою яких здійснюється розподіл і перерозподіл фінансових ресурсів між бюджетами різного рівня з метою фінансового вирівнювання; як метод здійснення державою функцій управління соціально-економічними процесами при використанні бюджетних відносин.

Не можливо не погодитись із твердженням, що механізм бюджетного регулювання має передбачати використання сукупності інституційно-інноваційних засад у бюджетному процесі, застосування системи показників ефективності та результативності бюджетних програм, яка ґрунтується на класифікації бюджетних програм відповідно до їх спрямованості з урахуванням особливостей кожної класифікаційної групи. Такий підхід створить відповідні умови для ефективного бюджетного впливу на результативність та якісний рівень економічних перетворень.

Таким чином під механізмом бюджетного регулювання будемо розуміти економічні заходи, що спрямовані на удосконалення фінансових потоків держави та мають на меті досягнення державою відповідного рівня економічного розвитку.

Виступаючи складовою ланкою загальної фінансової системи держави, бюджетний механізм зводиться до виконання двох основних функцій: фінансового регулювання економікою і соціальними процесами та фінансового їх забезпечення. Тому дієздатність лише одного бюджетного механізму не може забезпечувати оптимального обсягу формування ресурсів бюджетів різних рівнів та їх раціонального використання, раціональності функцій бюджетної системи механізму може бути досягнута за злагодженої взаємодії всіх основних моментів господарського механізму. Більш пріоритетним є забезпечення узгодження заходів щодо вдосконалення всіх складових господарського механізму, направлених на збільшення ефективності суспільного виробництва.

Бюджетний механізм використовується для цілеспрямованого впливу на економіку через форми організації бюджетних відносин, методи мобілізації бюджетних коштів, умови і принципи їх витрачання і через величину бюджетних коштів, що мобілізуються і використовуються державою, його регіональними структурами, органами місцевого самоврядування.

Залежно від економічного змісту різних груп бюджетних відносин в структурі бюджетного механізму виділяють три основних напрямки: механізм мобілізації коштів у державний, регіональні та місцеві бюджети; механізм витрачання бюджету коштів шляхом їх надання юридичним та фізичним особам; механізм міжбюджетного розподілу і перерозподілу фінансових ресурсів. У кожному з напрямів є елементи: конкретні види бюджетних витрат, доходів і надходжень.

Ефективність бюджетного механізму знаходиться в прямій залежності від його структури, тобто від тих конкретних інструментів, засобів і дій, за допомогою яких мобілізуються і використовуються бюджетні кошти. Складовими частинами бюджетного механізму є бюджетне планування і прогнозування, бюджетні показники, нормативи, норми, ліміти, резерви, стимули, санкції, а також бюджетне законодавство і система управління бюджетним процесом.

Перерозподіл та широкомасштабний розподіл в нашій країні валового внутрішнього продукту здійснюється за допомогою бюджетного механізму. Фінансові можливості держави визначаються на стадії бюджетного планування і прогнозування щодо фінансового забезпечення розвитку економіки і соціальної сфери. Показники прогнозних розрахунків є основою для приведення в дію відповідних стимулів та інструментів у формі різноманітних пільг, санкцій або обмежень, які забезпечують розвиток держави в заданому напрямку. Також можуть застосовуватися фінансові інструменти, які обмежують ту чи іншу форму діяльності.

МЕТОДИ ПРОВЕДЕННЯ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Постанова проблеми. Стабільний успіх підприємства залежить від чіткого і ефективного планування ним своєї діяльності. В сучасних умовах економіки України прийняття управлінських рішень на підприємстві неможливе без якісного дослідження умов і процесів його господарювання, яке забезпечується комплексним аналізом усіх показників фінансово-господарської діяльності підприємства. Досягнення стійкого фінансово-економічного стану та високого рівня конкурентоздатності вимагає від підприємства глибокого, науково-обґрунтованого аналізу поточної та перспективної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз публікацій таких вчених, як М.Білик, О. Заруба, Н.Тарасенко, А. Перетятко, Г.Савицька, І. Цигилик, Н.Шандова, Р. Сайфуліна, дозволяє стверджувати, що питання систематизації та вибору методів обрахунку показників фінансового стану підприємства, ідентифікації факторів впливу на показники фінансово-господарської діяльності і необхідності уніфікації стандартних підходів до аналізу потребують подальших досліджень.

Метою доповіді є дослідження методів проведення фінансового-господарської діяльності підприємства в сучасних умовах економіки України.

Основні результати дослідження. Результативність фінансового аналізу та прийняття управлінських рішень залежить від якості інформації, організації фінансового та інформаційного менеджменту на підприємстві. Важливе значення для отримання достовірних результатів належить фінансовій інформації. Основними вимогами до інформації, яка використовується у фінансовому аналізі, є значимість, повнота, актуальність, зрозумілість. Інформацію, яка використовується для аналізу фінансового стану підприємств, за доступністю можна поділити на відкриту та закриту. Інформація, яка міститься в бухгалтерській та статистичній звітності, є відкритою, а планові та прогностичні показники, норми, нормативи, тарифи та ліміти, система їх оцінки та регулювання фінансової діяльності є закритою. Для проведення аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства найбільш поширеним методом є встановлення залежностей між різними сторонами його діяльності на основі вивчення математичних зв'язків між окремими статтями звітних форм, компонентного аналізу фінансових звітів для порівняння фінансових коефіцієнтів з їх нормативним значенням і в динаміці. Фінансовий аналіз не повинен складатися з одних цифр. Кількісному аналізу повинен бути передбачений якісний, оскільки за його

допомогою можливо встановити коло проблем і показників, які становлять найбільший інтерес, впливають на діяльність підприємства.

Підприємство, ґрунтуючись на результатах аналізу зовнішнього оточення, здійснює аналіз свого внутрішнього середовища, результати якого є основою в процесі подальшого планування дії підприємства, роботи з постачальниками і покупцями, встановлення ціни і т. п. Підприємство вимушене знаходити рішення проблем, які нададуть йому можливість перемогти в умовах конкуренції та отримати необхідний фінансовий результат.

Також для проведення ефективної діяльності не всім підприємствам достатньо тільки власних джерел фінансових ресурсів і тому вони починають конкурувати не лише за своїх покупців і ринок збуту, але також і за кредити, які надаються комерційними банками, та кошти інвесторів, для яких фінансовий стан потенційного позичальника є основою при прийнятті рішення щодо кредитування чи інвестування.

У результаті у підприємства виникає, з одного боку, потреба в отриманні своєчасної і повної інформації, необхідної для напрацювання управлінських рішень і для оцінки результатів таких рішень, і, з іншого боку, необхідність надати відповідну інформацію тим особам, які вже інвестували чи збираються інвестувати свій капітал в інше підприємство.

Висновки. Головна мета аналізу фінансово-господарської діяльності – своєчасно виявити та усунути недоліки у господарській діяльності підприємства, а також знайти резерви поліпшення його фінансового стану та платоспроможності. За результатами аналізу складається прогнозний баланс та дається оцінка перспектив діяльності підприємства. При цьому слід враховувати, що показники, які характеризують фінансовий стан, будуть різнитися за стадіями розвитку системи.

Література:

1. Головка В.І. Фінансово-економічна діяльність підприємства: контроль, аналіз та безпека / В. І. Головка, В. А. Мінченко, В. М. Шарманська. – К.: Центр навчальної літератури, 2016. – 446 с.
2. Міхневич Т. П. Шляхи підвищення ефективності фінансової діяльності підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/14_ENXXI_2012/Economics/7_110613.doc.html.
3. Карачарова К. А. Сутність та особливості управління фінансовим станом підприємства/ К. А. Карачарова, Л. В. Наливайко // Економічний аналіз: зб. Наук. праць / Тернопільський національний економічний університет. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2016. – Том 23. – № 2. – С. 126-130. – ISSN 1993-0259

Науковий керівник: к.е.н., доцент Балашова О. В.

ОПЕРАЦІЇ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ З ЦІННИМИ ПАПЕРАМИ

Складовою частиною фінансового ринку є ринок цінних паперів, або фондовий ринок, де об'єктом виступають цінні папери. Ринок цінних паперів є абл. ія я и соціально-економічною абл. ія, зі своєю специфікою та механізмами регулювання. Слід зазначити, що рух цінних паперів є показником економічної ситуації в країні, що відповідає використанню ринкових інструментів регулювання економіки.

Цінні папери – це документи, що засвідчують відносини зобов'язання між особою, що видала їх, та особою власником їх.

До основної мети цінних паперів відносять забезпечення переходу коштів інвестора до підприємств. Випускаючи цінні папери створюються можливість для отримання коштів для реалізації проєктів.

Варто зазначити, що випускати цінні папери можуть емітенти лише в встановленому законодавством порядку, види цінних паперів, також, регулюються законодавством.

Ринок цінних паперів – це особливий сегмент фінансового ринку, що виконую інвестиційну, перерозподільну функції та притягує «венчурний капітал». Ринок цінних паперів поділяється на первинний та вторинний. На першому розміщують тільки випущені (нові) цінні папери, в свою чергу на другому відбувається їх обіг (продаж, перепродаж і т.д.).

Дохід від діяльності на ринку цінних паперів досягається від спекулятивних дій або завдяки інвестиційній діяльності.

На сьогодні ринок цінних паперів України тільки розвивається, необхідною умовою для його розвитку в умовах нашої країни є побудова цілісного та ліквідного фондового ринку, де регулятором його діяльності буде виступати сама держава.

В Україні банківський сектор є одним із основних секторів з гарними перспективами розвитку, проте відносини банків з ринками цінних паперів є проблемними.

Комерційні банки в Україні почали віддавати перевагу операціям з цінними паперами, зовсім недавно, хоча згідно зі аб. 47 Закону України «Про банки та банківську діяльність» для них передбачені різноманітні операції з цінними паперами, де вони є учасниками фондового ринку.

Більшість комерційних банків є активними емітентами цінних паперів і укладають угоди як через фондову біржу так і на абл. ія я и ринку цінних паперів. Вони мають можливість бути посередниками при операціях купівлі-продажу, або бути

консультантами з інвестиційних питань, а також мають можливість бути інвесторами в операціях з цінними паперами.

Комерційні банки мають можливість здійснювати інвестиційну діяльність з цінними паперами завдяки їх випуску, що допомагає залучити додаткові кошти в статутний капітал, фінансувати певні проекти чи програми з метою подальшого отримання прибутку або впровадження певних унікальних технологій чи послуг.

Однією зі статей прибутку для комерційних банків є надання послуг зі зберігання, надаючи сейфи в оренду, або надання послуг з управління цінними паперами.

Емісія цінних паперів дозволяє комерційним банкам збільшити кредитні кошти і розширити кредитування, в свою чергу державні органи, завдяки емісії цінних паперів, мають змогу покрити дефіцит бюджету.

Діяльність комерційних банків, що стосується цінних паперів, є різноманітною. Законодавство нашої країни надає можливість поєднувати декілька видів діяльності, такі як інвестиційна, страхова та банківська. Участь комерційних банків в операціях з цінними паперами має як позитивні так і негативні сторони, що наведено нижче.

Позитивними моментами для комерційних банків, при операціях з цінними паперами, є:

- зменшення витрат для емітентів при конкуренції на фондовому ринку;
- підвищення стабільності при вкладенні коштів у цінні папери;
- посилення конкурентоспроможності.

Але така діяльність має і негативну сторону. До неї можна віднести:

- всі операції з цінними за своєю природою більш ризиковані;
- висока можливість збитків при зміні вартості цінних паперів;
- при володінні пакету акцій певного підприємства, існує вірогідність продовження кредитування збиткового підприємства, що веде до погіршення фінансового становища самого банку.

Отже, можна зробити висновки, що операції з цінними паперами для комерційних банків це одна з прибуткових сфер діяльності, де комерційні банки є, не тільки посередниками, а і виступають як інвестиційні компанії. Операції з цінними паперами є додатковим стимулом для розвитку ринкової економіки в країні, здійснюючи прямий вплив на неї, але не варто забувати про негативні аспекти, за яких існує можливість банкрутства або погіршення власного фінансового становища.

Науковий керівник: д.е.н, професор Пілецька С.Т.

ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯМ

Важливе значення в інноваційному стратегічному управлінні землекористуванням належить державній підтримці. Роль держави в регулюванні земельних відносин зводиться до наступних функцій: розпорядження єдиним державним земельним фондом; визначення основних положень землевпорядкування і землекористування; розробка перспективних планів раціонального використання земельних ресурсів України для забезпечення потреб сільськогосподарського виробництва та інших галузей економіки; затвердження планів загальнодержавних заходів меліорації земель, підвищення родючості ґрунтів, а також визначення основних положень охорони ґрунтів від ерозії, засолення та інших процесів. Важливе значення має державний контроль за використанням земель, встановлення єдиної системи і порядку ведення земельного кадастру, порядку складання щорічного земельного балансу.

Необхідно також підкреслити, що роль держави в регулюванні земельних відносин слід розглядати у взаємозв'язку чотирьох об'єктивно притаманних земельним відносинам аспектів: політико-психологічному, економічному, екологічному і правовому. Такий підхід надає можливість теоретично чітко розмежувати вплив політики, економіки, екології і права на формування і розвиток земельних відносин, а відповідно, і на використання та охорону земель. Але слід особливо наголосити на тому, що на сьогодні чіткого обґрунтування в теоретичному і практичному аспектах механізму державного регулювання раціонального використання і охорони земель в Україні немає. Коротко розглянемо кожний з чотирьох аспектів.

Для досягнення соціально-економічної рівноваги і стабільності у процесі землекористування застосовується ряд методів, з яких виділяються три основні: державне регулювання розміру земельного податку; держава сприяє створенню ринків приватної землі і виступає в ролі їх регулятора; держава регулює раціональне використання і охорону земель шляхом стимулювання та надання коштів на заходи для підвищення продуктивності земельних ділянок, створення екологічної інфраструктури тощо. Повинні бути впроваджені механізми регулювання.

Економічний механізм державного регулювання земельних відносин полягає у зосередженні коштів від земельного податку (розмір якого залежить від якості й місця розташування земельної ділянки) в органах управління. Перерозподіл цих коштів здійснюється центральними та місцевими органами влади для забезпечення екологобезпечного і раціонального використання і охорони земель, підвищення родючості ґрунтів, вирівнювання соціально-економічних умов господарювання на землях різної якості, фінансування витрат та ведення земельного кадастру,

проведення землеустрою та моніторингу земель, а також розвитку інфраструктури сільських населених пунктів. Державне регулювання його екологічний аспект сільськогосподарського землекористування враховує – раціональне використання земельних ресурсів з урахуванням екологічних вимог пріоритетів та обмежень. Для цього встановлюється земельно-правова норма, що розуміється як санкціоноване державою правило, яке регулює взаємовідносини окремих осіб за відношенням до землі, надаючи їм відповідні права і накладаючи на них юридичні обов'язки.

Необхідно визначити, що всі фактори виробництва, включаючи землю, мають функціонувати в єдиному ринковому середовищі. Виходячи з конкретних економічних умов країни, чинного земельного законодавства, особливостей соціального розвитку суспільства, під земельним ринком насамперед слід розуміти визначення вартості землі і визнання а капіталом нарівні з іншими засобами виробництва та фінансовим капіталом. На перших етапах розвитку земельного ринку цілком виправданим є запровадження внутрішньогосподарського обороту земельних часток (паїв) – шляхом передачі їх в оренду будь-якому члену колективу або самому підприємству для створення нових господарських формувань. Щодо земельного ринку сільськогосподарських товаровиробників, які займаються виробництвом товарної сільськогосподарської продукції, запроваджено шестирічний мораторій від часу набуття права власності на землю. У перспективі земельний ринок набуватиме розвитку у міру удосконалення земельного законодавства.

Так, земельний податок встановлюється окремо за землі сільськогосподарського призначення і несільськогосподарського призначення. Його розмір не залежить від результатів господарської діяльності власників землі, землекористувачів і встановлюється у вигляді платежів за одиницю земельної площі з розрахунку на рік. Підставою для нарахування земельного податку є дані державного земельного кадастру.

Єдина державна землевпорядна служба здійснює контроль за дотриманням земельного законодавства під час проведення земельної реформи та забезпечує її моніторинг. Для підвищення відповідальності власників земельних ділянок і землекористувачів, а також використання й охорони земель запроваджується реєстраційна система права юридичних та фізичних осіб на земельні ділянки і земельні частки (паї) та їх руху.

Необхідна контрольованість цінової політики при реалізації сільськогосподарської продукції. Зменшення цін на неї, непомірне їх підвищення на матеріально-технічні ресурси, відсутність виваженої фінансово-кредитної та товарно-кредитної політики, запізнення з формуванням інфраструктури аграрного ринку, недостатня страхова діяльність, слабка контрольованість агрохолдингів, повільний розвиток кооперації всі ці причини породжують несприятливі умови для формування раціональної системи землекористування у процесі аграрного виробництва.

УПРАВЛЕНИЯ РЕСУРСНЫМ ПОТЕНЦИАЛОМ ПРОМЫШЛЕННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ

Неудовлетворительное финансовое состояние большинства промышленных предприятий побуждает их к отказу от стратегических целей развития в пользу простого временного, в краткосрочной перспективе, выживания. Но именно при таких условиях предприятия не только отказываются от реализации стратегических планов в пользу обеспечения своевременного решения текущих заданий, но и удаются к поиску внутренних ресурсов и возможностей с целью их дальнейшего использования. Именно поэтому или не важнейшей становится проблема обеспечения эффективного функционирования системы управления ресурсным потенциалом промышленных предприятий через внедрение действенного организационно-экономического механизма управления ресурсным потенциалом промышленного предприятия.

Цель управления ресурсным потенциалом промышленного предприятия должна отвечать стратегическим и тактическим целям предприятия. В качестве основной цели управления ресурсным потенциалом промышленного предприятия ученые предлагают рассматривать повышение конкурентоспособности данного предприятия. Такая формулировка является обобщенной и требует конкретизации в соответствии с направлением исследования.

Принимая во внимание современные условия функционирования промышленных предприятий целью управления ресурсным потенциалом предлагается считать оптимизацию ресурсоемкости продукции предприятия на фоне обеспечения соответствующего уровня ее конкурентоспособности и повышения результативности деятельности предприятия.

Основными задачами управления ресурсным потенциалом предприятия являются:

- определение факторов, которые влияют на ресурсный потенциал предприятия;

- определение оптимальной структуры управления ресурсным потенциалом предприятия;

- определение направлений развития ресурсного потенциала, повышения эффективности производства,

- достижения предприятием необходимых объемов и качества выработанной продукции.

Среди основных задач управления ресурсным потенциалом промышленного предприятия необходимо выделить следующие:

- мониторинг имеющегося ресурсного потенциала промышленного предприятия и уровня его использования;

- определение направлений развития ресурсного потенциала в соответствии со стратегическими и тактическими целями промышленного предприятия;

- определение основных внешних и внутренних факторов, влияющих на ресурсный потенциал предприятия в процессе его формирования, распределения, использования и возобновления;

- определение структуры управления ресурсным потенциалом предприятия, что обеспечит оптимизацию процесса его формирования, распределения, использования и возобновления.

Структура организационно-экономического механизма управления ресурсным потенциалом предприятия должна иметь следующие элементы:

- принципы: научности, оптимальности, комплексности, объективности, экономичность, гибкости, непрерывности, инновационности и т.д.;

- функции: планирование (оперативное, текущее, стратегическое), организация, моделирование, прогнозирование, учет и контроль, анализ и комплексная оценка, ценообразование, регулирование, координация, стимулирование и т.д.;

- факторы: внешние (конъюнктурные, экономические, законодательные ограничения) и внутренние (организационные, технико-технологические, экономические), организационные, экономические, технологические и т.д.;

- методы: направленного действия (прямые, не прямые), по способу влияния (административные, экономические, технические), в зависимости от характера влияния (активные, пассивные), фактора времени (статические, динамические), факторов внешней среды и т.д.;

- органы управления: дирекция, функциональные отделы (планово-экономический отдел, технический отдел) и т.д.;

- подсистемы обеспечения: техническое, технологическое, программное, нормативно-правовое обеспечение (внутреннее и внешнее), информационное обеспечение.

Таким образом, системное управление заключается в осуществлении управленческих действий по формированию и поддержки ключевых факторов, влияющих на формирование, управление и использование ресурсного потенциала предприятия.

СУЧАСНИЙ ДИЗАЙН МОНЕТАРНОЇ ПОЛІТИКИ НБУ

За останні 4 роки монетарна політика НБУ зазнала значної трансформації, що відобразилась у валютній лібералізації, запровадженні нового монетарного режиму інфляційного таргетування та інституційних перетворень самого регулятора.

Під монетарним дизайном монетарної політики ми розуміємо концептуальні засади реалізації монетарної політики регулятора, зобов'язання, що ставляться при реалізації монетарної політики, інструментарій та інституційна спроможність регулятора через набуття додаткових ознак незалежності та транспарентності монетарної політики. Тому аналіз перетворень дизайну монетарної політики НБУ слід розпочати з засад реалізації даної політики та змін у визначенні її головної кінцевої мети.

Головною метою монетарної політики НБУ віднині було визнано досягнення та підтримку цінової стабільності, а також сприяння фінансовій стабільності та стійким темпам економічного зростання у межах своїх повноважень [1, с. 3].

Принципами реалізації монетарної політики стали пріоритетність завдання досягнення і підтримання цінової стабільності, дотримання режиму плаваючого валютного курсу, прийняття рішень на довгострокову перспективу (*forward-looking guidance*), інституційна, фінансова та операційна незалежність і, насамкінець, прозорість й підзвітність діяльності Національного банку [1, с. 11].

Позитивним також є те, що Національний банк почав розміщувати депозитні сертифікати строком до 3 місяців, тим самим розширивши процентний інструментарій на міжбанківському ринку, який здебільшого характеризувався максимальним строком виконання до двох тижнів. Це дозволило продовжити криву дохідності для гривні з метою розрахунку форвардного курсу.

Регулятор у своїх настановах до реалізації монетарної політики визнає, що головним трансмісійним каналом є процентний, і логіка його функціонування полягає у конвергенції всіх процентних ставок на міжбанківському ринку, причому ставки за овернайт кредитами та депозитами є відповідно верхньою та нижньою межею коливання ставок [1, с. 13].

Звичайно за режиму плаваючого валютного курсу другим значимим каналом є валютний передавальний механізм. У валютному трансмісійному механізмі регулятора головним важелем впливу став рівень міжнародних резервів та очікування економічних агентів стосовно майбутнього тренду валютного курсу.

Провівши аналіз монетарного трансмісійного механізму України ми дійшли висновку, що:

- процентні ставки овернайт не сильно залежать від облікової ставки (10,7 %) і транслюють ефект від ново проголошеної ставки з лагом в 4 місяців,
- інфляція у першому місяці зростає на 15,6 процентних пункти, проте у наступні 4 місяці починає гальмувати своє прискорення на 46 процентних пункти,
- зростання міжнародних резервів призводить до зменшення негативних очікувань економічних агентів, проте меншою мірою сприяє зменшенню волатильності валютного курсу;
- відгук ВВП у бік зменшення на відповідь щодо зміни облікової ставки становила 2% від потенційного рівня і тому ціна інфляційного таргетування для функції добробуту стає вищою ніж за політаргетної системи.

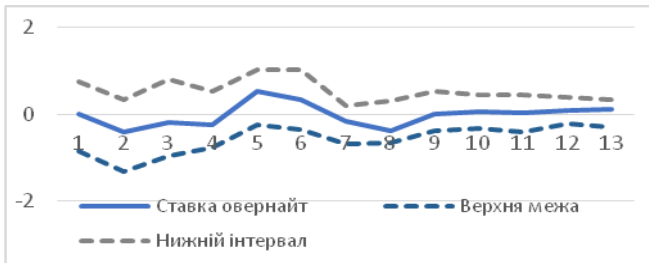

Рис. 1. Функція відгуку ставок на міжбанківському ринку на шок облікової ставки НБУ у обсязі на три стандартні відхилення.

Джерело: розрахунки автора на основі статистики НБУ [2,3]

Загалом новий операційний дизайн сприяв синхронізації ключової ставки та ставки овернайт на міжбанківському ринку за останній рік. Проте валютна трансмісія і надалі залишається не зовсім чутливою.

У підсумку слід зазначити, що проблема зміни операційного дизайну монетарної політики НБУ дуже тонке питання і потребує більш варіативного підходу до аналізу відгуку змінних трансмісійного механізму у відповідь на дисконту політику регулятора. У подальших дослідженнях передбачена розробка моделі стохастичної макроекономічної рівноваги для двох країн з включенням ефектів від наростання шоків на міжнародних фінансових ринках.

Література:

1. Засади грошово-кредитної політики НБУ на 2018 рік та середньострокову перспективу. Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=55564681>
2. Ділові очікування підприємств. Публікації НБУ. Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=58374
3. Грошово-кредитна та фінансова статистика. Фінансові ринки. Статистика НБУ. Режим доступу: https://bank.gov.ua/files/Inter_r_ref.xls

РЕГУЛЮВАННЯ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В США І ЄС

Потреба в удосконаленні функцій управління процесом виробництва дала поштовх для створення аудиту. З часом аудиторська діяльність почала розвиватися шаленими темпами і наразі займає провідне місце в сфері управління підприємницької діяльності. Досвід країн з ринковою економікою показує, що аудит належить до інститутів громадянського суспільства, покликаних сприяти прогресу економіко-правових відносин. Саме тому вивчення практик провідних держав світу сприятиме опануванню корисних знань, які стануть цінними помічниками при регулюванні аудиторської діяльності в Україні.

В Німеччині діяльність аудиторів чітко регламентується та контролюється. Органом контролю виступає Інститут аудиторів, що має спеціалізовані комітети для врегулювання проблем, які виникають у сфері аудиту. При Аудиторській палаті Німеччини створюються аудиторські суди, до компетенції яких входить накладання штрафів та інших адміністративних покарань за неякісне проведення перевірки, в разі необхідності такі суди можуть позбавити аудитора права здійснювати аудиторську діяльність [1]. В Німеччині виділяють два види контролю за професією аудитора: контроль за здійсненням професії аудитора; контроль якості аудиторських послуг.

Поширеним явищем в цій країні є страхування відповідальності аудиторів перед третіми особами. Досвід Німеччини у даному питанні є досить позитивним і було б доцільно впровадити таку практику і в Україні. Це дозволило б підвищити якість аудиторських послуг та убезпечити аудиторів від їхніх помилок [1].

Основною метою аудиту у США є перевірка фінансових звітів незалежними аудиторами та експертно-консультативна діяльність. Органами, які регулюють аудиторську діяльність та готують аудиторські кадри є: Федерація спілок аудиторів; Інститут внутрішніх ревізорів; Інститут бухгалтерів.

У США аудиту підлягають державні і недержавні підприємства. Це сформувало 4 типи аудиторів: аудитори головної служби обліку, які працюють у позавідомчій службі законодавчої гілки федерального уряду. Основна функція таких аудиторів – виконувати аудиторські функції для Конгресу; податкові інспектори проводять аудит декларацій платників податків з метою визначення відповідності їх законам про оподаткування; внутрішньогосподарські аудитори, цих аудиторів запрошують приватні компанії для аудиту діяльності своїх адміністрацій. Обов'язки внутрішньогосподарських аудиторів визначаються залежно від того, хто є їх наймачем, і мети перевірки; присяжні бухгалтери, основним обов'язком яких є перевірка річної звітності компаній, які оприлюднюють свої звіти, а також

аудит у більшості інших великих і середніх компаній та некомерційних організацій [2].

Аудиторів в Данії призначають акціонери на щорічних загальних зборах. Аудитори мають право надавати професійні послуги певній організації до наступних зборів. Обмежень на кількість призначень аудиторської фірми для проведення однієї організації не має.

Основна мета аудиту у Франції є зовнішній фінансовий контроль достовірності фінансової звітності недержавного сектора економіки. Органами, які регулюють аудиторську діяльність та готують аудиторські кадри є: Національна палата ревізорів; Орден бухгалтерів-експертів [3].

Питання бухгалтерського обліку та звітності перебувають у віданні Міністерства фінансів, а аудиту – Міністерства юстиції. Аудит проводять бухгалтерські комісари, яких обирають на зборах акціонерів строком на 6 років. Після цього строк повноважень комісарів може бути продовжений, кількість пролонгацій не обмежена [1].

На відміну від інших країн ЄС, усі компанії Великобританії без винятку повинні надавати свої річні звіти для перевірки аудиторам. Основним законодавчим актом, який вимагає проведення аудиту у Великобританії, є Акт про компанії 1985 року. Аудитор призначається власниками компанії.

Проаналізувавши аудиторську діяльність в провідних країнах світу, можна стверджувати, що кожна держава пройшла довгий шлях розвитку аудиту й на даний момент має свої особливості регулювання. Вивчення основних шляхів розвитку та регулювання аудиторської діяльності в США та країнах ЄС стане важливим помічником у становлення вітчизняного аудиту. Особливу увагу Україні слід звернути на досвід Німеччини щодо посилення контролю за якістю проведення аудиту. Після якісного аналізу та усвідомленого застосування наша держава зможе піднести на високий рівень вітчизняну аудиторську діяльність, яка зараз розвивається шаленими темпами.

Література:

1. Аудиторська діяльність: особливості діяльності аудиторів в Україні та можливість залучення зарубіжного досвіду / Науковий блог : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://naub.ua/2012/audytorskadiyalnistosoblyvosti-diyalnosti-audytoriv-v-ukrajini-ta-mozhlyvist-zaluchennya-zarubizhnogo-dosvi-du/>
2. Михайленко О. Г. Зарубіжний досвід формування системи контролю якості аудиторських послуг / О. Г. Михайленко // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. – 2011. – Вип. 20(2). – С. 180-186. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npkntu_e_2011_20\(2\)_27](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npkntu_e_2011_20(2)_27)
3. Петрик О. А. Аудит у зарубіжних країнах: Навч.-метод. Посіб. Для абл. і. Вивч. Дисц. / О. А. Петрик, М. Т. Сенченко; [За заг. абл. О. А. Петрик. – К.: КНЕУ, 2005. – 168 с.

СУЧАСНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ СВІТОВИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Формування ефективної фінансової системи – беззаперечна умова сталого економічного розвитку держави. Дійова фінансова система країни є тією силою, яка рухає країну вперед, сприяє стійкості балансу, розвитку усіх сфер господарства країни, підвищенню рівня конкурентоспроможності національної економіки, її інтеграції до світового простору.

Фінансова система України представляє собою цілісну сукупність умовно відособлених сфер фінансових відносин, об'єднаних єдиною метою, кожній з яких властиві певні особливості щодо формування, розподілу та використання фінансових ресурсів. До сфер фінансових відносин відносять фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, державні фінанси, міжнародні фінанси, страхування, фінансовий ринок.

Вітчизняна фінансова система характеризується високим рівнем складності і динамічності; це пояснюється різноманіттям її структурних елементів, насиченістю явищ і процесів, які відбуваються всередині цих структурних елементів, а також множинністю і динамічністю взаємозв'язків між ними.

Сучасному етапу розвитку фінансової системи України властиве існування цілого ряду проблем, які є перешкодами для перетворення її в найважливіший регулятор розвитку національної економіки; це пов'язано з відсутністю обґрунтованої стратегії її реформування, необхідністю удосконалення національного законодавства та гармонізації його з міжнародним фінансовим законодавством.

Необхідним є оцінка переваг і недоліків функціонуючих моделей фінансових систем – «банківської», «ринкової», «адміністративної», «американської», «скандинавської», «західноєвропейської», враховуючи, що на сьогодні, при збереженні суверенітету держав та національних валют, фінансова сфера багатьох розвинутих країн набула стану єдиної «змішаної».

Очевидно, що для задоволення інтересів всіх сфер суспільства пріоритетним є застосування в Україні «змішаної» моделі фінансової системи, виходячи з того, що чітке віднесення фінансових систем до категорії «банківська» чи «ринкова» є достатньо проблематичним в умовах динамічного процесу зміни структури фінансової системи на тлі множинності застосовуваних критеріїв ефективності діяльності різних елементів фінансової системи.

Роль фінансової системи як ключового чинника інтеграції всіх складових економічної системи важко переоцінити; для реалізації її функцій необхідне прийняття зважених рішень щодо узгодженості розвитку її структурних і динамічних параметрів.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Гавриленко А. В.

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ЯК СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Фінансова безпека є однією з найважливіших складових економічної безпеки країни; ігнорування фінансової безпеки – шлях до катастрофічних наслідків, від галузевого занепаду до занепаду економічної системи держави і навіть втрати суверенітету країни.

Для фінансової безпеки держави є властивим великий рівень складності, виходячи з особливостей її компонентів: бюджетної безпеки, боргової безпеки, валютної та інвестиційної безпеки, грошово-кредитної безпеки, фінансової безпеки фондового, страхового ринків та банківської системи.

Фінансова безпека відображає стан фінансової сфери держави, яка характеризується ефективністю дії фінансових інструментів, сталістю до впливу чинників внутрішнього і зовнішнього середовища, здатністю фінансової галузі захищати фінансові інтереси країни, акумулювати необхідний об'єм фінансових ресурсів для всіх суб'єктів народонаселення, і, як результат, – забезпечувати рівень продуктивного функціонування національної економічної системи і розвиток суспільства в цілому.

Фінансова безпека є певним рівнем самостійності, постійності та міцності системи фінансів у країні, за умови здійснення певного впливу зовнішніх та внутрішніх факторів, які порушують рівновагу або несуть загрозу фінансовій безпеці. Існують такі основні загрози фінансовій безпеці України: нестабільність правової системи; корупція; недосконала бюджетна політика і неефективне розподілення та використання бюджету держави; великі розміри державного боргу; збільшення залежності від діяльності міжнародних фінансових організацій; стрибки рівня цін; інфляційні процеси, недостатні можливості банківських установ до кредитування на тривалі терміни; відмивання коштів, одержаних незаконним шляхом; процеси офшоризації; фінансування тероризму.

Фінансову безпеку формують такі фактори як стан бюджетної системи, обґрунтованість монетарної та валютної політики, прозорість і ефективність функціонування фондового та страхового ринків, рівень сприятливості бізнес-середовища та розвиток корпоративних відносин.

Отже, гарантією державної незалежності, стабільності та дієвої життєдіяльності суспільства, успіху діяльності у сфері зовнішньоекономічних відносин є фінансова безпека. Адже лише могутня система безпеки фінансів на всіх управлінських рівнях дасть можливість обійти негативні наслідки, створити захист вітчизняної фінансової сфери, ефективно співпрацювати з фінансовими структурами інших країн та забезпечити захист інтересів України.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Гавриленко А.В.

ОСОБЕННОСТИ МАРКЕТИНГА В ФОРМИРОВАНИИ ФИНАНСОВОГО РЫНКА

В современных экономических условиях главной целью деятельности любого предприятия являются реализация товаров и услуг и получение прибыли. Эта же цель стоит и перед руководством коммерческого банка, поэтому для ее выполнения все службы банка стремятся к привлечению клиентуры, расширению сферы сбыта своих услуг, завоеванию рынка, а следовательно, к получению прибыли. Отсюда вытекает важность маркетинга в формировании и развитии финансового рынка, в организации эффективной работы коммерческих банков.

Банковский маркетинг – это комплекс мероприятий, цель которых – удовлетворение потребностей клиентов прибыльным для банка образом. Основные задачи маркетинга в банке: обеспечение рентабельной работы банка в постоянно изменяющихся условиях денежного рынка; гарантирование ликвидности банка в целях соблюдения интересов кредиторов и вкладчиков, поддержания общественного имиджа банка; максимальное удовлетворение запросов клиентов по объему, структуре и качеству услуг, оказываемых банкам; комплексное решение коммерческих, организационных и социальных проблем коллектива банка. Основными приемами банковского маркетинга выступают общение с клиентом, обеспечение рентабельной деятельности и дивидендов акционерам, создание преимуществ для клиента при пользовании услугами данного банка по сравнению с продуктами других кредитных и небанковских учреждений, материальная заинтересованность работников банка в продаже услуг.

Специфической чертой маркетинговой деятельности банка выступает широкая гамма факторов, которые постоянно приходится держать под контролем: денежный оборот и кредитные отношения на макро- и микро-уровнях, наличие немалого риска при выполнении денежных операций, вытекающего из сложного переплетения действий многочисленных внутренних и внешних обстоятельств, и другие. Также особенность банковского маркетинга является то, что он объединяет в единое целое принципы маркетинга конечного продукта и маркетинга товаров промышленного назначения. Известно, что некоторые банки ориентируются только на крупных клиентов, в том числе и на другие банки, а некоторые - на мелких клиентов, которые являются конечными потребителями банковских услуг. В соответствии с этим разделением клиентов банка происходит и разделение маркетинга внутри банка.

Банковский маркетинг представляет особую отрасль маркетинга. Это внешняя и внутренняя идеология, стратегия, тактика и политика деятельности банка, определяемая конкретной общественно-политической и

економічної ситуації. Маркетинг лежить в основі роботи всіх підрозділів банку, що сприяє зростанню доходності і зниженню ризику банківської діяльності.

Перевага концепції маркетингу в управлінні банками є логічним етапом в розвитку ринкових відносин, пов'язаних з насиченням ринків і обостренням конкурентної боротьби за клієнта. Основой успішного застосування маркетингу є розуміння його сутності як процесу формування цілей і ресурсів банків, обумовлених можливостями і потребами зовнішнього середовища. Розвиток ринку банківських послуг вимагає від банків впровадження маркетингу в загальну систему управління, засновану на розробці комплексної програми поведінки банку, включаючої розробку стратегії і тактики розвитку банку з урахуванням процесів, що відбуваються на ринку і визначення заходів по їх реалізації.

Література:

1. Маркетинг у банку: навчальний посібник / за заг. ред. проф. Т. А. Васильєвої ; Т. А. Васильєва, С. М. Козьменко, І. О. Школьник та ін. ; ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2014. – 353 с.
2. Хабаров В.І. Попова Н.Ю. Банківський маркетинг. /Московська фінансово-промислова академія. - М., 2004. - 165 с.

Научний керівник: д.е.н., доцент Гончар Вікторія Васильєвна

**Козел А. М., студентка
Національний авіаційний університет**

СУЧАСНИЙ СТАН БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

В сучасних умовах розвитку національної економіки, дослідження стану банківської системи України є досить актуальним, це обумовлено теперішніми нелегкими умовами її формування та розвитку. Велика увага приділяється банківській системі, оскільки за допомогою банків здійснюється інвестування в економіку країни фінансових ресурсів. Щоб впевнено почуватися на вітчизняному та світовому ринках і створити ефективну ринкову економіку в Україні необхідна наявність успішно функціонуючого банківського сектору. Забезпечення стабільності банківської системи – це першочергове завдання, яке необхідно вирішити на шляху інтеграції України до європейського економічного простору.

За дев'ять місяців 2017 року чистий прибуток банківської системи після оподаткування склав 1,41 млрд. абл.

Банківська система за підсумками першого півріччя продемонструвала збиток в розмірі 1,85 млрд. абл. Проте в липні – вересні фінансові установи

відновили прибуткову діяльність і продемонстрували позитивний фінансовий результат у розмірі 3,25 млрд. абл.

На прибутковість банківської системи позитивно вплинуло зменшення в третьому кварталі відрахувань в резерви – до 6,18 млрд. абл. Це вдвічі менший показник за другий квартал поточного року.

Ще однією позитивною тенденцією виступає зростання в третьому кварталі чистого процентного доходу за операціями з населенням, а також чистих комісійних доходів від розрахунково-касового обслуговування.

У січні – вересні 2017 року прибуткову роботу продемонстрували державні банки. Їх результат склав 2,15 млрд. абл. Банки з приватним капіталом також отримали прибуток з результатом 0,91 млрд. абл.

Банки з іноземним капіталом отримали чистий збиток у розмірі 0,03 млрд. абл. через збиткову діяльність банків з російським капіталом. Сукупний мінус останніх склав 6,28 млрд. абл.

З 88 платоспроможних банків 71 фінансова установа за підсумками дев'яти місяців були прибутковими. Їх прибуток склав 12,41 млрд. абл. П'ята частина банків були збитковими, їх сукупний мінус склав 10,98 млрд. абл.

Отже, робота, яка проводиться Національним банком України, та направлена на встановлення стандартів прозорості функціонування банківської системи та додержання норм законів кожним банком, має позитивний ефект для оздоровлення та стабілізації банківського сектору. Також стабілізуючим фактором виступає програма відшкодування втрачених заощаджень та діяльність Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

Науковий керівник: проф., д. т. н. Олешко Т. І.

**Колесников С.О., к.ф.-м.н., доцент
Донбаська державна машинобудівна академія**

МЕТОДИ НЕЧІТКОЇ ЛОГІКИ В ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНОМУ МОДЕЛЮВАННІ

У останнє десятиліття на фондових ринках як розвинених країн, так і стан з перехідною економікою спостерігається значне збільшення кількості фінансових криз і їх масштабів. Економічна криза, що почалася в 2007 році свідчить, що існуючі теорії фінансового аналізу емітентів цінних паперів і прогнозування розвитку фінансово-економічних систем себе практично вичерпали. Тому для здійснення обґрунтованих економічних прогнозів в сучасних умовах необхідно істотно переосмислити використовувані методи економіко-математичного моделювання.

Первинний виток кризи, стався на шанхайській фондовій біржі, де лише за одну торгову сесію 27 лютого 2007 року основні китайські фондові індекси впали на 9%, і прокотився по всьому світу, зайвий раз підтверджує

необхідність перегляду існуючих і широко вживаних методів аналізу і прогнозування розвитку фондових ринків.

Якщо проаналізувати причинно-наслідкові зв'язки подібної поведінки фондових ринків як розвинених країн, так і країн з перехідною економікою, то можна дійти таких висновків: з одного боку, наслідком вказаних різких коливань фінансових показників є неможливість їх моделювання класичними математичними підходами; з іншого боку, можливо, що саме зростаюча неспроможність поширених методів моделювання економічних систем стає однією з головних причин виникнення настільки значних криз на фондових ринках.

У пошуку нових методологічних підходів і методів математичного моделювання складних систем дослідники все частіше звертають увагу на навколишній світ, живу природу, відкриваючи там нові ідеї. Так і з'явилися методи нейронних мереж; теорія нечітких великих кількостей і нечіткої логіки; генетичні алгоритми; еволюційне програмування та аб.

Треба відмітити гостру необхідність впровадити у фінансово-економічний аналіз такий економіко-математичний інструментарій, який, з одою сторони, дозволяє в повному об'ємі враховувати українські реалії в частині організації і ведення бізнесу, а з іншої – абл. ія на сучасних світових течіях економічних наук, одним з яких є теорія нечіткої логіки, яка є тим математичним інструментарієм, який з успіхом може бути застосований для вирішення практично будь-яких економічних завдань. Простий варіант прогнозу на базі математичних моделей знаходиться в застосуванні регресійного рівняння по чиннику часу, параметри якого оцінюють, як правило, по методу найменших квадратів. Так вчені Р. Енгл і Т. Боллерслев розробили сімейство методів ARCH і GARCH. Розвитком цих методів є теорія нейронних мереж, які, по суті, є тим же регресійним рівнянням, але складнішої конфігурації. При цьому нейронні мережі позбавлені таких недоліків прогнозування, як усереднювання, монотонність і періодичність майбутніх значень тимчасового ряду. Проте навіть найскладніші сучасні кількісні методи прогнозування перестають надійно працювати за умови різкої зміни економічних тенденцій, і тому використання ретроспективних даних для прогнозування майбутніх значень фінансових тимчасових рядів стає необґрунтованим.

Таким чином, вказані кількісні методи не дозволяють організувати розрахунок результативного показника, ґрунтуючись на встановленому наборі правил логічного висновку і зберігаючи можливість оптимізації параметрів моделі. Крім того викладені підходи не дають можливості працювати з якісними показниками. Ці питання вирішує теорія нечіткої логіки, яка представляє зручний інструментарій для подання експертно встановлених правил розвитку ринку в математичній формі, забезпечує автоматичне налагодження параметрів моделі з урахуванням кількісних і якісних показників.

При здійсненні короткострокового прогнозування логічний висновок доцільно побудувати на базі правил технічного аналізу ринку, однаково ефективних для прогнозування як на довгих, так і на коротких тимчасових інтервалах. Таким чином, були побудовані економіко-математичні моделі прогнозування розвитку фінансових показників на базі методів нечіткої логіки, в основу яких були покладені правила розвитку ринку згідно теорії Еліота. Моделі виявили високу здатність до відтворення початкового тимчасового ряду, і зокрема – до приведення напрямів зміни курсів фінансових показників, що особливо важливо для гравців фондового ринку. Відповідно, економіко-математичні моделі прогнозування розвитку фінансових тимчасових рядів, побудованих із застосування інструментів нечіткої логіки, виявили більш високу точність і адекватність в порівнянні з іншими альтернативними підходами в сучасних умовах світової економіки.

Таким чином, можна стверджувати, що методи нечіткої логіки дозволяють здійснити моделювання будь-яких соціально-економічних систем, і навіть таких, для яких відсутня скільки-небудь повноцінна статистика, або у разі, коли в числі інформативних чинників є лише якісні показники. Крім того, моделям, побудованим на нечіткій логіці, властива можливість адаптації до умов економіки, що міняються, що особливо важливо для молодих ринків, що активно розвиваються. Тому, нечітка логіка є потужним апаратом, який може упевнено увійти до економічної науки, абл. ія поширені морально застарілі математичні підходи.

**Коритько Т.Ю., к.е.н., с.н.с.
Інститут економіки промисловості НАН України**

ІНСТИТУЦІЙНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ, ЩО ВИРОБЛЯЮТЬ ПРОДУКЦІЮ З ВИСОКОЮ ДОДАНОЮ ВАРТІСТЮ

Промисловість виступає основною ланкою національної економіки, оскільки від ступень ефективності її діяльності залежить рівень розвитку всієї країни. Отже, саме промислові підприємства визначають ділову активність національного господарства, саме на них відбувається створення продукції, безпосередній зв'язок працівника з капіталом.

Підприємство, як інститут функціонує у інституційному середовищі, яке є сукупністю політичних, соціальних і юридичних правил і утворює базис для виробництва, обміну і розподілу. Досліджуючи вплив інституційного середовища на діяльність підприємств, що виробляють продукцію з високою доданою вартістю слід виділити наступні фактори:

1. Доступність фінансових ресурсів в різних галузях економіки. При цьому кількісно оцінити чинник середовища «доступність фінансових ресурсів» пропонується за величиною виданих кредитів підприємствам, що виробляють продукцію з високою доданою вартістю.

2. Податкове навантаження на підприємства. Надмірне податкове

навантаження є негативним фактором податкової політики, яка не дає нормально функціонувати підприємствам, стримує ділову активність суб'єктів господарювання. Своєю чергою, надмірно низький рівень податкового навантаження – це недоодержання податкових платежів, що не дає змоги державі повною мірою виконувати свої функції. Ефективна діяльність і розвиток підприємств, що виробляють продукцію з високою доданою вартістю, їх конкурентоспроможність, як на внутрішньому так і на світовому ринку залежать від багатьох факторів, у тому числі від величини їх податкового навантаження. Отже, система оподаткування виступає зовнішнім фактором, який впливає на ефективність діяльності підприємства.

3. Наявність адміністративних бар'єрів. Наявність даного чинника призводить виникнення у підприємств витрат (трансакційних витрат), пов'язаних з подоланням вказаних бар'єрів. Високий рівень трансакційних витрат свідчить про значну обмежуючу силу дії інституційного чинника середовища. Основними показниками, які характеризують стабільність взаємовідносин між підприємствами та органами влади виступає прибуток та виручка. Отже, показниками, що характеризують стабільності підприємств пропонується вважати їх ефективність, стійкість і зростання. При цьому ефективність підприємства буде представлена рентабельністю продажів. Цей коефіцієнт найповніше характеризує здатність підприємства контролювати свої витрати і виступає індикатором вибраної цінової політики. Показник стійкості і зростання підприємства буде представлений темпом зростання виручки від реалізації.

Косилова А.С., студент

Донбасская государственная машиностроительная академия

ВЗАИМОСВЯЗЬ ГРАДОРЕГУЛИРОВАНИЯ С ИНФРАСТРУКТУРОЙ РЫНКА НЕДВИЖИМОСТИ

Градорегулирование — это относительно новый, и от того и малоизученный вид управленческой деятельности. Но, несмотря на недостаточную изученность данной отрасли, бесспорным фактом является то, что роль градорегулирования в рыночной экономике возрастает. Данный вид деятельности включает в себя регулирование градостроительства, иными словами развитие населенных территорий. Важную роль в развитии городов и населенных пунктов играет рынок недвижимости, так как именно он позволяет «обживать» землю.

Эффективное размещение построек, экологическая безопасность жильцов, доступность социально значимых объектов, а также возможность осуществлять хозяйственную деятельность — основные вопросы, возникающие в сфере недвижимости и решаемые путем градорегулирования.

Среди ученых, работы которых затрагивают вопросы градорегулирования, можно отметить: Высоковского А., Валлетта У., Трутнева Э., Горемыкина В. и других.

Целью доклада является изучение взаимосвязи градорегулирования с инфраструктурой рынка недвижимости, изучение градостроительных и связанных с ними экономических аспектов.

Конечная цель градостроительной деятельности, регулирующей территориальное развитие – обеспечение конституционного права граждан на благоприятную среду жизнедеятельности и ее безопасность. Градостроительная деятельность является функцией органов исполнительной власти различного уровня.

Основным документом в этой области является Закон Украины «Об основах градостроительства» 16.11. 1992 N 2780-ХІІ.

Градорегулирование не является нужным, если отсутствует рынок недвижимости, так как в этом случае основой экономической активности является деятельность централизованного государства, в котором нет права собственности. Градорегулирование не возможно без юридических оснований для регулирования и установления ограничений в использовании недвижимости.

Тогда системные действия по необходимости замещаются «серыми» схемами, а вместо свободы в некоторых пределах применяются приказы-предписания об использовании недвижимости. Продолжаться это долго не может, поскольку закономерности развития рынка недвижимости будут подталкивать к созданию системы правового градорегулирования.

Для существования регулируемого рынка недвижимости необходимо выполнение четырех условий:

1. Возможность максимального экономического поведения. Наличие непосредственно самого рынка недвижимости обуславливает саму возможность его регулирования, а участники этого рынка являются условием существования эффективной и конкурентоспособной экономики.

2. Наличие у субъектов экономической деятельности прав на земельные участки (прав собственности или прав аренды). Это условие обеспечивает адресность различных информационных потоков, будь то предложения, жалобы, иски и т.д.

3. Возможность оборота недвижимости. Юридически обоснованное право распоряжаться объектами недвижимости позволяет субъектам экономической деятельности приобретать и передавать права собственности в поисках экономической и социальной выгоды.

4. Установление градорегулированием ограничений для потенциально опасной максимальной экономической активности. Максимальное экономическое поведение-главное условие для существования экономики. Но избыточность активности в сфере недвижимости может привести к нанесению ущерба соседним объектам.

В определенный момент у субъекта права собственности на недвижимость должно возникнуть осознание необходимости ограничения экономической

активності. Ограничення — це регулювання. Ограничення в використанні нерухомості — градорегулювання. Поєтому градорегулювання утверджує себе як неотъемлемий компонент в ряду других компонентів регулювання ринку нерухомості.

Таким образом, можна зробити висновок, що по мірі розвитку ринкової економіки діапазон цієї діяльності і рівень інформованості о ній неизбежно будуть зростати, приваляючи в процес градорегулювання як управленців різних рівнів, так і спеціалістів різного профіля, а також громадян, не посвящених в спеціальні питання, но стикаються з їх рішенням в повсякденній житті.

Именно поэтому обладание знаниями в области градорегулювання уже становится объективной необходимостью для всех специалистов по городской экономике. Градорегулювання в условиях рынка нерухомості – это гарантии прав и пределы свободы в использовании нерухомості. Со временем увеличение степени вовлеченности объектов нерухомості в рыночный оборот неизбежно приведет к тому, что будет зростати потреба в профессионалах, работающих в сфере градорегулювання.

Научный руководитель: к.э.н. Михайличенко Н.Н.

**Костюнік О.В. к.е.н., доцент
Національний авіаційний університет**

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ Й ОЦІНКИ КАПІТАЛУ КОМПАНІЇ

Важливим завданням обліку, оцінки й аналізу фінансового стану компанії є дослідження показників її фінансової стійкості, тобто такого стану фінансових ресурсів, при якому компанія, маневруючи ресурсами, здатна забезпечити безперервне виробництво продукції (послуг) та її реалізацію.

Фінансове становище компанії характеризується структурою капіталу. Питання управління структурою капіталу дебатуються давно. В межах прийнятих науково-практичних підходів відмінності полягають у визначенні ціни (вартості) капіталу при тому, що співвідношення між боргами (позиковим капіталом) і акціями (власним капіталом) постійно змінюється. Наразі залишається теоретичною і практичною проблемою визначення ціни власного капіталу та вартості компаній. Прискорення обігу капіталу обумовлено зростанням продуктивності праці, зниженням трудомісткості продукції, вдосконаленням системи управління виробництвом, постачанням, збутом, скороченням виробничого циклу. Проте, ці процеси збільшують ціну власного капіталу, знизити яку можна за рахунок економії транзакційних витрат (на одиницю продукції).

За належністю підприємству розрізняють власний і позиковий капітал. Обсяг власного капіталу є основним при визначенні кредитоспроможності, фінансової незалежності та стабільності компанії. При цьому, використанню власного

капіталу властиві певні негативні чинники, а саме: обмежена можливість залучення для розширення виробничої і операційної діяльності; висока вартість у порівнянні з позиковими джерелами. Основною ефективності управління капіталом є: робота з диверсифікованими джерелами його формування; інвестиційна політика та оцінка потенційних ризиків і ефективності інвестицій; планування фінансової діяльності, її аналіз та контроль. Позиковий капітал — це залучені на основі повернення грошові кошти та інше майно для фінансування розвитку компанії. Його джерелами можуть бути довгострокові (термін погашення яких більше 12 місяців) і короткострокові (позики, кредити, вексельні зобов'язання з терміном погашення менш 12 місяців і кредиторська заборгованість).

Ефективність використання капіталу компанії характеризується 4 групами чинників: оптимальність структури капіталу (власний і позиковий), довгострокові і короткострокові джерела їх фінансування; загальний обсяг фінансування основних і обігових засобів; розподіл коштів на перебування у сфері виробництва і сфері обігу; оптимальність перебування засобів у грошовій і матеріальній формах.

Це вимагає розробки адекватної стану і стратегії компанії політики формування капіталу та узгодження її із заходами формування активів. Визначення загальної потреби у капіталі може здійснюватися прямим і непрямим методами.

1. Прямий метод базується на детальному плануванні інвестиційних потреб підприємства за його окремими активами, такими як: основні засоби, товарно-матеріальні цінності, нематеріальні активи, грошові кошти. Метод застосовується при створенні підприємства для визначення загальної потреби у капіталі і при залученні додаткового капіталу для розвитку діяльності вже існуючого (технічної та технологічної модернізації та диверсифікації виробництва).

2. Непрямий метод розрахунку потреби в капіталі простіше і заснований на використанні відносного показника середньої величини вкладеного капіталу на одиницю продукції (капіталомісткості продукції). Цей показник характеризує рівень матеріалоемності та фондомісткості продукції і суттєво різниться за галузями бізнесу і залежить від стадії життєвого циклу компанії, масштабів бізнесу, ступеня зносу основних засобів, інноваційності технічного і технологічного обладнання.

Отже, оцінка капіталу компанії — це, в першу чергу, оцінка власного капіталу, адже вона надає інформацію для прийняття рішень керівництву та власникам компанії, контрагентам і потенційним інвесторам, оскільки його функціями є: відстежування інтересів інвесторів і кредиторів та захист їхніх прав (відповідальність компанії), довгострокове фінансування, компенсація можливих (потенційних) збитків, фінансування ризику, кредитоспроможність, розподіл активів (доходів і прибутків).

Таким чином, обсяг власного капіталу компанії характеризує ефективність її діяльності (виробничу, інвестиційну і фінансову), він гарантує фінансову стабільність і незалежність і є основою його активів.

ПЕРЕХІД ВІД ІННОВАЦІЙНОЇ ДО СТАРТАП-ЕКОСИСТЕМИ В УКРАЇНІ: ТЕНДЕНЦІЇ, ХАРАКТЕРНІ ЧИННИКИ

На сучасному етапі цифрової революції практично у всіх країнах кардинально змінилися не тільки методи виробництва і просування інноваційної продукції на ринок, а й традиційне розуміння основних факторів, що впливають на комерційний успіх суб'єктів господарювання: незалежно від типу інноваційної продукції, вона буде продаватися тільки в тому випадку, якщо представляє конкретну цінність для споживачів.

Так, в траєкторії розвитку економіки України останніми роками спостерігаються зрушення від інноваційної екосистеми до стартап-екосистеми (рис. 1).

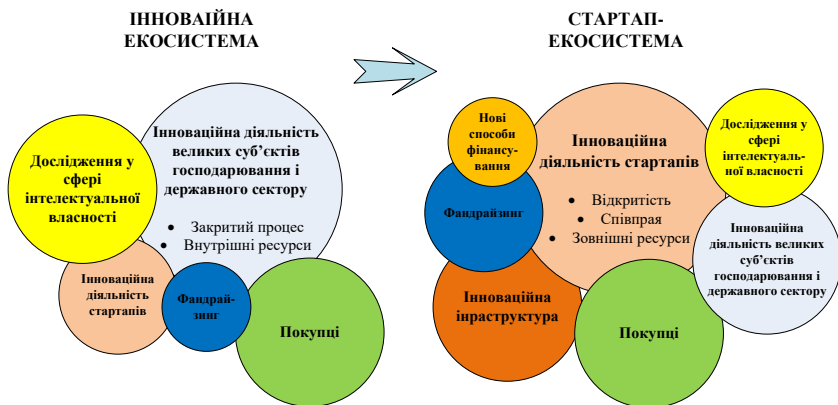

Рис.1. Глобальні тренди в розвитку економіки України (Складено автором на основі [1, 2])

Перехід від інноваційної до стартап-екосистеми в Україні характеризують чинники, які наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Чинники, що характеризують перехід від інноваційної до стартап-екосистеми в Україні (Складено автором на основі [1, 2])

Інноваційна екосистема	Стартап-екосистема
1	2
розвиток лінійного бізнесу на основі приватного підприємництва	зміщення акценту від лінійного до мережевого бізнесу (Network)
відсутність діалогу між державою, суспільством, бізнесом	партнерство уряду та промисловців як інституційний механізм інноваційних змін

1	2
великі підприємства витрачають значні кошти на генерацію інноваційних ідей, дослідження та винаходи	стартапи стають найбільшими генераторами інноваційних ідей, виконують роль «аутсорсингових інновацій» для великих компаній
розробники інновацій не мотивовані, їх діяльність побудована на власній ініціативі	інноваційна діяльність стартапів активна, гарно мотивована й підтримується суспільними організаціями, в тому числі міжнародними
мінімальне вплив інновацій на розвиток економіки, досягнутий зовнішніми стратегіями (розвитком клієнтів)	інноваційний процес більш відкритий, піддається реальній перевірці ринком
великі підприємства використовують виключно внутрішні (закриті) інноваційні розробки	відбувається перехід до використання великими підприємствами зовнішніх знань (відкритих інновацій*)
старі бізнес-моделі вже працюють «на своєму кращому рівні», їх важко значно покращити, тому бізнес шукає рішення на «наступному рівні»	інноваційні технології, інноваційна інфраструктура й канали просування на ринок більш зрозумілі й доступні
генератори інноваційних ідей намагаються їх втілити у життя власними силами	набуває розвитку спільна робота над вирішенням певної проблеми (хакатони, форуми тощо)
фінансування науково-дослідної діяльності й комерціалізації інновацій здійснюється здебільшого державою, венчурне інвестування розвинено слабо	за державної участі створюється інфраструктура (фонди фондів) для стимулювання розвитку венчурного фінансування; найбільш успішні венчурні виникають нові методи фінансування інноваційних проєктів (краудфандинг)

*це спосіб реалізації інноваційних проєктів, за яким замість організації власних досліджень і розробок суб'єкти господарювання формують завдання, засновують призи і запрошують всіх бажаючих до участі у їх вирішенні

Література:

1. From Innovation Ecosystems to Startup Ecosystems [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.startupcommons.org>
2. Global Startup Ecosystem Report 2017 [Електронний ресурс] / Startup Genome, 2017. – 151 p. – Режим доступу : <https://startupgenome.com/>

ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА: ЧИННИКИ ВПЛИВУ

Характерною рисою фінансового стану підприємства є його платоспроможність. Платоспроможність визначається здатністю суб'єкта своєчасно та повноцінно погасити свої боргові зобов'язання та постійно здійснювати фінансово-господарську діяльність.

Аналіз платоспроможності підприємства передбачає детальне вивчення причин його фінансових проблем. Як правило, причиною неплатоспроможності є: порушення плану випуску товарів та послуг; відхилення від режиму економії, перевищення собівартості; невиконання плану прибутку, внаслідок чого виникає дефіцит власних джерел самофінансування; великий відсоток оподаткування; відволікання коштів у надлишкові запаси сировини, матеріалів та готової продукції.

Аналіз платоспроможності підприємства повинен здійснюватися з урахуванням впливу факторів, які притаманні як зовнішньому, так і внутрішньому середовищу, а також ступеня їх впливу (позитивного чи негативного).

Фактори навколишнього середовища пов'язані зі станом економіки, грошово-кредитною та податковою політикою, процесами, що здійснюються в політичній та правовій сферах. Їх вплив може призвести до дестабілізації фінансового ринку у різних сегментах - ринку позикового капіталу, ринку цінних паперів, валютного ринку, ринку фінансових послуг. Слабкість правового режиму, надмірний ріст інфляції, суперечлива фіскальна політика уряду, надмірне податкове навантаження може призвести до погіршення платоспроможності не тільки самого підприємства, але й ділових партнерів, з якими воно співпрацює.

Вектор впливу внутрішніх факторів на платоспроможність підприємства визначається ефективністю методів організації фінансової діяльності на підприємстві. Перелік цих факторів повинен включати технологію та організацію виробництва, маркетингову політику, обґрунтованість фінансового планування, управління дебіторською заборгованістю та кредиторську заборгованість. Як показники, що підлягають аналізу, необхідно використовувати структуру балансу, співвідношення власних і запозичених коштів, вартість капіталу, рівень рентабельності та прибутковості.

З метою підвищення ефективності використання фінансових ресурсів підприємству доречно застосовувати заходи, які підвищують прибуток підприємства, зменшують вартість матеріальних активів та дебіторської заборгованості, оптимізують структуру капіталу підприємства. Для цього потрібно створити корпоративні системи управління ресурсами для модернізації своєї фінансово-господарської діяльності в цілому, модернізації структури капіталу, відсотка дебіторської та кредиторської заборгованості.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Гавриленко А.В.

ОСНОВНІ АСПЕКТИ КОНЦЕПЦІЇ ЗАЙНЯТОСТІ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Сучасна концепція зайнятості сформована на основі інтеграції ринкових і неринкових інститутів, спрямованих у соціально-трудову сферу.

Зайнятість має як економічний, так і соціальний і правовий характер. З економічних позицій суспільства зайнятість являє собою діяльність працездатного населення, пов'язана зі створенням суспільного продукту або національного доходу. Вона визначає як економічний потенціал суспільства, так і рівень та якість життя населення в цілому, і добробут окремих громадян.

Соціальний характер зайнятості - відображає потреби людей не лише в заробітках, але і в самореалізації через працю - статусу. Основним критерієм при визначенні статусу в зайнятості являється ступінь економічного ризику, елементом якого є вид взаємин особи, наділеної певними повноваженнями, з працівниками підприємства чи іншими особами. Групи за статусом в зайнятості визначаються з урахуванням розбіжностей між роботою за наймом і роботою на власному підприємстві. В сучасному світі зайнятість змінює свої форми, відбувається інтелектуалізація праці; збільшується кількість зайнятих у сфері послуг; стимулюються та розвиваються нові гнучкі форми зайнятості; відбувається гуманізація праці, акцентується увага на людині та її інтелектуальних здібностях.

Динаміка, структура, спрямування зайнятості задані загальними тенденціями економічного і соціального розвитку, вона є складовою економічної динаміки, її індикатором, причиною і наслідком. В якому б аспекті не розглядалася проблема зайнятості, насамперед, вона є елементом ринку праці, який охоплює всю сферу найманої праці: відносини працевлаштування, професійну підготовку і перепідготовку кадрів, оплату і умови праці, трудову мотивацію, стабілізацію і гарантії зайнятості тощо.

Іншою проблемою сучасного ринку праці в Україні є тінізація заробітної плати із-за неофіційного працевлаштування. Проблема існує давно і вирішити її дуже важко, але, як доводить практика інших країн, все ж механізми її зменшення існують.

Таким чином, зайнятість населення належить до тієї сфери виробничих відносин, розвиток і функціонування яких пов'язані із взаємодією роботодавців та працівників щодо використання робочої сили останніх. Ці відносини базуються на принципах, дотримання яких в умовах перехідної економіки країни забезпечує утвердження ринкових відносин у соціально-трудовій сфері. Саме зайнятість виступає інтегральним показником результативності реформ, оскільки акумулює в собі економічні, соціальні, демографічні процеси.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СУТНОСТІ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ

У сучасних умовах ринкових відносин одним із основних завдань банківської системи є створення сприятливих умов для безперервності відтворювального процесу, насамперед, шляхом своєчасного задоволення потреби економічних агентів у необхідному капіталі.

Стабільний розвиток процесу кредитного обслуговування має важливе значення не лише для банківської системи України, а й для економіки в цілому. Від нього суттєво залежать функціонування багатьох галузей виробництва і реалізація їхніх товарів.

Проблематиці банківського кредитування присвячено чимало праць вітчизняних економістів: Л. В. Кузнецової, А. М. Мороза, М. Ф. Пудовкіна, М. І. Савлука, А. І. Степаненко та інших.

На сучасному етапі розвитку економіки важливу роль у забезпеченні грошовими ресурсами поточної та інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання відіграє банківський кредит.

Банк - юридична особа, яка на підставі банківської ліцензії має виключне право надавати банківські послуги, відомості про яку внесені до Державного реєстру банків.

Банківський кредит - будь-яке зобов'язання банку надати певну суму грошей, будь-яка гарантія, будь-яке зобов'язання придбати право вимоги боргу, будь-яке продовження строку погашення боргу, яке надано в обмін на зобов'язання боржника щодо повернення заборгованої суми, а також на зобов'язання на сплату процентів та інших зборів з такої суми.

Серед факторів, які зумовлюють потребу суб'єктів господарювання у додатковому фінансуванні їх діяльності, можна виділити: стан технічного забезпечення виробництва; сезонність виробництва; розрив між тривалістю процесу виробництва і періодом реалізації продукції; коливання попиту і пропозиції на продукцію та ін. Отже, виникає можливість заповнити тимчасову нестачу коштів одних суб'єктів господарювання за рахунок тимчасового надлишку коштів у інших.

Суб'єктами кредитних відносин є з одного боку кредитори, які надають кошти у тимчасове користування, а з іншого - позичальники, які ці кошти отримують. Об'єктом кредитної угоди є грошові та матеріальні цінності, щодо яких укладається кредитна угода.

До основних стимулюючих мотивів кредитних відносин з боку кредитора можна віднести одержання доходу у вигляді відсотків, а з боку позичальника - покриття тимчасової нестачі власних ресурсів і отримання доходу в результаті використання позикової вартості.

Розрізняють такі основні форми кредиту: товарну, що виникає між продавцями і покупцями, коли покупці одержують товари чи послуги з відтермінуванням платежу; грошову, що найбільш характерна в банківській практиці; гарантійну (зобов'язання банку гарантувати платіж клієнтові в разі коли той не зможе оплатити свої рахунки).

На даний час розрізняють чотири функції кредиту. За допомогою кредиту відбувається перерозподіл вартості на засадах повернення, отже, кредит виконує перерозподільну функцію. Ще однією функцією кредиту є створення безготівкових кредитних коштів для функціонування грошового обігу, ця функція виступає у формі емісійної. Кредитові властива також контрольна функція. Вступивши у кредитні відносини, позичальник і кредитор повинні здійснювати контроль за своєю діяльністю. Розглядають ще функцію кредиту - капіталізацію, у цьому разі трансформуються заощадження в позиковий капітал, що приносить доходи. Усі функції кредиту тісно пов'язані між собою.

Одним із визначних елементів методологічної основи кредитної діяльності, суб'єктами якої є банківські установи, виступають принципи кредитування. Принципи банківського кредитування визначають найважливіші умови функціонування банківського кредиту і покликані стимулювати розвиток підприємств-позичальників, сприяти зміцненню грошового обігу в державі й забезпечувати безперервну циркуляцію позикового капіталу, досягаючи при цьому ефективності реалізації перерозподільної функції. Основними принципами банківського кредитування є: строковість – кредит повинен бути повернений у строк, що визначений кредитною угодою; поверненість – виникає із суті кредиту, цим кредит якраз і відрізняється від фінансових відносин; платність – сплата процентів, об'єктивний супутник кредиту, тому що кредит - комерційна операція; забезпеченість – мета цього принципу: захистити інтереси банку, зменшити ризик операції; цільове використання – вкладення коштів у сферу обігу, виробництво тощо.

Банки мають право самостійно володіти, користуватися та розпоряджатися майном, що перебуває у їхній власності. Органам державної влади і органам місцевого самоврядування забороняється будь-яким чином впливати на керівництво чи працівників банків у ході виконання ними службових обов'язків або втручатися у діяльність банку, за винятком випадків, передбачених законом.

Кунц С. А., студент

ГВУЗ «Приазовский государственный технический университет»

ВЛИЯНИЕ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НА РАЗВИТИЕ БИЗНЕСА

На сегодняшний день все больше компаний занимаются инвестиционной деятельностью. Инвестиционная деятельность представляет собой вложение или привлечение финансовых средств или разнообразных активов. Это

важный аспект, о котором нельзя забывать. В наше время многие люди и фирмы готовы инвестировать в различные проекты.

В связи с поставленными целями компании ее инвестиционная деятельность может быть направлена как на привлечение, так и на вложение, как правило, финансовых средств для получения в дальнейшем выгоды. Не стоит забывать и о реальных инвестициях. Например, при возможности расширения бизнеса привлечь инвесторов для строительства новых объектов, цехов, аренды офисов, замене морально устаревшего оборудования и т. д. В таких случаях стоит провести оценку целесообразности привлечения, т. е. насколько это будет рентабельно и какие выгоды принесет компании.

Существует множество инвестиционных фондов в которых имеется возможность получить финансовые вложения в свой бизнес для достижения одного или нескольких экономических эффектов (увеличение объема производства, повышение уровня рыночной конкуренции, положительное влияние на платежный баланс и т.д.). При привлечении инвестиций большое влияние имеет репутация компании. Репутация является нематериальным активом и чем она лучше, тем более привлекательна компания для инвесторов. Инвестировать можно и в саму репутацию для повышения стоимости акций и влияние на рынке.

Любое инвестирование это всегда риск. В связи с этим инвестиционную политику стоит разрабатывать с особой внимательностью и качеством. Необходимо уделить особое внимание рентабельности, чтобы она превышала уровень инфляции и компания не понесла убытки. Также очень важным этапом является разработка прогнозов с несколькими вариантами. Необходимо выбрать и изучить инвестиционный рынок, в котором компания будет работать. К примеру, если фирма поставила цель выйти на международный рынок желательно привлекать иностранные инвестиционные фонды или компании, что положительно скажется не только компании, но и на экономике страны в целом ввиду привлечения иностранного капитала.

При инвестиционной деятельности компании, направленной на вложение финансовых средств, важно выбрать характер и период инвестирования. Вкладывать средства можно как напрямую (непосредственно в объект) так и посредством приобретения ценных бумаг финансовых посредников.

Одним из способов выхода компании из кризиса является инвестирование в инновации. К примеру, известная американская компания по производству электромобилей «TESLA MOTORS» благодаря грамотной инвестиционной политике за несколько лет существенно увеличила стоимость своих акций, а также объемы производства и продаж.

Исходя из вышесказанного инвестиционная деятельность является очень важным направлением развития компании.

Научный руководитель: к.э.н., ст. препод. Заика Ю. А.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Становлення й розвиток ринку фінансових послуг є однією з передумов ефективного функціонування всіх сфер і ланок економіки країни. Ринок фінансових послуг - особлива форма організації руху фінансових ресурсів в економічній системі, яка за своїм призначенням має забезпечити юридичним, фізичним особам і державі належні умови для залучення необхідних коштів і продажу тимчасово вільних грошових засобів.

На сьогодні для економіки країни характерні високий рівень доларизації, готівкових розрахунків та процентних ставок. Проблема українського ринку фінансових послуг полягає у відсутності в нього фінансових ресурсів для забезпечення інвестиційного попиту з боку реального сектора економіки. Відповідно, вирішення цієї проблеми передбачає створення умов, які б давали змогу додатково залучити внутрішні фінансові ресурси, зокрема, заощадження населення та «тіньовий капітал» до інвестиційної діяльності, а також створити привабливі умови для іноземних інвесторів.

Вагомую проблемою у розвитку ринку фінансових послуг є непрозорість фондового сегменту, адже на сьогоднішній день більшість операцій з купівлі продажу цінних паперів (більше 90%) відбуваються поза біржами, оскільки за таких умов неможливо забезпечити потенційних учасників ринку цінних паперів необхідною інформацією, то порушуються умови чесної конкуренції. Слабкість фондового ринку виражається такими факторами: недостатня ліквідність фондового ринку; переважання державних цінних паперів; недостатня прозорість діяльності емітентів та професійних учасників ринку; нерозвиненість правової бази; низький технологічний рівень інфраструктури; недостатня обізнаність переважної частини населення з питань фондового ринку.

До найбільш актуальних проблем розвитку ринку фінансових послуг належать: нерозвиненість законодавчої бази, зокрема з питань захисту прав інвесторів та емітентів, що ускладнює залучення інвестицій і вихід наших інвесторів на зарубіжні ринки; відсутність узгодженого законодавства та ефективних принципів регулювання і нагляду за діяльністю небанківських фінансових установ, що є однією із серйозних проблем розвитку фінансового сектора в цілому; недосконалість податкового законодавства; обмеження валютного законодавства. Для вирішення цих проблем і формування досконалого вітчизняного фінансового ринку, який згодом стане повноцінним учасником світової фінансової системи необхідно:

1. Удосконалити правову базу для усунення асиметричного розвитку серед представників фінансового посередництва з посиленням конкуренції, поміж яких створюватимуться передумови для подальшого розвитку ринку фінансових послуг.

2. Сприяти регіональній збалансованості ринку фінансових послуг.
3. Затвердити чітку концепцію інтеграції України у світовий економічний простір.
4. Посилити чинники стабілізації фінансової системи через усунення наслідків фінансово – економічної кризи в Україні, яка спричинила роздробленість посередників на ринку фінансових послуг і потребує, як наслідок, укрупнення капіталів фінансових інститутів.
5. Створити фінансово потужного та конкурентоспроможного банківського сектора.
6. Формувати державну підтримку для фінансових посередників та інститутів, оскільки з них й починається стабілізація фінансової системи країни.

На нашу думку, ринок фінансових послуг є інфраструктурою, яка вимагає комплексного підходу до вирішення своїх проблем. Необхідно поставити перед собою стратегічне завдання та розробити конкретні заходи по його виконанню. Особливо це стосується вирішення законодавчих питань. Законодавство з питань функціонування ринку фінансових послуг повинно мати вигляд узгоджених між собою пакетів документів, які регламентують максимально прості правила поведінки на ринку цінних паперів.

Як підсумок, слід зауважити, що подальший розвиток українського ринку фінансових послуг має здійснюватися в напрямі досягнення повної відповідності між стратегічними пріоритетами функціонування фінансового сектору та затвердженими макроекономічними пріоритетами розвитку України. Необхідною є розробка та впровадження ефективного механізму регулювання ринку фінансових послуг, що додатково створить можливість виникнення нових видів фінансових послуг для задоволення сучасних потреб українських споживачів, а також підвищить ефективність діяльності існуючих фінансових установ. У процесі реформування доцільно спиратися на іноземний досвід регулювання ринку фінансових послуг. Завдяки здійсненню зазначених заходів буде створена можливість для досягнення стабільного економічного зростання України і, як наслідок, для підвищення рівня життя її громадян.

Література:

1. Кравчук Д. В. Проблеми та перспективи розвитку ринку фінансових послуг в Україні / Д. В. Кравчук // Розвиток фінансових послуг в контексті нової фінансової архітектури. – 2015. – С. 50-53.
2. Лук'яненко Д. Г. Управління міжнародною конкурентоспроможністю в умовах глобалізації економічного розвитку / Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник [та ін.]. – К. : КНЕУ, 2011. – Т. 1. – 816 с.
3. Чухно А. Сучасна фінансово-економічна криза : природа, шляхи і методи її подолання / А. Чухно // Економіка України. – 2011. – № 2. – С. 4–13.

Науковий керівник: к.е.н., доц. Клименко А.А.

СТАН ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ ФІНАНСОВОГО РИНКУ

Основною метою розвитку фінансового ринку України є становлення цілісного, прозорого, високоліквідного та ефективного ринку фінансових послуг, регульованого державою та інтегрованого у світовий ринок. Основне призначення фінансового ринку полягає в підприємствами належних умов для залучення необхідних коштів і продажу тимчасово вільних ресурсів. Проте, щоб досягти поставленої мети, слід не лише впроваджувати відповідні стандарти, але й здійснювати контроль відповідності їх реалізації. Зауважимо, що контроль діяльності учасників ринку фінансових послуг проявляється як функція системи управління суспільними процесами. Це стосується переважно соціального управління, політичного керівництва, народної демократії, правової держави. Роль і значення системи державного контролю щодо учасників ринку фінансових послуг досить важливі за сучасних умов, особливо за наявності кризових явищ в економічній і фінансовій системах та недотримання вимог чинного законодавства.

Значну увагу у вивченні системи державного контролю фінансового ринку приділяють сучасні вчені-економісти: Атаманчук Г.В., Дзюблюк О.В., І.Б. Івасів, Б.Л. Луців, І.О. Лютий, В.І. Міщенко, А.М. Мороз, Савлук М.І., Шаров О.М. та інші. І хоч дослідження в цій сфері є досить продуктивними, система державного контролю не є досконалою і вимагає поглибленого вивчення, виходячи з об'єктивних потреб фінансового ринку як складової національної економіки та фінансової системи в цілому. На думку І.А. Білобжецького «економічний контроль являє собою систему спостереження і перевірки процесу функціонування та фактичного стану, оцінки достовірності й ефективності управлінських рішень і результатів їх виконання, виявлення відхилень від вимог, які ставляться цими рішеннями, запобігання несприятливим явищам і повідомлення про них при необхідності компетентним органам» [1].

Суть контролю полягає в тому, що суб'єкт управління здійснює облік і перевірку того, як об'єкт управління виконує його постанови. Таким чином, соціальне управління і контроль — явища, тісно пов'язані один з одним і які у взаємодії утворюють стійку систему.

Розрізняють певні види фінансового контролю, які можна класифікувати за ознаками. За періодичністю здійснення — на попередній, поточний і наступний (ретроспективний). Основним завданням такого контролю є перевірка правильності та законності проведених господарських операцій на підприємствах, виявлення порушень і зловживань, а також розроблення заходів, спрямованих на усунення виявлених недоліків і запобігання їм у майбутньому. За інформаційним забезпеченням фінансовий контроль поділяють на документальний і фактичний. Щодо контролюючого об'єкта фінансовий

контроль розрізняють зовнішній і внутрішній. Відносно власника фінансовий контроль поділяють на внутрішньовідомчий і внутрішньогосподарський.

Отже, державний контроль фінансового ринку є невід'ємним і важливим складником державного регулювання економіки, оскільки покликаний забезпечити цей процес достовірною інформацією про використання господарюючими структурами фінансових ресурсів, про ефективність здійсненого регулювання та наявність відхилень від встановлених норм, які перешкоджають формуванню, цільовому та ефективному використанню державних фінансових ресурсів, а також дає змогу вжити необхідні заходи для блокування негативних явищ і профілактики їх на майбутнє.

Звідси роль державного контролю на фінансовому ринку виражається через участь у вирішенні двох проблем: підвищення ефективності державного регулювання економіки; дотримання правил формування і використання фінансових ресурсів, встановлених державою. На думку іншого вченого, Д. Ірвіна, головними причинами для збереження контролю на фінансовому ринку є: необхідність проведення моніторингу результатів господарської діяльності і їх порівняння з планом; максималізація прибутку; оцінка платоспроможності; спостереження за ліквідністю.

У сучасній економіці факторами, які негативно впливають на здійснення ефективного контролю, на нашу думку, є: недосконалість законодавчої бази у сфері здійснення контролю; відсутність налагодженого механізму спільної діяльності контролюючих органів; незадовільний стан фінансового клімату в Україні, а також нестабільність економічної та політичної ситуації.

Таким чином, державний контроль на фінансовому ринку є особливою управлінською функцією держави, реалізація якої передбачає встановлення правових норм, які визначають порядок використання суб'єктами господарювання фінансових ресурсів, проведення моніторингу чи інших контрольних дій за дотриманням цих норм, виявлення, правопорушень у частині використання фінансових ресурсів, їх усунення, блокування незаконних фінансових операцій і здійснення заходів щодо компенсації збитків, завданих державі, суб'єктам господарювання та громадянам. Державний контроль на фінансовому ринку передбачає здійснення державою комплексу заходів щодо упорядкування правовідносин між учасниками фінансового ринку з метою забезпечення його справедливості, прозорості, ефективності та запобігання зловживанням і порушенням на ньому.

Література:

1. Белобжецкий И.А. Финансовый контроль и новый хозяйственный механизм / И.А. Белобжецкий. — М.: Финансы и статистика, 1999. — 256 с.
2. Ирвин Девид. Финансовый контроль / Ирвин Девид: перев. с английского. — М.: Финансы и статистика, 1998. — 253 с.

Науковий керівник: ст. викладач Степанова В.О.

РОЛЬ ДЕПОЗИТІВ У ФОРМУВАННІ ЕФЕКТИВНОЇ ПОЛІТИКИ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Розвиток банківської системи України підтвердили необхідність підвищення ролі депозитної політики комерційного банку, а отже, її вдосконалення.

Метою досліджень є визначення ролі депозитів у ресурсній базі комерційних банків, а також основних тенденцій їх розвитку та вдосконалення. Питанням формування депозитної політики в нашій країні не приділялося належної уваги. Це було пов'язано з тим, що попит на банківські послуги значно перевищував пропозицію, висока інфляція, наявність дешевих ресурсів, перманентно зростаючий курс долару - всі ці умови забезпечували високу норму прибутку банківських операцій, змінюючи саму природу їх ризику.

Актуальність теми дослідження обумовлена: по-перше, істотним підвищенням ролі депозитної політики в забезпеченні стійкості комерційного банку і, по-друге, необхідністю комплексних досліджень депозитної політики комерційного банку у взаєминах з клієнтами.

Комерційні банки виступають, перш за все, як специфічні кредитні інститути, які, з одного боку, привертають тимчасово вільні кошти господарства; з іншого - задовольняють за рахунок цих залучених коштів різноманітні фінансові потреби підприємств, організацій, населення. Однією з найважливіших завдань банку є акумуляція коштів, за допомогою пасивних операцій.

У вітчизняній економічній літературі поки немає єдиного підходу до аналізу банківської діяльності комерційного банку. Навіть немає постійного думки щодо змісту цієї діяльності. У цій ситуації особливої актуальності набувають дослідження фінансового стану банку. Конструктивна роль таких досліджень полягає в їх напрямку на розробку цілісного підходу до оптимізації управління банком.

Надзвичайно складна ситуація в банківському секторі української економіки в 2014 - на початку 2015 рр., Привела до того, що населення втратило довіру до фінансової системи в цілому. НБУ, який є одним з найпотужніших в країні державних статистичних інститутів, не завжди добре інформує широкі маси про стан і надійності банків України.

Згідно з правилами бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України, процентні витрати визнаються із застосуванням методу ефективної ставки відсотка. Визнані банком процентні витрати відображаються в бухгалтерському обліку із застосуванням принципу нарахування та обачності. Суть принципу нарахування полягає в відображенні в обліку і

фінансової звітності доходів і витрат під час їх виникнення незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів. Обачність - застосування в бухгалтерському обліку методів оцінки, які повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів банку. Нарахування відсотків за залученими банком депозитами здійснюється за номінальною процентною ставкою, передбаченої умовами договору і відображається за рахунками з обліку нарахованих витрат.

Для аналізу депозитної діяльності важливим джерелом інформації є дані аналітичного обліку, депозитних справ.

Аналіз будь-яких операцій повинен завершуватись оцінкою їх ефективності, тобто аналізом їх дохідності та рентабельності. Дохід від депозитної діяльності має велику питому вагу в загальній структурі доходів банку. Рентабельність депозитних операцій розраховується діленням доходу від вкладів на витрати на залучення ресурсів (суми, виплачені закладами клієнтам). Зростання цього показника свідчить про правильність застосованої банком політики встановлення відсоткових ставок на вклади. Ці коефіцієнти свідчать про те, скільки отримано доходу від депозитних операцій на кожен гривню, вкладену в активи. Зростання показника прибутковості швидкими темпами в порівнянні з показником прибутковості свідчить про зростання ефективності депозитних вкладень.

Рівень диверсифікації депозитів визначається кількістю та питомою вагою великих депозитів, які збільшують ризик втрат і порушення ліквідності в разі дострокового вилучення депозиту. Сума всіх великих депозитів не повинна перевищувати розмір капіталу банку. До великого депозиту належить депозит понад 10% від розміру власного капіталу банку. Занадто високий рівень диверсифікації депозитів ускладнює управління депозитною базою. Оптимальним цей рівень вважається тоді, коли загальна сума великих депозитів не перевищує розміру капіталу банку.

У зв'язку з істотними змінами на фінансовому ринку України зростає роль і значення аналізу банківської діяльності як для самого банку, так і для його ділових партнерів, клієнтів, акціонерів банку і держави в цілому. Регулярне проведення банком аналізу своєї діяльності дозволяє йому ефективно управляти активними і пасивними операціями для максимізації прибутку і забезпечення стабільного фінансового стану. Це особливо важливо в сучасних умовах, коли загострилося суперництво банків і небанківських фінансово-кредитних установ, які виконують різні операції по залученню вільних грошових ресурсів підприємств і населення.

Таким чином, можна зробити висновок, що від правильності і достовірності аналізу банківської діяльності, визначення фінансової політики залежить ефективність фінансової структури комерційного банку.

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ВІДТВОРЕННЯ КАПІТАЛУ: ЗАГАЛЬНОНАУКОВИЙ РІВЕНЬ

Загальнонаукові методи займають вагоме місце у системі наукових досліджень у сенсі формування базисних положень економічної теорії відтворення і нагромадження капіталу, її найважливіших передумов на основі чітких уявлень про закони, тенденції і протиріччя розвитку. Інтегровані методологією, загальнонаукові методи задають регулятивні принципи, прийоми і способи, за допомогою яких досягається об'єктивне пізнання та розкриття теоретичних засад процесу нагромадження, заощадження та відтворення капіталу; загальнонауковий рівень визначає загальну закономірність та структурність механізму реалізації фінансової політики відтворення капіталу, здатність її елементів до перегрупування та об'єднання.

Методологічні принципи та завдання дослідження процесу нагромадження, заощадження та відтворення капіталу спираються на наступні методи: метод емпіричного дослідження; методи теоретичного пізнання; логічні методи і прийоми дослідження. Емпіричні методи слугують, у тому числі, для забезпечення достовірності отриманих результатів дослідження. Одним з методів емпіричного дослідження є порівняння, сутнісна сентенція якого полягає у виявленні загального та особливого в пізнанні різних ступенів (періодів, фаз) розвитку одного і того самого або різних співставних явищ; даний метод уможливорює проведення порівняння структури капіталу суб'єктів господарювання різних організаційно-правових форм, проведення порівняння фактично досягнутого рівня прибутковості капіталу (за результатами минулих періодів), порівняння вартості різних елементів капіталу та ін. У кінцевому підсумку, метод порівняння дає можливість оцінити темпи зміни досліджуваних показників і визначити тенденції та закономірності механізму відтворення капіталу як на мікрорівні (суб'єкти господарювання), так і на макрорівні. Серед методів теоретичного пізнання процесу нагромадження, заощадження та відтворення капіталу виокремлюємо наступні: по-перше, метод формалізації - створення узагальненої знакової моделі відображення змістовного знання формалізованою мовою. Н відміну від якісних характеристик, метод формалізації розкриває сутність досліджуваних процесів за допомогою правил логіки і математики у площині оперування знаками і формулами; за допомогою методу формалізації було встановлено теоретичні закономірності відтворення капіталу, які не могли бути відкриті емпіричним шляхом; використання методу формалізації дозволяє, у тому числі, створити узагальнену знакову модель ефективного механізму функціонування

капіталу. По-друге, методом теоретичного пізнання є аксіоматичний метод; постулати (аксіоми), щодо оптимальної структури капіталу, його вартісної оцінки, платності користування залученим капіталом та ін. покладено в основу вихідних положень капіталоутворюючої теорії; аксіоматичний метод є методичною основою формування системного уявлення понятійно-категоріального базису «нагромадження капіталу», «капіталоутворення і капіталовіддача» та ін. Логічні методи і прийоми дослідження: базові аксіоми або постульовані наукові закони, а також емпіричні методи дослідження органічно пов'язані з логічними методами, тобто, логічна обробка емпіричного матеріалу є необхідною передумовою наукового дослідження. За допомогою логічних методів дослідження економічних процесів визначається об'єктивна логіка економічного розвитку. Серед розмаїття логічних методів дослідження виділяємо наступні: логічний аналіз - як методологічний підхід до результатів пізнавальної діяльності, сутність якого полягає у з'ясуванні логіки генеральної лінії розвитку об'єкту дослідження, а саме, логічного значення структурних елементів та видів капіталу, понятійно-категорійного апарату, через який будуть реалізовуватися логічні висновки проведеного дослідження, встановлення його істинності, несуперечності та обґрунтованості; метод синтезу, який діалектично взаємопов'язаний з логічним аналізом. Логічний метод узагальнення (що означає формування і розвиток наукового знання шляхом переходу від окремого, індивідуального до загального, від загального до більш загального) слугує для узагальнення окремих даних багатьох спостережень, виконаних незалежно один від одного в різний час, на основі різного фактичного матеріалу та аналітичних даних конкретних показників, що дозволяє створити відносно них загальні поняття і судження, щодо предмету, об'єкту і суб'єкту дослідження, що, в свою чергу, допомагає сформулювати підґрунтя відповідних узагальнених гіпотез, теорій, та концептуальних висновків; як правило, результати узагальнення формуються у вигляді статистичних таблиць, графіків, діаграм та ін. За допомогою загальнонаукових принципів та форм дослідження, логічних прийомів пізнання систематизують та узагальнюють етимологію генерування і зміни поглядів на економічні явища через призму теоретичних підходів, щодо формування понятійно-категоріального апарату терміну «капітал». В цьому аспекті дотримуємося точки зору, згідно з якою теоретичне поняття капіталу відображає його природну сутність, а емпіричний підхід - структуру і механізм реалізації фінансової політики функціонування та відтворення капіталу.

Таким чином, загальнонаукові принципи та форми дослідження є основою розробки шляхів і методів співвідношення теоретичних конструкцій з емпіричними знаннями щодо досліджуваної категорії «капітал», деталізації процесу становлення та розвитку капіталоутворюючої теорії, а також відтворення і нагромадження капіталу, яке відбувалося у ході історичного процесу і стало з часом визначальною складовою суспільного життя.

МЕТОДИ ПРОГНОЗУВАННЯ ЙМОВІРНОГО БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВ І ОЦІНКА ЇХ ЕФЕКТИВНОСТІ

На сучасному етапі розвитку української економіки на перший план виходять проблеми, пов'язані з виявленням несприятливих тенденцій розвитку підприємства, вибору методу оцінки банкрутства. Методик, які дозволяють з найбільшою вірогідністю прогнозувати несприятливий результат немає. Проведена порівняльна характеристика основних методик прогнозування банкрутства (таб.1)

Таблиця 1

Порівняльна характеристика методів прогнозування банкрутства

Метод	Переваги	Недоліки
1	2	3
1. Статистичний метод (ймовірнісна оцінка)		
1.1 Дво-факторна модель Альтмана	простота і можливість використання при обмеженій інформації.	неможливість використання у вітчизняних умовах; немає всебічної фінансової оцінки, відхилення від реалій; точність розрахунків залежить від вихідної інформації при побудові моделі, помилка прогнозу $\pm 0,65$.
1.2 П'ятифакторна модель Альтмана	розділ суб'єктів господарювання на потенційних банкрутів і небанкрутів; точність розрахунків залежить від прогнозованого періоду часу	сфера застосування обмежена (компанії акції, яких котируються); не враховується вплив рентабельності; за своїм змістом це показник рентабельності капіталу (активів);
1.3 Чотирифакторна модель Таффлера	дозволяє відслідковувати діяльність компанії в часі (моменти занепаду і відродження).	сфера застосування обмежена (для компаній, акції яких котируються на ринку); точність розрахунків залежить від вихідної інформації при побудові моделі
1.4 Система показників У. Бівера	дозволяє визначати «рейтинг ризику банкрутства»; прогноз банкрутства за кількістю, за часовим характером.	вагові коефіцієнти для ключових показників моделі не передбачені; комплексний показник неймовірності банкрутства не розраховується.
1.5 Рейтингове число Сайфуліна і Кадикова	використання з метою класифікації підприємств за рівнем ризику.	не дозволяє оцінити причини потрапляння підприємств в зону неплатоспроможних; не враховує галузевої особливості підприємства.
2. Метод експертних оцінок		
2.1 Багатокритеріальна модель	розробляється для конкретної організаційної системи, за участю її працівників; оперативність і ефективність отримання інформації для прийняття управлінських рішень.	залежить від кваліфікації учасників розробки моделі (вплив людського фактору); залежить від знань і досвіду експерта (вплив інтуїтивних характеристик).

1	2	3
3. Метод аналогій		
3.1 Модель «життєвий цикл проекту»	проект розглядається як «живий» організм, який має певні стадії розвитку; можливість оцінити кожен етап, виявити причини небажаних наслідків, класифікувати і оцінити ступінь ризику.	використовується для визначення ризиків нових проектів; на практиці важко зібрати відповідну інформацію.
4. Метод оцінки фінансового стану		
4.1 Інтегральна бальна оцінка	системна, детальна характеристика неплатоспроможності, яка ґрунтується на структурі балансу.	можливість отримання недостовірної інформації із завуальованої бухгалтерської звітності; на практиці важко зібрати інформацію для порівняння.
4.2 Аналіз фінансових потоків (Дж. Ван Хорном)	дає можливість оцінки строків і обсягів необхідних позичених коштів; оцінка доцільності отримання кредиту; простота розрахунків, наочність отриманих результатів; доступність необхідної інформації.	-у вітчизняних умовах важко спланувати надходження грошових коштів і виплат на тривалий період.
4.3 Багатофакторна модель	можливість визначення впливу використання кожного з ресурсів підприємства (праця, матеріали, сировина) на прибуток; можливість оперативно прийняти управлінське рішення і побудувати прогноз вигідних варіантів.	досить важко спланувати обсяги надходження грошових коштів з необхідним ступенем точності, обсяг майбутніх виплат на тривалу перспективу, а також необхідні дані аналітичного обліку на підприємстві.

Отже, можна зробити висновок: проблеми прогнозування банкрутства з метою виявлення і фінансового оздоровлення неплатоспроможних підприємств у вітчизняній літературі висвітлені недостатньо. Варто відмітити і відсутність достатніх статистичних даних для розробки багатофакторної моделі прогнозування банкрутства підприємства в українських умовах, і необхідність розробки системного підходу до проблем платоспроможності підприємств. Вибір конкретних методик може диктуватися особливостями галузі, у якій працює підприємство. Більше того, навіть самі методики можуть і повинні піддаватися корегуванню із врахуванням специфіки галузі.

Необхідно розробити універсальну методику передбачування банкрутства, яка буде орієнтуватися на різні види кризи. І вона повинна адаптуватися до особливостей галузі, у якій працює авіапідприємство.

Науковий керівник: д.е.н., професор Пілецька С.Т.

ФІНАНСОВИЙ ЛІЗИНГ В УКРАЇНІ

На сьогоднішній день важливою проблемою економіки України є високий рівень зносу та застарілості основних засобів підприємств. Досить високі показники ступеня зносу мають такі сфери: переробна промисловість – 66,8%, освіта – 62,5%, рибне господарство – 54,2%, охорона здоров'я – 50,8%. Тому для модернізації застарілого обладнання необхідний пошук нових фінансових ресурсів. У світовій практиці все більшого значення набуває такий інструмент фінансування, як фінансовий лізинг. Фінансовий лізинг – це один із видів кредитних операцій, що пов'язаний з придбанням лізингодавцем, за замовленням лізингоодержувача основних засобів з передаванням у користування лізингоодержувачу і в подальшому передання йому права власності на дані основні засоби. Об'єктом фінансового лізингу може бути неспоживча річ, що відповідає критеріям основних засобів; не можуть бути об'єктом фінансового лізингу земельні ділянки та інші природні об'єкти. Всі об'єкти фінансового лізингу підлягають реєстрації в порядку, передбаченому законом.

Переваги фінансового лізингу для лізингоодержувача: отримання інвестицій для модернізації основних засобів без значних витрат; предмет лізингу не підлягає конфіскації; податкові пільги; індивідуальний графік платежів, які розраховуються, враховуючи специфіку економічної діяльності.

Переваги для лізингодавця: відсутність ризиків, пов'язаних з реалізацією продукції; підвищення доходу за рахунок надання додаткових послуг, сервісного обслуговування тощо.

У розвинутих країнах фінансовий лізинг користується значним попитом, зокрема в США, де частка лізингових угод у борговому ринку сягає 40-45% , та Західній Європі, де їх частка становить 25-30% , в Україні – лише 4%, а 96% - це інші види кредитних операцій. Такий низький показник фінансових лізингових угод пов'язаний з рядом факторів: недосконала нормативно-правова база; висока вартість лізингових угод; коливання курсу валют, що ускладнює оплату лізингу від іноземних лізингодавців; залежність від банківських кредитів.

В основному галузь фінансового лізингу в Україні представлена переважно лізингом транспортних засобів; малорозвиненим є лізинг у будівництві, сільському господарстві, хімічній і харчовій промисловості та машинобудуванні.

Отже, можна дійти висновку, що в певних випадках фінансовий лізинг є вигіднішим, ніж кредитування. І, незважаючи на всі проблеми розвитку та функціонування, фінансовий лізинг є досить перспективним напрямком інвестування і загалом має стійку тенденцію до зростання.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Гаврилко Т.О.

САНАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ЯК МЕХАНІЗМ ВИЖИВАННЯ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ

В умовах дії ринкових відносин простежується чітка тенденція збільшення кількості підприємств боржників (банкрутів). Це зумовлено впливом світової фінансової кризи, нестабільністю внутрішнього ринку в Україні, різким коливанням валютних курсів, високими темпами інфляції тощо. Саме тому особливо актуальною є задача стабілізації фінансового стану підприємств за рахунок мобілізації додаткових фінансових ресурсів та ефективного управління їх діяльністю.

Фінансова санація здійснюється в декілька етапів і має певний порядок проведення. Процес санації здійснюється у такій послідовності:

1. Аналіз причин виникнення кризової ситуації – на основі первинної інформації визначаються зовнішні та внутрішні чинники кризи, а також реальний фінансовий стан підприємства.

2. Прийняття рішення на основі результатів аналізу щодо ліквідації підприємства чи його санації – коли отримано необхідні дані щодо фінансового стану підприємства та причин фінансової кризи, роблять висновок про можливість або недоцільність санації даної господарської одиниці.

3. Визначення стратегічних цілей санації – необхідно враховувати обмеженість ресурсів підприємства, обмеженість збуту продукції та правове регулювання цього процесу в країні. Отже, цілі санації мають бути реальними та придатними для вимірювання.

4. Формування програми санації з виходом на проект санації, тобто формування санаційних заходів – програма санації є комплексом заходів, спрямованих на виведення підприємства з кризи.

5. Розробка плану санації – обґрунтування санації, розрахунок обсягів фінансових ресурсів, необхідних для досягнення стратегічних цілей, конкретні графіки та методи мобілізації фінансового капіталу, строки освоєння інвестицій та їхньої окупності, оцінку ефективності санаційних заходів, а також прогнозовані результати виконання проекту.

6. Реалізація плану санації, координація дій всіх учасників санаційного процесу, нагляд, контроль за виконанням плану з боку зацікавлених осіб (комітет кредиторів, інвестор, господарський суд).

Строк дії процедури санації боржника до порушення провадження у справі про банкрутство не може перевищувати 12 місяців з дня затвердження судом відповідного плану санації. В Україні значні проблеми у практичній діяльності з проведення санації пов'язані з недостатньою правовою регламентацією можливих заходів з відновлення платоспроможності підприємства-боржника та набуття інвестором права власності на майно боржника. Практика розгляду справ про банкрутство свідчить про те, що передбачений Законом України «Про відновлення

платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» порядок виявлення інвесторів не завжди сприяє позитивному результату. Проблема полягає, насамперед, в тому, що інвестори, не маючи інформації про розмір визнаної судом кредиторської заборгованості та характеру виробництва підприємств, не звертаються з заявами про участь у процедурі санації безпосередньо після публікації оголошення про порушення справи у зв'язку з банкрутством.

Наступальна стратегія характеризується високим рівнем ризику і ефективністю. Вона орієнтована на застосування новітніх технологій. Вона передбачає здійснення заходів реформаторського характеру, направлених на диверсифікацію операційної та інвестиційної діяльності підприємства для забезпечення притоку грошових коштів ззовні та за рахунок зростання ефективності господарської діяльності.

Захисна стратегія характеризується невисоким рівнем ризику і певною завойованою часткою ринку. Вона базується на проведенні ресурсозберігаючих заходів, основою яких є скорочення всіх витрат, у тому числі і на персонал, виявлення внутрішніх резервів, відмова від освоєння нових ринків, зміцнення дисципліни, узгодження справ із кредиторами. Ця стратегія характерна для підприємств з високим рівнем техніки і технології виробництва, якістю продукції, що випускається, відносно низькими витратами виробництва і намагаються утримати свої ринкові позиції.

Стратегія делегування повноважень передбачає делегування проблем, які виникли у підприємства, третім особам: власникам, кредиторам, державі. Вона характерна для підприємств, які прагнуть отримати додаткові фінансові ресурси завдяки збільшенню статутного фонду, одержанню державних гарантій, сподівається на участь кредиторів у своїй санації.

Стратегія компромісів і консенсусів базується на двох принципах: стратегія компромісу і стратегія консенсусу. У першому випадку передбачається альянс між кількома учасниками ринку з метою блокування дій сильного конкурента. Стратегія консенсусу спрямована на злиття двох невеликих підприємств в одне з метою найбільш повного використання ефекту синергії і взаємодоповнення сильних і подолання слабких сторін партнера.

На нашу думку, вчасне та раціональне використання наявних оздоровчих процедур дозволить уникнути значних втрат у фінансово-економічній діяльності, зміцнюватимуть конкурентні позиції підприємств. Таким чином, основною ідеєю санації є фінансове оздоровлення підприємства, ліквідація ж передбачена тільки в тому випадку, коли в підприємства вже немає шансів відновити свою платоспроможність, а подальше функціонування спричиняє тільки зростання боргів. Запропоновані рекомендації допоможуть удосконалити практичну реалізацію процедури фінансового оздоровлення підприємства, підвищити його платоспроможність, знизити рівень «криміналізації» санації і таким чином поліпшити стан національної економіки в цілому.

Науковий керівник: к.е.н., доц. Клименко А.А.

ФОРМУВАННЯ ПОРТФЕЛЯ ІНВЕСТИЦІЙ

Інвестиційний портфель – це сукупність різноманітних акцій та активів, які зібрані разом задля досягнення певних цілей. Складовими інвестиційного портфеля можуть бути різні активи, від акцій до опціонів, від золота до нерухомості. В Україні є така проблема, що підприємці та інвестори не вміють правильно сформувати свій інвестиційний портфель і, як наслідок, втрачають свій капітал. Проте ті, які знають головні секрети та правила формування такого портфеля, досягають значних успіхів в інвестиційній справі. Звісно, не може такого бути, щоб інвестор вклав весь свій капітал в одну компанію. В економіці це нонсенс, адже за таких умов досягається найвищий рівень ризику. Щоб цього рівня не досягти, тобто зменшити рівень ризику, потрібно інвестувати в різні компанії, взаємно оборотні інструменти, щоб зберегти прибутковість.

Для того, щоб точніше розібратися, для чого потрібен інвестиційний портфель, наведемо приклад: припустимо, всі наявні вільні кошти ви вкладаете в покупку акцій певної компанії. Але якщо раптом в галузі, до якої відноситься ця компанія, станеться криза, або у самого підприємства станеться форс-мажор, то ви ризикуєте втратити всі свої гроші без залишку. Щоб такого не сталося, саме створюється інвестиційний портфель. В даному прикладі це буде покупка акцій кількох компаній різних галузей економіки (якщо говорити про фондову біржу).

Перш ніж замислюватися про те, як створити інвестиційний портфель, необхідно сформулювати його мету. Для будь-якої людини гідною метою створення інвестиційного портфеля може бути накопичення пенсійного капіталу. Це потрібно для того, щоб при виході на пенсію (або ж при припиненні інвестиційної діяльності), можна було спокійно себе почувати і вести звичайний спосіб життя, не обмежуючи себе ні в чому. Крім того, до глобальних цілей формування інвестиційного портфеля можна віднести формування якоїсь суми для придбання нерухомості. Існує маса високоприбуткових і в той же час ризикованих проєктів, вклавши в них всі свої кошти, можна отримати хороший прибуток. Але з тим же успіхом можна все втратити. Якщо ви плануєте інвестувати довго і успішно, то використання декількох фінансових інструментів неминуче.

Інвестиційний портфель - це можливість забезпечити ваші вкладення. Але ви повинні розуміти, що навіть якщо ви копіюєте інвестиційний портфель іншого більш досвідченого інвестора, при будь-яких негативних наслідках відповідальність лягатиме на вас. Тому перш ніж думати, як сформувати інвестиційний портфель, варто задуматися, чи готові ви не тільки до доходу, але і до можливих ризиків.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Гаврилко Т. О.

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК БАНКІВ І СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ

В розвинених країнах світу страхові компанії є головними інвесторами та розпоряджаються великими обсягами капіталу. Сьогодні існує світова тенденція щодо глибокої інтеграції страхування в національні економіки держав.

Ще починаючи з 90-х років страховики почали вимагати права на роботу в суміжних фінансових сферах – банківській та пайових інвестицій, пріоритетним напрямком своєї діяльності вважаючи поглиблення взаємодії з банками на договірній та корпоративній основі, в першу чергу, шляхом продажу страхових продуктів “через банківське віконце” (вигідне для страховиків в першу чергу можливостями розширення географії продажів). Такі процеси неминуче викликають підвищення рівня конкуренції, але разом з тим клієнт отримує повний пакет високоякісних фінансових послуг підприємствами однієї групи, що відповідає міжнародним стандартам і практиці створення інтегрованого простору для ділових операцій.

Надання банками поряд з класичними видами банківських операцій страхових послуг клієнтам призвело до того, що, наприклад, у Франції до 60% полісів реалізується через банки. В Європі в середньому кожний третій поліс страхування життя і кожний двадцятий за іншими видами страхування реалізується також банками. Деякі регіональні банки в Японії, надаючи канали збуту для страхових компаній, контролюють до 50% місцевих ринків фінансових послуг.

В Україні відсутня достовірна інформація щодо реалізації банківськими установами страхових полісів вітчизняних компаній, але їх частка є мізерною порівняно з іншими каналами збуту. Як правило, банки володіють страховими компаніями. З компаніями, які банк не контролює, існує взаємна настороженість у відносинах. Але незважаючи на це, у страховиків та банків є взаємні спільні фінансові програми та великий потенціал для розвитку.

Основні напрямки взаємодії банків і страхових компаній можна розділити на три групи:

1. Розробка та запровадження спільних фінансових продуктів.
2. Реалізація установами банків стандартних послуг страхової компанії.
3. Запровадження в практику взаємодії розроблених спеціально для конкретного банку страхових послуг.

Як і будь-які суб'єкти господарювання, банки при здійсненні фінансово-кредитної діяльності в значній мірі залежать від ймовірних ризиків. Кожен з них самостійно визначає переваги та підходи по виявленню ризиків, розглядає шляхи скорочення негативних наслідків. Але разом з тим, переважна більшість вітчизняних банків є невеликими та фінансово нестійкими.

У зв'язку з цим у вкладників більшості українських банків виникає питання щодо додаткових гарантій повернення вкладів. Такою додатковою гарантією може бути спільна програма страховика та банку по страховому захисту фінансових ризиків вкладників банку, пов'язаних з неповерненням банком вкладу. Вкладник банку, сплативши невеликий страховий платіж в розмірі 0,5%-2% (ставка встановлюється в залежності від розміру банку та його фінансового стану) від суми вкладу, може отримати страховий поліс провідної вітчизняної страхової компанії.

Великий потенціал для розвитку має реалізація банками через “банківське віконце” класичних страхових послуг страхових компаній, а саме: обов'язкове страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів перед третіми особами та водіїв від нещасних випадків, страхування житла та іншого майна фізичних осіб, страхування фізичних осіб від нещасних випадків, медичне страхування та страхування життя, страхування автотранспорту від усіх ризиків (автокаско) тощо. При реалізації таких проектів компанії, які створені банками, мають беззаперечні переваги перед іншими страховиками. Головне при реалізації даного проекту - побудувати дієвий механізм зацікавленості філій банку у співробітництві зі страховим товариством, який базуватиметься перш за все на можливості розширення послуг для клієнтів та отриманні додаткового доходу.

Одним із пріоритетних напрямків на сучасному етапі розвитку для страхових компаній та банків, особливо якщо вони мають спільних акціонерів, є надання комплексного страхового захисту та банківських послуг клієнтам, яких вони обслуговують, лише даними установами.

Цей напрямок роботи є взаємовигідним для всіх сторін. Для клієнта – це можливість отримати гарантований та повний комплекс високоякісних страхових послуг установами однієї системи, підвищення безпеки господарських операцій, мінімізації витрат, можливість отримати всю необхідну інформацію про рівень і якість здійснюваної угоди тощо. Для банку – це можливість наростити ресурсну базу, отримати додатковий дохід, збільшити обсяги продажу банківських продуктів, залучити потенційних клієнтів до банку та створити позитивний імідж “фінансового супермаркету”, створити взаємовигідні схеми роботи, встановити більш тісний зв'язок з клієнтом, стати його фінансовим радником.

В умовах загострення конкуренції як на фінансовому та страховому ринку, так і між виробничими підприємствами, необхідності забезпечення прибуткової та стабільної діяльності, в Україні і надалі будуть продовжуватись інтеграційні процеси, об'єднання підприємств, банків, страховиків в крупні фінансово-промислові групи, холдинги. Це обов'язково призведе до об'єктивної необхідності формування ефективної стратегії взаємодії між їх учасниками.

Науковий керівник: ст. викладач Задерака Н.М.

СОВРЕМЕННЫЕ ФОРМЫ КРЕДИТА И ИХ РОЛЬ В ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СИСТЕМЕ

Кредит выступает неотъемлемой частью финансовых отношений в современной экономике. Развитие кредитных отношений привело к появлению различных форм и видов кредита. Форма кредита характеризует внешнее проявление и организацию кредитных отношений, их структуру с учётом особенностей кредитора и заёмщика, а также использование ссуженной стоимости.

Среди ученых, работы которых затрагивают вопросы формы кредитов можно отметить Долгова С. И., Бартенева С. А., Беликову А. В., Бондаренко И. А., Евстратенко Н. Н. и других.

Кредит классифицируется по различным признакам, это зависит от того, какая предоставляется ссуда при кредитной сделке, и кто является кредитором. Банковский кредит представляет собой движение ссудного капитала, предоставляемого банками взаймы за плату на условиях обеспеченности, возвратности, срочности. Выделим три особенности этой формы кредита. Первая особенность банковской формы кредита состоит в том, что банк оперирует не только своим капиталом, сколько привлеченными ресурсами. Вторая особенность заключается в том, чтобы банк ссужает незанятый капитал, временно свободные денежные средства, помещенные в банк хозяйствующими субъектами на счета или во вклады. Третья особенность данной формы кредита характеризуется тем, что банк ссужает не просто денежные средства, а деньги как капитал.

Одной из форм прогрессивного банковского кредитования является факторинг – кредитование оборотного капитала предприятия-поставщика, связанное с переуступкой банку (либо факторинговой фирме) неоплаченных покупателем долговых требований (платежных требований, счетов-фактур) и передачей банку (фактору) права получения платежей по ним. По сути это можно назвать инкассированием дебиторской задолженности.

При коммерческом кредите кредиторами выступают хозяйственные организации (предприятия, фирмы, компании). Данную форму часто называют коммерческим кредитом, иногда вексельным кредитом, в его основе лежит отсрочка предприятием-продавцом оплаты товара и предоставление предприятием-покупателем векселя как его долгового обязательства оплатить стоимость покупки по истечении определенного срока.

Потребительская форма кредита используется населением на цели потребления, он не направлен на создание новой стоимости, преследует цель удовлетворить потребительские нужды заемщика. Потребительский

кредит могут получать не только отдельные граждане для удовлетворения своих личных потребностей, но и предприятия. Особенностью развития потребительского кредита является использование банковских кредитных карточек.

Лизинговый кредит – это отношения между юридически самостоятельными лицами по поводу передачи в аренду основных средств производства или товаров длительного пользования, а также финансирования, приобретения движимого и недвижимого арендуемого имущества. Объектом лизинга может выступать любое движимое и недвижимое имущество, относящееся к основным фондам и являющееся предметом купли-продажи. Объекты лизинговой сделки не уничтожаются в производственном цикле. Лизинг представляет собой форму имущественного (товарного) кредита и является одним из видов инвестирования в оборудование, недвижимость и прочие основные фонды.

Ипотечный кредит – особый тип экономических отношений по поводу предоставления долгосрочных ссуд под залог недвижимого имущества. Кредитором по ипотечному кредиту выступают ипотечные банки или социальные ипотечные компании, ассоциации, а также обычные коммерческие банки. Заемщиками являются физические и юридические лица, имеющие в собственности объект ипотеки.

Международный кредит – движение ссудного капитала в среде международных экономических отношений, связанное с предоставлением валютных и товарных ресурсов во временное пользование на условиях их платности, срочности, гарантии погашения, целенаправленности. Объективной основой развития международных кредитных отношений, явились: выход производства за национальные рамки, усиление мирохозяйственных связей, углубление международного разделения труда, специализация и кооперирование производства.

Таким образом, можно сделать вывод, что кредит способен оказывать активное воздействие на объем и структуру денежной массы, платежного оборота и скорость обращения денег. Благодаря кредиту происходит более быстрый процесс капитализации прибыли, а, следовательно, концентрации производства.

Научный руководитель: к.э.н., доцент Михайличенко Н.Н.

ОСОБЛИВОСТІ МАРКЕТИНГУ СТРАХОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Актуальність даної теми пов'язана з тим, що можливості маркетингу дуже великі, так як він є новою продуктивною філософією бізнесу. Його впровадження в повсякденне життя компаній надзвичайно сприятливо відіб'ється як на результатах їх діяльності, так і на стан ринку. Розширення використання маркетингу є одним з найбільш перспективних напрямків розвитку страхування в найближчому майбутньому.

Маркетинг являє собою ефективний механізм розвитку господарюючого суб'єкта, орієнтованого на перспективну ефективну роботу. Страхова компанія не є винятком. Вона також зацікавлена в просуванні своїх послуг, залученні споживачів, формуванні позитивного образу в очах покупців, громадськості, держави. Для цього вона використовує інструменти страхового маркетингу, які реалізуються через службу маркетингу.

У страхуванні маркетинг можна розглядати як комплексний підхід до питань організації, управління і розвитку діяльності страховика, яка спрямована на надання певних страхових послуг в тій кількості і якості, які відповідають потенційному попиту. З цією метою служба маркетингу виконує ряд функцій, що включає в себе аналіз, планування, ціноутворення, рекламу, організацію просування послуг на основі оцінки реального і формування потенційного попиту на страхові продукти.

Метою страхового маркетингу є збільшення кількості споживачів страхових послуг за допомогою досягнення максимально можливого ступеня задоволення їхніх потреб за рахунок впровадження нових і зміни існуючих страхових продуктів [1].

Страховий маркетинг також безпосередньо спрямований на управління страховими резервами, їх інвестування та отримання доходу, а також на розробку заходів щодо вдосконалення управління і організації діяльності компанії.

Досвід застосування маркетингу в діяльності страхових компаній показує, що процес маркетингу включає в себе ряд дій, які можуть бути зведені до двох основних функцій:

1. формування попиту на страхові послуги;
2. задоволення страхових інтересів.

Перша функція включає в себе цілий ряд заходів по залученню клієнтурі як потенційних страхувальників до послуг даного страхового товариства. Ця функція реалізується через використання методів і засобів впливу на потенційних страхувальників: реклама, організаційні заходи щодо укладання договорів страхування, диференціація тарифів на

страхові послуги, поєднання страхових послуг з різними формами торгового і юридичного обслуговування.

Реалізація другої функції є запорукою нового попиту на страхові послуги. Страхові компанії витрачають великі кошти на вдосконалення організації продажів страхових полісів, поліпшення обслуговування клієнтів і підтримання іміджу.

Сьогодні вже неможливо ставитися до маркетингу як тільки до інструменту розширення продажів вже створених раніше страхових продуктів без докладного обліку вимог ринку і зміни попиту. Страховики розуміють, що розробляти і надавати страхові послуги без глибокого вивчення ринку - це недалекоглядна стратегія. Тому увагу страховиків до вдосконалення взаємовідносин зі споживачами, зокрема за рахунок використання страхового маркетингу, незмінно зростає. При цьому основним завданням управління маркетингом стає скорочення витрат на маркетингові процедури при підвищенні їх питомої ефективності [2].

Таким чином, на сучасному етапі розвитку страхового маркетингу страховикам доведеться інтегрувати його в усі стадії виробничого процесу: від створення страхового продукту до надання страхової послуги споживачу. Говорячи про подальший розвиток маркетингу, передбачаються наступні напрямки еволюції маркетингу в страхуванні: більша орієнтація на клієнта; поява нових конкурентів у вигляді нестрахових компаній; поява нових каналів збуту страхових послуг; розвиток технологій маркетингу та інформаційних технологій; перевагу компетенції і знань; та ін. На новому етапі зміняться і маркетингові інструменти: на зміну рекламі, знижкам, акціям, розіграшам призів, лотерей, агресивній рекламі прийдуть більш ефективні методи просування страхових послуг. Все частіше будуть залучатися дистанційні та інтернет-продажу до традиційних каналів розповсюдження інформації та послуг.

Література:

- 1.Маркетинг у страхуванні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.retaila.net/marketingv/342-13-3-marketing-v-strakhovanii.html>
2. Особливості маркетингу страхових організацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://studme.org/41840/strahovoe_delo/marketing_strahovanii

Науковий керівник: к.е.н., ст. викладач Заїка Ю.А.

ДОСЛІДЖЕННЯ АКТУАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Фондовий ринок – важлива складова фінансової системи будь-якої економічно розвиненої країни. Розвинений фондовий ринок сприяє стійкому зростанню економіки завдяки своїм ключовим функціям, пов'язаним з розвитком середнього та великого бізнесу – опори економіки кожної країни. Саме тому дослідження основних проблем сучасного фондового ринку України та способів їх розв'язання є достатньо актуальним.

Проблемам становлення фондового ринку України присвячено роботи Г. Азаренкової, Т. Гужва, А. Калини, М. Карліна, В. Корнеєва, Н. Костіної, М. Кутузової, Д. Лук'яненка, І. Лютого, О. Мозгового, В. Смагіна, І. Шкодінкової й ін.

Метою доповіді є аналіз сучасного стану фондового ринку України та динаміки його функціонування протягом останніх років.

В умовах посилення економічної та політичної нестабільності в Україні вітчизняний фондовий ринок втрачає навіть ті позиції, які було досягнуто в попередній період. Він не спроможний слугувати механізмом вільного переливу капіталу, що стає серйозною перешкодою на шляху євроінтеграційних процесів. Проаналізуємо структуру та динаміку обсягу біржових контрактів з цінними паперами на українському фондовому ринку в розрізі видів фінансових інструментів за період 2014 – 2016 рр. за даними офіційного сайту Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. Результати аналізу представимо у вигляді рисунків 1 – 3.

Рис. 1 Структура обсягу контрактів з цінними паперами за 2014 р.

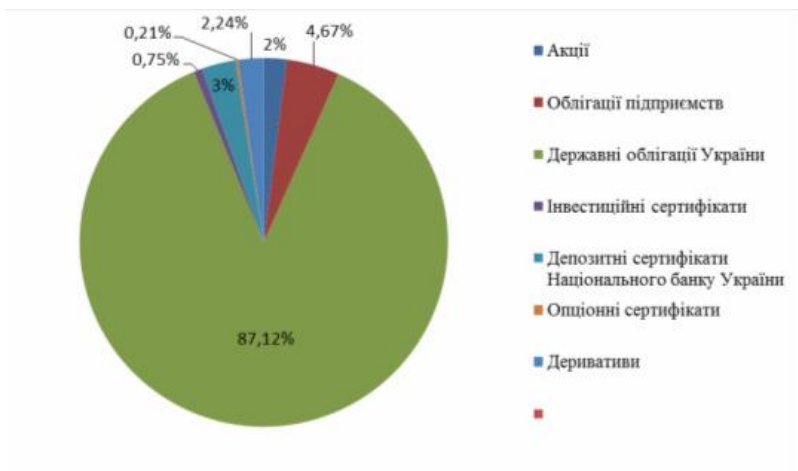

Рис. 2 Структура обсягу контрактів з цінними паперами за 2015 р.

Рис. 3 Структура обсягу контрактів з цінними паперами за 2016 р.

Як показало дослідження, симптоматичною є тенденція до скорочення частки акцій в структурі операцій. Надзвичайно мала частка акцій – 4,22% у 2014 р., скорочується вдвічі кожен рік і становить, відповідно, 2% та 0,92% в 2015 р. та 2016 р. Це яскраво висвітлює головну проблему вітчизняного фондового ринку – невиконання ним основних економічних функцій. На розвинених фондових ринках частка акцій в торгівлі цінним паперами значно вища. Наприклад, в США торгівля акціями перевищує 70% в структурі загальних обсягів торгів. Подолати вищезазначені проблеми можна тільки за рахунок системного підходу до оздоровлення вітчизняного фондового ринку.

РОЗВИТОК СТРАХОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ

Формування України як незалежної держави зумовило становлення й розвиток страхового ринку. Перехід до ринкової економіки одразу ж відбився і на такій сфері, як страхування. Руйнування монополістичної економіки соціалістичної держави з розв'язанням юридичних і економічних питань страхової справи, а також створення перших недержавних страхових компаній спонукали формуванню необхідної бази для організації ринкових відносин у страхуванні й передумови становлення страхового ринку в Україні.

Страховий ринок - це частина фінансового ринку, де об'єктом купівлі-продажу виступає страховий захист, формуються попит і пропозиція на нього. Головною функцією страхового ринку є акумуляція та розподіл страхового фонду з метою страхового захисту суспільства. Отже, страховий ринок - це сфера економічних відносин, у процесі яких формуються попит і пропозиція на страхові послуги і здійснюється процес їх купівлі-продажу. [1].

Слід наголосити на тому, що різні автори по-своєму тлумачать поняття страхового ринку. Надамо деякі з них.

Журавльов Ю.М. вважає, що страховий ринок — це система економічних відносин, яка складає сферу діяльності страховиків і перестраховиків у даній країні, групі держав і в міжнародному масштабі по наданню відповідних страхових послуг страхувальникам. [2].

Шахов В.В. вважає, що страховий ринок - це система економічних відносин з приводу страхування. І в загальному понятті розглядає страховий ринок як сукупність страхових організацій [3]

Як бачимо, в широкому розумінні страховий ринок являє собою всю сукупність економічних відносин з приводу купівлі-продажу страхових послуг, тобто ринок забезпечує органічний зв'язок між страховиками і страхувальниками і тут здійснюється обов'язкове визнання страхової послуги як товару страхового ринку. Об'єктивною основою страхового ринку є виникнення в процесі відтворення необхідності надання грошової допомоги потерпілим у випадку настання непередбачених подій.

У період становлення ринкової економіки в Україні значно зросли обсяги страхового ринку, і він набув якісного розвитку. Прослідковуються тенденції до збільшення кількості страхових договорів, чисельності страховиків та їхньої спеціалізації за видами страхування, розвитку перестраховальних операцій як на внутрішньому (національному), так і на зовнішньому (світовому) страховому ринку. Особливо слід зазначити, що завдяки належним заходам як на законодавчому рівні, так і на рівні застосування чинників управління й організації страхового ринку страхові резерви почали постійно зростати. А отже, посилилася фінансова надійність страховиків,

підвищився рівень гарантій щодо виконання ними взятих зобов'язань. З ухваленням Закону України “Про страхування” (березень 1996 р.) та перереєстрацією страховиків у 1997 році в Україні почався третій етап розвитку страхового ринку [4].

Держава зацікавлена в розвитку страхової справи в Україні, як в механізмі підтримки рівня національного виробництва і можливості покриття непередбачених втрат і збитків підприємств та окремих громадян з мінімальною участю державних ресурсів і коштів державного бюджету.

Необхідно відзначити, що держава недооцінює значення і роль страхового ринку в економіці. Так, страхові компанії, які займаються страхуванням життя (пенсійне страхування, медичне страхування) акумулюють грошові кошти населення і є найбільшими інвесторами в різні галузі народного господарства. Слід зазначити що страхові компанії, які займаються ризиковими видами страхування допомагають підприємцям відшкодовувати виробничі витрати і витрати від стихійного лиха, це є великим плюсом, а от не вирішеним залишається також питання про правовий захист національного страхового ринку від зарубіжних страхових компаній. Отже все це вимагає внесення відповідних змін і доповнень до Закону "Про страхування".

На сучасному етапі розвитку страхового ринку недоліками страхової справи, вважаємо, відсутність масштабної роз'яснювальної роботи з проблем страхування серед населення і, насамперед, серед потенційних страхувальників. Вирішення вказаних проблем дозволить підвищити роль страхових організацій в економічному житті України та розширити ділові зв'язки з товаровиробниками. Страхування життя, здоров'я, майна та цивільної відповідальності власників транспортних засобів дозволяє домогосподарствам досягати вищого рівня життя шляхом задоволення їх потребам в безпеці та гарантованого рівня доходу.

У перспективі, страховому ринку, перш за все, варто очікувати позитивних законодавчих змін, які відкриють для страхових компаній нові можливості в їх бізнесі.

Література:

1. Лондар С. Л. Фінанси : навчальний посібник / С. Л. Лондар, О. В. Тимошенко. – Вінниця : Нова книга, 2009. – 384 с.
2. Журавльов Ю.М. Словник-довідник термінів зі страхування та перестрахування. - М.: Анкил, 1994. -180 с. - ISBN 5-86476-054-4.
3. Шахов В.В. Введення в страхування: Учеб. допомога. - 2-е изд., Перераб. і доп. - М.: Фінанси і статистика, 1999. - 286 с.
4. Закон України України “Про страхування” 1996—1997 N 86/96-ВР від 07.03.96, ВВР, 1996//www.rada.kiev.ua.

Науковий керівник: д.е.н., професор Чеботарьов В.А.

ЕВОЛЮЦІЯ ПОНЯТТЯ «ОСНОВНІ ЗАСОБИ»

Сучасний етап переходу економіки до ринкових відносин характеризується відповідними механізмами та процесами, змінами у структурі та формах власності, організації й управлінні виробництвом, розподілі та споживанні. Усе це зумовлює постановку та розв'язання проблеми розвитку механізму господарювання саме на рівні підприємства. Україна має великий економічний потенціал і ефективність її господарства залежить від того, як використовується цей потенціал і основні засоби зокрема. Роль основних засобів у процесі виробництва, особливості їх відтворення в умовах ринкової економіки обумовлюють особливі вимоги до інформації про наявність, рух, стан і використання основних засобів.

Вивчення та дослідження такої економічної категорії як основні засоби зумовлюється тим, що основні засоби, які використовуються в процесі функціонування та діяльності підприємства, складають матеріальну основу продуктивних сил, а їх наявність та склад визначає економічний потенціал суспільства.

З погляду економічної категорії, основні засоби – це частина постійного виробничого капіталу, яка виступає у формі засобів праці та поступово, протягом багатьох виробничих циклів, переносить свою вартість на виготовлений продукт.

Якщо розглядати еволюцію такої економічної категорії як основні засоби, то першим вченим, який виділив це поняття, був А. Сміт. Ним було введено у політичну економію узагальнюючі поняття основного та оборотного капіталу. Так, він вбачав розбіжність між основним і оборотним капіталом спосіб, у який вони приносять дохід. Що стосується саме основного капіталу, то, на його думку, основний капітал – це капітал, направлений на поліпшення землі, купівлю машин та устаткування, інструментів та інших предметів, які приносять дохід, залишаючись у одній і тій же натурально-речовій формі у одного власника. Однією з складових основного капіталу, вважав А. Сміт є наявність «... придбаних і корисних здібностей усіх жителів або членів суспільства. Придбання таких здібностей, враховуючи також утримання їхнього володаря протягом його виховання, навчання й учнівства, завжди потребує дійсних витрат, що являють собою основний капітал, що ніби то реалізується в його особистості. Ці здібності, які є частиною майна такої особи, водночас стають частиною багатства всього суспільства, до якого вони належать. Велику спритність і уміння робітника можна розглядати з тієї ж точки зору, як і машини і знаряддя виробництва, що скорочують або полегшують працю і які, хоча і потребують певних витрат, але відшкодовують ці витрати разом із прибутком».

У Д. Рікардо в основі поділу капіталу на основний та оборотний лежить строк використання цих частин капіталу. Він вірно відзначив, що однаковий вид капіталу, залежно від галузі, де він знаходиться або розглядається, може виступати як основний або як оборотний капітал.

Дж. С. Міль більш чітко вказав на багаторазову участь основного капіталу у виробничому процесі: «... значна частина капіталу, втілена в знаряддях виробництва, що відрізняються більш-менш тривалим існуванням яка використовується роллю у виробництві, не виключається з нього, а залишається в ньому, причому функція цієї частини капіталу не вичерпується одноразовим ужитком. До цього розряду капіталу відносяться будинки, машини й усі або велика частина предметів, іменованих приладами або інструментами. Довговічність деяких із них дуже значна, і їхнє існування як знарядь виробництва подовжується багаторазовим повторенням виробничих операцій. «Капітал, що існує в будь-яких із таких довговічних форм і дохід від якого надходить протягом відповідно тривалого періоду, називається основним капіталом». Таким чином, Дж. С. Міль вказав на такі ознаки основного капіталу, як тривале існування, багаторазовий ужиток та одержання доходу від його використання протягом тривалого періоду.

К. Маркс вже зазначав, що засоби праці протягом усього процесу їх функціонування зберігають свою форму по відношенню до продукту. Після повного фізичного зносу вони йдуть на брут та замінюються новими. Для придбання засобів праці необхідно авансувати капітал одразу, але брати участь у обороті цей капітал буде частинами, по мірі зносу засобів праці. К.Маркс остаточно визначив головну розбіжність між видами капіталу, яка, на його думку, полягає у способі перенесення своєї вартості на виготовлений продукт.

У зарубіжній обліковій практиці основні засоби розглядаються як довгострокові активи. У Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» дається таке визначення активів: «активи – це ресурси, отримані підприємством в результаті минулих подій, використання яких, як очікується, приведе до збільшення економічних вигод у майбутньому». У трактуванні Міжнародних Стандартів бухгалтерського обліку активи – це ресурси, які контролюються підприємством, придбані у минулому, використання яких забезпечить економічну вигоду у майбутньому. Звичайно, це не означає безпосередньо отримати якусь суму прибутку, а мається на увазі використання, яке забезпечить збільшення господарських коштів або зменшення зобов'язань підприємства.

У міжнародній системі обліку, як, до речі, тепер і у вітчизняному обліку, із введенням в дію Закону «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та Національних стандартів бухгалтерського обліку, а саме П(С)БО 7 «Основні засоби» не ставиться якихось вартісних обмежень при віднесенні активу до основних засобів. Головне, щоб цей актив використовувався у діяльності підприємства протягом більше одного року та його використання забезпечувало економічну вигоду у майбутньому.

ДО ПИТАННЯ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Аналіз фінансового стану підприємства є необхідним етапом для розробки планів і прогнозів фінансового оздоровлення підприємства. Фінансовий стан підприємства треба систематично й усебічно оцінювати з використанням різних методів, прийомів та методик аналізу. Стійкий фінансовий стан підприємства формується в процесі всієї його виробничо-господарської діяльності. Тому оцінку фінансового стану можна об'єктивно здійснити не через один, навіть найважливіший, показник, а тільки за допомогою комплексу, системи показників, що детально й усебічно характеризують господарське становище підприємства.

Фінансовий стан підприємства – це одна з найважливіших характеристик результатів діяльності кожного підприємства, що визначається взаємодією всіх складових фінансових відносин підприємства, сукупністю усіх виробничо-господарських факторів.

Фінансовий стан підприємства характеризується системою показників, що дозволяють оцінити наявність, розміщення і ефективність використання фінансових ресурсів.

Основні завдання аналізу фінансового стану підприємства: аналіз ефективності використання майна (капіталу) підприємства, забезпечення підприємства власними оборотними коштами; аналіз стану і динаміки ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства; аналіз рентабельності підприємства та кількісна оцінка його конкурентоспроможності; аналіз стану підприємства на фінансовому ринку; пошук резервів підвищення рентабельності виробництва.

Щоб фінансовий стан підприємства був на належному рівні, фінансова діяльність підприємства має бути спрямована на забезпечення систематичного надходження й ефективного використання фінансових ресурсів, дотримання розрахункової і кредитної дисципліни, досягнення раціонального співвідношення власних і залучених коштів тощо.

Фінансовий стан підприємства залежить від результатів його виробничої, комерційної і фінансової діяльності. Чим вище показники виробництва і реалізації продукції (робіт і послуг), нижче їхня собівартість, тим вище рентабельність і великий прибуток, і тем краще є фінансовий стан підприємства. І навпаки, у результаті недовиконання плану виробництва і реалізації відбувається збільшення собівартості продукції (робіт, послуг), зменшення виторгу і суми прибутку і, як наслідок – погіршення фінансового стану підприємства і його платоспроможності.

Стійкий фінансовий стан, правильне регулювання фінансів у процесі господарської діяльності, у свою чергу, позитивно впливають на виконання

виробничих планів і забезпечення потреб виробництва необхідними ресурсами. На практиці нерідко бувають випадки, коли й у підприємств, що добре працюють, виникають фінансові ускладнення, викликані нераціональним розміщенням і використанням фінансових ресурсів. Саме тому фінансова діяльність, як складова господарської діяльності, спрямована на забезпечення планомірного надходження і витрати грошових ресурсів, виконання розрахункової дисципліни, досягнення раціонального співвідношення власного позикового капіталу й ефективного його використання.

Показники оцінки фінансового стану підприємства мають бути такими, щоб усі ті, хто пов'язаний із підприємством економічними відносинами, могли одержати відповідь на запитання, наскільки надійне підприємство як партнер у фінансовому відношенні, а отже, прийняти рішення про економічну доцільність продовження або встановлення таких відносин з підприємством. У кожного з партнерів підприємства – акціонерів, банків, податкових адміністрацій – свій критерій економічної доцільності. Тому й показники оцінки фінансового стану мають бути такими, щоб кожний партнер зміг зробити вибір, виходячи з власних інтересів.

В доброму фінансовому стані заінтересоване передовсім саме підприємство. Однак добрий фінансовий стан будь-якого підприємства формується в процесі його взаємовідносин із постачальниками, покупцями, акціонерами, банками та іншими юридичними і фізичними особами. З іншого боку, безпосередньо від підприємства залежить міра його економічної привабливості для всіх цих юридичних осіб, що завжди мають можливість вибору між багатьма підприємствами, спроможними задовольнити той самий економічний інтерес. Відтак необхідно систематично, детально і в динаміці аналізувати фінанси підприємства, оскільки від поліпшення фінансового стану підприємства залежить його економічна перспектива.

Фінансовий стан підприємства – це сутнісна характеристика діяльності підприємства у певний період, що визначає реальну та потенційну можливість підприємства забезпечувати достатній рівень фінансування фінансово-господарської діяльності та здатність ефективно здійснювати її в майбутньому. Для визначення фінансового стану використовують низку аналітичних показників: ліквідності, платоспроможності, майнового стану, рентабельності тощо.

Отже, покращення фінансового стану підприємства можливе шляхом підвищення результативності розміщення та використання ресурсів підприємства. При цьому забезпечується розвиток виробництва чи інших сфер діяльності на основі зростання прибутку й активів, при збереженні платоспроможності та кредитоспроможності. Задовільний фінансовий стан є найважливішою характеристикою діяльності підприємства, яка відображає конкурентоспроможність підприємства та його потенціал у діловому співробітництві, оцінює якою мірою гарантовані економічні процеси самого підприємства та його партнерів за фінансовими та іншими відносинами.

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ У ФІНАНСАХ

Впродовж останніх десятиліть актуальним залишається застосування країнами ЄС принципів рівних можливостей у різноманітних сферах діяльності. Рівність можливостей – це один з принципів, який з'являється у всіх операційних програмах та стратегіях європейської співдружності. Таким чином, країни-учасниці ЄС зобов'язані забезпечити рівні можливості у всіх заходах, які вони реалізують. Загалом принцип рівності можливостей відноситься до: рівності між жінками та чоловіками; рівності людей з обмеженими можливостями; рівних можливостей для жителів сільської місцевості, а також рівних можливостей для осіб, які є соціально виключеними з ринку праці.

Для забезпечення принципів рівності на різних рівнях працюють уряди країн, громадські організації, професійні спілки та об'єднання, представники бізнесу. Сьогодні принципи рівних можливостей є одним із обов'язкових факторів при співпраці з міжнародними фінансовими організаціями. На міжнародному рівні впроваджуються нові ініціативи для реалізації гендерної рівності шляхом фінансування проектів в рамках технічної допомоги. Адже, гендерна нерівність стримує економічний розвиток країни, що знаходить відображення у зростанні витрат на управління та зниження продуктивності праці.

В рамках досліджень, щодо гендерної нерівності було виявлено наступні негативні явища характерні для України: «жіноча сфера діяльності» – жінки переважно обіймають традиційно жіночі професії та «скляна стеля» – коли працюючи на низьких і середніх ланках, керівниками жінки стають надзвичайно рідко. Проте, серед фізичних осіб – підприємців гендерний дисбаланс невідчутний, зокрема серед них 46% – жінки. Натомість, співвідношення чоловіків та жінок серед керівників установ становить 60% та 40% відповідно. Цю ситуацію аргументують нижчою економічною активністю жінок.

Загалом в нашій країні чітко розмежовуються жіночі та чоловічі сфери діяльності, так, наприклад, освіті головують жінки, натомість у транспорті, будівництві, сільському господарстві – чоловіки. Проте є і винятки, зокрема чоловіки, які керують підприємствами та організаціями у «жіночій» сфері зустрічаються значно частіше, ніж жінки – директори компаній у «чоловічій».

Цікавою є ситуація з можливістю реалізації себе для жінок у політиці, зокрема, головують жінки як правило, в місцевих радах невеликих селищ та міст. І хоча вважається, що місцеве самоврядування може стати «кар'єрним ліфтом» для амбіційних і ціленаправлених жінок, нажаль реалізувати себе хоча б на рівні міст районного значення вдається одиницям.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КРИПТОВАЛЮТИ

Криптографія почала використовуватися починаючи з 1990 року у системі Digi Cash Девіда Чома. Ця платіжна система була централізованою. Сам термін «криптовалюта» почали використовувати після появи платіжної системи Bitcoin, яка була розроблена особою «Сатосі Накамото» у 2009 році. Пізніше з'явилися інші незалежні криптовалюти так звані - форки. Первісна вартість криптовалюти – це вартість витраченої електроенергії. Вторинну вартість визначає попит на цю валюту. Це може бути купівля криптовалюти з метою продати її дорожче, або ж купівля товару за цю валюту, а також переказ на рахунок без комісії.

Перша і найпопулярніша крипто валюта – Bitcoin. Що ж таке насправді Bitcoin? Якщо розуміти буквально, то це певні файли, які продають, або обмінюють на гроші. Сама ідея бітконів полягає в тому, що відбувається обмін валютою між людьми без будь якого втручання уряду, причому його не можна надрукувати, таким чином вона не може знецінитись. Кількість цих файлів завжди обмежена, але їх можна ділити. Ця система надзвичайно проста і прозора, тому можна простежити будь який переказ, але при цьому анонімна, тобто транзакції не прив'язані ні до людей, ні до організацій, найчастіше її використовують хакери.

Щоб використовувати цю програму, потрібно завести так званий біткон-гаманець. Він є безкоштовним, та його можна завантажити з сайту Bitcon. Ви отримуєте програму з історією всіх транзакцій системи у світі. Самі транзакції це передача коштів з одного гаманця в інший. Криптовалюту можна отримати від інших учасників програми, продавши щось, або можна придбати самі біткони за допомогою бірж криптовалюти. Для цього потрібно зареєструватися, ввести кошти і потім взяти участь у торгах. Також можна придбати їх напряму.

Курс бітконів залежить від довіри до валюти. Тобто чим більше люди купують криптовалюту, тим вища ціна. Курс валюти Bitcoin на сьогоднішній день подолав свій максимум, і станом на 5 листопада становив \$7600 за одну монету.

Основним недоліком криптовалюти є зростання інтернет злочинності. Для злочинців біткони стали альтернативою звичайної валюти. Також недоліком є те що невеликі програми, які здатні виконувати найпростіші завдання можуть замінити кваліфікованих юристів, а це в першу чергу втрата робочих місць. З цим потрібно боротися, адже нові технології надихають підприємців з усього світу розвивати свій бізнес, своєю простотою і зручністю.

Література:

1. Що таке біткойни. Все про найчеснішу валюту [Електронний ресурс].
Режим доступу:

https://ru.espreso.tv/article/2017/06/09/matematycheskaya_valyuta_yly_kollektyvnaya_ylyyuzuuya_chno_takoe_bytkoyn_y_k_chemu_ego_prykladyvat

2. Криптовалюта [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Криптовалюта>

3. Темний бік біткойна: Чим небезпечна криптовалюта? [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://bizua.org/354/temnij-bik-bitkoina-chim-nebezpechna-kriptovalyuta>

Науковий керівник: к.е.н., доцент Полоус О.В.

**Мусієнко Н.М., к. ф. н., доцент
Національний фармацевтичний університет**

АКТУАЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ – КОНТРОЛЕРІВ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

Сьогоднішні динамічні умови господарювання вітчизняних фармацевтичних підприємств (ФП) потребують від їх керівництва постійного пошуку та застосування інноваційних методів і систем управління. Доведено, що сучасною дійовою та ефективною системою управління на ФП є контролінг.

Контролінг - це орієнтована на досягнення соціальних і економічних цілей ФП інтегрована система інформаційно-аналітичної і методичної підтримки керівництва у процесі планування, обліку, контролю, аналізу та прийняття управлінських рішень за ключовими компетенціями підприємства [1]. Для забезпечення ефективної діяльності ФП система контролінгу повинна складатися з таких елементів: збалансованих показників ефективності, бюджетування, контролю і відповідальності за виконання бюджетів, мотивації структурних підрозділів – центрів відповідальності [1].

Досвід закордонних фармацевтичних компаній показав, що для ефективного впровадження системи контролінгу, перш за все, необхідні грамотні, професійно підготовлені фахівці – контролери [2].

Проведені дослідження показали, що керівництво крупних фармацевтичних компаній поступово впроваджують окремі елементи системи контролінгу в управління підприємствами. Але для комплексного застосування цієї системи потрібні фахівці, які володіють усім інструментарієм оперативного та стратегічного контролінгу. Це обумовлює попит на ринку праці фахівців-контролерів. З іншого боку, однією з актуальних проблем національної системи освіти є формування конкурентоздатного фахівця нового типу, який володіє спектром компетенцій, адекватних попиту ринку праці [3]. Всі ці проблеми обґрунтовують актуальність данної теми, яка полягає у необхідності підготовки фахівців у сфері контролінгу.

На кафедрі управління та економіки підприємства Національного фармацевтичного університету при підготовці фахівців з економіки підприємства освітньою програмою передбачено вивчення дисципліни «Контролінг». Це сприяє формуванню таких базових компетенцій у студентів: оволодіння комплексом знань з концептуальних основ контролінгу; набуття необхідної сукупності теоретичних і практичних знань зі стратегічного та оперативного управління ФП на сучасному етапі їх розвитку; ознайомлення з методичними та нормативними матеріалами, що регламентують фінансово-господарську ФП в Україні; оволодіння інструментарієм стратегічного та оперативного контролінгу на ФП; дослідження організаційної структури управління ФП та обґрунтування механізму утворення центрів відповідальності на них; вивчення специфіки управлінського обліку на ФП та врахування цього при складанні бюджетів; оволодіння технологією бюджетування на ФП; засвоєння принципів розробки бюджетного регламенту з урахуванням вимог міжнародних стандартів якості; набуття вмінь щодо проведення бюджетного контролю та застосування матеріальної відповідальності за невиконання бюджетних показників; оволодіння методикою побудови системи збалансованих показників ефективності на ФП; набуття необхідної сукупності практичних знань щодо мотивації центрів відповідальності за досягнення стратегічних показників; вивчення організаційних засад щодо побудови системи контролінгу на ФП; ознайомлення з інформаційними потоками та документообігом в системі контролінгу; оволодіння методами та інструментами оцінки ефективності впровадження системи контролінгу тощо.

Висновки: проведені дослідження довели актуальність підготовки фахівців-контролерів для вітчизняної фармацевтичної промисловості. З метою вирішення цієї проблеми у Національному фармацевтичному університеті на кафедрі управління та економіки підприємства при підготовки майбутніх фахівців з економіки підприємства студентів навчають головним компетенціям у сфері контролінгу.

Література:

1. Посилкіна О.В. Методичні засади оцінки ефективності впровадження системи контролінгу на фармацевтичних підприємствах / О.В. Посилкіна, Н.М. Мусієнко // Управління, економіка та забезпечення якості в фармації. – 2008. - №1. – С. 44-49.
2. Посилкіна О.В. Організаційно-інформаційні аспекти впровадження системи контролінгу на фармацевтичних підприємствах / О.В. Посилкіна, Н.М. Мусієнко // Фармацевтичний часопис. – 2010. - №2. – С. 64-67.
3. Шубш О.І. Реалізація компетентісного підходу у формуванні майбутніх фахівців як основа конкурентоспроможності сучасного ВНЗ / О.І. Шубш, І.В. Оменко, І.М. Пальцун // Вища освіта України. - 2011. - № 3. - С. 119-125.

РОЗВИТОК БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Проблеми розвитку, функціонування та становлення банківської системи в сучасних умовах розвитку набувають особливої актуальності, особливо на регіональному рівні. На сьогодні в Україні особливе значення має підвищення ефективності функціонування ринкової інфраструктури, що вимагає кардинальних перетворень у банківській сфері, і, відповідно, реалізації адекватної політики комерційними банками. Важливою складовою здійснюваних у країні економічних перетворень є становлення банківської системи ринкового типу, а також визначення ринкової позиції комерційного банку, особливо на регіональному рівні.

Вплив банківської системи здійснюється не лише на фінансовий стан країни, але й на соціально-економічний розвиток держави в цілому. Нестабільна робота банківських установ може бути причиною значних втрат, що призводить до кризи та до погіршення стану економіки та рівня життя населення країни. Зростання ефективності національної економіки висуває перед банками нові труднощі, пов'язані зі зростаючим інтересом до українського ринку з боку іноземних фінансово-кредитних інститутів.

За останні роки в економічній теорії питання регіональних банківських систем та регіонального економічного розвитку набуло зростаючого інтересу. Зокрема, дослідженням цієї проблеми займалися такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як О. Васюренко, К. Вівес Торрентс, Г. Галлі, А. Гончарук, К. Джанніні, О. Дзюблук, М. Долішній, Дж. Досі, Є. Жуков, В. Кисельов, О. Лаврушин, Л.І. Накамура, Л. Папі, М. Савлук, Дж. Сінкімол, Т. Смовженко, Р. Фаїні, К. Фаверо, М. Яремчук та багато інших.

Метою доповіді є оцінка тенденцій розвитку банківського сектору та економіки на регіональному рівні та визначення їх впливу на розвиток економічних систем регіонів України.

Банківський сектор набуває стрімкого розвитку, змінюючи свою структуру і присутність у різних регіонах України. Потреба місцевого бізнесу, а особливо – малого та середнього, в банківських послугах є підґрунтям для розподілу банківських відділень по всій території держави. Для банків фактор розвиненості та структурної досконалості мережі філій значною мірою визначає їх конкурентоспроможність на фінансовому ринку України, адже дозволяє не лише збільшити масштаби й обсяги операцій, але й суттєво поліпшити їх якість [2].

Інституціональна забезпеченість регіонів банківськими продуктами набуває вагомого значення також і з погляду здійснення банківським

сектором функції посередника та соціальної функцій, що потребує розвиненої інфраструктурної мережі банківських установ. Адже лише в такому разі може бути забезпечена їх територіальна доступність. Значною проблемою в цьому напрямку залишається відсутність у деяких областях України хоча б одного банку-юридичної особи.

Сталий економічний розвиток та інноваційно-інвестиційний потенціал регіону безпосередньо залежить від здатності банківського сектору регіону залучати довгострокові депозити (на два і більше років) та надавати довгострокові кредити суб'єктам економіки (на п'ять та більше років), тобто від спроможності акумулювати “довгі гроші” у національній валюті [2].

Отже, на даному етапі розвитку банківської системи України можна сказати, що вона характеризується надмірною міжрегіональною диференціацією та поляризацією. Відплив грошових ресурсів з менш розвинених регіонів у більш розвинені скорочує їх ресурсну базу і є перешкодою для формування точки зростання, що негативно впливає на економічний розвиток всієї держави. З боку перспективного ефективного соціально-економічного зростання регіонів, діяльність банківського сектору стає однією з його вирішальних умов. У зв'язку з цим постають наступні завдання:

- посилення співпраці між регіональними банківськими установами та місцевими органами самоврядування через надання банкам привілеїв обслуговувати місцеві бюджети, що може стати чинником розвитку регіонів, оскільки при цьому виникає двостороння користь для фінансових інститутів та регіонів у реалізації інвестиційних проєктів;
- утворення робочих груп на прикладі зарубіжного досвіду, наприклад, “платформ місцевих ініціатив”, практика яких широко використовується у Франції, для забезпечення участі регіональних органів влади, керівників банків, директорату провідних підприємств, які здатні визначати пріоритети інвестування економіки регіону й обирати стратегію взаємовідносин місцевих підприємств з іноземними компаніями, що діють в економіці регіонів [6].

Література:

1. Гонта О. І. Політика транснаціоналізації економіки регіонів: теорія, методологія, практика : монографія / О.І. Гонта. – Чернігів : Чернігівський ЦНТЕІ, 2012. – 496 с
2. Кузнецова А., Карпа Я. Банківський сектор України як джерело фінансування інвестиційно-інноваційної діяльності / А. Кузнецова, Я. Карпа // Вісник НБУ.– 2014. – №1. – С. 60-63;

Науковий керівник: к.е.н., доцент Михайличенко Н.М.

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ЛІЗИНГУ В УКРАЇНІ

Для того щоб промислові підприємства функціонували і виробляли високоякісні товари, основні фонди повинні вчасно оновлюватися. Зношене обладнання низькоефективне, а використання таких коштів гальмує виробництво. Але для їх модернізації необхідні досить великі капіталовкладення. Якщо підприємству своїх власних коштів для цього не вистачає, то воно може використовувати різні джерела фінансування (наприклад, банківський кредит, оренда і т.д.). Якщо взяти банківський кредит який є складним рішенням проблеми для підприємства, то потрібно використовувати інші альтернативні джерела фінансування. Одним з таких джерел є фінансова оренда. Лізинг являє собою такий механізм фінансування, який дозволить здійснити досить великі вкладення у вдосконалення основних фондів підприємства. Аналітики української економіки вважають, що якщо використовувати дану форму кредитування, то це дозволить сформувати лізинговий ринок і в майбутньому сприяти розвитку економіки нашої країни, позитивно впливати на розвиток економічного потенціалу.

В сучасних умовах нестабільності фінансової та економічної кризи розвиток фінансового сектору України під впливом несприятливих факторів, направлений на оновлення основних виробничих фондів шляхом використання лізингових інструментів. Дане поєднання системи внутрішніх і зовнішніх факторів зумовлюють актуальність досліджень, а саме вдосконалення використання лізингу для розвитку економік українських підприємств та національної економіки в цілому.

Проаналізувавши сучасні наукові дослідження економістів-практиків, де лізинг розглядається як багатоаспектне та багатогранне поняття, здебільшого підкріплене законодавчо у межах країни застосування та міжнародними договорами. Посилаючись на визначення європейської федерації національних асоціацій із лізингу обладнання: «Лізинг – це договір оренди заводу, промислових товарів, обладнання, нерухомості для використання їх у виробничих цілях, тоді як товари купуються орендодавцем, і він зберігає за собою право власності». Але це визначення є неповним і не може охоплювати всіх особливостей прояву ефективності використання. Отже лізинг як один із видів фінансово-кредитних операцій є однією з форм послуг оренди необоротних активів (машин і обладнання), одним із способів інвестиційного фінансування і розвитку системи збуту, який передбачає збереження права власності орендодавця. Застосування лізингу передбачає чітке розмежування функції власності та виокремлює права володіння та користування майном.

Теоретичні основи вивчення лізингу умовно можна розділити на напрями, які характеризують пріоритетну направленість використання лізингу: інвестиційного, організаційно-правового, економічного. Змістовне наповнення даних напрямів формується шляхом визначення основної мети лізингових відносин. Серед вчених фінансистів лізинг розглядається як особливий вид кредитування підприємницької діяльності. Також у працях вітчизняних науковців існує ототожнення лізингових послуг з довготерміновою. Проаналізувавши економічно-правове забезпечення можна виокремити науковців котрі вважають лізинг одним з способів купівлі-продажу засобів виробництва чи права користування відчуженого майна, або у якості засобу управління за дорученням чужим майном.

Лізингова діяльність є, по суті, виокремленим видом інвестиційної діяльності. Постійне вдосконалення податкової системи України призводить до змін розмірів податків, термінів амортизації, обґрунтовує державну соціальну політику, вводячи певні пільги, стимулюючи надходження приватних інвестицій в певні галузі виробництва, що, в свою чергу, призводить до підвищення ефективності інвестиційного процесу та сталому розвитку галузей народного господарства.

Основним об'єктом будь-яких лізингових відносин є фінансова операція, що має кредитні характеристики власник майна (лізингодавець) надає користувачеві майна (лізингоодержувачеві) фінансово-кредитну послугу. Дана операція передбачає купівлю майна у власність за повну вартість на умовах періодичних внесків лізингоодержувача, який на кінець проведення операцій відшкодовує його вартість. Тому в практичній діяльності підприємств при формуванні та плануванні фінансових витрат лізинг виступає альтернативою банківському кредиту для придбання машин, обладнань та інших активів підприємства.

Отже, у сучасній економічній теорії лізинг класифікують як товарний кредит в основні фонди підприємства з метою передачі майна в тимчасове користування. Таким чином, у дослідженні лізинг розглядається інструментом кредитного фінансування, що надається лізингодавцем лізингоодержувачеві у формі майнових цінностей з передачею права користування, або формою інвестування в діяльність підприємства, включаючи залучення банківських позицій. Саме таке позиціонування лізингових операцій забезпечило популяризацію та широке застосування даного фінансового інструменту на практиці сучасних вітчизняних та зарубіжних підприємств.

Науковий керівник: д.е.н., професор Пілецька С.Т.

РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО ВАЛЮТНОГО ФОНДУ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Сучасний стан економіки України тісно пов'язаний як з чинниками внутрішнього впливу, так і з зовнішніми чинниками. Україна має ряд проблем, викликаних фінансово-економічною кризою, а саме: зростання інфляції, безробіття, значне скорочення сировинних доходів, падіння індексу промислового розвитку та, як наслідок, зниження ВВП, девальвація національної валюти та проблеми платіжного балансу.

Україна співпрацює з міжнародним валютним фондом з 1992 року, але питання доцільності цього співробітництва розглядається багатьма економістами та політиками як неоднозначне.

МВФ є одним із головних фінансових партнерів України, який, починаючи з 1994 р., надає Україні кредити Stand-by. Основними цілями співробітництва з МВФ є стабілізація української фінансової системи, проведення структурних реформ та створення підґрунтя для сталого економічного зростання. Частина цих коштів була направлена на фінансування дефіциту платіжного та торгівельного балансів, а також поповнення золотовалютних резервів країни. Співпраця з Міжнародним валютним фондом на сучасному етапі відкриває можливості для залучення фінансування від інших міжнародних фінансових установ (Світового банку, ЄБРР, ЄІБ, інших фінансово-кредитних установ) та урядів інших держав, в тому числі США, Німеччини, Канади, Японії тощо.

Взаємини України з МВФ мають у своєму розвитку декілька етапів:

1-й етап - 1994-1995 рр. Програма системної трансформаційної позики, метою якої була підтримка платіжного балансу України.

2-й етап - 1995-1998 рр. Трьохрічна програма Stand by, метою цих кредитів була підтримка курсу національної валюти і фінансування дефіциту платіжного балансу України

3-й етап - 1998-2002 рр. Програма розширеного фінансування (EFF-Extended Fund Facility), яка передбачала надання кредиту для поповнення валютних резервів Національного банку України.

4-й етап - 2002-2008 рр. співпраця, на безкредитній основі, в рамках річної програми “попереджувальний стенд-бай”, яка надавала можливість отримати від МВФ зарезервований кредит у випадку погіршення ситуації з платіжним балансом або валютними резервами країни. Проте, до кінця березня 2005 року співробітництво стало неможливим у зв'язку з невиконанням умов програми, тому у 2005-2008 роках співробітництво України з МВФ було сконцентровано у сфері технічної допомоги

5-й етап - 2008–2013рр. Нова дворічна програма співробітництва Stand by загальним обсягом 11 млрд. СПЗ , з яких 3 млрд. СПЗ були в терміновому

порядку зараховані до золотовалютних резервів Національного банку України.

6-й етап - 2014-2015рр. Нова позика Stand by, в рамках цієї програми Україна отримала два транші, але влітку 2014 року макроекономічні показники було значно відкореговано через розгортання в Україні масштабної економічної кризи. 11 березня 2015 року МВФ ухвалив заміну програми Stand by на нову, чотирирічну програму «Механізм Розширеного Фінансування» (Extended Fund Facility). Перший транш за новою програмою було отримано одразу після її ухвалення. Надання другого траншу було повністю спрямовано на поповнення резервів Національного банку.

Відповідно до нового плану Україна повинна отримати ще сім траншів кредиту від МВФ, це близько 8 млрд. дол. Але МВФ надає країнам – позичальникам кредити в обмін на гарантії проведення заходів з реструктуризації економіки, в тому числі: проведення пенсійної та земельної реформ, антиінфляційної політики, боротьбу з корупцією. Тому уряд України, Верховна Рада, Нацбанк намагаються проводити відповідну політику в рамках своїх повноважень та інструментів для її реалізації.

Неоднозначність результатів фінансової стабілізації в латиноамериканських та азійських державах приводить до висновку, що програми стабілізації МВФ повинні бути конкретними для кожної країни. Так деякі теми для України є соціально гострими, а саме: продаж земель сільськогосподарського призначення; пенсійна реформа. Тому необхідно знаходити компроміси, оскільки безумовне виконання усіх вимог Фонду, особливо на тлі підвищення цін та тарифів на енергоносії може загострити і без того складну соціальну ситуацію в нашій країні.

За думкою Б Данілішина багато заходів, що пропонує МВФ – розумні та перспективні. Крім того, в поточній реальності альтернативи кредитам МВФ для України немає. Якщо Україна не отримає черговий запланований транш кредиту МВФ, то країна може не отримати також макроекономічну допомогу від ЄС, оскільки кредити від МВФ є своєрідним маркером для інших міжнародних кредиторів. Неотримання цих кредитів впливатиме на ситуацію з валютним курсом та цінами на споживчі товари, які залежать від курсу валюти.

Україна має рухатися у двох напрямках економічного розвитку:

- інституціональні зміни та структурні реформи
- сучасна промислова політика.

В реалізації цих напрямків МВФ не тільки сприяє стабілізації ситуації в макроекономіці та фінансах України, але й створює відповідний тиск з метою проведення непопулярних, але необхідних структурних та інституціональних реформ.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Однією з найважливіших складових фінансового ринку України є фондовий ринок. На сьогоднішній день, цей ринок знаходиться на етапі становлення та поступається місцем ринкам Європи та Америки.

Під фондовим ринком розуміють таку частину фінансового ринку, на якій за короткий період створюються необхідні умови і відбувається швидка мобілізація, ефективний перерозподіл і раціональне розміщення фінансових ресурсів в соціально-економічному просторі держави з урахуванням інтересів і потреб суспільства шляхом здійснення емісій цінних паперів різними емітентами.

Крім того, фондовий ринок стимулює зростання масштабів інвестування фінансових ресурсів і сприяє створенню та розвитку позитивних соціальних змін в суспільстві. Фондовий ринок формується виходячи з попиту та пропозиції, а також рівноважної ціни. Попит створюється державою та суб'єктами підприємницької діяльності, яким не вистачає власних доходів для фінансування інвестицій. На фондовому ринку держава і бізнес виступають позичальниками, а кредитором є населення, у якого з різних причин доходи перевищують суму витрат.

Таким чином, на фондовому ринку виникає кругообіг капіталу, причому у одних суб'єктів господарювання створюються заощадження, а інші відчують потребу у фінансових ресурсах для розширення своєї діяльності. Україна зараз потребує інвестицій, як і будь-яка країна з економікою, що розвивається.

Україна розвивається досить швидкими темпами. І хоча існує значна кількість несприятливих факторів (таких як показники інфляції і політична нестабільність), це не зупиняє, в свою чергу, зростання фондового ринку України, про що свідчать показники обсягу випуску і обігу цінних паперів. Експерти, як вітчизняні, так і зарубіжні, оцінюють фондовий ринок України як перспективний і привабливий, хоча він знаходиться на одній з початкових стадій розвитку і оцінюється як недостатньо активний.

Загальний обсяг випусків емісійних цінних паперів, зареєстрованих Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку у січні-серпні 2017 року, становив 121,7 млрд. грн., що більше на 63,56 млрд. грн. порівняно з відповідним періодом 2016 року (58,13 млрд. грн.).

Протягом січня-серпня 2017 року Комісією зареєстровано 79 випусків акцій на суму 104,36 млрд. грн. Порівняно з аналогічним періодом 2016 року обсяг зареєстрованих випусків акцій збільшився на 62,85 млрд. грн..

Значні за обсягом випуски акцій, які суттєво вплинули на загальну структуру зареєстрованих випусків акцій протягом зазначеного періоду,

zareestrovano nastupnim bankami z metoju zbilshennja statutnogo kapitalu, zokrema: PAT "BANK Kredit Dnipro" ta PAT "Prokredit Bank".

Protjahom sichnia-serpnja 2017 roku zareestrovano 64 випусків облігацій підприємств на суму 3,74 млрд. грн. Porivnjanjo z analogičnim періодом 2016 roku obсяg zareestrovanih випусків облігацій підприємств zменшився на 1,05 млрд. грн..

Protjahom sichnia-serpnja 2017 roku obсяg випусків інвестиційних сертифікатів пайових інвестиційних фондів, zareestrovanih Комісією, stanoviv 4,05 млрд. грн., що менше на 265,40 млн грн porivnjanjo z dаними za analogičnij період 2016 roku. Obсяg випусків акцій корпоративних інвестиційних фондів stanoviv 9,51 млрд. грн., що більше на 2 млрд. грн. porivnjanjo z dаними za analogičnij період 2016 roku.

Фондовий ринок в тій чи іншій країні характеризується, насамперед, обсягом біржової торгівлі цінними паперами, кількістю цінних паперів, що перебувають в обігу на фондових біржах.

Za rezul'tatami торгів на організованому ринку obсяg біржових контрактів з цінними паперами protjahom sichnia-serpnja 2017 roku stanoviv 131,82 млрд. грн. Protjahom sichnia-serpnja 2017 roku porivnjanjo z dаними analogičnogo періоду 2016 roku obсяg біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі zменшився на 10,68% (abo na 15,76 млрд. грн.) (sічень-липень 2016 roku – 147,58 млрд. грн.).

Найбільший обсяг торгів за фінансовими інструментами на організаторах торгівлі protjahom zaznachenogo періоду zafіkсовано z державними облігаціями України – 122,19 млрд. грн. (92,6% від загального обсягу біржових контрактів на організаторах торгівлі protjahom sichnia-serpnja поточного року).

Na організаційно оформленому ринку protjahom sichnia-serpnja 2017 roku спosterігалася консолідація торгівлі цінними паперами на двох фондових біржах «Перспектива» та «ПФТС», що становило 97,06% вартості біржових контрактів.

Obсяg біржових контрактів з цінними паперами protjahom sichnia-serpnja 2017 roku na організаторах торгівлі на вторинному ринку stanoviv 99,51% від загального обсягу біржових контрактів protjahom zaznachenogo періоду.

Таким чином, фондовий ринок – це потужний потенціал розвитку фінансової системи України, який безперервно змінюється і розвивається, попри невеликий рівень капіталізації. Основною проблемою фондового ринку є відсутність належної державної підтримки, що пов'язано з нестабільною політичною ситуацією у країні. Відповідно до цього, важливого значення набуває тенденція до підвищення надійності фондового ринка та рівня довіри до нього масових інвесторів. Крім того, для забезпечення стабільного розвитку фондового ринку в Україні, головною метою повинно стати залучення інвестиційних ресурсів для спрямування їх на оновлення виробничого потенціалу та забезпечення подальшого зростання виробництва й економіки країни в цілому.

ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ КОРИСТУВАННЯ FORING EXCHANGE

Форекс, також відомий як FX, або торгівля валютою, є децентралізованим світовим ринком, де торгують всіма світовими валютами. Ринок Форекс є найбільш ліквідним ринком у світі, середній щоденний обсяг торгівлі якого перевищує 5 трильйонів доларів.

Найвідомішими платформами для торгівлі на Forex є MetaTrader4 і Meta Trader 5, але користувач може знайти в інтернеті велику кількість модифікацій та доповнень у вигляді помічників і електронних роботів для торгівлі, та різноманітні торгові системи або термінали. Торгову діяльність в цих системах можна здійснювати за допомогою програми, що встановлена на комп'ютері або на будь-якому електронному пристрої, що має доступ до мережі.

Часто трейдери можуть називати Форекс валютною біржею. Але FX такою не є. Це міжнародний позабіржовий ринок. Він не прив'язаний до конкретного місця проведення торгів, так як є віртуальним ринком, учасники якого можуть здійснювати операції з валютою з будь-якої точки світу.

Торгівля на ринку Форекс здійснюється валютними парами, в яких одна валюта виступає як товар, а інша - як засіб оплати цього товару. Найпоширеніша валютна пара - євро /долар.

Для великої кількості трейдерів спекулятивна торгівля стала стабільною професією, яка приносить постійний і високий дохід. Діяльність на валютному ринку Forex дає можливість захистити заощадження від інфляції: при грамотній торгівлі на Forex прибутковість роботи трейдера в багато разів перевищує інфляцію.

Forex має велику кількість переваг над іншими фондовими ринками, на яких при зниженні або підвищенні валют починається падіння акцій і підвищувальний тренд переходить в знижувальний. Така ситуація часто призводить до великих втрат фондових трейдерів. На Forex зниження ціни однієї валюти не призводить до падіння ринку, а лише означає подорожчання по відношенню до неї іншої валюти. Саме такі зміни дають можливість отримувати прибуток на FX незалежно від напрямку руху валют.

В Україні на даний час ще не створені умови для повноцінного функціонування ринку Форекс; вітчизняні споживачі форекс-послуг не захищені від можливих дій шахраїв, що пов'язано з відсутністю відповідної нормативно-правової бази в цій сфері, ефективних механізмів державного регулювання та саморегулювання.

Доцільним є аналіз досвіду розвитку ринку Форекс у Європі та країнах СНД з подальшим прийняттям рішень щодо можливості імплементації певних регламентів та процедур в українські законодавчі акти.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Гавриленко А.В.

НАПРЯМИ КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ

Розрахунків з оплати праці займають досить різнопланову позицію з погляду на кількість сторін, зацікавлених у правильності здійснення цих операцій та достовірності відображення їх в обліку.

По-перше, оплата праці – це стаття витрат, яка відіграє важливу роль у формуванні собівартості продукції (послуг), тому до неї завжди необхідно підходити з особливою увагою для забезпечення раціонального використання грошових ресурсів та їх економії на підприємстві.

З іншого боку, працівники підприємства вимагають, щоб дотримувались норми чинного законодавства про оплату праці, і не порушувались права та умови оплати праці працюючих.

В свою чергу, держава зацікавлена в правильності здійснених відрахувань податків і зборів із заробітної плати працівників і постійно здійснює нагляд з боку фіскальної позиції.

Для того, щоб здійснювати контроль розрахунків з оплати праці, слід спочатку визначити основні цілі і завдання перевірки.

Так, метою контролю розрахунків з оплати праці є встановлення відповідності застосовуваної на підприємстві методики обліку операцій з оплати праці чинному законодавству України, для того щоб виявити наявні помилки або порушення, ступінь їх впливу на достовірність фінансової звітності.

Розглянувши ряд літературних джерел щодо методики контролю розрахунків з оплати праці, ми дійшли висновку, що більшість авторів виділяють наступні завдання, що сприяють досягненню вищезазначеної мети:

- перевірка дотримання підприємством положень діючого законодавства про працю, наявності та відповідності законодавству первинних документів з обліку робочого часу, обсягу виконаних робіт, послуг, випущеної продукції;
- оцінка існуючої на підприємстві системи розрахунків з персоналом та її ефективності;
- перевірка правильності нарахування заробітної плати та інших виплат;
- перевірка дотримання встановлених штатним розписом посадових окладів працівників підприємства;
- перевірка своєчасності індексації окладів з урахуванням зростання цін в умовах інфляції;
- перевірка правильності виплати премій працівникам підприємства;
- перевірка правильності нарахування допомоги з тимчасової непрацездатності;
- перевірка правильності нарахування щорічних, додаткових відпусток, компенсацій за невикористану відпустку тощо.
- перевірка правильності розрахунків по депонованій заробітній платі;

- перевірка дотримання встановлених термінів розрахунків з персоналом підприємства по оплаті праці;
- перевірка правильності утримань із заробітної плати податків та обов'язкових платежів;
- перевірка правильності нарахувань обов'язкових платежів, які здійснюються за рахунок підприємства;
- перевірка повноти та своєчасності сплати утриманих та нарахованих податків і зборів;
- перевірка своєчасності і правильності включення до собівартості продукції суми нарахованої заробітної плати та обов'язкових відрахувань у позабюджетні фонди;
- оцінка стану синтетичного та аналітичного обліку операцій з оплати праці;
- оцінка повноти відображення здійснених операцій у бухгалтерському обліку;
- перевірка правильності класифікації операцій з оплати праці (віднесення за рахунками витрат);
- відповідність даних, відображених у фінансовій та податковій звітності, даним обліку по операціях, пов'язаних з оплатою праці.

Джерелами перевірки обліку розрахунків із заробітної плати можуть бути як загально-організаційні документи (колективний договір; положення про оплату праці, про відпустки, преміювання; правила внутрішнього розпорядку; посадові інструкції; штатні розписи), кадрові документи (накази по кадрах; особові картки, заяви, трудові договори та інші обов'язкові документи), так і бухгалтерські документи (табелі обліку робочого часу; розрахункові відомості по заробітній платі; платіжні відомості по заробітній платі; касові документи (прибуткові та видаткові касові ордери); особові рахунки; журнали-ордери, картки-рахунки, оборотно-сальдові відомості по рахунках обліку заробітної плати, інші документи.

Слід зазначити, що найпоширенішими помилками даного розділу обліку можуть бути: відсутність обов'язкових документів з обліку оплати праці і (або) порушення вимог до їх оформлення; порушення термінів виплати зарплати; помилки при нарахуванні виплат за середнім заробітком; неповний облік виплат, що мають характер оплати праці; відсутність обліку наданої працівникам матеріальної вигоди; помилки в розрахунках допомоги з тимчасової непрацездатності, відпускних, індексації тощо; помилки у проведенні утримань та нарахувань податків і зборів.

Науковий керівник: викладач Бондаренко Л.Ф.

АНАЛІЗ ПІДХОДІВ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ

Безпечний розвиток будь-якого суб'єкта господарювання залежить від можливості вчасно виявити проблеми та недоліки в його діяльності. У вітчизняній та зарубіжній практиці існує безліч методів оцінки діяльності підприємства, але під час кризи актуальним стає питання щодо аналізу стану підприємства з позиції фінансової безпеки.

Аналізуючи основні підходи, що запропоновані авторами для оцінки стану фінансової безпеки підприємств зазначимо, що вони мають ряд переваг та недоліків. Автори: Ганущак Т.В. [1], Малик О.В. [2], Погосова М.Ю. [3], – оцінюючи фінансову безпеку підприємства, формують систему індикаторів для визначення інтегрального показника, серед недоліків якої слід виділити наступні: характеристика діяльності підприємства в цілому, без урахування окремих сторін; використання вагових коефіцієнтів, суб'єктивність та складність їх розрахунку; відсутність єдиного критерію для вибору коефіцієнтів, на основі якого необхідно розрахувати інтегральний показник. Разом з тим, цей метод має переваги: зведення всіх характеристик діяльності підприємства в єдиний показник, гнучкість розрахунків.

Тимошенко К.С. [4] пропонує формувати паспорт фінансової безпеки шляхом порівняння його позиції із показниками суб'єкт-стандарт та суб'єкт-еталон. На нашу думку, цей метод є досить складним у використанні, вибір характеристик для «суб'єкт-стандарт» та суб'єкт-еталон є суб'єктивними, але його перевагами можна вважати наступні: паспорт фінансової безпеки враховує всі сторони діяльності підприємства, дає уявлення про основні джерела загроз та небезпек.

Вареник В.М. та Когут Т.В. вважають за доцільне здійснювати оцінку фінансової безпеки, як інтегральну бальну оцінку фінансової стійкості: «Сутність методики полягає у класифікації підприємств за ступенем ризику виходячи з фактичного рівня показників фінансової стійкості та рейтингу кожного показника, що виражається в балах» [5, с. 226]. Цей метод є схожим з методом оцінки за допомогою інтегрального показника, його основним недоліком є суб'єктивність визначення меж, у яких стан підприємства може вважатися безпечним.

Сусіденко О.В. вважає, що «Застосовуючи ресурсно-функціональний метод оцінки, можна запропонувати проводити оцінку часткових показників, які характеризують окремі елементи у структурі складових фінансової безпеки підприємств, далі, застосовуючи нормативний метод, виявити найбільш «вузькі місця», які варто дослідити більш глибоко, за допомогою факторного аналізу» [6, с. 67]. Далі автор пропонує здійснювати розрахунок частково-інтегральних показників, які потім можна звести у єдиний

інтегральний показник. На нашу думку цей метод є досить складним у використанні та не забезпечить швидкості прийняття рішень.

Храпкіна В. [7] пропонує найбільш сучасний метод – модель кластеризації, але цей метод є більш доцільним у використанні для порівняння характеристик певної групи оцінюваних об'єктів.

Крім того, існують багато зарубіжних методик, що засновані на оцінці ризику банкрутства підприємства: модель Альтмана, Таффлера, Ліса, але основним їх недоліком є неадаптованість до аналізу вітчизняних підприємств.

Отже, наявні підходи оцінки стану фінансової безпеки підприємства характеризуються складністю розрахунків, неможливістю швидко виявити недоліки у діяльності суб'єкта господарювання, не завжди мають прогностичний характер. Перспективним у даному напрямку є використання методів стрес-тестування, які найчастіше застосовуються для оцінки фінансових установ. Також, для удосконалення оцінки стану фінансової безпеки пропонуємо застосовувати якісні методи оцінки підприємств, які засновані на використанні аналізу темпових показників фінансової звітності.

Література:

1. Ганущак Т.В. Інтегральний показник фінансової безпеки підприємства / Т.В. Ганущак // Наука й економіка Науково-теоретичний журнал Хмельницького економічного університету. – 2013. – №2(30) – С.29 – 34.
2. Малик О.В. Формування механізму управління фінансовою безпекою підприємства: дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.04 / Малик Ольга Володимирівна. – Хмельницький, 2015. – 263 с.
3. Погосова М.Ю. Діагностування фінансової безпеки промислового підприємства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / М.Ю. Погосова. – К., 2010. – 19 с.
4. Тимошенко К.С. Фінансовий механізм фінансової безпеки суб'єктів підприємництва: дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08 / Тимошенко Каріне Сасунівна. – Дніпропетровськ, 2015. – 310 с.
5. Актуальні проблеми обліково – аналітичного процесу в управлінні підприємницькою діяльністю: Матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 25 лист. 2014 р. / М-во освіти і науки України, Мукачівський. держ. університет [та ін.]. – м.Мукачево: Мукачівський. держ. Університет, 2014 – 354с.
6. Сусіденко О.В. Формування системи забезпечення фінансової безпеки підприємства: дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.04 / Сусіденко Олексій Валентинович. – Хмельницький, 2015. – 220 с.
7. Храпкіна В. Ідентифікація ризиків у системі управління фінансовою безпекою підприємства / В. Храпкіна // Економіка. – 2015. – №1(133). – С. 42 – 47.

КРЕДИТНА ТА ГРАНТОВА СКЛАДОВІ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УКРАЇНІ

Дефіцит бюджетного фінансування та відсутність мотивації у інвесторів перешкоджає активному впровадженню публічно-приватного партнерства (ППП). Саме тому до реалізації PPP необхідно залучати фінансові ресурси банківських і небанківських фінансово-кредитних установ. Адже, у законодавстві зазначено, що джерелами фінансування публічно-приватного партнерства можуть бути не тільки фінансові ресурси приватного партнера та кошти державного (місцевого) бюджету, а й фінансові ресурси, запозичені в установленому порядку та інші джерела, не заборонені законодавством (стаття 9 Закону України «Про державно-приватне партнерство») [1]. Ідеться про ресурси, надані для фінансування PPP у вигляді кредитів міжнародних фінансових організацій, міжнародної технічної допомоги та грантів міжнародних донорських організацій.

Фінансове забезпечення публічно-приватного партнерства передбачає різні варіанти акумулювання, розподілу і використання фінансових ресурсів. Від оптимального вибору джерел фінансування великою мірою залежить успішність реалізації PPP.

Кредитні джерела міжнародних фінансових організацій при фінансуванні публічно-приватного партнерства мають низку переваг, а саме тривалий термін кредитів, який часто прив'язується до тривалості використання активів, що створюються за рахунок кредитних ресурсів; наявність пільгового періоду; відсоткові ставки нижчі від кредитів комерційних банків; застосування фіксованих відсоткових ставок або прив'язка відсоткової ставки до ставки за запозиченнями центрального уряду; різноманітні стимули у формі грантів або технічної допомоги за умови відповідності позичальника певним вимогам.

Окремим джерелом фінансування публічно-приватного партнерства є міжнародна технічна допомога та грантові кошти. Перевагою міжнародної технічної допомоги є те, що надані ресурси урядами іноземних держав, уповноваженими ними організаціями, а також міжнародними організаціями мають безоплатний та безповоротний характер. Щодо грантів міжнародних організацій, то це ресурси, надані у вигляді безповоротної фінансової допомоги, благодійних внесків та пожертв, що мають цільове спрямування.

В Україні залучення кредитів міжнародних фінансових організацій, міжнародної технічної допомоги та грантів міжнародних донорських організацій до публічно-приватного партнерства залишається ще недостатньо розповсюдженою практикою.

Основним джерелом фінансування PPP є кошти приватного партнера. Поширеною формою публічно-приватного партнерства, що використовується

при реалізації масштабних проєктів, є концесія (рисунок). У рамках цієї форми держава на контрактній основі передає приватному партнеру об'єкт інфраструктури або право надавати послугу територіальній громаді упродовж встановленого терміну.

Рисунок. Форми публічно-приватного партнерства,
% (станом на 01.01.2017 р.)*

* побудовано авторами за даними Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [2]

Практична імплементація фінансового забезпечення ППП визначається співвідношенням публічних та приватних фінансових ресурсів. При реалізації публічно-приватного партнерства в Україні склалась досить суперечлива і складна ситуація щодо фінансового забезпечення через відсутність щорічного фінансування довгострокових проєктів публічно-приватного партнерства; невизначеність методології надання державної підтримки при реалізації ППП; відсутність дієвих механізмів стимулювання участі фінансово-кредитних установ; наявність високого рівня ризику неповернення вкладених коштів через відсутність гарантій очікуваного терміну фінансування; високі ставки за такими кредитами та труднощі в їх отриманні; відсутність у більшості вітчизняних фінансово-кредитних установ досвіду фінансування публічно-приватного партнерства.

Отже, в Україні, де доступ до інших джерел фінансування або обсяг державних фінансів є обмеженими, саме кредити та гранти міжнародних фінансових організацій можуть мати вирішальне значення для фінансування різноманітних проєктів публічно-приватного партнерства.

Література:

1. Про державно-приватне партнерство [Електронний ресурс]: Закон України від 01.07.2010 р. № 2404–VI. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>
2. Довідка щодо результатів здійснення ДПП (станом на 01.01.2017 р.) [Електронний ресурс] / Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=ed00a2ba-480a-4979-84eb-d610a0827a8c&title=ZagalniioGliad>

СУТНІСТЬ, ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ ІНФЛЯЦІЇ

Інфляція була і залишається однією найактуальніших проблем як макроекономічної теорії, так економічної практики.

Проведений аналіз розвитку уявлень про інфляцію показав, що воно відбувалося в зіткненні позицій різних шкіл і напрямів економічної теорії. Починаючи з класичних робіт і закінчуючи сучасними неокласичними концепціями, нової політичної макроекономіки, кожен науковий напрям вносив свій вклад в розуміння природи інфляційних процесів в економіці.

Це дозволило модифікувати наявні уявлення про суть інфляції як про процес, що перебуває під впливом наступних чинників: шоків попиту і пропозиції, інерції і впливу інститутів. Вплив інститутів визначає інституціональні, політичні і культурні чинники. Серед усього широкого набору чинників особливу роль грають монетарні чинники, до яких відносяться зміни як у сфері грошового обігу, так і в грошовій політиці. Значення цих чинників проявляється не лише кількісно, але і якісно - вплив більшості інших чинників проявляється через зміни в монетарній сфері безпосередньо або через зміни в грошовій політиці. З точки зору немонетарної теорії причинами інфляції є: підвищення виробничих витрат; збільшення сукупного попиту, що не є пов'язаний із збільшенням обсягу грошової маси; структурні зміни ринку, що пов'язані з державною монополією та монополією підприємств, що відбуваються при монопольному підвищенні цін.

Останнім часом, в умовах нестабільної дії зовнішнього середовища, відбувається якісна зміна в характері впливу інфляції на економічні процеси, у тому числі і на економічний розвиток. У зв'язку з чим, представляється доцільним розглянути інфляцію з точки зору функціонального та процесного підходу.

З точки зору функціонального підходу інфляція відбиває функціональний взаємозв'язок інфляції і динамічного потенціалу ринку.

З точки зору процесного підходу інфляцію слід розглядати як процес синергетичної взаємодії суб'єктів ринку в умовах впливу зовнішнього середовища.

Таким чином, інфляція — процес реалізації динамічного потенціалу економічного розвитку в умовах синергетичної взаємодії суб'єктів ринку.

Інфляція робить істотний вплив на економічні процеси, таких як дестабілізація і спотворення оцінки результатів виробничо-господарської діяльності, скорочення і нестача мобільних активів, ускладнення системи розрахункових механізмів, труднощі в організації і реалізації процесу економічного планування, спотворення вартісних показників, неможливість

оновлення виробничих фондів із-за неоліку і дорожнечі інвестиційних ресурсів.

Інфляція призводить до різних наслідків для підприємства, держави і домогосподарств. Але оскільки в умовах ринкової економіки національний продукт створюється на рівні окремого господарюючого суб'єкта, тобто і економічне зростання їм забезпечується, то і виконання функцій і завдань держави безпосередньо залежить від ефективності функціонування підприємства. При цьому і добробут людини або домогосподарства також залежить від працездатності і ефективної діяльності суб'єктів господарювання.

Необхідно здійснювати заходи антиінфляційного регулювання в Україні: розробляти комплексні державні програми для розвитку економіки, які будуть сприяти збільшенню обсягів і темпів ВВП; проводити послідовну антимонопольну політику для підтримки конкурентних цін на внутрішньому ринку; стимулювати кредитну та інвестиційну діяльність банків; обмежувати покриття дефіциту коштів за рахунок банківського кредиту; вдосконалювати державне регулювання податкової системи; здійснювати сприятливі умови для припинення імпорту інфляції; підвищувати ефективність грошово-кредитної політики.

Неувага до впливу інфляції на фінансовий стан підприємств призводить до ухвалення різних управлінських рішень, неадекватних реальності. На рівні підприємства найбільші спотворення під впливом зміни цін «впливають» у бухгалтерській звітності, які втрачають свою інформативність і корисність для різних користувачів інформації.

Отже, об'єктивна оцінка фінансового стану і фінансових результатів діяльності підприємств безпосередньо залежить від коригування на інфляцію даних звітності, що є перспективою подальших розробок.

Література:

1. Базилевич В. Д. Макроекономіка : підручник / В. Д. Базилевич, К.С. Базилевич, Л.О. Баластрик. – 4-те вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2008. – 743 с.
2. Габбард, Р. Глен. Гроші, фінансова система та економіка: Підручник / Пер. з англ.; Наук. ред. пер. М. Савлук, Д. Олесевич. – К.: КНЕУ, 2004. – 889 с.
3. Даниленко А. І. Інфляція та фінансові механізми її регулювання / За ред. чл.-кор. НАН України А. І. Даниленка. – К.: Ін-т екон. та прогноз., 2007. – 400 с.
4. Круш П. В., Клименко О. В. Інфляція: суть, форми та її оцінка. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 287 с.
5. Мишкін Ф. С. Економіка грошей, банківської справи і фінансових ринків [Текст]: пер. з англ. / Ф. С. Мишкін, 1999. – 963 с.
6. Фридман Милтон. Количественная теория денег / Фридман Милтон. – М.: Дело, 1996. – 109 с.

МЕХАНИЗМ УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТЬЮ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ

Предпосылкой результативного функционирования рыночной системы является наличие эффективно действующей и целостной инфраструктуры. Важное место среди всей совокупности ее составных элементов возложено на кредитные и финансовые институты, в частности на банки, фондовые и валютные биржи, страховые, инвестиционные компании, кредитные союзы. Ключевым звеном из перечисленных финансовых институций являются банки.

Основной целью банковской деятельности является получение прибыли, которая инициирует банки к совершенствованию традиционных и внедрению новых банковских операций и технологий. Это, в свою очередь, создает соответствующие возможности для повышения рентабельности банковской деятельности и в то же время - к увеличению ее рискованности.

Особенности коммерческого банка:

1) в отличие от других финансовых институций, банк - юридическое лицо, которое выполняет депозитные, кредитные и расчетные операции совокупно, в то же время, они - для него определяющие;

2) приоритетность кредитных операций предопределяет значительные кредитные риски для банков;

3) принимая во внимание вес депозитных операций, подавляющим большинством средств банка привлечены и заимствованы, что, с одной стороны, свидетельствует о незначительной части собственных средств в пассивах, а из другого - предопределяет общественную ответственность последнего за эффективное управление аккумулированными денежными ресурсами;

4) реализация банками функции денежно-кредитного посредничества предусматривает тесную связь с широким кругом субъектов ведения хозяйства, инвестирования средств в разные секторы экономики и трансформацию значительных рисков;

5) использование термина "институт" при определении сущности банка в определенной степени отмечает его общественную ответственность и необходимость получения не только коммерческой выгоды. Предметом банковской деятельности являются денежные средства, а также производные от них финансовые инструменты, что предоставляет банковской деятельности специфичности, в основе которой - суть и функции денег.

Случаи банкротства банков, которые обычно предопределены кризисом финансового состояния, являются конечным результатом нарушения финансовой устойчивости.

Финансовая устойчивость обеспечивает возможность коммерческого банка эффективно работать, достигая цели, динамически развиваться, противодействуя разнообразным рискам в процессе деятельности на рынке финансовых услуг.

Механизм управления финансовой устойчивостью коммерческих банков представляет собой целостную систему взаимосвязанных элементов, отображающих соответствующие мероприятия банковского менеджмента по управлению финансовой устойчивостью банков. С целью четкого распределения методов управления и функциональных обязанностей субъектов управления финансовой устойчивостью выделено соответствующие блоки и элементы. Каждый блок данного механизма состоит из определенных элементов, которые, в свою очередь, ему подчинены и определяют содержание того или другого блока.

Составляющие блоки механизма: 1) субъекты управления финансовой устойчивостью коммерческих банков; 2) объект управления; 3) процесс управления финансовой устойчивостью банков: методы управления (планирование, анализ, оценка, регулирование и контроль); инструменты управления.

Основными принципами эффективного функционирования механизма управления финансовой устойчивостью банков являются :

- 1) единства действий и средств достижения цели субъектами управления данного механизма;
- 2) комплексность процесса управления финансовой устойчивостью;
- 3) единства тактики и стратегии в процессе управления финансовой устойчивостью с целью обеспечения его непрерывности;
- 4) взаимосвязь и взаимообусловленность элементов механизма, который заключается в том, что функционирование отдельного элемента предопределяет особенности действия другого, а взаимное влияние и целенаправленность всей совокупности элементов обеспечивает результативность процесса управления финансовой устойчивостью;
- 5) гибкость механизма и процесса управления финансовой устойчивостью банка, что дает возможность адаптироваться к возможным изменениям на финансовом рынке.

Механизм управления финансовой устойчивостью постоянно находится в динамическом развитии. Необходимо учитывать конкретные экономические условия, в которых функционирует банк, и в соответствии с изменениями в экономической среде вносить коррективы. Результативность функционирования механизма управления финансовой устойчивостью банков зависит от степени взаимодействия его элементов и направленности относительно достижения основной цели - обеспечения финансовой устойчивости банка.

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ В ОТГ

У зв'язку з процесами реформації на території України, створення об'єднаних територіальних громад, ріст повноважень та функцій до муніципалітетів, наповнення бюджету таких громад, актуальним стає питання ефективного контролю за коштами у таких одиницях управління. Об'єднана територіальна громада (ОТГ) – адміністративно-територіальна одиниця в Україні, утворена відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад». Завдяки законодавчим змінам частка місцевих бюджетів у зведеному бюджеті України постійно зростає і на кінець 2017 року наближається до 50 % (у 2015 році – 45,6%). За три роки місцеві бюджети зросли на 78 млрд грн: з 68,6 млрд в 2014 до 146,6 млрд грн в 2016 році [1].

Контроль за дотриманням бюджетного законодавства щодо бюджетів ОТГ, здійснюють: Міністерство фінансів України та місцеві фінансові органи; органи Казначейства; органи Держаудитслужби України (органи державного фінансового контролю); обласні державні адміністрації. Повноваження вище перелічених державних органів з контролю за дотриманням бюджетного законодавства передбачені вимогами БКУ та іншими законодавчими актами України.

Міністерство фінансів України в межах своїх повноважень: забезпечує реалізацію єдиної державної політики у сфері контролю за дотриманням бюджетного законодавства; координує та спрямовує діяльність органів виконавчої влади, уповноважених на проведення контролю за дотриманням бюджетного законодавства; визначає основні організаційно-методичні засади та дає оцінку функціонуванню систем внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту.

Казначейство забезпечує організацію та координацію діяльності головних бухгалтерів ОТГ та контроль за виконанням ними своїх повноважень шляхом оцінки їх діяльності. До повноважень органів Казначейства належить здійснення контролю за: веденням бухгалтерського обліку всіх надходжень і витрат місцевих бюджетів, складанням та поданням фінансової і бюджетної звітності; бюджетними повноваженнями при зарахуванні надходжень бюджету; відповідністю кошторисів розпорядників бюджетних коштів показникам розпису бюджету; відповідністю взятих бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів відповідним бюджетним асигнуванням, паспорту бюджетної програми; відповідністю платежів взятим бюджетним зобов'язанням та відповідним бюджетним асигнуванням.

Держаудитслужба реалізує державний фінансовий контроль через здійснення: державного фінансового аудиту; перевірки державних закупівель; інспектування (ревізії); моніторингу закупівель. Органи

Держаудитслужби здійснюють контроль за: цільовим та ефективним використанням коштів місцевих бюджетів (проведення держ. фінансового аудиту); досягненням економії бюджетних коштів і результативності в діяльності розпорядників бюджетних коштів; цільовим використанням і своєчасним поверненням кредитів (позик), одержаних під місцеві гарантії; достовірністю визначення потреби в бюджетних коштах при складанні планових бюджетних показників; відповідністю взятих бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів відповідним бюджетним асигнуванням, паспорту бюджетної програми; веденням бухгалтерського обліку, а також складанням фінансової і бюджетної звітності, паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, кошторисів та інших документів; станом внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту у розпорядників бюджетних коштів.

Рахункова палата, Антимонопольний комітет України, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю здійснюють контроль у сфері публічних закупівель у межах своїх повноважень, визначених Конституцією та законами України.

Перевірка закупівель полягає у документальному та фактичному аналізі дотримання підконтрольними установами законодавства про закупівлі та проводиться Державною аудиторською службою на всіх стадіях закупівель.

За порушення законодавства про закупівлі встановлено адміністративна відповідальність у вигляді штрафу: від 700 до 1000 неоподаткованого мінімуму доходів громадян (НМДГ) (від 11900 грн. до 17000 грн.); за ті самі дії, вчинені повторно протягом року після накладення адмін. стягнення, за одне із зазначених правопорушень накладається штраф від 1000 до 1500 НМДГ (від 17000 грн. до 25500 грн.).

Таким чином, державний контроль в ОТГ розподіляється на таких його виконавців: Міністерство фінансів України та місцеві фінансові органи; органи Казначейства; органи Держаудитслужби України; Рахункова палата, Антимонопольний комітет України; обласні державні адміністрації. Державний контроль здійснюється на різних частинах виконання кошторисів ОТГ (контроль за затвердженням і виконанням бюджетів, надходженням та витрачанням бюджету, відповідністю кошторисів та зобов'язань, цільовим та ефективним використанням коштів, правильністю складання договорів про закупівлю та ін.)

Література:

1. Три роки децентралізації – три роки дій і якісних перетворень [Електронний ресурс] // Прес-центр ініціативи «Децентралізація влади». Режим доступу: <http://decentralization.gov.ua/news/4913>. Дата доступу: 27 березня 2017 року.

Науковий керівник: д.е.н. доцент Акімова О. В.

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ КЛЮЧОВИХ ПОКАЗНИКІВ ЕФЕКТИВНОСТІ (КРІ) НА ПІДПРИЄМСТВАХ ПРОМИСЛОВОГО СЕКТОРУ

Продуктивне та інтелектуальне ставлення працівника до виконуваної роботи є пріоритетним напрямком в управлінні персоналом промислового підприємства. Для досягнення цієї мети потрібно сформулювати та використовувати відповідну систему мотиваційних заходів, що відповідає ринковим умовам та внутрішнім реаліям функціонування підприємства.

Зазвичай поняття «мотивація» асоціюється з процесом стимулювання, але на сучасному етапі воно відображає цілу сукупність компонентів: насамперед, це фактори, що впливають на активність особистості і види спонукань (цілі, установки, мотиви, потреби, ідеали і т.і.), а також це сам процес спонукання працівників для досягнення конкретної цілі підприємства. Ефективна система мотивації персоналу повинна бути спрямована на досягнення корпоративних цілей за рахунок розкриття та збереження потенціалу кожного робітника, корпоративні цілі повинні мати однаковий вектор розвитку з особистими цілями робітників та бути ясними для сприйняття та реалізації.

За своєю суттю система КРІ є важливим інструментом системи мотивації, який робить можливим досягнення генеральних цілей завдяки високому рівню показників діяльності робітників усіх підрозділів підприємства. Говорячи про доцільність впровадження КРІ, треба відмітити, що її впровадження втрачає сенс у випадку, якщо результат діяльності підприємства напряму залежить від якості зусиль конкретного управлінця-власника, що об'єднує в собі функції генерального директора, бухгалтера, кадровика та ін. Необхідні умови впровадження системи КРІ – це зрілість бізнесу та діюча система обліку на підприємстві. Усі показники, що об'єднуються в систему, обов'язково повинні підлягати розрахунку на основі актуальних та достовірних даних. Показники можуть бути як кількісними (наприклад, млн.грн., дн., чол.), так і якісними (бали). Перші відображають комерційну та предметну сторони діяльності підприємства, другі – демонструють ефективність у процесах, що не пов'язані з комерційною діяльністю. Продуктивна облікова система може включати в себе модуль CRM, інші додатки або реалізовуватися засобами MS Excel. Основна вимога до такої системи – це ведення бухгалтерського та управлінського обліку, що створює передумови для чіткого розуміння напрямку розвитку бізнесу та його місцезнаходження на конкретному етапі.

Ефективною система КРІ буде при дотриманні переліку умов: у разі правильного відбору відповідних показників та їх ваги, коректного розподілу відповідальності за досягнення результатів між робітниками підприємства, використання достовірних даних обліку, вдалої роботи з колективом щодо доцільності оцінки їхньої роботи у рамках нової системи. Дуже части при

впровадженні системи КРІ виникає значний опір працівників підприємства, тому дуже важливо пояснити характер та сутність усіх змін, на прикладі обґрунтувати залежність між ефективністю роботи та отриманим фінансовим результатом конкретної особи. Нова методологія повинна бути зрозумілою усьому персоналу різних ієрархічних рівнів підприємства. Ще одним «камнем спотикання» є сумніви топ-менеджменту щодо успіху розпочатих змін та відсутність залучення менеджерів середньої ланки до процесу створення КРІ, які в подальшому контролюють процес функціонування системи. У контексті документообігу потрібно ввести у дію нову систему регламентів, що потребує певних витрат часу та рівня досвіду.

Незважаючи на те, що впровадження системи ключових показників ефективності є непростим процесом, що вимагає комплексу витрат, високої компетентності та гнучкості менеджменту підприємства, вона, безперечно, є важливим механізмом контролю та координації діяльності сучасного підприємства. SWOT- аналіз процесу основних аспектів впровадження та функціонування системи КРІ наведений на рис.1.

<p style="text-align: center;">СИЛЬНІ СТОРОНИ (S)</p> <ol style="list-style-type: none"> спускання генеральної стратегії підприємства на рівень окремих працівників засобами КРІ; комплексний контроль над діяльністю підприємства, зменшення ручного контролю. доступна та чітка візуалізація результатів роботи працівників. 	<p style="text-align: center;">СЛАБКІ СТОРОНИ (W)</p> <ol style="list-style-type: none"> потреба у гнучкості управління підприємством, визнання власних помилок менеджментом; необхідність корегування системи показників через деякий проміжок часу; значні витрати на впровадження системи
<p style="text-align: center;">МОЖЛИВОСТІ (O)</p> <ol style="list-style-type: none"> вчасне виявлення та ліквідації проблемних ситуацій; матеріальне заохочення талановитих та продуктивних працівників, подальше розкриття їх потенціалу. 	<p style="text-align: center;">ЗАГРОЗИ (T)</p> <ol style="list-style-type: none"> у разі некоректного складання переліку показників є вірогідність отримання інформації, що призведе до кризових явищ на підприємстві; опір працівників новій системі.

Рис.1 SWOT- аналіз системи КРІ вітчизняних промислових підприємств (розробка автора)

Таким чином, використання системи КРІ є ефективним інструментом менеджера та дозволяє побудувати бізнес-процеси так, що поставлені цілі досягатимуться на основі використання оптимального рівня ресурсів підприємства, що створює необхідні умови для ефективності діяльності промислового підприємства та стабільних фінансових результатів.

**АНАЛІЗ РІВНЯ ПОТОЧНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА
НА ОСНОВІ ДАНИХ ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЛУЦЬКИЙ
РЕМОНТНИЙ ЗАВОД «МОТОР» ТА ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО
ТОВАРИСТВА «МОТОР СІЧ»**

Нестабільність зовнішнього та внутрішнього середовища функціонування підприємства, зростає різноманіття ризиків дестабілізації фінансово-економічного стану суб'єкта господарювання, систематичні зміни умов ведення бізнесу обумовлюють зростання актуальності питання економічної безпеки підприємства.

Отже, економічна безпека підприємства – являє собою сукупність організаційно-правових, режимно-охоронних, технічних, технологічних, економічних, фінансових, інформаційно-аналітичних та інших методів, спрямованих на усунення потенційних загроз та створення умов щодо забезпечення ефективного функціонування суб'єкта підприємницької діяльності відповідно до його мети, цілей та завдань.

Головною метою економічної безпеки підприємства є забезпечення стабільного функціонування суб'єкта господарювання як єдиної системи, ефективне використання його потенціалу, мінімізації впливу внутрішніх та зовнішніх загроз у тому числі на рівень рентабельності та фінансово-економічний стан.

Зростаюча актуальність питання економічної безпеки підприємства зумовила збільшення кількості досліджень у цьому напрямку. Незважаючи на це, на сьогодні не існує єдиної загальноприйнятої системи оцінки рівня економічної безпеки підприємства. Найбільш поширений метод оцінки рівня економічної безпеки підприємства полягає у розрахунку коефіцієнтів, що характеризують стан функціонування складових суб'єкта господарювання (як єдиної системи) з подальшим приведенням їх до єдиного узагальнюючого показника. При цьому враховується вага кожного коефіцієнта. Основним недоліком даного методу є суб'єктивність значення ваги коефіцієнта.

Під час дослідження, використовуючи вказаний метод було розраховано рівень економічної безпеки Державного підприємства «Луцький ремонтний завод «Мотор» (далі – ДП «ЛРЗ «Мотор»)) та Публічного акціонерного товариства «Мотор Січ» (далі – ПАТ «Мотор Січ»). На сьогодні, обидва підприємства є лідерами авіаційної галузі України, які спеціалізуються на виготовленні на ремонті авіаційних двигунів. Одразу ж зазначимо, що масштаб підприємств значно різниться. Так, кількість штатних працівників ДП «ЛРЗ «Мотор» становить 1 098 осіб, а ПАТ «Мотор Січ» - 26 537 осіб.

В таблиці 1 представлені основні показники, що характеризують стан поточної економічної безпеки досліджуваних суб'єктів господарювання.

Таблиця 1

Показники, що характеризуються стан поточної економічної безпеки
ДП «ЛРЗ «Мотор» та ПАТ «Мотор Січ»

№ з/п	Найменування показника	ДП «ЛРЗ «Мотор»		ПАТ «Мотор Січ»		Вага
		2015	2016	2015	2016	
1	2	3	4	5	6	7
1	Коефіцієнт фінансової стабільності	7,61	2,70	2,84	2,63	0,08
2	Коефіцієнт фінансової стійкості	0,88	0,73	0,74	0,81	0,08
3	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	2,32	1,13	0,36	0,62	0,10
4	Коефіцієнт швидкої ліквідності	2,94	1,53	0,79	1,06	0,09
5	Коефіцієнт покриття	6,17	2,90	2,79	3,87	0,08
6	Частка запасів у вартості оборотних активів	0,52	0,47	0,72	0,72	0,04
7	Коефіцієнт маневреності робочого капіталу	0,42	0,50	0,68	0,65	0,04
8	Співвідношення поточної дебіторської до поточної кредиторської заборгованості	0,62	0,40	0,42	0,44	0,06
9	Рентабельність (прибутков- ність) понесених витрат	1,72	2,19	1,80	1,50	0,10
10	Рентабельність продажів	0,35	0,08	0,24	0,19	0,10
11	Рентабельність власного капіталу	0,30	0,08	0,24	0,12	0,08
12	Рентабельність сумарного капіталу	0,22	0,04	0,16	0,08	0,07
13	Коефіцієнт оборотності поточних активів	0,62	0,49	0,67	0,42	0,05
14	Рівень економічної безпеки	2,08	1,11	1,00	1,06	X

Дані таблиці свідчать, що рівень економічної безпеки ДП «ЛРЗ «Мотор» у 2015 та 2016 роках є вищим ніж у ПАТ «Мотор Січ». При цьому значення даного показника у ДП «ЛРЗ «Мотор» значно знизилося у 2016 році в порівнянні з 2015 (зросла поточна кредиторська заборгованість в 3,84 рази, знизився рівень рентабельності). Рівень поточної економічної безпеки ПАТ «Мотор Січ» продемонстрував тенденцію до зростання, зумовлену збільшенням рівня ліквідності підприємства. При цьому рентабельність у 2016 році була меншою за 2015 рік. Рівень економічної безпеки ПАТ «Мотор Січ» у динаміці є більш сталим ніж у ДП «ЛРЗ «Мотор».

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА У КОРОТКОСТРОКОВОМУ ПЕРІОДІ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНСТРУМЕНТІВ ОПЕРАТИВНОГО КОНТРОЛІНГУ

На сьогоднішній день в умовах жорстокої конкуренції відбуваються зміни у функціонуванні підприємств, до яких необхідно адаптовуватись за допомогою сучасних управлінських інструментів, складність яких з кожним роком зростає. Інструменти контролінгу в залежності від рівня поставлених завдань поділяються на інструменти стратегічного та оперативного контролінгу, які між собою тісно пов'язані. Головна їх мета – підвищення ефективності прийняття управлінських рішень. Оперативний контролінг є основою стратегічного контролінгу та вирішує питання оперативного контролю, планування, звітності та обліку.

Дана проблематика є актуальною, оскільки оперативний контролінг є основною складовою системи управління досягнення поточних цілей компанії, що спрямована на вирішення першочергових питань та завдань, а також на прийняття вчасних рішень, які повинні забезпечити високу рентабельність виробництва та економічну ефективність за умови фактичного виконання запланованих показників підприємства.

Дослідженням та розробкою інструментів оперативного контролінгу займаються наступні вчені-економісти: Бланк І.А., Костирко Л.А., Доменіна О.М., Цигилик І.І. та інші.

Метою доповіді є розгляд та аналіз основних інструментів оперативного контролінгу на підприємствах.

Оперативний контролінг зорієнтований на сьогоднішній день, на вирішення тактичних завдань на найближчий момент часу. Він базується на обліку витрат, тому особлива увага надається нагляду та контролю за використанням ресурсів, відповідно – витратам. Тому для впливу на розмір майбутніх витрат необхідно порівнювати та аналізувати фактичні та планові значення витрат. Отже, до основних методів оперативного контролінгу можна віднести: бюджетування, аналіз точки беззбитковості, аналіз «вузьких» місць, АБС-аналіз, функціонально-вартісний аналіз, аналіз відхилень фактичних результатів від планових, систему «директ-кост». Розглянемо більш детально зазначені інструменти оперативного контролінгу.

Бюджетування – це управлінський інструмент, спрямований на поділ ресурсів, які необхідні для досягнення поставлених цілей компанії за умови ефективного їх використання. У бюджеті відображаються майбутні господарські операції та фінансові результати, які пов'язані з їх реалізацією. Як правило, бюджет складають на рік. Завдяки впровадженню системи бюджетування підприємство має прозору інформацію для інвестиційних компаній, комерційних банків, внаслідок чого розширюються можливості

отримання кредитів та розміщення нової емісії цінних паперів на фондовому ринку на вигідних умовах.

Метод аналізу точки беззбитковості необхідний для визначення мінімального обсягу реалізації продукції, завдяки якому підприємство може забезпечити у короткий період часу беззбиткову операційну діяльність. Точка беззбитковості характеризує такий рівень реалізації продукції та обсяг виробництва, при яких підприємство отримує нульовий прибуток, тобто виручка від реалізації дорівнює валовим витратам на виробництво і на реалізацію. На основі точки беззбитковості можна проаналізувати, наскільки глибокою є криза, або наскільки успішно функціонує підприємство.

Головним інструментом оперативного контролінгу є аналіз «вузьких» місць. Взагалі, головна ідея контролінгу орієнтована на «вузькі» місця, тобто на слабкі ланки підприємства. Саме «вузьке» місце є стримуючим чинником розвитку підприємства при досягненні поставленої мети. Тому головна задача служби контролінгу – пошук ефективних методів та заходів знищення «вузьких» місць.

АВС-аналіз – один із найбільш відомих методів у вітчизняній та західній літературі. Даний інструмент необхідний для оцінки та виявлення кількісних значень тих небагатьох величин, частка яких у загальній сукупності вартісних показників є найбільшою. Даний метод дозволяє концентрувати зусилля та увагу на таких напрямках діяльності, де очікується максимальна віддача. Тому він використовується для дослідження матеріальних потоків, вироблення товарної стратегії та контролю дебіторської заборгованості.

Аналіз відхилень – це основний інструмент оцінки діяльності центрів витрат. Відхилення обчислюються за кожною групою витрат та за кожним місцем їх виникнення. Дані відхилення можуть виникнути у результаті дії таких факторів: зміни цін на ресурси, зміни обсягів виробництва продукції, зміни норм витрат на одиницю продукції. Розрахунок відхилень застосовується для оцінки поточної діяльності компанії та для аналізу довгострокових стратегічних програм розвитку, пов'язаних з інвестуванням.

Метод розрахунку сум покриття «директ-кост» – це управлінська інформаційна система, яка у рамках своєї дії планомірно забезпечує повне покриття витрат і, відповідно до можливостей ринку, отримання прибутку, і яка дозволяє фінансувати заходи щодо розширення і розвитку підприємства за рахунок власних коштів.

Отже, використання інструментів оперативного контролінгу забезпечує підприємству досягнути високих результатів у прогнозуванні, плануванні, інноваційній діяльності, інвестиційній привабливості, фінансових результатах, що є основою ефективної реалізації його стратегії.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Михайличенко Н.М.

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ РИЗИКОМ БАНКУ

На сучасному етапі розвитку банківської системи України гостро постає проблема забезпечення фінансової стійкості банків. Банки не мають достатньо зусиль, щоб контролювати виконання умов кредитних операцій і, як наслідок, виникає збільшення обсягів проблемних активів. Необхідність більш детального розгляду ризиків кредитування зумовила нестабільна ситуація в країні та недосконалість законодавчої бази в даній сфері.

Кредитні ризики займають основну позицію в системі банківських ризиків. Вони присутні в усіх видах банківської діяльності, де результат залежить від дій контрагента, емітента або позичальника. Кредитний ризик виникає щоразу, коли банк видає кошти, бере зобов'язання про їх надання, інвестує кошти або певним чином ризикує ними відповідно до умов договорів. Він виникає внаслідок неспроможності сторони, яка взяла на себе зобов'язання, виконати умови фінансового договору із банківсько установою. Існує багато причин, що обумовлюють настання кредитного ризику на рівні окремої позики чи окремого кредитного портфелю. Перед банком стоїть ряд завдань під час створення кредитного портфелю, але найважливішим є завдання мінімізації, попередження та оцінки кредитного ризику. Для сприяння мінімізації кредитного ризику, необхідно визначити рівень платоспроможності позичальника. Створювання резервів під проблемну заборгованість дає можливість протидіяти впливу кредитних ризиків, але певним чином негативно впливає на фінансову діяльність банку. Одним із методів попередження впливу кредитного ризику є страхування, однак на сьогодні цей метод не є досить ефективним. Оцінка кредитного ризику здійснюється з унікальним підходом до кожного позичальника, що надає можливість завчасно попередити сумнівні та безнадійні структури на фінансовому ринку. Реалізація різних методів зменшення впливу кредитних ризиків на банківську діяльність сприятиме створенню якісного кредитного портфеля банком.

На сьогоднішній день, фінансова діяльність банків пов'язана з ризиками, що сприяють погіршенню стану всієї банківської системи. Це суттєво відображається на якості кредитного портфеля та зменшує ресурсний потенціал банків. Нині українські банки дають оцінку кредитним ризикам згідно власних методик. Домінуючу роль у системі управління кредитними ризиками займає професіоналізм працівників банку, адже саме вони мають на перших етапах кредитного процесу виявляти ознаки утворення фінансових перешкод у позичальників та вчасно вживати певні міри щодо захисту фінансових інтересів банку.

Науковий керівник: д.е.н., професор Пілецька С.Т.

ІМІТАЦІЙНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФУНДАМЕНТАЛЬНОЇ ФІНАНСОВОЇ ДІАГНОСТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

Імітаційне моделювання є одним з перспективних напрямків серед методів системного аналізу. Для прийняття рішення про напрямки поліпшення фінансового стану, з використанням даного метода, за допомогою відповідних комп'ютерних програм отримано послідовність вибірових значень фінансового стану аналізованого підприємства із заданим розподілом. Такий процес прийнято називати моделюванням випадкової величини. Технологічний процес імітаційного моделювання у системі Монте-Карло містить такі етапи: 1) підготовка вихідних даних; 2) генерування випадкових чисел, виходячи з гіпотези обраного закону розподілу; 3) виконання додаткових перетворень відповідно до проблемної області; 4) імітація досліджуваної системи; 5) статистична обробка.

Відповідно до цього, планування і реалізація імітаційної системи вибору напрямків поліпшення фінансового стану ТОВ «Верофарм» буде здійснюватися за такими етапами:

Перший етап - вибір критерію результативності. В даному випадку в якості критерію результативності розглядається реалізація стратегії, спрямованої на поліпшення фінансового стану аналізованого підприємства. Виходячи з цього, оцінка і вибір реалізації різних напрямів поліпшення фінансового стану здійснюється відповідно до такої цільової функції:

$$I_{fc} = f(\Sigma(a_1x_1, a_2x_2, a_3x_3, \dots, a_nx_n)) \rightarrow \max; \quad x_i \in R$$

де I_{fc} - показник фінансового стану ТОВ «Верофарм»;

$x_1, x_2, x_3, \dots, x_n$ - складові фінансового стану підприємства;

$a_1, a_2, a_3, \dots, a_n$ - вагомість складових фінансового стану;

R - область припустимих значень для складових фінансового стану підприємства.

Другий етап - визначення напрямків поліпшення фінансового стану підприємства.

На даному етапі визначено критерії і показники, за допомогою яких можуть бути оцінені фінансовий стан підприємства. Через те, що виділені напрямки є досить різноплановими за своєю змістовністю і мають відмінні функціональні характеристики - побудова імітаційної моделі - найперспективніший метод дослідження. Третій етап - збирання інформації щодо статистичних параметрів відібраних комплексних показників. Для побудови імітаційної моделі оцінки показника фінансового стану ТОВ «Верофарм» на основі первинної статистичної документації розраховано коефіцієнти, що характеризують кожен з відібраних напрямків фінансового стану. Перелік цих величин за період 2012-2016 років утворює масив

статистичних даних для проведення аналізу. Для визначення достатності та придатності даних проведено аналіз масиву статистичних даних шляхом розрахунку показників варіації та середньоквадратичного відхилення. Значення цих коефіцієнтів змінюється в діапазоні 0,11 та 0,0032 відповідно, що свідчить про придатність даних для подальших розрахунків. Четвертий етап - визначення вагомості комплексних та локальних показників фінансового стану підприємства. На даному етапі найбільш доцільно використовувати метод регресійного аналізу. П'ятий етап - побудова «дерева рішень» стратегії поліпшення фінансового стану підприємства. Деревовидна структура - найбільш розповсюджена форма обліку пріоритетності, що містить декілька ієрархічних рівнів дослідження. Базуючись на даному виді структури багаторівневої моделі стратегічного управління фінансовою діяльністю та з урахуванням вагомості напрямків оцінки фінансового стану підприємства, отриманих на четвертому етапі моделювання, модель обрання напрямків стратегії поліпшення фінансового стану у вигляді «дерева рішень» зображено на рис. 1. На шостому етапі відбувається безпосередньо моделювання стратегії поліпшення фінансового стану за методом Монте-Карло.

Генерація масивів вихідних даних проводилася з урахуванням двох можливих сценаріїв фінансової діяльності підприємства: оптимістичного та песимістичного. При оптимістичному перебігу подій приймалася гіпотеза, що умови господарювання будуть сприятливими і показники фінансового стану матимуть тенденцію до зростання. При песимістичному - величина можливих значень фінансових показників моделювалась з урахуванням факторів ризику. В основу моделі покладено розрахунок середніх статистичних величин, який є найбільш розповсюдженим засобом узагальнення. Саме середні величини містять типові варіаційні ознаки, характерні для всієї досліджуваної статистичної сукупності. У такому випадку середні значення через взаємне погашення індивідуальних значень дають можливість виявити загальні тенденції розвитку. Порядок розрахунку середньої величини та моделювання еталонного значення проводилося з огляду на сценарій розвитку умов господарської діяльності досліджуваного підприємства. Аналіз паралельних рядів імітаційного розподілу за допомогою формули Фехнера дозволив виявити існування найбільш типових комбінацій розподілу напрямків оцінки фінансового стану, що можуть бути використані в разі проведення аналогічних досліджень в майбутньому. У даному функціональному блоці алгоритму відборів напрямків поліпшення фінансового стану відповідно до методу Монте-Карло за допомогою пакета аналізу даних Microsoft Excel проводилося моделювання величини показника фінансового стану в залежності від зміни окремих показників, що його формують з метою визначення його максимальних значень як при оптимістичному, так і при песимістичному сценаріях й вибору пріоритетних напрямків щодо прийняття першочергових управлінських рішень.

ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Основне завдання банківського сектора - кредитування економіки. Вона багато в чому залежить від благополуччя громадян країни, і компанії, які зараз беруться видавати невеликі позики населенню, можуть зіграти тут важливу роль. Але в кредитному портфелі більшості українських банків споживчі кредити (в основному згадані компанії спеціалізуються саме на них) в грошовому еквіваленті займають не більше 30%. Решта - кредити великому бізнесу, в тому числі (а в багатьох банках - в основному) зайнятому в ключових галузях економіки. В Україні це сфера послуг, промисловість і сільське господарство.

Поки банківська система країни не є стабільною, багато учасників ринку продовжують працювати. У долі деяких напрямків криза навіть стала стимулом до розвитку і дала підвищення попиту на їхні послуги. Це учасники сегмента «позики до зарплати», ломбарди, а також платформи P2P / B2B / B2P-кредитування. Продовжує вести активну діяльність і ряд кредитних спілок, хоча після прирівнювання з 1 січня 2015 року до прибутковим організаціям їх фінансове становище значно погіршилося. Решта гравців сектора постраждали від кризових явищ більше, і питання виживання для них зараз стоїть не менш гостро, ніж для українських банків.

Варто відзначити, що в 2015 році в сегменті «онлайн-позики до зарплати» навіть з'явилися нові гравці. Крім Moneyveo, Credit365, MoneyBOOM і Online-Groshi, тепер на просторах українського інтернету працюють також «Ощадкасса» і CREDIT2U. Ряди P2P-платформ з кредитування поповнив в цьому році сервіс uCredit.

Якщо говорити про нетрадиційні учасників фінансового ринку, то в цьому сегменті мобільні оператори в Україні займають найактивнішу позицію. Ще в 2013 році компанія «Київстар» у співпраці з фінансовими партнерами представила ринку послугу «Мобільні гроші». У серпні 2015 року «Київстар» зареєстрував дочірню компанію «Старманія» з метою перезапуску «Мобільних грошей» з переходом на власну ІТ-платформу. Розширюватимуться можливості по платежах як в онлайн-, так і в офлайн-середовищі. На даний момент компанія оформляє ліцензію НБУ і шукає банк-емітент електронних грошей. «Старманія» планує заробляти на комісіях з транзакцій.

Популярними стали кобрендингові карти банків і торгових мереж: з їх допомогою клієнти магазинів, заправок, мобільних операторів і ін. Можуть накопичувати при покупках знижки, бонуси, і використовувати їх в рамках пропозиції учасників акцій.

Введення опції, що закликає до придбання товарів / послуг, ще два роки тому анонсували відразу кілька великих інтернет-сервісів.

Так, кнопка «Купити» з'явилася в мережі Facebook в США в 2014 році, а недавно вона була запропонована і європейським країнам. Натискаючи на неї, відвідувач потрапляє безпосередньо на сторінку обраного продукту. Опція призову для різних компаній може мати варіації: «Забронювати зараз», «Написати зараз», «Використовувати додаток», «Грати в гру», «Купити зараз», «Підписатися і відео».

Є подібна послуга і у Twitter, вона доступна для користувачів всіх країн. Але якщо названі мережі поки тільки тестують дану пропозицію, то Pinterest на кнопці «Купити це» вже отримує прибуток, і планує далі розвиватися в напрямку e-commerce. Успіх пов'язують з вихідним призначенням цього сервісу. Користувачі діляться тут фотографіями, нестандартними творчими ідеями, що у багатьох викликає бажання отримати річ / послугу, яку вони бачать у стрічці. Крім кнопок із закликком до покупок, соцмережі почали впроваджувати ще один фінансовий інструмент - внутрішньо-системні грошові перекази друзям (поки без комісій). Подібна інновація від Facebook поки доступна тільки в США, від Twitter - у Франції (незабаром очікується і в Великобританії). В Україні поки подібних можливостей немає, але рекламні кампанії йдуть повним ходом, так що незабаром їх появи можна очікувати і в нашій країні [1].

В Україні фінансові послуги розвиваються в Інтернет досить інтенсивно. Популярні банки країни наприклад: ПриватБанк і ПУМБ існують в Інтернеті і використовуються великим попитом у використанні грошових операціях. Така система дуже зручна для людей, які живуть далеко від міст де немає можливості здійснювати фінансові операції в банках. Також зручно оплачувати комунальні послуги, здійснювати покупки в магазинах і Інтернет магазинах, переказувати грошові кошти на інші рахунки, купувати авіа та залізничні квитки і інші операції. За допомогою такої системи заощаджується час і у клієнтів виникає довіра до банків.

Література:

1. Офіційний сайт Forebs Україна [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://forbes.net.ua/opinions/1405363-kto-razvivaet-rynok-finansovyh-uslug-v-ukraine>
2. Бутенко Н.В. Основи маркетингу: навчальний посібник / Н.В. Бутенко. – К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2004. – 140 с.
3. Walker O.C. Marketing Strategy / O.C. Walker, H.W Boyd, J.C. Larreche. – USA, IRWIN, 1996. – 385 p .

Науковий керівник: к.е.н., доцент Калінін О.В.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗБОРУ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ЧЕРЕЗ ФІСКАЛЬНУ СИСТЕМУ УКРАЇНИ

Економічні реалії сьогодення є свідченням потреби формування фінансової політики в країні, від якої залежить розвиток соціально-економічних процесів. Саме від ефективності збору та перерозподілу фінансових ресурсів через вітчизняну фінансову систему залежить активізація бізнес процесів в Україні і добробут її населення. Нині, результати впливу чинного бюджетно-податкового механізму та його інструментів на економіку вимагають додаткового дослідження, тим паче в умовах євроінтеграції. Ефекти від оподаткування можуть бути як позитивні так і негативні: наприклад позитивні для державної казни і негативні для певних верств населення чи навпаки. Ефекти у свою чергу створюють фінансові інструменти. Узагальнення підходів до застосування окремих фінансових інструментів і отриманих від них ефектів дало можливість виявити найбільш застосовувані податки з метою створення позитивного ефекту дій уряду перед суспільством. Так, застосування неоподаткованого мінімуму справляє ефект піклування держави про найбільш вразливі верстви населення. Механізм фінансового інструменту цього податку полягає у наступному: мінімум передбачає установлення гранично малої величини доходу, що вільна від оподаткування з метою залишити в розпорядженні особи прожитковий мінімум – суму коштів максимально достатню для підтримки існування людини та сім'ї на рівні задоволення конче необхідних потреб і благ. Оподатковується лише та частина доходу, котра виходить за межі мінімуму. Наступний податок - податок на непередбачуваний прибуток. Його було запроваджено у Великій Британії у 1997 р. Тодішній уряд цієї країни переслідував мету принаймні частково відшкодувати втрату податкових надходжень за рахунок доходів, одержаних власниками незалежно від їх зусиль та інвестицій (незаслужений прибуток утворився як різниця між ринковою вартістю приватизованого майна і його продажною ціною при приватизації). Це тимчасовий податок за 23 %-ною ставкою на прибуток приватизованих підприємств здебільшого енергетично-паливної та комунальної галузей, які були приватизовані їх новими власниками на пільгових умовах за заниженими цінами. Ще один податок заслуговує на увагу в рамках нашої теми публікації - податок на розкіш. Цей податок зміг би уряду допомогти сформувати думку суспільства, в певній мірі, про легітимність набутої як попало приватної власності. Механізм фінансового інструменту полягає в оподаткуванні власників великих статків, які були нажиті несправедливим, навіть нелегальним шляхом [1].

В Україні з 2010-2016 рр. частка податкових надходжень у обсягах ВВП за рівнями бюджетів складає в середньому 25,8 %, відповідно по державному і місцевому бюджетах 19,2 та 5,8% Результати аналізу динаміки показників частки податкових надходжень до зведеного, державного, місцевого бюджетів у ВВП за

2010-2016 р. у відсотках свідчать, що частка податкових надходжень до зведеного бюджету у ВВП починаючи з 2011 р. була нижче за аналогічний показник 2010 р., при цьому слід відмітити, що в 2016р. вона збільшилася відносно 2015 р., але розміру показника за 2010 р. не досягла і відхилення склало 1,5 %. Поряд з цим збільшилася частка податкових надходжень до державного бюджету у ВВП в 2016 р. відносно 2010 р. на 4,8%. Показник частки податкових надходжень до місцевого бюджету у ВВП за аналізований період варіював не досить сильно і у 2016 р. досяг значення 2010 р. На формування дохідної частини місцевих бюджетів здійснила вплив фіскальна децентралізація. Зважаючи на результати аналізу вище вказаних показників, вітчизняна економіка потребує модифікації з метою задоволення інтересів суспільства: зменшення часу на оформлення податкової звітності, зниження податкового тягаря, рівня державних витрат у ВВП, частки податків у ВВП тощо [2]. Ефективність фіскальної політики - це наповнення державного і місцевих бюджетів з мінімальними затратами і такими обсягами фінансових ресурсів, які б якомога більше задовольняли інтереси суспільства.

Звідси, для досягнення ефективності збору фінансових ресурсів через фіскальну систему варто запровадити у вітчизняну практику податок на непередбачуваний прибуток та більш об'єктивно підійти до визначення ставок податку на розкіш та його об'єкту оподаткування і, також, більш справедливо розрахувати граничний розмір неоподатковуваного мінімуму.

Література:

1. Андрущенко В. Л., Тучак Т. В. Податкова держава: [монографія] / В. Л. Андрущенко, Т. В. Тучак. – К.: Алерта, 2016. – 304 с.
2. Геращенко О. Doing business in Ukraine. Оподаткування [Електронний ресурс] / О. Геращенко. – Режим доступу: <http://www.segodnya.ua/opinion/oleksiygeraschenkoco/doing-business-in-ukraine-opodatkovannya-671109.html>.

**П'ятецька Б.М., студентка
Національний авіаційний університет**

ЗОВНІШНІЙ ТА ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ

У всіх розвинених країнах діяльність комерційних банків є об'єктом посиленого контролю і нагляду як з боку держави, так і їх власників – акціонерів. Глобалізація ринків, жорстка конкуренція, впровадження нових банківських операцій, розвиток інформаційних технологій призвели до суттєвого ускладнення банківської системи, збільшуючи небезпеку ризиків для неї. Зазвичай комерційні банки виконують роль посередника, агента з розрахунків, який накопичує грошові кошти та розподіляє їх шляхом кредитної, інвестиційної та інших видів діяльності. Тому основною метою банківського регулювання та нагляду в Україні є підтримка стабільності банківської системи, захист інтересів вкладників і кредиторів.

Регулювання банківської діяльності реалізується через зовнішній та внутрішній контроль.

Зовнішній контроль діяльності банківських установ включає систему банківського нагляду і регулювання з боку Національного банку України (НБУ) та зовнішній аудит. Варто зазначити, що комерційні банки підпадають під більш жорстке державне регулювання та нагляд, ніж підприємства. Суб'єктами зовнішнього контролю є незалежні аудитори НБУ та державні контролюючі органи.

Обов'язковим елементом системи банківського нагляду і регулювання з боку НБУ є пруденційне регулювання. Такий нагляд виконується лише за умови, що банку дозволено знаходитися на ринку (він виконує всі умови доступу на нього). На жаль, як показує статистика, на сьогодні українські банки не створюють конкуренцію для міжнародних банків, рівень довіри до них клієнтів є низьким. Якщо ж в Україну прийдуть іноземні інвестиції, а не кредити, це означатиме створення нових робочих місць, збільшення конкуренції на ринку, і як наслідок – зростання ролі комерційних банків в житті держави та громадян.

Підвищений інтерес до внутрішнього контролю в банківській системі України сьогодні посилюється через масовість визнання неплатоспроможності банків, їх банкрутство. Так, протягом 2014–2016 років українська економіка та банківський сектор пройшли найглибшу кризу за часів незалежності, з ринку було виведено понад 90 банків.

Внутрішній контроль є одним із основних елементів операційної та управлінської структури банку. В свою чергу він повинен охоплювати всі сторони діяльності банку, діяти постійно і на всіх рівнях. У сучасних умовах неефективного використання фінансових ресурсів особливо актуальним для банків є оцінка рівня системи внутрішнього контролю для забезпечення їх фінансової безпеки, формування та реалізація якого в практичній площині дозволить збільшити ефективність прийняття управлінських рішень стосовно раціонального використання ресурсів банку.

На практиці внутрішній контроль у комерційному банку починається з наглядової ради, правління, кредитного комітету. Потім формуються управління (відділи, служби) з внутрішнього контролю, безпосередньо підлеглі керівництву.

Внутрішній контроль дає змогу пересвідчитись, що банк працює згідно з розробленою стратегією і тактикою; операції здійснюються тільки після відповідного дозволу; активи зберігаються, а зобов'язання перебувають під контролем; фінансова та інша звітність містить повну, точну і своєчасну інформацію; менеджмент спроможний ідентифікувати, оцінювати, контролювати ризики та управляти ними.

Отже, контроль за діяльністю банків - це запобігання фінансовим проблемам окремого банку, вжиття заходів щодо виправлення негативної ситуації, у тому числі застосування примусових заходів до банку чи його керівництва, тобто забезпечення стабільності банківської системи за рахунок стабільності окремого банку.

Література:

1. Закон України «Про банки і банківську діяльність» №2121–III від 07.12.2000 року, зі змінами та доповненнями. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2121-14/page>.
2. «Положення про організацію внутрішнього аудиту в банках України», затверджене Постановою Правління НБУ від 10.05.2016 № 311, зі змінами і доповненнями. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0311500-16>.
3. Дворецька, А.Е. Гроші, кредит, банки: Підручник для академічного бакалаврату / А.Є. Дворецька. - Люберці: Юрайт, 2016. - 480 с.

Науковий керівник: ст. викладач Задерака Н.М.

Рекачинская Е.В., студентка
Национальный авиационный университет

ИНДЕКС ПОТРЕБИТЕЛЬСКИХ ЦЕН И ИНФЛЯЦИЯ

Инфляция – это один из наиболее проблемных и острых вопросов мировой экономики на сегодняшний день. В рыночной экономике инфляция носит открытый характер и проявляется в общем (или на определенные группы товаров) повышении цен. При вмешательстве правительства в экономику инфляция становится подавляемого вида и находит свое проявление в дефиците (как это было, например, в СССР, где долгое время наличие инфляции отрицалось). Так как инфляция это продолжительное и неравномерное увеличение цен, то фиксирование изменений в ценах является очень важным процессом в построении антиинфляционной политики. Один из методов измерить темпы инфляции - индекс цен. Это наиболее широко применимый статистический показатель. Сначала устанавливается «потребительская корзина» - опорный ассортимент, часто употребляемых, типичных благ. В Украине на 2017 год в расчет входят три категории: продукты питания (основная часть от ценности корзины), непродовольственные товары (расходы на мебель, лекарства, одежду, предметы быта и прочее), услуги (оплата коммунальных услуг, проведение досуга, плата за образование и образовательные курсы, транспортные услуги и т.д.). По последним данным стоимость «потребительской корзины» на 2017 год в Украине составляет 3246 гривен.

Затем устанавливается «базовый период» - это год, относительно которого и подсчитываются модификации в последующее время. Для этого периода необходимо подсчитать валовую цену рыночной корзины.

На основании этих данных мы можем рассчитать индекс цен.

$$ИЦ = \frac{\text{Рыночная стоимость фиксированной "корзины" в текущем году} (\sum P_t g_n)}{\text{Рыночная стоимость фиксированной "корзины" в базовом году} (\sum P_0 g_n)} \times 100\%$$

После, зная значения ИПЦ текущего и базового года, мы можем рассчитать темп инфляции.

$$\text{Темп інфляції} = \frac{\text{Індекс цін поточного року} - \text{Індекс цін минулого року}}{\text{Індекс цін минулого року}} \cdot 100\%$$

Но, несмотря на широкое применение, способ измерения инфляции посредством индекса потребительских цен имеет ряд несовершенств, которые могут исказить правдивые масштабы инфляции. Во-первых, ИПЦ завышает прожиточный минимум, опирающийся на неизменную базовую рыночную корзину. Во-вторых, соотношение скрывает реальный рост цен в стране, потому что в такой корреляции уже скрывается достигнутый в предыдущем году рост цен. Помимо прочего, индекс потребительских цен не учитывает качественные изменения в рыночной корзине.

Научный руководитель – к.э.н., доцент Н.О. Іванченко

Решетняк Т.В., ст.викладач

Івченкова О.Ю., к.е.н, доцент

Донбаська державна машинобудівна академія

ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ЗА ДОПОМОГОЮ МАТЕМАТИЧНОЇ МОДЕЛІ

Проблема визначення фінансового стану підприємств завжди була актуальною і посідала помітне місце серед напрямків економічних досліджень. Методика аналізу фінансового стану у світовій практиці в основному склалася. Відмінності існують лише у послідовності застосування прийомів та методів, у переважанні тих чи інших напрямів аналізу. Вітчизняні розробки даної проблеми не враховують особливостей національної економіки, не відповідають вимогам комплексності, повноти аналізу. Методичні рекомендації, що надаються різними міністерствами і відомствами, спрямовані на аналіз фінансового стану у конкретних умовах, наприклад, при приватизації, санації, банкрутстві, аудиторських перевірках. Загальної комплексної методики аналізу фінансового стану ще не розроблено.

На сьогоднішній день існує досить велика кількість публікацій вітчизняних та закордонних економістів, в яких пропонується моделі оцінки фінансового стану. За їх допомогою автори намагаються вирішити ті проблеми, що виникали при використанні традиційних методів оцінки. Не останню увагу при аналізі фінансового стану приділяють і аналізу імовірності банкрутства підприємств.

Сьогодні відомі моделі Альтмана, Таффлера, Лиса що розроблялися за допомогою багатовимірною дискримінантного аналізу.

При аналізі банкрутства також застосовується теорія нечітких множин, що дає змогу описувати нечіткі поняття і знання, оперувати ними на практиці.

Перевагою цих моделей є простота в їх використанні. Недоліком є обмеженість, так як вони дають тільки оцінку імовірності банкрутства, а не аналізують фінансовий стан в цілому.

Тому пропонується модель комплексної характеристики фінансового стану підприємства на основі фінансових коефіцієнтів. Для складання моделі

застосовується методика фінансового аналізу, де як критерій порівняння пропонується використовувати комплексну нормативну модель фінансової стійкості підприємства.

Сукупність показників, упорядкованих за темпами росту так, що підтримання цього порядку в реальній діяльності підприємства забезпечує отримання кращих результатів діяльності, має назву динамічний норматив фінансового стану. Таким чином, аналітична модель формується у вигляді упорядкування індексів динаміки показників, що характеризують рівень фінансового стану підприємства. Процес формування аналітичної моделі у вигляді динамічного нормативу включає такі етапи:

Формування множини показників обраних з балансу підприємства за попередні роки;

Економічна інтерпретація співвідношень темпів росту цих показників.

Співвідношення між показниками характеризують аналітичні коефіцієнти: коефіцієнт автономії, коефіцієнт співвідношення позичених і власних засобів, коефіцієнт співвідношення мобільних і іммобільних засобів, коефіцієнт маневрування, коефіцієнт мобільності всіх засобів підприємства, коефіцієнт мобільності оборотних засобів;

Еталонне упорядкування пар показників за темпами їх росту;

Формування графу переваг показників за темпами їх росту.

Графічне зображення при великій кількості показників – дуже громіздке. Для більш наглядного зображення будеться матриця, кожен елемент якої показує нормативне співвідношення показників. Це матриця еталонних співвідношень між темпами росту показників фінансового стану. За таким же принципом будеться матриця фактичних співвідношень, використовуючи реальні дані з балансу. Далі будеться матриця збігу фактичних та еталонних співвідношень. На останньому етапі розраховується інтегральна оцінка фінансового стану за формулою:

$$O = \frac{\sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^n b_{ij}}{\sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^n |e_{ij}|}$$

де O – оцінка фінансового стану підприємства;

b_{ij} - елемент матриці збігу фактичного і еталонного співвідношень темпів росту показників;

e_{ij} - елемент матриці еталонних співвідношень між темпами росту показників.

Чим ближче цей показник до 1, тим кращим є фінансовий стан підприємства.

Запропонована модель надає комплексну кількісну оцінку фінансового стану підприємства, що дозволяє виявити тенденцію до зміни стійкості.

За допомогою цієї моделі керівництво підприємства має можливість виявити ті показники, що призвели до погіршення фінансового стану у поточному році і ліквідувати недоліки у фінансовій діяльності у наступному. Це допоможе уникнути можливого банкрутства підприємства.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ АВІАКОМПАНІЯМИ УКРАЇНИ

Беручи до уваги стрімкий розвиток інноваційної сфери в Україні, яка спрямована на комерціалізацію знань і технологій та зумовлює істинні переваги на ринку конкурентних товарів та послуг на сучасній арені доводить, що впровадження інновацій в діяльність авіаційних підприємств є досить актуальними. З метою розвитку вищезазначених тенденцій на базі українських авіапідприємств необхідним є розробка та впровадження комплексної системи стимулів та важелів впливу, що нададуть можливість підняти пріоритет галузі як на державному, так і на міжнародному рівнях.

Проаналізувавши щорічний звіт ООН про інноваційний розвиток країн світу «Глобальний інноваційний індекс 2017» можна зробити висновок про загальну позитивну динаміку розвитку України. Так, порівняно з 2016 роком держава піднялася на 6 пунктів, це підтверджує високий коефіцієнт інноваційної ефективності, тобто співвідношення інноваційного результату до інноваційних ресурсів.

Однак, існує безліч проблем в даній сфері. Істотними на нашу думку є: - відсутність системного взаємозв'язку між реальним сектором авіапідприємств та науково – дослідними і дослідно – конструкторськими компаніями; - низька швидкість впровадження інноваційних технологій, що за умов інформатизації суспільства в рамках високо конкурентного зовнішнього середовища має суттєве значення; - низька ефективність державних програм стимулювання розвитку пріоритетних галузей економіки; - брак дієвих механізмів акумуляції капіталу на рівні фінансового сектору з метою реалізації інноваційних програм авіаційної галузі та ін. За даних умов країна, що має високий науковий потенціал використовує його на достатньо низькому рівні.

З метою активізації програм інноваційного розвитку авіаційних підприємств варто налагодити дію комплексного механізму державного стимулювання інновацій з урахуванням інтересів авіакомпаній, наукових інститутів, виробників авіаційної техніки та фінансово – кредитних установ, розробити та впровадити ряд нетрадиційних механізмів фінансування роботи авіаційної галузі, забезпечити реальну можливість використання об'єктів інтелектуальної власності як товару.

Запропоновані заходи нададуть можливість підвищити активність в інноваційній сфері та зумовлять подальший розвиток авіаційного бізнесу країни.

ВПЛИВ СТАНУ ТА СТРУКТУРИ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ РОБОТИ АВІАТРАНСПОРТНИХ КОМПАНІЙ УКРАЇНИ

Основним напрямком діяльності українських авіатранспортних компаній є надання послуг з відправлення вантажів і пасажирів майже в усі регіони світу. Нині розвиток національних авіаперевезень України ускладнений незадовільною діяльністю регіональних аеропортів, а також низьким рівнем доходів населення та психологічним сприйняттям авіаційного транспорту як дорогого і недоступного. Незважаючи на вищезазначені фактори, загальна кількість перевезених вантажів та пасажирів авіаційним транспортом зростає, що зумовлене глобалізацією ринків та трансформацією суспільства в рамках якої відбувається формування додаткової потреби у швидких переміщеннях. Причинами є: підвищення мобільності населення, розвиток міжнародного та державного туризму, зростання активності підприємств. За умов стрімкого технічного прогресу особливо актуальним стає оптимізація прямих витрат при виконання рейсів, що залежатиме від паливної ефективності основних засобів, що використовує авіакомпанія.

Традиційними перевагами авіаційного транспорту є швидкість доставки, використання оптимальних маршрутів та можливість обслуговувати найбільш віддалені регіони. Відомими українськими авіакомпаніями, що мають свідоцтво експлуатанта в Україні є: «Міжнародні авіалінії України», «Дніпроавіа», «Мотор-Січ», «Браво Ейрвейс», «Роза вітрів» та інші. Основною проблемою зазначених авіаперевізників вже багато років поспіль є використання застарілої техніки, що впливає на ефективність, а відтак і на рентабельність авіаційних перевезень. Серйозним питанням високо конкурентного авіаційного середовища є також завищені тарифи, що в умовах розвитку Low-Cost перевезень зменшують обсяги діяльності українських авіакомпаній на ринку.

На нашу думку, з метою підвищення пасажиропотоків та вантажоперевезень, українських авіакомпаній варто рекомендувати: покращити техніко-технологічний рівень основних засобів українських авіакомпаній; залучити фінансування з метою оновлення аеронавігаційного обладнання; забезпечити безпеку польотів та екологічну безпеку авіації; спростити послуги бронювання квитків; впровадити систему Low-Cost перевезень на рівні українських авіакомпаній та ін.

Зазначені заходи нададуть можливість підвищити ефективність авіаційних перевезень, встановити знижки і пільги на тарифи, що позитивно вплине на обсяги та динаміку ринку, надасть додаткові конкурентні переваги українським авіакомпаніям.

ПОДАТКОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ БІЗНЕСУ

Історія розвитку суспільства і досвід індустріально розвинених економічних систем обґрунтовують необхідність наявності державного втручання в економічні процеси. При цьому думки вчених і державних діячів істотно відрізняються щодо варіантів вирішення питань про те, наскільки необхідний сам процес державного регулювання і наскільки глибоко повинен він проникати в систему корпоративного управління господарськими і фінансовими процесами, в тому числі на промислових підприємствах. Такі питання були поставлені ще А. Смітом в його тезах «про невидиму руку»; Дж. Гелбрейт наполягав на обґрунтуванні активної ролі держави, а М. Фрідмен і Дж. Стіглер, навпаки, наводили аргументи про обмеження дій державних органів влади. Однак, факт державного регулювання був визнаний кожною з протилежних шкіл.

Сучасне економічне становище характеризується одночасним, практично рівноправним, функціонуванням державного і приватного секторів господарювання, і активним втручанням владних структур в процеси їх взаємодії. В даному випадку інтереси наведених суб'єктів перетинаються з приводу питання про розмір податкових відрахувань за результатами їх діяльності. Саме тому однією з найважливіших складових державного регулювання виступає податкове регулювання, як вплив держави на економічні процеси, через учасників економічних відносин за допомогою засобів і інструментів податкової політики.

Ситуація з податками - один з головних показників стану економіки держави. Економісти і політики в Україні продовжують гостру дискусію на тему впровадження Податкової реформи, відстоюючи ту чи іншу точку зору про податкову ставку для бізнесу і принципи контролю сплати податків.

У більшості розвинених держав за рахунок податкових надходжень формується значна частина доходів бюджету. Пряме підвищення податкового тягара все рідше використовується як основний інструмент отримання додаткових коштів. Замість цього влада багатьох країн намагається оптимізувати податкові системи шляхом реформ. Своєю "оптимізацією" стурбовані і міжнародні корпорації, і власники великих підприємств, які прагнуть приховати доходи в податкових гаванях. За різними оцінками, в них ховаються капітали в розмірі до декількох десятків трильйонів доларів. При цьому тих, хто ухиляється, приваблюють не тільки Карибські острови і карликові держави Європи, а й такі доволі великі економіки як США.

Держави активно реформують податкові системи, намагаючись знайти «золоту середину» між наповненням бюджету і розвитком приватного підприємництва. Основними податками в країнах світу є податок на

прибуток підприємств (бізнесу), ПДВ а також податок на доходи фізичних осіб. Ці податки роблять найбільший тиск на фінансову політику.

Отже, візьмемо для прикладу податок на доходи фізичних осіб (в Україні – нас 18%). Це доволі малий показник порівняно з країнами ЄС. У Польщі податок складає 32%, у Німеччині - 39%, у Бельгії - 40%, у Словенії – 41%. А взагалі в середньому в Європі - 35,5%. Але у Чехії - 22%, у Румунії - 16%, у Греції – 10%. У цій ситуації слід врахувати те, що в більшості країн світу платежі до пенсійного фонду та соціального захисту сплачують лише фізичні особи. Тому рахувати ще й суму єдиного соціального внеску(ЄСВ), до якого сплачують підприємства, буде дуже доречним у даній ситуації.

Дуже часто ідеологи податків прямолінійно сприймають логіку, і вважають, що чим вищі податки, тим більше надійде грошей в бюджет. Але ж на практиці все змінюється в протилежну сторону. Високі податки на доходи фізичних осіб тільки стимулюють виплату заробітної плати в "конверті". Можливо краще звернути увагу на досвід інших європейських країн і зробити податок на доходи фізичних осіб таким, щоб бізнесу (підприємствам) було збитково видавати заробітну плату в "конверті". Тому що не варто створювати проблеми та робити з бізнесу злого та жорстокого генія, який тільки і мріє знімати готівку. Він це робить часто не тому, що так хоче, а тому, що по-іншому не може. Ставка 15%, або максимально 20% (сума ставки ЄСВ і ставка податку на прибуток) - ось що змусить бізнес платити заробітну плату "по- білому". Цю політику обговорюють уже більше 10 років, така реформа обіцяна ще за часів Помаранчевої революції, але, практично, нічого не впроваджується.

Податок на прибуток юридичних осіб в Україні складає 18%. Майже така ж ставка у Чехії - 19%, у Фінляндії – 20%, у Великобританії - 20%. Найменший податок, який складає 10% - у Болгарії та Кіпрі. У Мальті - 35%, у Белгії – 33,9%, а у Франції - 33,3% - найбільші.

Політика високих ставок на прибуток бізнесу - це золота розкіш, яку, на жаль, можуть собі дозволити дуже розвинені країни. У США бізнесовий податок складає 40%. Тут все просто: найбільшу величину податків платить бізнес, через те що він багатий і може собі це дозволити. У нас дещо по-іншому: бізнес в Україні отримав преференцію, так як раніше підприємства платили 25%.

Але чи стала ця преференція дієюю. У деякій мірі так, обсяги зібраних податків на прибуток дещо зросли. Обсяг приховування прибутку компаній зменшився (але несуттєво). Отже, сказати, що прибуток підприємств почав радикально рости – дуже складно.

Ніхто не любить сплачувати податки. Це стверджував ще Платон. І він має рацію. Отже завжди потрібно шукати "золоту середину", щоб ці податки не знищували тих, хто їх платить.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Гаврилко Т.О.

ФОРФЕЙТИНГ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ МЕХАНІЗМ КРЕДИТУВАННЯ ЕКСПОРТУ АВІАЦІЙНОЇ ТЕХНІКИ

Конкурентне середовище світової авіаційної промисловості функціонує під впливом таких тенденцій, як: продаж літаків і вертольотів колишніх поколінь та їх модифікацій країнам третього світу; розробка нових проєктів у процесі спільних зусиль декількох підприємств-учасників із різних країн для зниження ризиків тощо. Зокрема, українські авіабудівні підприємства у більшості поставляють авіаційну техніку в Єгипет, Пакистан, Індію і Латинську Америку.

В цих умовах зростає роль фінансування експортних поставок авіаційної техніки на умовах комерційного кредиту. Одним із інструментів фінансування комерційного кредиту є форфейтинг, який в умовах посилення міжнародної інтеграції і зростання ризиків експортерів може задовольнити потреби фінансування підприємств при виконанні масштабних проєктів з іноземними партнерами на умовах середньо та довгострокового фінансування, з одного боку, а з іншого, зробити національний ринок більш доступним для зарубіжних компаній. При цьому механізм форфейтингу сприяє більш швидкому надходженню грошей експортеру, який надає комерційний кредит іноземному покупцеві, і, практично, виключає ризик неплатежу після доставки продукції імпортеру згідно умов форфейтингової угоди. Форфейтинг застосовується при крупних операціях на суму від \$ 100 тис. з тривалою розстрочкою платежу від 180 днів до 10 років. В даному контексті набуває актуальності механізм і оцінка перспектив використання форфейтингу як механізму кредитування експортних поставок високотехнологічної продукції при участі авіабудівних підприємств України у міжнародних проєктах.

Форфейтинг пов'язаний з купівлею банком–форфейтером кредитних зобов'язань (векселів, акредитивів) у експортера (кредитора) без права обороту (регресу) на нього в разі неплатежу імпортера (боржника). При цьому форфейтор практично всі ризики експортера (кредитора) бере на себе: кредитний (ризик неналежного виконання зобов'язань імпортером); валютний (ризик несприятливої зміни курсу валюти контракту по відношенню до національної валюти експортера); процентний (ризик підвищення процентних ставок); політичний (становий) ризик. Експортер (кредитор) отримує фінансування і тим самим позбавляється від ризику неліквідності.

В умовах нескладного і оперативного складання форфейтингової угоди для експортера поліпшується структура активів балансу за рахунок скорочення обсягів довгострокової дебіторської заборгованості та з'являється можливість надання більш привабливих умов для покупців у вигляді

збільшення термінів відстрочки платежу. Форфейтор (покупець боргу) купує акцептовані імпортером (покупцем) зобов'язання з урахуванням дисконту, величина якого залежить від ризиків, які він бере на себе, норми прибутку і вартості залучених ресурсів. Форфейтор отримує право вимагати борг з імпортера і після настання дати погашення звертається в банк, де боргові зобов'язання підлягають належній оплаті.

Активне впровадження нових систем кредитування експорту у вигляді форфейтингу може забезпечити стабільне інвестування авіаційної індустрії, але розвиток саме українського ринку послуг форфейтингу гальмується входженням України до країн з високим ризиком інвестицій. Західні банки, які вкладають гроші в нашої країні, піднімають частку високоризикових вкладень, цим самим знижуючи свої показники надійності. З одного боку, це призводить до того, що при обліку векселів ставки інколи значно перевищують світові, а з іншого, до того, що в якості власного забезпечення банки вимушені заморожувати значні засоби на кореспондентських рахунках саме в іноземних банках-партнерах.

В Україні ринок форфейтингових послуг носить дискретний характер, на його стан впливає макроекономічна нестабільність і висока інфляція, які стримують розвиток форм кредитування, законодавчі обмеження, а також повна відсутність цивілізованих форфейтингових технологій і платіжної дисципліни, що призводить до чималих втрат. Вітчизняні кредитні установи не готові брати на себе високі ризики, що пов'язані з подібного роду операціями. У той же час, необхідно відзначити, що високі ризики припускають високу прибутковість даних послуг.

Вважаємо, що на сьогоднішній день найбільш актуальним для авіабудівних підприємств України є впровадження форфейтингу як нової системи кредитування експорту авіаційної техніки. Це забезпечуватиме підсилення їх конкурентних переваг, дозволяючи запропонувати тривалий кредит для іноземних покупців, що робить їх продукцію більш привабливою і підвищує загальноекономічну ефективність діяльності; попереджує виникнення ризиків, забезпечуючи стійкість і ліквідність з метою досягнення нормативної рентабельної діяльності. При цьому стабілізація і розвиток підприємств авіаційної промисловості України забезпечуватиметься при здійсненні комплексу необхідних і конкретних заходів щодо відповідної активізації державного регулювання в сфері експортно-імпортних операцій з метою стимулювання продажу вітчизняної авіатехніки.

Ще одна рекомендація щодо розвитку форфейтингу в Україні пов'язана з необхідністю підвищення ліквідності фондового ринку і розвитком вторинного ринку форфейтингових зобов'язань, що дозволить значно знизити ставки дисконтування і відкрити додаткові можливості при здійсненні комплексних експортних угод авіабудівних підприємств.

Науковий керівник д.е.н. Янчук М.Б.

ЖІНКИ У ФІНАНСАХ

На сьогодні суспільство нашаровує різноманітні ознаки, серед яких виокремлюють: стать, вік, соціальний статус, сексуальну орієнтацію, релігійну приналежність, регіон проживання та таке інше. Повинні поважатися інтереси та потреби різних соціальних груп та бути представлені у різних групах суспільного життя.

Гендерна рівність, насамперед - це рівність можливостей. Успішне регулювання гендерних відносин у суспільстві передбачає утвердження цінності гендерної рівності, недопущення дискримінації за ознакою статі, забезпечення рівної участі жінок і чоловіків у прийнятті суспільно важливих рішень, забезпечення рівних можливостей для жінок і чоловіків щодо поєднання професійних та сімейних обов'язків.

Незважаючи на вжиті заходи жінки досі стикаються з перешкодами у здійсненні своїх політичних, економічних та соціальних прав, проте рівень залученості жінок до процесу прийняття рішень все ж таки залишається дуже низьким і зосереджений переважно у низькооплачуваних галузях економіки з обмеженим доступом до високих управлінських позицій в усіх секторах економіки. Натомість жінки переважно задіяні до виконання побутових обов'язків, маючи обмежений контроль над дохідною частиною та ресурсами.

Розширення можливостей жінок та скорочення гендерного розриву у сферах охорони здоров'я, освіти, ринку праці та інших сприяє зниженню бідності, зростанню темпів економічного розвитку, збільшенню продуктивності праці, підвищенню стійкості громад тощо. Відповідно, неспроможність розв'язати проблеми гендерної нерівності та дискримінації жінок перешкоджатиме досягненню цілей сталого розвитку.

Відповідно до розпоряджень щодо Європейського соціального фонду на 2014-2020 роки, на загальних підставах принцип гендерної рівності вирішило розширити участь жінок у сферах: зайнятості та кар'єрного росту, освіти та професійної підготовки та ін.

Підводячи підсумки, можна сказати, що серед підприємців найбільша частка жінок у селах або невеликих містах, які ведуть бізнес у роздрібній торгівлі. Але у великих містах очолюють більшість організації чоловіки, хоча частка жінок-керівників також сягає 20%.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Мокринська З.В.

ВПЛИВ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ НА ОПОДАТКУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Останні роки формування Державного бюджету супроводжується суттєвими змінами в оподаткуванні сільськогосподарських підприємств. Включно по 2016 р. основним каналом отримання сільськогосподарськими товаровиробниками податкових пільг було відшкодування податку на додану вартість (ПДВ) через спеціальний режим оподаткування. Даний механізм суттєво підвищував дохідність аграріїв. В середньому за 2008-2016 рр. сільськогосподарські підприємства щорічно в розрахунку на 1 га угідь отримували коштів за рахунок ПДВ на 951,51 грн., а їхній чистий прибуток у відповідному вимірі складав 2265,55 грн. Тобто завдяки відшкодуванню ПДВ дохідність використання сільськогосподарських угідь підвищилася на 42,0%.

Водночас пільговий механізм сплати ПДВ, на наш погляд, мав наступні недоліки:

- кошти відшкодування ПДВ дуже нерівномірно розподілялися між товаровиробниками, основну їх частку отримували великі підприємства, в першу чергу – агрохолдинги;
- умови відшкодування ПДВ визначалися таким чином, що не всі нарахування ПДВ можливо було компенсувати з бюджету, що призводило до посилення податкового навантаження на сільськогосподарських товаровиробників;
- пряма залежність між обсягами коштів державної підтримки, які було отримано за рахунок ПДВ, і рівнем ефективності виробництва була відсутня.

Враховуючи кризовий стан державних фінансів і зазначені вище недоліки існуючої практики відшкодування ПДВ, скасування з 2017 р. спеціального режиму оподаткування діяльності сільськогосподарських товаровиробників можна вважати раціональними.

Важливим інструментом податкового регулювання діяльності сільськогосподарських підприємств був започаткований у 1999 р. фіксований сільськогосподарський податок (ФСП), який з 2015 р. трансформовано у єдиний податок четвертої групи платників. Базою оподаткування як ФСП, так і єдиного податку для сільськогосподарських товаровиробників є нормативна грошова оцінка одного гектара сільськогосподарських угідь (ріллі, сіножатей, пасовищ і багаторічних насаджень), яку було проведено за станом на 1 липня 1995 р., з урахуванням коефіцієнта індексації. Однак запровадження єдиного податку призвело до збільшення ставок оподаткування. Якщо при сплаті ФСП по ріллі, сіножатям і пасовищам у 2005-2014 рр. застосовувалася ставка 0,15, то у 2015 р. платники єдиного

податку мали платити по ставці 0,45, на 2016 р. її підвищено до 0,81 і на 2017 р. – до 0,95. Крім того, податкові зобов'язання ще зростають внаслідок застосування коефіцієнта індексації за підсумками інфляції. Проведені розрахунки показують, що в результаті внесення змін до Податкового кодексу України в процесі прийняття Державних бюджетів на 2014-2016рр. податкове навантаження на земельні ресурси в користуванні сільськогосподарських підприємств суттєво посилилося (рис.1).

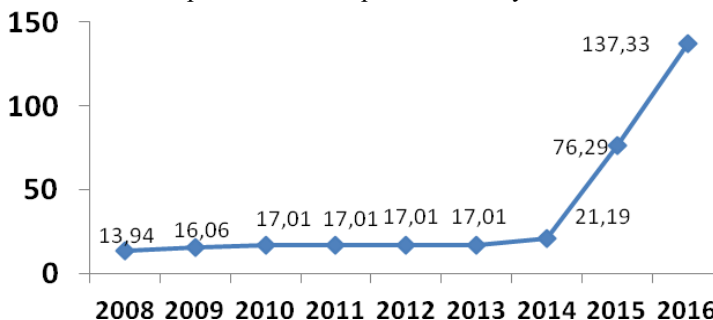

Рис. 1. Податкове навантаження по сплаті фіксованого сільськогосподарського податку (з 2015 р. – єдиного податку) сільськогосподарськими підприємствами України, грн. на 1 га

Проте таке підвищення ми не оцінюємо як критичне, оскільки останній період сільськогосподарські товаровиробники суттєво підняли прибутковість. Водночас посилення податкового навантаження такими високими темпами не є доцільним, бо рівень рентабельності в аграрному секторі ще не став достатнім для ведення сталого розширеного відтворення. Щорічні зміни податкового законодавства також не створюють сприятливих умов для діяльності сільськогосподарських підприємств.

Головним же недоліком сучасної практики оподаткування сільськогосподарських підприємств є її переважно фіскальна спрямованість і вкрай недостатній регулюючий і стимулюючий вплив. Податкове навантаження на земельні ресурси у користуванні аграріїв змінюється в залежності від темпів інфляції. Безумовно, інфляція призводить до певного підвищення цін на сільськогосподарську продукцію, але в умовах інфляції доходи селян зменшуються, оскільки завжди більш високими темпами зростають ціни на товари суміжних с аграрним сектором галузей. Таким чином, не враховується сформульований фундаторами теорії оподаткування У. Петті і А. Смітом один із базових принципів щодо необхідності при визначенні земельного податку спиратися на дохідність сільськогосподарських угідь.

Застосування останніх норм чинного законодавства помітно скорочує державну підтримку аграрних підприємств. Відповідно, виникає потреба пошуку і запровадження нових механізмів стимулювання діяльності сільськогосподарських підприємств з боку держави.

**ФИНАНСОВЫЙ АУТСОРСИНГ В УПРАВЛЕНИИ ФИНАНСАМИ
ПРЕДПРИЯТИЙ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА**

К особенностям предприятий малого и среднего бизнеса Украины относится то, что деятельность их в основном убыточная. Убыток всех предприятий Украины в 2015 г. - «-373 469,0 млн.грн.», из них убыток средних предприятий – «-102 747,3 млн.грн.», малых – «-118 016,4 млн.грн.» [14]. Доля малого и среднего бизнеса в ВВП Украины составляет всего 2,2-2,9 %, что не сравнимо с развитыми странами. Так, в Бразилии доля малого и среднего бизнеса в ВВП-30%, в Англии и в США-50%, в Китае и в Японии -60%, во Франции-56%, в Италии-82%.

В некоторых странах ЕС малый и средний бизнес составляет 99,8% от численности всех предприятий и предоставляет рабочие места 66,5% от всего занятого населения. Доля рабочих мест, предоставленных предприятиями малого и среднего бизнеса в США-62%, в Англии -55%, во Франции-64%, в Китае и в Италии-84%. Все вышеперечисленное сообщает, что развитие малого и среднего бизнеса в Украине не соответствует возможному потенциалу и требует государственного стимулирования.

Одним из направлений в технологии управления финансами организаций, в т.ч. МСБ, в практике развитых стран, является использование финансового аутсорсинга (от англ. financial outsourcing – F&A), в т.ч. на бюджетной основе.

Сущность F&A рассматривалась в работах зарубежных ученых, в т.ч. М. Мэй, Дж. Брайан Хейвуд, E.Ghani и других.

Однако, возможность, необходимость, преимущества и недостатки использования услуг финансового аутсорсинга в управлении финансами субъектов хозяйствования, в т.ч. МСБ в работах украинских экономистов практически не представлена.

Анализ работ зарубежных экономистов позволил выявить следующие преимущества использования услуг F&A в управлении финансами.

Возможность сконцентрировать ресурсы на основных бизнес-процессах, т.к. неосновные, но обеспечивающие жизненно важные процессы для функционирования субъекта хозяйствования, а также требующие специальной подготовки и высокой квалификации, например, финансовая деятельность, передаются компании-аутсорсеру. При реорганизации с использованием инструментария аутсорсинга возможно достичь гибкости потенциала кадрового обеспечения.

Аутсорсинг позволяет субъекту хозяйствования-клиенту, в основном организациям малого и среднего бизнеса, на рынках труда привлечь высококвалифицированные услуги профессионалов компаний-аутсорсеров по более низкой цене.

Используя финансовый аутсорсинг, предприятие может снизить затраты на учет и на управление финансами. В приложении к договору описывается уровень

качества оказываемых услуг (Service Level Agreement, SLA), фиксируется ответственность заказчиков и исполнителей за определенные действия и сроки их исполнения. При заключении аутсорсинг-контракта на услуги появляется возможность распределения рисков за правильность осуществления каких-либо действий, например, в соответствии с налоговым законодательством, между партнерами (клиентом и исполнителем). При аутсорсинге, в т.ч. финансовом аутсорсинге (особенно международном), происходит приобщение к лучшим образцам (финансовым инструментам, технологиям) ведения бизнес-процесса на практике.

Именно такой подход к организации управления финансами позволил малому и среднему бизнесу стать основой развития экономики многих стран (США, Великобритании, Германии, Франции и других).

Научный руководитель: к.э.н., доцент Лактионова О.Е.

**Сєдов О. М., студент
Національний авіаційний університет**

ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ

Податкова система – сукупність податків, зборів, обов'язкових платежів; механізм визначених, законодавчо закріплених важелів з акумуляції доходів держави. Сучасна податкова система України носить демотивуючий характер для сплати податків, а також є досить не доцільною.

Відомий вчений економіст Артур Лаффер досліджував податкові надходження до держави і дійшов до висновку, що рівень оподаткування повинен складати 30-35 % - податковий оптимум. В Україні населення обкладається великими податками (значно більшими за кривою Лаффера).

Податки, якими обкладають зарплату населення, товари, роботи і послуги на сьогоднішній день в Україні становлять:

- податок на доходи фізичних осіб – 18 %;
- єдиний соціальний внесок – 22 %;
- військовий збір – 1,5%;
- податок на додану вартість – 20 %.

Для проведення порівняння рівнів оподаткування проведено розрахунки (за базу розрахунку взято дохід працівника в 3200 грн. – мінімальна заробітна плата станом на 01.01.2017 р.):

1) $ЄСВ=3200*0,22=704$ грн. (єдиний соціальний внесок це витрати підприємства, що сплачується із фонду оплати праці, а ефективність людської праці враховує всі витрати, які було понесені; тим паче цей податок забезпечуватиме працівника у періодах тимчасової непрацездатності, забезпеченні після звільнення і забезпечення пенсією. Тому реальний заробіток працівника включає ЄСВ);

2) $ПДФО=3200*0,18=576$ грн.;

3) Військовий збір= $3200 \cdot 0,015 = 48$ грн.;
4) Заробітна плата до видачі= $3200 - 576 - 48 = 2576$ грн.;
5) ПДВ= $2576 / 6 = 429,33$ грн. (припустимо, що людина споживає звичайні товари і ставка ПДВ=20 %. Таким чином, дана ставка ПДВ зводить до мінімуму рівень оподаткування. В інших варіантах людина може споживати різні товари з різними ставками ПДВ і в ціну можуть включатись інші податки, такі як акциз, податок на майно, рекреаційний збір та інші);

б) Оскільки реальний дохід працівника включає єдиний соціальний внесок (як вище вказано), то Дохід= $3200 + 704 = 3904$ грн.;

7) Сума сплачених податків= $704 + 576 + 48 + 429,33 = 1757,33$ грн.;

8) За пропорцією вираховуємо рівень оподаткування: $3904 / 1757,33 = 100 / x$,
 $x = 1757,33 \cdot 100 / 3904 = 45$ %.

Отже, за наведеним розрахунком можна зробити висновок, що рівень оподаткування за податковою базою сягає 45 %, що є забагато відносно кривої Лаффера. Таким чином, для досягнення адекватного рівня оподаткування (податкового оптимуму) необхідно його знизити до меж 30-35%.

Наші пропозиції до реформування податкової системи України наступні:

- зменшити ставку ЄСВ до 15% рівня (на основі статистичних даних Державного комітету статистики було прораховано верхню межу середнього віку людей похилого віку, який становить 70 років. Тобто, по суті свій середній термін життя чоловіка після виходу на пенсію становить 10 років, для жінок 12,5 років. Тому, необхідно забезпечити 10-12,5 років пенсії і інші негаразди. На даний момент майже всі пенсіонери отримують пенсію з невеликою різницею, незалежно від стажу роботи та кількості відррахувань на соціальні заходи (ЄСВ). Також, необхідно розмежувати Фонд соціального страхування на компенсацію тим людям, які не можуть про себе подбати, і на індивідуальні рахунки працюючих осіб);

- відмінити ПДФО (важче контролювати реальний дохід працівника, а ПДВ швидше наповнює казну, тому бажані кошти держава все одно отримає дешевшим способом – контролюючи тільки суб'єктів господарської діяльності).

Розраховано рівень оподаткування після змін:

Реальний дохід= $3200 + 15\% = 3680$ грн.

Військовий збір= $3200 \cdot 0,015 = 48$ грн.

Кошти до видачі= $3200 - 48 = 3152$ грн.

ПДВ= $3152 / 6 = 525,33$ грн.

Сума сплачених податків= $525,33 + 48 + 480 = 1053,33$ грн.

Пропорція: $3680 / 1053,33 = 100 / x$

$x = 28,62$ %

Отже, проведеними розрахунками отримано мінімальний рівень оподаткування в 28,62 % (зазвичай людина сплачує набагато більше податків ніж мінімальний рівень).

Науковий керівник: к.е.н., доцент Попович О.В.

ИССЛЕДОВАНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ МЕХАНИЗМА ФИНАНСОВОЙ САНАЦИИ ПРЕДПРИЯТИЙ В УКРАИНЕ

Исследование эффективности механизма финансовой санации предприятий является актуальным в связи с тем, что многие предприятия в Украине, попавшие в кризисную ситуацию, в течение определенного времени вынуждены быть объявлены банкротами и ликвидированы. Уменьшение числа предприятий приводит не только к сокращению рабочих мест, нехватке денежных средств в бюджете, но и нарушает нормальное функционирование экономики страны в целом, дестабилизируя ее.

В период с 2012 по 2016 год финансовое состояние предприятий Украины в основном было неудовлетворительным. С 2012 и 2015 года наблюдалось неудовлетворительная динамика уровня рентабельности. Если ее уровень в 2012 году составлял 3,4%, то в 2015 году он достиг отметки 0,9%.

В 2012 году чистая прибыль промышленных предприятий Украины достигла объема в размере 2592,4 млн.грн, однако с 2013 года ее объем пошел на снижение и имел уже отрицательное значение. В дальнейшем чистый убыток лишь усилил свою тенденцию к росту.

В 2016 году происходит укрепление финансового состояния отечественных предприятий благодаря активизации их производственной деятельности и уменьшения убыточности. Так, в 2016 году наметилось сокращение уровня убытков предприятий на 46% по сравнению с прошлым периодом 2015 года. Произошло значительное повышение уровня рентабельности деятельности предприятий (4,2% против 0,9% в 2015 году).

Нестабильное финансовое положение предприятий Украины характеризуется растущей их зависимостью от кредиторов. Об этом свидетельствуют увеличение доли заемных средств в финансировании деятельности предприятий. Отечественные предприятия не обладают финансовой стойкостью и при этом не способны обеспечить кредиторскую задолженность собственными средствами. За рассматриваемый период обеспеченность задолженности снизилась с 66% до 26%.

Причиной неудовлетворительного финансового положения украинских предприятий являются события последних лет, связанные с военными действиями на территории Украины и экономическим кризисом. Снизилась инвестиционная привлекательность отечественной промышленности, возрос уровень инфляции, наблюдается существенный рост цен на энергоносители и сырье, снижение спроса на продукцию. Ситуация усугубляется обвалом национальной валюты. Украинские компании, которые пользовались импортными материалами и сырьем, понесли немалые убытки.

Эти факторы вызывают рост числа банкротств предприятий. За 2012-2016 гг. количество предприятий, признанных банкротами, составило по годам: 3289 ед., 2964 ед., 1331 ед., 1470 ед., 1524 ед.

Количество возбужденных дел о банкротстве предприятий Украины за период 2012-2016 гг., завершаемых производством, имело тенденцию на убывание и составило в соответствии по годам: 7583 ед., 5697 ед., 3324 ед., 2406 ед., 2101 ед. Причиной снижения числа возбужденных дел в 2013 году явилось реформирование законодательства о банкротстве, где были внесены изменения в порядок возбуждения и рассмотрения дел.

Основная доля рассмотренных дел заканчивается ликвидацией предприятий. Незначительная часть дел закрывалась вследствие погашения предприятиями задолженности перед кредиторами. Отчет управляющего санацией утверждался лишь относительно единиц дел. Если в 2012 г. составляло таких 8 дел, то в 2016 г. их количество равнялось 1.

Следует отметить, что в Украине процедура оздоровления является более трудоемким и продолжительным процессом, чем ликвидация. Также она носит малоэффективный характер. По рейтингу Всемирного банка отмечается следующее: в разделе «Разрешение неплатежеспособности» в период 2012 по 2016 год Украина в целом улучшила свой показатель, но по-прежнему он остается неудовлетворительным. Конечный результат процесса разрешения неплатежеспособности равен 0 баллов и заканчивается продажей активов предприятий.

В Украине длительность процедуры банкротства составляет 2,9 года, однако в развитых странах продолжительность ее значительно ниже. Если в течение данной процедуры удовлетворяются около 8,3% обязательств перед кредиторами, то в европейских странах - 67%. На проведение мероприятий по финансовому оздоровлению отечественным предприятиям приходится тратить почти 42% стоимости своего бизнеса. В Европе тратят всего лишь 8%.

В Украине восстановлением платежеспособности заканчивается не более 10% дел, в других странах – 60-85%.

Можно отметить, что в кризисных ситуациях банкротству и ликвидации подвергаются предприятия, которые были и рентабельными, вследствие неорганизованности менеджмента, отсутствия квалифицированных кадров по оздоровлению предприятий, отсутствия государственной поддержки.

Для повышения возможностей предприятий по восстановлению их платежеспособности и выходу из кризисных ситуаций необходима разработка стратегии и тактик санации, совершенствование контроллинга для своевременного выявления проблем на предприятии, поиск и повышение эффективности использования внутренних механизмов предприятия.

Научный руководитель: д.э.н., доцент Хаджинова Е.В.

КРИПТОВАЛЮТА НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ: НОВІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ЕКОНОМІКИ ТА НАСЕЛЕННЯ

У світі активно обговорюють криптовалюти та способи на них заробити. Найбільший ажіотаж розгортається навколо біткоїна (англ. Bitcoin), який від часу заснування (близько 10 років тому) значно зріс у ціні.

З'явилося багато популярно-роз'яснювальних статей про криптовалюту. Багато міркувань йде на тему пухирчості та тимчасовості цих явищ. Але сумарна капіталізація TOP-5 криптовалют вже перевищила \$150 млрд [1].

Все більше представників фінансового сектора економіки, населення України задаються питанням, які можливості відкриває для них крипториннок.

Термін "криптовалюта" — (з англ. Cryptocurrency), це віртуальна валюта, захищена криптографією, швидка і надійна система платежів і грошових переказів, заснована на новітніх технологіях і непідконтрольна уряду [2].

Blockchain (блокчейн) (від англ. Blockchain: block - блок, chain - ланцюг) — це спосіб децентралізованого зберігання даних або цифровий реєстр транзакцій, угод, контрактів.

Bitcoin (біткоїн) — перша найпоширеніша децентралізована електронна валюта, створена групою людей під псевдонімом Сашоті Накамото [2].

Діалоги щодо біткоїна як найпопулярнішої криптовалюти не вщухають. Його прозвали навіть цифровим золотом. На думку голови Ради НБУ Данилишина Б. на початку 2017 р., «віртуальні валюти є грошовими сурогатами, які не мають забезпечення реальної вартості і не можуть використовуватися на території України як засіб платежу, оскільки це суперечить нормам українського законодавства» [1].

Не дивлячись на це, Україна є «тихим» лідером у революції цифрових валют: громадяни стали використовувати цю валюту для захисту від інфляції, адже гривня в результаті кризи втратила 80% вартості. У 2014 році 5000 банкоматів по всій країні запропонували можливість купувати біткоїни за готівку так само легко, як здійснювати традиційні банківські операції. В 2016 році країна стала першим в світі регульованим ринком, який став пропонувати ф'ючерсні контракти в біткоїнах [2]. В 2017 р. в Україні вперше офіційно уклали угоду з купівлі квартири за криптовалюту. Це перша в світі електронна трансатлантична угода з обміну нерухомості на криптовалюту Ethereum з використанням смарт-контракту блокчейна Ethereum [3].

«В майбутньому кожна людина в будь-якій країні світу зможе купувати нерухомість в будь-якій країні в електронній формі в режимі 24/7, і всі дані по угоді будуть записані в блокчейн. Покупець отримає електронний сертифікат права власності, надійно захищений технологією блокчейн. Весь процес угоди

буде автоматизовано смарт-контрактом», — вважають фахівці київської юридичної фірми «Юскутум», яка супроводжувала цю угоду [3].

Криптовалюту в Україні можна заробити, купити або подарувати [3]. Деякі онлайн-магазини і підприємства зазначають на своїх сайтах, що приймають криптовалюту як оплату товарів чи послуг. У таблиці 1 зображено найбільш поширені криптовалюти в Україні на початок 2017 р. [3].

Таблиця 1

Найбільш популярні криптовалюти в Україні в 2017р.

Види криптовалют, назва	Ринкова капіталізація	Вартість	Обсяг (24h)	Зміна, %
Bitcoin	\$20 185 077 260	\$1244,67	\$256 726,000	0,06%
Ethereum	\$2 864 517 852	\$31,91	\$104 260,000	13,05%
Dash	\$711 744 661	\$99,32	\$76 761,600	28,07%
Monero	\$255 064 259	\$18,06	\$8830,530	4,67%
Ripple	\$240 147 252	\$0,006440	\$1258,580	2,29%

Українці все частіше проводять операції з криптовалютами, тому в жовтні 2017 р. в парламент внесено два законопроекти: №7183 «Про обіг криптовалют в Україні» і № 7183-1 «Про стимулювання ринка криптовалют та їх похідних в Україні». Законопроект № 7183-1 впроваджує прогресивні світові практики — державне регулювання і ліцензування криптовалютних бірж і передбачає саморегулювання для фінансових установ [3].

Вважати криптовалюту майбутнім економіки є передчасним. Її перевагами є відсутність адміністратора, анонімність, можливість для інвестування, надійність, незалежність від політики, доступ бізнесу до міжнародних ринків збуту та інші. Недоліки використання цієї валюти: ризиковість, відсутність законодавчого визнання у багатьох країнах, значні курсові коливання. Серед перспектив легального використання криптовалют в Україні найважливіші: спрощення міжнародних платежів, відхід від готівкових взаєморозрахунків, позбавлення учасників угоди від необхідності домовлятися про валюту розрахунку із забезпеченням можливості вільного конвертування цифрової валюти в гривню. На наш погляд, при умові забезпечення законодавчого регулювання, криптовалюти займатимуть більш помітне місце в економіці і житті українців.

Література:

1. Українські реалії використання криптовалют. — [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://forbes.net.ua/opinions/1428255-skromnoe-obayaniebitkoinaukrainskie-realii-ispolzovaniya-kriptovalyut>
2. Україна є лідером в революції криптовалют — американський експерт. — [Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://ain.ua/2017/03/30/ukraina-tixonko-lidiruet-v-revolucii-kriptovalyut-amerikanskij-ekspert>
3. Біткоїн Україна: Майданчик для спілкування та інформаційний центр. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.bitcoinua.org/theboard/>

УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ

Відлагоджена система оцінки платіжо- та кредитоспроможності клієнтів, нажалі, не спроможна забезпечити відсутність дебіторської заборгованості. При цьому завжди є небезпека, що спочатку заборгованість перейде до розряду сумнівної, а потім і безнадійної, що загрожує фінансовими втратами для підприємства. Тому управління дебіторською заборгованістю є завжди актуальним для економічної безпеки і стабільності діяльності підприємства.

Управління дебіторською заборгованістю розподіляється між комерційною, фінансовою, юридичною службою, відділом економічної безпеки та бухгалтерією наступним чином: комерційна служба відповідає за здійснення продаж і своєчасне надходження грошових коштів за продукцію; фінансова служба - інформаційна та аналітична підтримка, контроль за виконанням умов угод; юридичний відділ - підготовка договорів, супроводження претензійної роботи; відділ економічної безпеки - контроль надійності контрагентів, стягнення заборгованості; бухгалтерія - своєчасне відображення завершених угод, звірка з контрагентами, підтвердження взаємних розрахунків.

В цілях виявлення дебіторської заборгованості фінансовий директор організовує ведення єдиного реєстру по кредитуру. Керівники підрозділів, отримавши реєстр дебіторської заборгованості, здійснюють заходи, спрямовані на погашення замовником даної заборгованості.

Для ефективного управління дебіторською заборгованістю здійснюють процес планування. При складанні річного бюджету встановлюється допустимий рівень дебіторської заборгованості (виходячи з статистики роботи підприємства, а також рентабельності продажів та фінансових можливостей підприємства). Після планування проводять оперативні роботи, що регулярно досліджують і аналізують виконання регламентів і домовленостей, перевіряють ключові показники, оцінюють вплив поточного і прогнозного розміру заборгованості на фінансову стійкість компанії.

Не всі дебітори вчасно віддають борги, тому у такій ситуації є ще один вихід – продаж дебіторської заборгованості. Продаж дебіторської заборгованості - це передача прав вимоги грошових коштів або інших активів іншій особі (організації чи фізичній особі). Тобто вже новий дебітор буде вимагати повернення боргу від покупця. Таким чином, управління дебіторською заборгованістю повинно розробляти заходи щодо зменшення ризиків несплати боргів та впроваджувати усі можливі методи уникнення заборгованості, які сприятимуть збереженню грошей та їх еквівалентів для компанії.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Мокринська З.В.

СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ ТА ПЕНСІЙНА СИСТЕМА УКРАЇНИ

Страхування життя - це вид особистого страхування, який передбачає обов'язок страховика здійснити виплату згідно договору страхування при настанні смерті в період дії договору або дожиття застрахованої особи до закінчення договору страхування, а також при настанні нещасного випадку або захворювання. Страхування життя є універсальним інструментом для вирішення багатьох соціальних завдань. Насамперед, це матеріальне забезпечення особи після досягнення пенсійного віку чи у випадку втрати дієздатності через нещасний випадок. На Заході виплати за довгостроковими договорами страхування складають основу доходу громадян пенсійного віку.

В останні роки почала активно перебудовуватись вітчизняна пенсійна система. При цьому головну увагу звертають на солідарну складову системи. Постає завдання підвищення ролі страхового сектору у пенсійному забезпеченні громадян України.

Законами України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» і «Про недержавне пенсійне забезпечення» вітчизняна пенсійна система визначена як трирівнева:

Перший рівень – реформована солідарна пенсійна система, побудована на засадах соціального страхування. Учасниками цієї системи є всі застраховані особи, тобто громадяни, які та за яких сплачуються внески на загальнообов'язкове державне соціальне страхування

Другий рівень – накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, що базується на засадах накопичення коштів застрахованих осіб у накопичувальному фонді та здійснення фінансування витрат на оплату договорів страхування довічних пенсій і одноразових виплат на умовах та в порядку, передбачених законодавством. Запровадження другого рівня пенсійної системи дозволило б особі збільшити свою пенсію. Другий рівень – це персональні рахунки громадян, на яких не просто накопичуються суми щомісячних внесків. Вони «працюють» і дають інвестиційний дохід, який повертається особі в суттєво збільшених розмірах пенсії. На жаль, на даний момент про впровадження другого рівня говорити ще рано, оскільки для цього потрібно ліквідувати дефіцит Пенсійного фонду, а цей процес може продовжуватися досить довго.

Третій рівень – система недержавного пенсійного забезпечення, що базується на засадах добровільної участі громадян, роботодавців та їх об'єднань у формуванні пенсійних накопичень з метою отримання громадянами пенсійних виплат на умовах та в порядку, передбачених законодавством про недержавне пенсійне забезпечення. Третій рівень, представлений недержавними пенсійними фондами та компаніями зі страхування життя, працює вже давно. Звичайно, показники ринку страхування життя ще далекі від потенційних, але через

поетапне погіршення солідарної системи інтерес до послуг страхування життя буде однозначно зростати. Здійснення пенсійних виплат буде проводитися лише компаніями зі страхування життя у формі анuitетів (довічних або строкових), що робить ці компанії одними з найважливіших суб'єктів функціонування пенсійної системи. Тому на даний момент громадянам України найбільш доцільно буде користуватися третім рівнем пенсійної системи.

Використовувати програми пенсійного забезпечення лайфових страхових компаній досить просто та зручно. Спочатку клієнт обирає ключові параметри, які формують його персональний пенсійний продукт:

1. Розмір пенсійних відрахувань;

2. Форма пенсії:

- довічна пенсія, що сплачується клієнту довічно. За умови перевищення середньостатистичного віку клієнт отримує «понад пенсію», тобто виплати більше того, що вніс і навіть більше того, що заробила для нього страхова компанія;

- пенсія на термін, яка виплачується продовж чітко визначеного строку, зазначеного у договорі. Також можуть бути враховані кілька додаткових параметрів для пенсійних виплат, наприклад, опція гарантування (дає можливість отримувати пенсію упродовж гарантованого терміну навіть у випадку смерті застрахованої особи. У такому разі пенсію отримує вигодонабувач, зазначений у договорі страхування, це може бути дружина, чоловік, діти, онуки тощо) або пенсія для сімейної пари (виплата пенсії у разі смерті одного з подружжя - є гібридним продуктом з двома застрахованими і здійснює фінансову підтримку для одного з подружжя, хто залишився після смерті іншого);

3. Рік виходу на пенсію – на відміну від першого і другого рівнів пенсійної системи, в рамках продуктів страхової компанії клієнт має можливість вибрати інший вік;

4. Валюта накопичення;

5. Додатковий захист – являється повністю страховим елементом пенсійного продукту і надає захист на випадок втрати працездатності.

Демографічна проблема старіння населення спричинила необхідність зміни пенсійних систем по всьому світу. Україна також серйозно підійшла до вирішення цієї проблеми і почала здійснювати реформи, суть яких – зменшення виплат в рамках солідарної системи для ліквідації дефіциту пенсійного фонду і перехід на персоналізовані накопичення.

Для активної участі в пенсійній реформі страхові компанії завершили створення оновленого пенсійного продукту, який об'єднав у собі не тільки механізми оптимального накопичення та примноження вкладу, але і кращі варіанти пенсійних виплат. Тому, на нашу думку, вітчизняні лайфові страховики будуть брати активну участь у просуванні пенсійної реформи в Україні.

Науковий керівник: ст. викладач Задерака Н. М.

АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Важливим компонентом системи соціального захисту населення є страхування.

У сучасних економічних умовах будь-яка особа може опинитися в досить складних умовах внаслідок безробіття, тимчасової або повної втрати працездатності (хвороба, нещасний випадок, старість, догляд за дітьми тощо). В Україні на сьогодні не існує ефективного механізму захисту від наслідків потенційного соціального ризику (особливо для сімей з дітьми, інвалідами та тими, хто їх доглядає, людей з обмеженими можливостями, безробітних та інших).

Гарантувати соціальний захист населення держава може двома шляхами:

1. перерозподіляти багатства на шляху фінансування соціальних програм;
 2. надавати людям можливість забезпечити себе страхуванням пенсійним, на випадок хвороби, і т. д., а також вибором соціальної служби на ринку.
- Проте звернення до соціального страхування в Україні набагато рідше, ніж у розвинених країнах.

З іншого боку в умовах ринкової економіки збільшуються ризики втрати чи пошкодження особистого майна., фінансові ризики. Вирішити це питання та захиститися від можливих втрат можливо за допомогою страхування.

Наведемо деякі показники діяльності страхового ринку України.

Якщо порівнювати I півріччя 2016 та I півріччя 2017 року, то обсяг валових страхових премій збільшився на 30 %, обсяг чистих страхових премій зріс на 4,1%. Премії зростали майже з всіх видів страхування: страхування фінансових ризиків (70%), страхування від ризиків стихійних явищ (83%), страхування майна (50,4%), страхування вантажів та багажу (37,6%), медичне страхування (24,1%), авіаційне страхування (61,3%), автострахування (13,5%), страхування від нещасних випадків (34,7%) та страхування відповідальності перед третіми особами (44,4%).

Перерозподіл чистих страхових премій відбувся так: авіаційне (з 2,6% у 2016 році до 3,6% у 2017), медичне страхування (з 8,6% до 9,7%) та автострахування (з 31,9% до 34,2%).

Кількість договорів страхування, що були укладені в 2017 році, збільшилася на 8,5%, порівняно з аналогічним періодом 2016 роком. В тому числі зросла кількість договорів страхування від нещасних випадків в 4 рази (на 12848,5 тис. одиниць), кількість договорів з добровільного страхування та страхування фінансових ризиків (в 2 рази). Проте кількість договорів з обов'язкового страхування зменшилася (на 17,4%) через зменшення страхування від нещасних випадків на транспорті (на 18,7%).

Збільшився рівень чистих страхових виплат і на 30.06.2017 становив 34,2%. Разом з тим рівень валових страхових виплат становив 22,5% і, порівняно з I півріччям 2016 року, він зменшився.

Високим рівнем страхових виплат відзначається страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів – 47,1%, медичне страхування – 58,6% та добровільне особисте страхування – 41,3%.

Кількість фізичних осіб, що застраховували життя, зменшилася на 1,4% або на 59 269 осіб (2016 рік – застраховано 4 107 251 особа, а 2017 – 4 047 982 особи).

Розвиток страхового ринку України стримує те, що стратегія акціонерних страхових компаній є невизначеною. Через реорганізацію Національної комісії, що здійснює регулювання ринків фінансових послуг, й відсутність стратегії, найбільш незадовільним був 2015 рік. Що ж стосується 2017 року, то кількість страхових компаній зменшилася на 43 порівняно з аналогічним періодом 2016 роком. Загалом, кількість страхових компаній України становить 300, з яких лише 36 - зі страхування життя.

Провівши аналіз страхового ринку України, можна сказати, що населення має низький рівень соціальної захищеності. Надходжень з інших видів страхування набагато більше, ніж зі страхування життя. Найбільше чистих страхових премій з страхування майна, автострахування та страхування фінансових ризиків. В цілому страхування в Україні знаходиться ще на досить низькому рівні, оскільки популярними є лише поліси з обов'язкових видів страхування. Українці не довіряють страховим компаніям та не поспішають нести туди гроші через високий ступінь ненадійності багатьох українських страховиків. Першочерговим завданням держави має стати вжиття заходів для підвищення рівня довіри населення до вітчизняного страхування та створення належних умов для розвитку та покращення умов функціонування страхових компаній.

Науковий керівник: ст. викладач Задерака Н.М.

**Тесля О.В. студентка
Національний авіаційний університет**

ПРОБЛЕМИ ФІНАНСУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Важливою складовою добробуту та економічного розвитку нації виступає людський капітал, а інтелектуальний потенціал є основою можливостей суспільства. Тому створення та розвиток останнього покладено на вищу освіту, яка виступає ефективною інвестицією в людський капітал.

Підготовка фахівців закладами, що надають вищу освіту, визначається соціально-економічними цілями країни. Однак, на сьогодні, країни, що формують політику на пріоритетах вищої освіти, мають прогресивні зміни в економічній та соціальній сферах. Тобто, вища освіта є цінністю, яка

збільшує кількість студентів у світі кожного року. Освіта набуває масового характеру, що сприяє загостренню питання щодо фінансування ВНЗ.

Світова практика налічує багато способів та методів фінансування вищої освіти, проте основним є державне фінансування. Це пояснюється інтересом країни в підготовці фахівців високої кваліфікації з метою вирішення ними долі держави у майбутньому.

Фінансування ВНЗ в нашій країні становить 31% від загального обсягу видатків на освіту, що становить 2% від ВВП України. У відсотковому значенні обсяг видатків достатньо високий, проте за абсолютним значенням фінансування Україна відстає від інших держав через менший розмір валового внутрішнього продукту. Тому економічна криза в Україні значно загострює питання щодо пошуку альтернативних шляхів фінансування ВНЗ.

Слід зазначити, що недержавне фінансування вищої освіти в Україні відповідає витратам домогосподарств, за рахунок яких навчається приблизно кожен другий студент, що робить його інвестором в вищу освіту. Збільшення кількості бажаючих отримати вищу освіту призводить до тенденції зростання кількості студентів нашої країни, які віддають перевагу іноземним ВНЗ, що пояснюється більш високим рівнем їх матеріально-технічної бази та високою якістю освітніх програм даних закладів.

Отже, можна зробити висновок, що на сьогодні прогресивний розвиток суспільства має високий рівень залежності від рівня освіти його громадян. Слід зазначити, що країні потрібно мати спеціалістів з високим рівнем кваліфікації, яких виховують та готують вищі навчальні заклади, які орієнтуються на високий рівень якості освіти, а не просто визначену кількість громадян з дипломом про вищу освіту. За відсутності належного рівня фінансування вищих навчальних закладів та ефективного використання отриманих засобів неможливо вийти на більш якісний рівень даної сфери життя держави. Тобто, фінансування вищої освіти виступає важливою складовою успіху розвитку суспільства.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Полоус О.В.

**Ткаченко В.В., студентка
Національний авіаційний університет**

РОЛЬ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ У РОЗВИТКУ РИНКУ КАПІТАЛУ

Демографічні зміни стають все більшою проблемою як для розвинених країн, так і для країн, що розвиваються. Збільшення тривалості життя та зниження народжуваності загрожує стійкості традиційних пенсійних систем. Пенсійні внески робочого населення не будуть достатніми для підтримки людей похилого віку.

Крім основної мети - боротьби з демографічним тиском та нестабільними фіскальними позиціями, країни мають інші мотиви щодо

реформування своїх пенсійних систем і часто покладають надію на те, що фінансовані пенсії сприятимуть економічному розвитку шляхом сприяння розвитку національних заощаджень та ринку капіталу.

Впровадження накопичувальних пенсійних систем дозволяє пенсійним фондам накопичувати активи, які можуть бути вкладені у фінансові ринки. З накопиченими активами та довгостроковим характером їхніх зобов'язань пенсійні фонди мають стимул інвестувати більше в неліквідні та довгострокові активи, що забезпечать більшу прибутковість та довгострокову пропозицію коштів на ринки капіталу. Будучи конкуруючими посередниками з економії домогосподарств та корпоративного фінансування, пенсійні фонди сприяють конкуренції та можуть підвищити ефективність кредитних та первинних ринків цінних паперів.

Визначення впливу пенсійних фондів на розвиток ринку капіталу є важливим. Аналіз вимагає надійного методу оцінки, щоб бути переконливим. Окрім розробки більш надійних оцінок, важливим є висновок про те, що впливи пенсійних фондів різняться залежно від рівня фінансового розвитку країни.

Хоча помітний значний вплив пенсійних фондів на розвиток ринку капіталу в загальній вибірці, цей результат стосується країн з "високим" фінансовим розвитком. Для країн з "низьким" фінансовим розвитком пенсійні фонди не мають значного впливу. Країни з різним рівнем фінансового розвитку мають різні фінансові ринкові умови, які можуть безпосередньо впливати на роль та ефективність пенсійних фондів. Відмінності включають правила регулювання інвестицій у пенсійні фонди, ефективність ринку, прозорість, правову базу, ринкову діяльність, макроекономічні та фінансові умови. Інвестиційна поведінка та розподіл активів пенсійних фондів на обох типах ринків різні, що дозволяє припустити, що країни з "низьким" фінансовим розвитком повинні зробити більше, щоб створити умови для того, щоб їхні пенсійні фонди позитивно вплинули на розвиток ринку капіталу.

Очевидно, що Україні для підвищення ролі пенсійних фондів у розвитку внутрішнього фінансового ринку треба йти по шляху розвинутих країн, створюючи багаторівневе пенсійне забезпечення, яке передбачає існування, окрім солідарної системи, обов'язкового накопичення та добровільного створення пенсійних коштів за рахунок формування недержавних пенсійних фондів. Відповідно до Закону про пенсійну реформу, з 2019 року в Україні вводиться другий рівень пенсійної системи – накопичувальний, який може запрацювати паралельно з існуючою солідарною системою лише у випадку його додаткового законодавчого забезпечення.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Гаврилко Т.О.

ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Державна фінансова політика як форма здійснення функцій фінансів спрямована на досягнення цілей держави з мінімальними витратами й достатньою ефективністю.

Головною вимогою, що висувається до фінансової політики, є комплексний підхід до її побудування й виконання, тобто регулювання заходів, що проводяться у кожній сфері фінансової системи. Економічна нестійкість і спад виробництва здійснюють негативний вплив на отримування доходів та фінансування видатків держави.

Однією з основних цілей фінансової політики є подолання кризового стану. Доказом кризи у сфері фінансів є великий дефіцит державного бюджету; збільшення зовнішнього і внутрішнього державного боргу; наявність великої кількості збиткових і низькорентабельних підприємств; значна кількість непродуктивних витрат і втрат у господарстві. Криза проявляється як у сфері державних фінансів, так і у сфері фінансів підприємств і організацій.

Державний борг України в 2016р. склав 81,8% ВВП (в 2015р.– 79% ВВП). Виходячи з прогнозів Національного банку України, його величина в 2017р. буде становити 82% ВВП. Прогнозне значення зведеного дефіциту держбюджету на 2017р. складає 2,9% ВВП. Разом з тим, величина держборгу і дефіциту держбюджету в 2018р. очікується відповідно на рівні 80%ВВП та 2,8% ВВП.

За даними Гарвардського товарного центру, у 2015 році товарний експорт України становив 41 млрд. дол., а у 2016 — 36 млрд.дол. Але в I півріччі 2017 року загальна вартість українського товарного експорту являє 20,7 млрд.дол., що на 24,2% більше порівняно з таким самим періодом минулого року (загальна вартість експорту в I півріччі 2016 – 15,1 млрд.дол.) Прибуток великих і середніх підприємств України (без урахування тимчасово окупованої території АР Крим, м. Севастополя, частини зони проведення антитерористичної операції) у січні-березні 2017 року склав 157 млрд. гривень, що на 61% більше, ніж за аналогічний період 2016 р. При цьому збитки великих і середніх підприємств склали 54,4 млрд. грн., що майже в три рази менше, ніж в 2016 р.

Отже, можна зробити висновок, що наша держава в умовах сьогодення повинна постійно відстежувати обсяг бюджетного дефіциту та державного боргу, в іншому випадку це буде впливати на стабільність соціально-економічного розвитку. Слід звернути увагу на збільшення доходів держави, оптимізацію державних видатків, вдосконалення податкової системи та поліпшення фінансового стану суб'єктів господарювання.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Гавриленко А.В.

**ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ
СУЧАСНОГО ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ**

Інформаційні технології довгий час є активним партнером у галузі фінансових послуг, забезпечуючи значні інноваційні досягнення, що призвели до появи нових продуктів і послуг, включаючи банкомати, електронні перекази та платежі, тощо. За останні роки технологія дозволила індустрії фінансових послуг розгорнути все більш складні продукти, включаючи транзакційні платежі та аналітику даних, щоб допомогти клієнтам приймати більш інформовані інвестиційні рішення.

Національна рада з питань реформ України підтримала 15 травня 2015 року та затвердила Комплексну програму розвитку фінансового сектору до 2020 року, яка була оновлена рішенням Національного банку від 28 січня 2017 року №28. Основні зміни до документа були спрямовані на детальні поточні заходи Програми та терміни їх виконання, а також стосувались: забезпечення фінансової стабільності та динамічного розвитку фінансового сектору; розвитку інституційної спроможності регуляторів фінансового ринку; захисту прав споживачів та інвесторів на фінансовому ринку.

Окремо виділимо питання фінансової безпеки захисту прав споживачів, яке однозначно пасує поняттю фінансової стабільності на сучасному етапі. Фінансову безпеку, на наш погляд, треба розглядати на рівнях світової економіки країн, галузей народного господарства та окремих підприємств. Чим ближче країни взаємопов'язані з світовою економікою, тим сильнішими є наслідки. Криза передається в першу чергу через торгівельні та фінансові потоки. Тому забезпечення фінансової безпеки - одна з найважливіших складових фінансової політики будь-якої держави. Безпека інвестицій, стан грошово-кредитної системи країни, дисбаланс бюджетної системи-перелік далеко не всіх факторів та чинників, від яких залежить стан фінансової безпеки. Требі відмітити, що незважаючи на те, що обсяг прямих іноземних інвестицій в сектор економіки України на 1 липня 2017 року, за даними УНІАН, хоча й становив на 4,4% більше від показника на початок року інвестиційна привабливість для зарубіжних інвесторів залишається дуже складною проблемою для нашої країни.

Останнім часом світові політичні проблеми, спричинили ряд цілеспрямованих хакерських атак на важливі інфраструктури не тільки нашої держави, завдавши тим самим ушкодження багатьом секторам економіки багатьох країн. Більш всього насторожило їх спрямування на ринок фінансових послуг. Це наводить на думку про застосування посиленних заходів щодо збереження захисту прав як споживачів, так й інвесторів даного сектору. Треба відмітити, що Київська компанія Information Systems Security Partners (ISSP), яка займається питаннями безпеки інформаційних систем –

першою вжила заходів захисту під час кількох серій кібератак на українські підприємства і державні установи.

Так як зберігання документів у паперовому вигляді не актуально на сьогодні, стосовно безпеки інформації для бізнесу, бо ніхто не застрахований від незаконних дій правоохоронних органів або недобросовісних конкурентів, то саме перехід на електронний сучасний документообіг потребує більшої уваги з боку захищеності.

Для порівняння - Федеральний Закон США про управління інформаційною безпекою (FISMA), прийнятий у 2002 році, впроваджує Програму захисту інформації, а також виявляє порушення прав споживачів та інвесторів, застосовуючи наступні заходи - надання обов'язкових попереджень або адміністративне досудове покарання. Якщо під час розслідування запитів споживачів та інвесторів виявляються прогалини чи невідповідності існуючих законів та правил, FISMA розробляє пропозиції щодо внесення відповідних змін до законодавства.

Вітчизняні розробники програмного забезпечення пропонують використовувати послуги системи Deals, яка гарантує можливість захищеного підписання, пересилання та зберігання документів онлайн на базі UnityBase, платформою для швидкого створення високопродуктивних ВЕБ-орієнтованих корпоративних систем, забезпечуючи високу безпеку та виконуючи широкий спектр завдань, таких як: авторизація за допомогою ЕЦП та шифрування даних; підвищити рівень захисту від несанкціонованого доступу; аудит та адміністрування, розмежування прав доступу тощо.

Нещодавно ISSP та Intecracy Deals підписали меморандум про співпрацю, що надихає на подальший розвиток електронного документообігу в Україні, формування без паперової бізнес-діяльності, а значить-більш безпечної та ефективної.

**Ушапівська А.О., студентка
Національний авіаційний університет**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Управління фінансовими ресурсами є найважливішою ланкою системи управління підприємством, так як, фінансові ресурси є головним стимулом здійснення підприємством господарської діяльності. Фінансові ресурси забезпечують всім необхідним виробничу, маркетингову, наукову діяльність, сприяють не тільки їм ефективно виконувати свої функції, але й в цілому всьому підприємству.

Фінансові ресурси організацій є матеріальними носіями фінансових відносин і знаходяться в постійному русі. Завдяки зміні функціональних форм фінансових ресурсів в процесі їх кругообігу (грошова - товарна -

продуктивна - товарна - грошова), забезпечується повернення авансованих фінансових коштів з деяким приростом.

Під фінансовими ресурсами розуміють грошові кошти, якими розпоряджається підприємство. Фінансові ресурси формуються ще до початку підприємницької діяльності в процесі утворення статутного фонду. На далі ці кошти інвестуються, аби забезпечити виробничо-господарську діяльність, для розширення та розвитку виробництва.

Основою для підприємницької діяльності є фінансові ресурси. Так як , саме фінансові ресурси створюють необхідну матеріальну базу для здійснення своєї функції підприємства на ринку саме забезпечувати потреби споживачів.

Вивчення фінансових ресурсів важливе, так як саме від їх величини залежить соціально-економічний розвиток підприємства та зростання виробництва.

Фінансові ресурси можуть мати різну структуру і вивчення їх складу є важливим, так як , фінансові ресурси та їх ефективне використання – визначають фінансове благополуччя підприємства, його ліквідність, платоспроможність та фінансову стійкість.

Якісно використовувати та розпоряджатися наявними ресурсами, вкладати їх у виробництво продукції, необхідно для того, щоб одержати кінцевий результат – прибуток.

Коли фінансових ресурсів не вистачає, це негативно впливає на господарську діяльність підприємства, спричиняючи виникнення та збільшення заборгованості перед суб'єктами господарювання по оплаті праці, а також по сплаті податків. Це спричиняє зменшення можливості фінансування подальшого розвитку підприємства, також відбувається скорочення до бюджету. Тому важливого значення аби здійснювалася господарська діяльність, необхідний достатній обсяг формування фінансових ресурсів підприємств.

На діяльність підприємства надзвичайно має вплив забезпеченість його фінансами та основними фондами. Якщо фінансових ресурсів буде недостатньо, це призведе до небезпечності виробничого процесу, адже якщо використовувати фінансові ресурси неефективно , а також нераціонально, це призведе до звуження фінансових та виробничих процесів. При втраті чи осіданні фінансових ресурсів відбувається банкрутство підприємства.

В сучасних умовах об'єктивно посилюється потреба в ефективному механізмі перетворення заощаджень в інвестиції, функціонування якого може стати основою формування інвестиційної моделі економічного розвитку.

Організація, здатна притягнути зовнішні фінансові ресурси, має можливість випередити конкурентів в реалізації нових можливостей. Таким чином, розширення доступу до зовнішнього фінансування є однією з необхідних умов стійкого зростання підприємства.

Основним джерелом позикового капіталу підприємств виступає банківський кредит. Для відновлення ролі кредиту як стимулятора розвитку

реального сектора економіки потрібна загальна програма його відродження, яка має бути спрямована на :

- формування системи, при якій держава на базі структурної і промислової політики визначає пріоритети інвестиційної активності. Елементом подібної системи може стати участь держави в реалізації інвестиційних проектів спільно з комерційними банками: гарантування кредитів, іпотечних і інвестиційних облігацій банків, часткова компенсація позичальникам з бюджетів сум виплачуваних відсотків;

- створення системи кредитування, спрямованій на стимулювання виробництва, розвитку інвестицій;

- вдосконалення інституціональної структури кредитних стосунків, що забезпечує захист прав і інтересів первинних інвесторів, кредиторів і позичальників, для чого необхідно здолати інформаційну асиметрію фінансового ринку, широко використати страхування банківських депозитів, заставне право, податкові пільги для інвестиційних банків,;

- розвиток нових форм кредитування : цільових кредитів, синдигованих і іпотечних позик;

- визначення максимальної величини кредитних ризиків — доля кредитних вкладень повинна складати не більше 65-70 % активів банків;

- розділення інвестиційної діяльності банку і короткострокових кредитних вкладень;

- створення комплексної методики управління кредитним ризиком;

- розвиток регіональних банківських систем, орієнтованих на потреби і особливості виробничо-господарських комплексів суб'єктів регіону.

Науковий керівник: д.е.н., професор Пілецька С.Т.

Федоренко І.В., студентка

Кременчуцький льотний коледж НАУ

ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ РУХУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

Необхідною передумовою здійснення виробничого процесу є наявність достатньої кількості виробничих запасів, які є важливою частиною активів підприємства. Вирішення проблеми ефективного розвитку та зростання виробничого потенціалу господарських підприємств потребує створення системи внутрішнього контролю, в основу якої має бути покладено формування інформації про виробничі запаси підприємства.

Належним чином організований внутрішній контроль обліку виробничих запасів, тобто якісна поінформованість про їх наявність та рух, має суттєве значення в управлінні виробничою діяльністю кожного підприємства та в контролі за зберіганням матеріальних цінностей. У зв'язку з цим в сучасних умовах об'єктивно виникла необхідність перегляду існуючої практики

організації внутрішнього контролю обліку запасів. Формування достовірної інформації про наявність та рух виробничих запасів і правильне ведення бухгалтерського обліку їх вартості забезпечує достовірність фінансової звітності.

Проблемі внутрішнього контролю руху виробничих запасів приділяється значна увага, оскільки від організації їх обліку залежить розвиток як підприємства, так і економіки країни в цілому. Згідно з П(С)БО 9 «Запаси» запаси – це активи, які утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності; перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва; утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством.

Важливе значення для правильного обліку запасів має порядок їх оцінки. В обліку запаси відображаються за первісною вартістю. При цьому, надходження запасів на підприємство можливе шляхом придбання їх за плату, виготовлення власними силами підприємства, внесення до статутного капіталу, одержання підприємством безоплатно. Однією з важливих умов внутрішнього контролю обліку матеріалів є застосування комп'ютерних програм для автоматизації обліку з передовими методами організації складського господарства та обліку матеріалів. Для організації безперебійного постачання, розміщення, зберігання і видачі виробничих запасів потрібно правильно організувати складське господарство, тому що в діяльності підприємства не завжди можна добитися повного узгодження темпів постачання матеріальних ресурсів, темпів виробництва і збуту готової продукції. Тому доцільно внутрішній контроль за запасами проводити у відповідності з наступними принципами:

- 1) завозити матеріали необхідно лише ті, що використовуються у виробництві;
- 2) розмір запасу кожного виду сировини та матеріалів встановлювати з урахуванням середнього виробничого запасу, який містить поточну потребу, підготовчий та гарантійний запаси;
- 3) зберігання запасів організовувати за сучасними ресурсозберігаючими технологіями;
- 4) запаси повинні підлягати повному обліку, маркуванню та етикетуванню.

Основними негативними аспектами при проведенні внутрішнього контролю діяльності підприємства в сфері обліку запасів є: низький рівень оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємств; невідповідний рівень контролю та оперативного регулювання процесів утворення запасів; обмеженість контролю використання виробничих запасів; складність визначення справедливої (ринкової та неринкової) вартості запасів, що полягає у використанні підприємствами бартерного обміну, більше того, обміну на неподібні активи.

Вирішення цих проблем потребує оновлення системи отримання інформації про виробничі запаси, використання нетрадиційних для вітчизняної облікової практики підходів до ефективного їх використання та оптимізації результатів діяльності підприємства через застосування принципів і методів бухгалтерського обліку.

Саме тому можна виділити наступні шляхи подолання проблем ведення обліку виробничих запасів на підприємствах: підвищення оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємств, яке забезпечується запровадженням інформаційних технологій обробки економічної інформації; удосконалення системи автоматизації обліково-аналітичних робіт в управлінні виробничими запасами та обґрунтування раціональних методів проведення інвентаризації виробничих запасів; узгодження механізмів бухгалтерського і податкового обліку виробничих запасів; обґрунтування системи обліку матеріальних витрат на освоєння нової техніки і технології виробництва; чітка організація обліково-контрольних процедур руху запасів підприємств (застосування прийомів обліку за центрами відповідальності, заходів контролю та оперативного регулювання процесів утворення запасів. Висновки з даного дослідження.

Підсумовуючи вище зазначене, можна зробити висновок, що реалізація перелічених напрямів удосконалення обліку запасів підприємством призведе до значного підвищення результативності його фінансово-економічної діяльності. Вирішення комплексу суперечливих та дискусійних питань обліково-аналітичного управління виробничими запасами є актуальним для більшості підприємств і потребує подальших досліджень.

Науковий керівник: викладач вищої категорії Хиль Л.П.

**Фоменко Ю.Р., студент
Приазовський державний технічний університет**

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ В АСПЕКТІ ЗАСТОСУВАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО МАРКЕТИНГУ

Сьогоднішній етап проведення економічних реформ в Україні зумовив виникнення національного ринку банківських продуктів і послуг, який характеризується швидким розвитком. Створюються умови для посилення конкуренції на кредитному ринку в результаті відкриття нових банків, розширення філійної мережі банківських установ, збільшення асортименту банківських продуктів і послуг, інтенсивного впровадження нових технологій банківського сервісу. Загальна тенденція полягає в тому, що розвиток ринку фінансових послуг та посилення конкуренції в банківському секторі впливають на поведінку споживачів. Клієнти, маючи можливість вибору, дедалі вимогливіше ставляться до якості надання банківських послуг. Вплив та ініціатива переходять до тих клієнтів банку, які потребують більш високої

якості банківського сервісу. Тому однією з важливих проблем, що постають сьогодні перед комерційними банками, є необхідність розробки та реалізації ефективної стратегії банківського маркетингу, яка має забезпечувати найкраще задоволення потреб клієнтів при одночасному досягненні поточних та довгострокових цілей діяльності банку.

На початковій стадії запровадження ринкових реформ зусилля українських банків були зосереджені на вирішенні поточних завдань, стратегічні цілі не були властиві банківській сфері, перевага надавалась оперативному плануванню діяльності через постійну зміну макроекономічної ситуації.

Стабілізаційні процеси на кредитному ринку України, посилення конкуренції в банківському секторі ставлять перед банкірами складні проблеми, від вирішення яких залежить існування банків. Чимало проблем виникає внаслідок нездатності багатьох працівників банків ефективно використовувати потенціал банку та можливості зовнішніх обставин. Йдеться про реалізацію стратегії банківського маркетингу, тобто про вміле застосування результатів дослідження макрооточення та мікрооточення банку.

Внаслідок недостатньої визначеності та розуміння категорій банківського маркетингу, не створюється цілісне уявлення щодо реалізації стратегічної орієнтації маркетингу в банку, тому, важливо чітко визначати такі категорії, як стратегія банківського маркетингу, стратегічний банківський маркетинг, стратегічне планування банківського маркетингу.

Стратегія банківського маркетингу є комплексом дій, необхідних для досягнення довгострокових цілей банку на підставі принципів і функцій банківського маркетингу з метою забезпечення прибутковості.

Стратегічний маркетинг банку являє собою комплексною діяльністю комерційного банку по розробці стратегії банківського маркетингу з урахуванням особливостей маркетингового оточення.

Стратегічне планування банківського маркетингу в свою чергу спрямоване на визначення пріоритетних методів роботи банку з метою формування ефективної кредитної, депозитної та інвестиційної політики.

В умовах, коли банківські продукти та послуги характеризуються високим рівнем диференціації, а їх споживачі формують певні ринкові сегменти, одним з провідних факторів успіху є реалізація стратегії банківського маркетингу, яка забезпечуватиме найякісніше та найповніше задоволення потреб при одночасному досягненні поточних і довгострокових цілей діяльності банку. Цілеспрямована стратегія банківського маркетингу є необхідною умовою забезпечення стійких ринкових позицій банку та досягнення ним високих економічних показників діяльності в довгостроковому періоді.

Реалізація стратегії банківського маркетингу може бути представлена як процес, що містить: розробку проекту загальної стратегії маркетингу; коригування загальної стратегії маркетингу; затвердження плану реалізації

загальної стратегії за допомогою розробки маркетингових планів банку; контроль за ходом реалізації стратегії банківського маркетингу.

Вивчення досвіду провідних українських банків свідчить, що необхідними умовами для впровадження системи маркетингових стратегій є: наявність чітко сформульованого стратегічного плану банку; маркетингової інформаційної системи; структурного підрозділу, що планує, виконує та контролює процес реалізації обраної маркетингової стратегії.

Стабілізація і розвиток банківської системи України вимагають від банкірів вирішення стратегічних завдань, які можуть гарантувати довгостроковий комерційний успіх. У зв'язку з цим, необхідно вдосконалювати стилі й прийоми управління фінансово-кредитною системою, своєчасно реагувати на кон'юнктурні зміни ринку, розвивати нові напрямки в роботі банків, активно застосовувати всі елементи сучасного маркетингу, враховуючи специфіку вітчизняного ринку банківських послуг.

Література:

1. Лютий І. О. Банківський маркетинг: підручн. [для студ. вищ. навч. закл.] / І. О. Лютий, О. О. Солодка – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 776 с.
2. Герасимович А. М. Аналіз банківської діяльності: Підручник / А. М. Герасимович, М. Д. Алексеєнко, І. М. Парасій-Вергуненко та ін.; За ред. А. М. Герасимовича. — К.: JCHEY, 2005.

Науковий керівник: к.е.н , доцент Калінін О.В.

Фоменко Ю.Р., студент

Приазовський державний технічний університет

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ В АСПЕКТІ ЗАСТОСУВАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО МАРКЕТИНГУ

Сьогоднішній етап проведення економічних реформ в Україні зумовив виникнення національного ринку банківських продуктів і послуг, який характеризується швидким розвитком. Створюються умови для посилення конкуренції на кредитному ринку в результаті відкриття нових банків, розширення філійної мережі банківських установ, збільшення асортименту банківських продуктів і послуг, інтенсивного впровадження нових технологій банківського сервісу. Загальна тенденція полягає в тому, що розвиток ринку фінансових послуг та посилення конкуренції в банківському секторі впливають на поведінку споживачів. Клієнти, маючи можливість вибору, дедалі вимогливіше ставляться до якості надання банківських послуг. Вплив та ініціатива переходять до тих клієнтів банку, які потребують більш високої якості банківського сервісу. Тому однією з важливих проблем, що постають сьогодні перед комерційними банками, є необхідність розробки та реалізації ефективної стратегії банківського маркетингу, яка має забезпечувати

найкраще задоволення потреб клієнтів при одночасному досягненні поточних та довгострокових цілей діяльності банку.

На початковій стадії запровадження ринкових реформ зусилля українських банкірів були зосереджені на вирішенні поточних завдань, стратегічні цілі не були властиві банківській сфері, перевага надавалась оперативному плануванню діяльності через постійну зміну макроекономічної ситуації.

Стабілізаційні процеси на кредитному ринку України, посилення конкуренції в банківському секторі ставлять перед банкірами складні проблеми, від вирішення яких залежить існування банків. Чимало проблем виникає внаслідок нездатності багатьох працівників банків ефективно використовувати потенціал банку та можливості зовнішніх обставин. Йдеться про реалізацію стратегії банківського маркетингу, тобто про вміле застосування результатів дослідження макрооточення та мікрооточення банку.

Внаслідок недостатньої визначеності та розуміння категорій банківського маркетингу, не створюється цілісне уявлення щодо реалізації стратегічної орієнтації маркетингу в банку, тому, важливо чітко визначати такі категорії, як стратегія банківського маркетингу, стратегічний банківський маркетинг, стратегічне планування банківського маркетингу.

Стратегія банківського маркетингу є комплексом дій, необхідних для досягнення довгострокових цілей банку на підставі принципів і функцій банківського маркетингу з метою забезпечення прибутковості.

Стратегічний маркетинг банку являє собою комплексною діяльністю комерційного банку по розробці стратегії банківського маркетингу з урахуванням особливостей маркетингового оточення.

Стратегічне планування банківського маркетингу в свою чергу спрямоване на визначення пріоритетних методів роботи банку з метою формування ефективної кредитної, депозитної та інвестиційної політики.

В умовах, коли банківські продукти та послуги характеризуються високим рівнем диференціації, а їх споживачі формують певні ринкові сегменти, одним з провідних факторів успіху є реалізація стратегії банківського маркетингу, яка забезпечуватиме найякісніше та найповніше задоволення потреб при одночасному досягненні поточних і довгострокових цілей діяльності банку. Цілеспрямована стратегія банківського маркетингу є необхідною умовою забезпечення стійких ринкових позицій банку та досягнення ним високих економічних показників діяльності в довгостроковому періоді.

Реалізація стратегії банківського маркетингу може бути представлена як процес, що містить: розробку проєкту загальної стратегії маркетингу; коригування загальної стратегії маркетингу; затвердження плану реалізації загальної стратегії за допомогою розробки маркетингових планів банку; контроль за ходом реалізації стратегії банківського маркетингу.

Вивчення досвіду провідних українських банків свідчить, що необхідними умовами для впровадження системи маркетингових стратегій є: наявність чітко сформульованого стратегічного плану банку; маркетингової інформаційної системи; структурного підрозділу, що планує, виконує та контролює процес реалізації обраної маркетингової стратегії.

Стабілізація і розвиток банківської системи України вимагають від банкірів вирішення стратегічних завдань, які можуть гарантувати довгостроковий комерційний успіх. У зв'язку з цим, необхідно вдосконалювати стилі й прийоми управління фінансово-кредитною системою, своєчасно реагувати на кон'юктурні зміни ринку, розвивати нові напрямки в роботі банків, активно застосовувати всі елементи сучасного маркетингу, враховуючи специфіку вітчизняного ринку банківських послуг.

Література:

1. Лютий І. О. Банківський маркетинг: підручн. [для студ. вищ. навч. закл.] / І. О. Лютий, О. О. Солодка – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 776 с.
2. Герасимович А. М. Аналіз банківської діяльності: Підручник / А. М. Герасимович, М. Д. Алексєнко, І. М. Парасій-Вергуненко та ін.; За ред. А. М. Герасимовича. — К.: JCHEY, 2005.

Науковий керівник: к.е.н , доцент Калінін О.В.

**Чайковська Т.С., студентка
Національний авіаційний університет**

ВПЛИВ ПЕНСІЙНОЇ РЕФОРМИ НА РОЗВИТОК СТРАХОВОГО НАКОПИЧЕННЯ В УКРАЇНІ

Страхування в цілому класифікується за різними ознаками. Окремо можна виділити ризикове і накопичувальне страхування. Під час укладання договору страхування життя у страхувальника є можливість сплачувати страхові внески поступово, протягом визначеного періоду часу. Під час даної процедури кошти накопичуються і перебувають у страховій компанії на протягом всього періоду дії договору страхування. Кошти, які були внесені страхувальником, обов'язково повертаються застрахованій особі, при цьому ще й з нарахованими відсотками. Тобто сплачені страхові премії за договорами страхування життя для страхувальника мають характер інвестицій.

Коли в країні досить розвинене особисте накопичувальне страхування, утворюються грошові резерви, які виступають у ролі інвестицій в економіку держави, що в свою чергу позитивно впливає на її розвиток.

В той же час страхові компанії мають можливість отримувати прибуток від інвестиційної діяльності і за рахунок цього зменшують суми страхових премій, які сплачуються страхувальниками. Із зростанням кількості

укладених договорів відповідно зростає капітал компанії і суми відрахувань до бюджету також, оскільки ці процеси взаємопов'язані.

Великий вплив на розвиток і поширення накопичувального страхування можуть відіграти законопроекти про пенсійну реформу. Так, з 11 жовтня поточного року набув чинності Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій". Основною відмінністю новоствореної пенсійної системи є перехід від пенсійного забезпечення до системи пенсійного страхування. З початку 2019 року пенсії будуть призначатись із врахуванням середньої заробітної плати працівників за останні три роки та вартості одного року стажу - 1%. Для осіб, які досягли 60 років і при цьому мають повний страховий стаж, зберігається право на отримання пенсії. З 1 січня 2018 року пенсію за віком можна буде отримувати лише за наявності стажу 25 років станом на 1 січня 2018 року. Розмір стажу, необхідного для отримання пенсії, буде збільшуватися кожного року на 12 місяців поки не досягне 35 років, що відбудеться у 2028 році. Якщо на 1 січня 2018 року громадянин матиме від 15 до 25 років стажу, він матиме можливість отримувати пенсію у 63 роки.

Наразі в нашій країні є обмежена кількість варіантів накопичення для забезпечення собі старості в достатку. Можна використати послуги, які надаються банківськими установами, недержавними пенсійними фондами. Одним із актуальних варіантів є програми недержавного пенсійного страхування. Основною відмінністю продуктів страхових компаній, в даному аспекті, від пенсійних програм, які надаються банками, та недержавних пенсійних фондів є те, що вони дають можливість не лише накопичувати, але й захищають від великої кількості можливих ризиків.

На користь недержавного пенсійного страхування можна навести низку позитивних факторів. В першу чергу, це надання податкових пільг як для юридичних, так і для фізичних осіб. По-друге, під час укладання договору пенсійного страхування розглядається також ризик смерті застрахованої особи з будь-якої причини. За рахунок цього родина не залишається без коштів у разі втрати одного з годувальників. Страхувальник, за бажанням, може доповнювати перелік ризиків.

Одним із головних факторів на користь недержавного соціального страхування є гарантія того, що особа все таки отримаєш ті кошти, які були сплачені під час накопичення. Гарантом цього є страхові резерви, які створюються в страховій компанії, та її активи, які відповідно до закону не можуть бути використані страховою компанією для покриття зобов'язань, відмінних від тих, що затверджені договором страхування.

Тому сьогодні, коли відбуваються кардинальні зміни в системі українського пенсійного забезпечення, кожен повинен розуміти, що забезпечення себе додатковою пенсією гарантує впевненість у майбутньому.

Науковий керівник: ст. викладач Задерака Н.М.

ЕЛЕКТРОННІ ПЛАТІЖНІ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ

За останні кілька років сучасний бізнес змінює традиційні форми розрахунків і переміщується в Інтернет, оскільки такий спосіб доступний, зручний та економить час. Це зумовлює появу та розвиток електронних платіжних систем, і їх різноманіття. В Україні вони ще тільки започатковуються, що пояснюється слабким розвитком інформаційно-комп'ютерних технологій та нормативно-правовою базою. Але у найближчі роки треба очікувати швидкого розвитку на українському ринку електронного бізнесу і нових електронних платіжних систем, які є ще одним видом фінансових сервісів в Інтернеті.

Платіжна система в Інтернеті - система здійснення розрахунків між фінансовими установами, бізнес-організаціями та Інтернет-користувачами в процесі купівлі-продажу товарів і послуг через Інтернет.

Основними функціями електронних платіжних систем є: відкриття й ведення віртуальних рахунків клієнтів; надання клієнтам можливості поповнити свої віртуальні рахунки різними способами (банківським переказом, внесенням готівки і т.д.); надання клієнтам можливості виводу грошей із платіжної системи на банківські рахунки, у готівковій формі і т.д.; здійснення трансакцій між рахунками клієнтів, зберігання даних по трансакціях; забезпечення безпеки рахунків (запобігання несанкціонованого доступу) і захисту інформації щодо клієнтів; консультативна підтримка клієнтів;

Електронні платіжні системи базуються на новій формі грошей - так званих "електронних грошах" (electronic money).

На сьогоднішній день існує декілька десятків електронних платіжних систем. Найбільш популярними системами в Україні є: LiqPay, WebMoney Transfer, WayForPay, PayMaster.

Платіжна система LiqPay заснована ще в 2008 році як альтернатива WebMoney і PayPal, ця платіжна система виявилася на хвилі популярності протягом останніх трьох років. Багато в чому це обумовлено активним розвитком електронної комерції в Україні. Крім того, материнською компанією сервісу є ПриватБанк – найбільший банк в Україні, який активно займається популяризацією системи інтернет-банкінгу Приват24. Ідентифікатором для рахунку в цьому платіжному сервісі є номер телефону в міжнародному форматі, а сам рахунок, в свою чергу, прив'язаний до банківської карти власника в ПриватБанку.

Зручність прийому платежів і швидкість зарахування коштів – ключові переваги LiqPay (прийом платежів он-лайн практично з будь-якої країни світу (200 країн), підтримка карт Visa/MasterCard будь-якого банку-емітента,

прийом платежів через Приват24, прийом платежів готівкою через термінали) роблять її зручною для бізнесу.

WebMoney Transfer найвідоміша система електронних розрахунків, яка почала працювати в 1998 році і в деяких нішах онлайн-бізнесу стала фактично стандартом при проведенні платежів. За даними внутрішньої статистики, яка була оприлюднена адміністрацією системи, обсяг платежів, здійснених за допомогою WebMoney, за підсумками 2014 року склав суму, яка вражає, – 17 мільярдів доларів США.

Основа взаєморозрахунків у WebMoney – використання так званих титульних знаків, які є еквівалентом різних валют. Найбільш популярні і найчастіше використовувані WMZ (долар США), WME (євро), WMU (українська гривня), WMX (Bitcoin- електронна валюта). Незважаючи на те, що юридично титульні знаки не є грошима, їх без проблем можна обмінювати на відповідні грошові одиниці за допомогою спеціальних сервісів-обмінників. При переказі всередині системи з користувача утримується комісія 0,8%.

Сервіс WayForPay реалізував платіжний інструмент - продажі через QR – код, який дає можливість бізнесу не представленому в Інтернеті приймати оплату он-лайн, а Інтернет торговцям продавати свої товари і послуги прямо з рекламних носіїв, таких як журнали, білборди. Покупцеві для оплати необхідно лише зчитати код мобільним додатком WayForPay.QR. Грошові кошти будуть зараховані продавцеві на розрахунковий рахунок або карту. При цьому створити платіжний QR-код можна в декілька кліків в особистому кабінеті WayForPay. Можна задати необхідну суму і валюту, обмежити кількість товару для продажу або згенерувати код з вільною сумою. Система прийому платежів на сайті WayForPay має свою службу моніторингу транзакцій, що допомагає підтримувати високу прохідність транзакцій. Термін надходження грошей на рахунок складає 1 день.

Перераховуючи платіжні агрегатори, що функціонують на українському ринку, обов'язково потрібно не забути і такий сервіс, як PayMaster. Цей агрегатор має низку привабливих характеристик, у PayMaster присутні готові модулі оплат, що дозволяють легко додавати агрегатор як сервіс прийому платежів. Підтримуються наступні види платежів – Visa/MasterCard, Приват24, EasyPay, LiqPay, банківські термінали України, а також WebMoney. Прийом платежів через Інтернет здійснюється зі сплатою комісії у розмірі 2% від суми переказу (залежно від обороту і виду бізнесу). Безпека використання агрегатора підтверджена відповідністю міжнародному стандарту PCI DSS і регулярним проходженням аудиту надійності. Платежі за допомогою пластикових карт Visa і MasterCard, відбуваються із застосуванням технологій 3D Secure і SecureCode відповідно.

Перераховані електронні платіжні системи надзвичайно динамічно розвиваються в Україні та підтримують актуальні для українського ринку способи оплати.

АНАЛІЗ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ АВІАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Фінансово-господарська діяльність підприємства є невід'ємною частиною аналізу загального фінансового стану та пошуку резервів підвищення ефективності його функціонування. Важливу роль у процесі проведення аналізу господарської діяльності економічного суб'єкта відіграє оцінка показників ліквідності та платоспроможності, ділової активності та рентабельності, а також пошук шляхів підвищення фінансового стану як передумови розвитку суб'єкта господарювання.

Публічне акціонерне товариство «Мотор Січ» (ПАТ «Мотор Січ») є одним з провідних підприємств у світі з випуску авіаційних двигунів для літаків та вертольотів, а такою промислових газотурбінних установок. Низька ліквідність та часткова неплатоспроможність господарського суб'єкта є основними проблемами на шляху формування фінансової стійкості та інвестиційної привабливості. Ліквідність є стратегічно важливою величиною, а платоспроможність характеризує поточний стан підприємства. В умовах кризи на ринку відбулося скорочення як державного, так і додаткового фінансування (банківські кредити та інші зовнішні позики), що, в свою чергу дало відбиток на діяльність таких підприємств як ПАТ «Мотор Січ» та змусило звернути увагу на оптимізацію використання власного прибутку підприємства, структури витрат та собівартості продукції, а також на залучення зовнішніх інвесторів. Для покращення фінансового стану, підвищення ліквідності та платоспроможності, авіаційному підприємству ПАТ «Мотор Січ» необхідно, враховуючи специфіку галузі та конкретні умови діяльності, розробити та здійснити комплекс заходів основним серед яких є, безумовно, досягнення прибутковості. Досягнення прибутковості є першочерговим завданням. Підвищення прибутковості відбувається шляхом збільшення обсягів продажу та зниження витрат. В свою чергу збільшення обсягу продажу це: стимулювання попиту на продукцію підприємства; розширення збутової мережі; вихід на нові ринки; комплексні маркетингові дослідження потенційних ринків збуту, вивчення можливостей проведення наступальної маркетингової політики; випуск нових конкурентоспроможних видів продукції.

На авіаційному підприємстві ПАТ «Мотор Січ» практично всі показники фінансової стійкості свідчать про нестійкий фінансовий стан. Підприємству потрібно проводити спрямовані дії на зменшення запасів та затрат, поповнення власних оборотних коштів та прискорення обертання капіталу в поточних активах, які призводять до підвищення фінансової стійкості.

Всі показники ліквідності та платоспроможності які були розраховані, мають нижчі значення в порівнянні з нормативними. Керівництву

підприємства необхідно тримати курс на підвищення ліквідності підприємства й маючи в деяких позиціях тенденцію до зростання ліквідності, зберегти її.

Існуючі методи, які використовуються для аналізу і оцінки ліквідності суб'єкта господарювання, мають суттєві недоліки, що не дозволяє одержати надійну інформацію, необхідну для управління платоспроможністю. Методичний підхід до оцінки рівня поточної ліквідності балансу підприємств у вигляді порівняння фактичних і нормативних рангів оборотних активів за мірою ліквідності та поточних зобов'язань за терміновістю їх виконання може бути використаний для аналізу розглянутих процесів на підприємствах.

Науковий керівник: д.е.н, професор Пілецька С.Т.

**Швець Я.В., студентка
Національний авіаційний університет**

ПРЯМІ ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Конкурентоспроможність вітчизняної економіки у вирішальній мірі залежить від ефективності процесів залучення інвестицій; особливе місце відводиться прямим іноземним інвестиціям, які в поєднанні із раціональною стратегією їх використання здатні сприяти розвитку інновацій, активізації діяльності в пріоритетних виробничих і соціальних сферах.

За даними служби статистики, прямі іноземні інвестиції (ПІІ) в економіку України за 2016 рік становили 4,400 млрд.дол. (в 2015 році їх величина складала 3,700 млрд. дол.). Надходження здійснювались з 77 країн світу; основна маса інвестицій (70%) приходить на такі країни, як Росія (близько 1500 млрд. дол.), Кіпр (близько 450 млн дол.), Великобританія (405 млн. дол.), Нідерланди (260 млн. дол.) і Австрія (250 млн. дол.).

Щодо сфер вкладення прямих іноземних інвестицій, найбільш привабливими виявились фінансова та страхова діяльність (2,825 млрд. дол.), торгівля та ремонт автотранспорту (524,9 млн. дол.); інвестиції в промисловість склали 475,2 млн. дол.

Однак, аналіз прямих іноземних інвестицій за період 2010-2016рр. показує, що, хоча за два останні роки спостерігається поживлення процесів інвестування, особливо в порівнянні з 2014р. (2,452 млрд.дол.), ще не вдається навіть досягнути величини цього показника періоду 2010-2013рр. У 2010 році об'єм ПІІ складав 5, 851 млрд. дол., у 2011 році – 6, 033 млрд. дол., у 2012 році – 5, 290 млрд. дол., у 2013 році – 5, 462 млрд. дол.

В свою чергу, українськими підприємствами-резидентами за 2016 рік було здійснене пряме інвестування в п'ятнадцять країн світу у розмірі 20,7 млн. дол. (2015 рік – 27,9 млн. дол.), що свідчить про зменшення відтоку капіталу; найбільша кількість інвестицій була спрямована до Кіпру, Віргінських островів, Австрії та Росії.

Невтішними є дані рейтингу інвестиційної привабливості BDO International Business Compass за 2015 і 2016 роки; відповідно до них, Україна суттєво погіршила свої позиції, змістившись з 89 місця в 2015р. на 130 місце в 2016р. (кількість оцінюваних країн–174).

Попри це, Міжнародним рейтинговим агентством S&P Global Ratings прогнозується зростання української економіки на 2,3-2,9% до 2019 року при зниженні інфляції за цей період до 9,5-7%. Світовим банком передбачається також збільшення рівня економічного росту України на тлі успішного реформування системи державних фінансів, енергетичного та банківського секторів.

Активізація процесів прямого іноземного інвестування можливе за умови підвищення рівня інвестиційної привабливості України за рахунок стабільності правового режиму, виконання законів щодо боротьби з корупцією, зменшення рівня адміністративного тиску на бізнес і т.і.

Науковий керівник: к.е.н, доцент Гаврилко Т.О.

**Ширає В.В., магістр
Приазовський державний технічний університет**

РЫНОК СТРАХОВЫХ УСЛУГ УКРАИНЫ, ПУТИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ

Рынок страховых услуг является вторым по уровню капитализации среди других небанковских финансовых рынков. Общее количество страховых компаний по состоянию на 31.12.2016 составило 310, в том числе СК "life" 1 - 39 компаний, СК "non-life" - 271 компаний, (по состоянию на 31.12.2015 - 361 компания, в том числе СК "life" - 49 компаний, СК "non-life" - 312 компаний). Количество страховых компаний имеет тенденцию к уменьшению, так за 2016 по сравнению с 2015 годом, количество компаний уменьшилось на 51 СК, по сравнению с 2014 годом уменьшилось на 72 СК.

За 2016г. доли валовых страховых премий и чистых страховых премий по отношению к ВВП остались на уровне 2015 года и составили незначительную величину 1,5% и 1,1% соответственно.

В течение анализируемого периода уменьшилось количество заключенных договоров страхования на 22 958,1 тыс. единиц (или на 11,3%), при этом на 63 686,5 тыс. единиц (или на 63,9%) уменьшилось количество договоров добровольного страхования.

Количество заключенных договоров страхования от огневых рисков и рисков стихийных явлений уменьшилась на 28 273,1 тыс. единиц (или на 92,7%). Количество заключенных договоров страхования имущества уменьшилось на 27 867,8 тыс. единиц (или на 89,5%). Количество заключенных договоров страхования от несчастных случаев уменьшилось на 956,4 тыс. единиц (или на 5,7%).

Имели место и тенденции к уменьшению: валовых страховых выплат по страхованию финансовых рисков на 467200000. грн. (-33,3%); по страхованию имущества (уменьшение валовых страховых выплат на 284 400 000. грн. (-65,5%); по страхованию жизни (уменьшение валовых страховых выплат на 73300000. грн. (-14,9%) и других показателей.

К проблемам развития страхового рынка Украины относятся также: недостаточная капитализация украинских страховых компаний; большие риски на страховом рынке, связанные с характером ценовой конкуренции и с высокой долей административных расходов. Имеют место проблемы с перестрахованием, неправильной политикой управления рисками и другие.

Несмотря на большие ожидания международных игроков, в течение последних пяти лет не были проведены необходимые реформы, как законодательства, так и рынка в целом. Это привело к тому, что страховой рынок переживает период стагнации и не показывает существенного роста. Можно сделать вывод, что украинский страховой рынок не оправдал ожиданий инвесторов.

Негативное влияние на развитие страхового рынка в Украине также оказывают: отсутствие экономической стабильности, постоянного роста производства, неплатежеспособности населения и дефицит финансовых ресурсов. Необходимо также отметить неполную и фрагментированную законодательную базу, отсутствие государственных преференций на страховом рынке, неэффективный контроль со стороны государства, проявления монополизма.

Макроэкономическая ситуация в Украине сегодня характеризуется рядом внешних и внутренних вызовов: боевые действия на юго-востоке страны привели к остановке ряда стратегически важных предприятий и компаний; резкое повышение инвестиционных рисков и как следствие, частичный уход иностранного капитала с украинских финансового и промышленного рынков; падение ВВП и промышленного производства; высокая инфляция и повышение цен и тарифов; отсутствие эффективных реформ, прежде всего, в сфере управления и другие.

Для повышения эффективности управления деятельностью страхового рынка Украины необходимо разработать целостную государственную программу его развития, определить стратегические задачи и выработать единый подход к их решению. Необходимо формирование эффективного механизма защиты интересов участников рынка и, прежде всего, застрахованных, что положительно повлияет на уровень доверия к страховому рынку в целом.

Требуется уменьшение «забюрократизированности» и «зарегулированности» многих процедур деятельности страхового рынка Украины.

Существует необходимость создания полноценного института страхового омбудсмена как важнейшего элемента функционирования рынка и другие.

Научный руководитель: к.э.н., ст. преп. Мандра Н.Г.

СУЧАСНІ ПОСЛУГИ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ

Характерною ознакою сучасного етапу світового розвитку є глобалізація економічних і політичних процесів у всіх країнах, що суттєво впливає і на розвиток банківського бізнесу. Експерти Міжнародного валютного фонду визначають цей феномен як зростаючу економічну взаємозалежність країн всього світу в результаті збільшення обсягів і різноманітності міжнародних операцій з товарами, послугами і світовими потоками капіталу, а також все більш швидкого і широкого проникнення нових сучасних технологій в усі сфери.

Розвиток міжнародного бізнесу та ТНК призводить до збільшення потреб в банківському обслуговуванні, у тому числі в нових його формах, загальну стратегію розвитку, тактику і захист від ризиків банки вимушені визначати, орієнтуючись не тільки на національну економіку, але і на зміни економічної ситуації у світі.

З огляду на останні події можна стверджувати, що процес розвитку банківського сектору потребує виходу на ринок нових банківських послуг, оскільки кожен банк прагне отримати максимальні прибутки, примножити клієнтську базу та підвищити власний рейтинг. Саме тому слід звернути увагу на сучасні технології, які в наш час набирають широкої популярності.

На сьогодні слід відмітити таку специфічну тенденцію на зарубіжних ринках банківських послуг, як розширення дистанційного банківського обслуговування. Що стосується українського інтернет-банкінгу кількість користувачів, що віддають перевагу онлайн-банкінгу зростає.

Основними факторами, на які спирається клієнт, обираючи нові фінансові технології, є зручність, доступність, оперативність, економія часу тощо. Однак існують також певні недоліки, такі як можливість затримки платежів, ймовірність злому системи, відсутність необхідної нормативної бази, втрата мобільного доступу до мережі та інші. Незважаючи на наявність недоліків, в наш час постійно з'являються стартапи пов'язані з впровадженням нових технологій і банки, якщо вони бажають лишатися лідерами на ринку, мають також впроваджувати новітні технології та пропонувати клієнтам новітні банківські продукти, які, в принципі, не відносяться до традиційних банківських послуг.

Сучасні фінтех-стартапи пропонують вітчизняному ринку безліч систематизованих послуг, які зможуть вивести банківську систему на новий рівень. Стартапи включають в себе різний спектр платформ, від простого сервісу переказу грошей до ведення онлайн бухгалтерії в мобільному режимі.

Отже, підбивши підсумки слід взяти до уваги, що технології не стоять на місці, постійно оновлюється перелік нетрадиційних послуг. Збільшення кількості і якості інформаційних послуг, що надаються клієнтам, стає одним з чинників конкурентоспроможності на ринку банківських послуг. При цьому необхідно розробити стратегію, яка буде позитивно впливати на весь ринок банківських послуг, адже широка диверсифікація операцій і послуг дозволить банкам функціонувати на економічну перспективу та позитивно вплине на економіку країни в цілому.

Щепіна Т.Г., к.е.н., доцент
Сасенко Т.А., студент
Національний авіаційний університет

ФОРМУВАННЯ ДЕПОЗИТНОГО ПОРТФЕЛЮ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

На сьогоднішній день тема формування депозитного портфелю комерційного банку є достатньо актуальною. З кожним роком відбувається скорочення кількості банків і банківській установі, для того, щоб вижити в умовах кризи банківського сектору та в період його реформування, необхідно чітко розуміти методи та основні правила формування депозитного портфелю, адже саме депозити є основним джерелом ресурсів, які може використовувати банк у своїй діяльності.

Діяльність усіх комерційних банків спрямована на збільшення обсягу залучених ресурсів, а також на створення відповідних умов для їх ефективного використання. В останні роки депозитна база банків відчула різких змін. Так криза 2014 року спричинила значний відтік депозитів з банківських установ. Протягом зазначеного періоду було вилучено ресурсів більше ніж на 120 млрд грн, що за приблизними підрахунками становить більше сорока відсотків. Після цього ситуація дещо стабілізувалася і протягом 2016 року громадяни почали повертати депозити у банківський сектор. На сьогоднішній день, за даними регулятора, спостерігається призупинення зростання кількості депозитних внесків, а ставка за депозити досягла історичного мінімуму. Отже необхідним є певний поштовх для подальшого нарощення депозитних ресурсів у банках.

Формуючи депозитний портфель, слід приділяти увагу та створювати відповідні механізми для постійних надходжень тимчасово вільних коштів. Банки у своїй практиці застосовують різні методи задля залучення клієнтів, використовуючи маркетингові підходи, надають ряд послуг не завжди банківських, створюють віддалені банкінги, щоб клієнту для здійснення операцій з його рахунками не звертатися у відділення. Усі ці дії спрямовані на забезпечення постійних надходжень в банк депозитних коштів, бажано строкових та довготермінових, та залучення нових клієнтів.

Основним чинником, що впливає на кількість депозитів, принесених до конкретної банківської установи, була і лишається ставка відсотка, яку сплачує банк за користування коштами. Банки при встановленні ставок на вклади орієнтуються на ставку рефінансування НБУ, на дії конкурентів, на строки депозитів та умови конкретної угоди.

Другим чинником, який суттєво впливає на депозитний портфель є довіра клієнтів до конкретної банківської установи та її ділова репутація. Зменшуючи кількість банків довіра клієнтів зростає, тому що банківська система стає прозорішою.

Крім того банки в змаганні за своїх клієнтів удосконалюють методи надання послуг, впроваджують нові технології, покращують доступність інформації.

Варто зазначити, що депозитна політика банку тісно пов'язана з кредитною політикою. Відсоткове співвідношення між кредитним та депозитним портфелем, їх відсотковими ставками, дозволяє визначити рентабельності банку та ефективність його роботи.

Отже, з наведеної вище інформації можна зробити висновки, що формування депозитного портфелю має прямий вплив на ліквідність банку, ставки за депозитами знаходять в прямій залежності від відсотків за кредитами, тому банки змагаються за своїх клієнтів, показуючи останнім різноманіття надаваних послуг. Крім того варто наголосити, що банкам слід створити спрощену систему управління депозитними рахунками, щоб в будь-який момент часу клієнт міг внести кошти на депозитний рахунок, перевірити, яка сума відсотків вже на нарахована, адже є певна частина населення у якій відсутня довіра до комерційних банків, і від цього втрачають кошти як банки так і населення.

Щепіна Т.Г., к.е.н., доцент
Яковенко О.Г., студент
Національний авіаційний університет

РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

На сьогоднішній день однією з проблем функціонування вітчизняних комерційних банків є дефіцит фінансових ресурсів, скорочення їх обсягу. Тому важливою умовою забезпечення конкурентоспроможності кожного комерційного банку є використання ресурсного потенціалу у повній мірі, враховуючі усі можливості залучення коштів. Отже дослідження оцінки ресурсного потенціалу комерційного банку та розробки заходів з його нарощування є актуальними на сучасному етапі розвитку банківської системи нашої держави та інших країн.

Незважаючи на численні економічні дослідження за вказаною темою, варто зазначити, що науковці не знайшли єдиного підходу до розуміння сутності поняття «ресурсний потенціал банку».

Закордонні вчені термін «ресурси банку» майже не вживають, так як це визначення не розглядається як об'єкт самостійного дослідження. Вчені пояснюють «банківські ресурси» як пасивні операції, суть яких полягає у залученні коштів вкладників, кредитуванні іншими банками, випуску цінних паперів власного боргу, а також здійсненні інших операцій, внаслідок яких збільшуються ресурси банку. Вітчизняні ж науковці термін вивчають, але підходи до визначення є доволі різними.

Ми пропонуємо під ресурсним потенціалом розуміти не тільки наявні, а й потенційні можливості банку формувати свої ресурси. Причому потенційні можливості банку щодо формування фінансових ресурсів у даному випадку залежать від матеріальних, трудових, технічних, організаційних, інформаційних та просторових ресурсів кожної конкретної банківської установи.

Загалом ресурси банку являють собою акумульовані банком кошти шляхом емісії цінних паперів, залучення депозитів, а також кошти, одержані на основі кредитних відносин з іншими економічними суб'єктами та результати фінансової діяльності банку. Тобто мова не йде про інші види ресурсів. Однак якщо говорити про значення слова «потенціал», то варто згадати походження цього терміну від латинського слова «*potentia*», яке в перекладі означає «сила», «потужність». Тобто, говорячи про ресурсний потенціал не можна порівнювати його лише з наявними фінансовими ресурсами, бо потенціал включає в себе не лише рівень, який досягнуто, а й імовірність досягнути більшого.

Глибоке дослідження питань ресурсного потенціалу в останні роки пов'язане з тим, що з 2014 року українська банки у наслідок кризи втратили понад 120 млрд грн депозитів, що становить більше 40% усіх залучених коштів. Отже актуальним стало питання пошуку нових можливостей та резервів поповнення банківського капіталу, яким можна користуватися у майбутньому.

Сучасні автори економісти описують не лише джерела фінансування банківського бізнесу, а і наводять методики оцінки достатності ресурсного потенціалу комерційного банку на основі коефіцієнтного підходу. Серед найбільш значимих визначають коефіцієнт фінансового важеля, коефіцієнт надійності, співвідношення власного і залученого капіталу, визначення долі запозичених ресурсів та навантаження вартості залучених та запозичених ресурсів на прибуток банківської установи. Подібний суттєвих числовий аналіз у поєднанні з вдалою маркетинговою політикою та підтримкою довіри до банківських установ з боку держави, на нашу думку, дають можливість додаткового залучення ресурсів кожному конкретному банку та виходу банківської системи з кризи в цілому.

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

Важливою обставиною функціонування вітчизняної економіки є становлення і розвиток спеціалізованої фінансової інфраструктури та її елементів – ринків фінансових послуг. Запропонований багатофункціональною системою фінансових посередників і на основі пропозицій відповідних фінансових послуг та продуктів він забезпечує потреби в фінансових ресурсах як суб'єктів господарювання, так і фізичних осіб. У той же час сучасні тенденції розвитку суспільства і бізнесу у використанні новітніх електронних та інтернет-технологій вимагають адекватних змін їх обслуговування фінансовими посередниками.

Реалізація конкурентоспроможності компаній в наш час в першу чергу залежить від швидкості обміну економічною інформацією, а також ефективністю та прозорістю операцій, що проводяться, адекватністю прийняття рішень. У цьому сенсі використання електронних технологій у поєднанні зі зростанням ринку електронної комерції і різних віртуальних форм підприємництва трансформує весь спектр фінансових послуг і закладає фундамент для більш швидкого розвитку економічних процесів на основі широкої доступності фінансових продуктів в будь-який момент часу.

Враховуючи беззаперечне лідерство банківського сектора на вітчизняному ринку фінансових послуг, електронні технології в першу чергу повинні широко використовуватися при наданні банківських послуг. Підкреслимо, що в цьому контексті вітчизняний ринок банківських послуг суттєво відстає від багатьох країн світу. Комплексного підходу щодо використання електронної мережі онлайн-послуг як сфери надання банківських послуг на сьогоднішній день поки не спостерігається. Навіть за умови, що використання онлайн-технологій надає можливості доступу до широкого кола потенційних клієнтів у сфері малого і середнього бізнесу та освоєння нових фінансових продуктів. Кількість банків, що пропонують електронний спосіб взаємодії з клієнтом, є досить обмеженим переліком найбільших за активами банків. Разом з використанням електронних систем в наданні банківських послуг, онлайн-технології також проникають і в інші сегменти ринку фінансових послуг.

Так, у світі широкого розповсюдження набувають послуги з онлайн-страхування (e-insurance), яке передбачає укладення страхового поліса страхування безпосередньо через Інтернет-сайт страхової компанії або страхового посередника, який містить вибір страхового продукту, розрахунок тарифу і страхової суми, підписання поліса, оплату, організацію огляду об'єкта страхування і доставки паперовій версії поліса (якщо цього вимагають умови страхування). На жаль, цей вид послуг не отримав велику популярність. Зазначимо, що за допомогою онлайн-технологій можна

розвивати технології ефективного проектного фінансування або інвестиційного посередництва в роботі з фізичними особами. Все це надає значні можливості для розвитку різних моделей самообслуговування клієнтів, підвищення автоматизації та оптимізації процесів, а також для проведення миттєвих транзакцій в глобальному масштабі.

Таким чином, онлайн-технології надають фінансовим посередникам нову можливість розширення своєї присутності на ринку фінансових послуг, усунувши географічні та часові бар'єри і, відповідно, збільшивши обсяг продуктів і послуг за рахунок дистанційного обслуговування клієнтів. В той же час вони створюють нову категорію споживачів цих послуг – електронних клієнтів, які не прив'язані до місцезнаходженням фінансової установи і цінують простоту, динамічність і якість отриманих послуг.

Науковий керівник: д.е.н, доцент Хаджинова Е.В.

Ямкова Т. А., викладач

Коледж інформаційних технологій та землевпорядкування НАУ

СУТНІСНО-ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ БЮДЖЕТНОГО ФІНАНСУВАННЯ

Фінансово-господарська діяльність бюджетних установ характеризується низкою особливостей, а саме: бюджетні установи функціонують на засадах державної чи комунальної власності, належать до неприбуткових організацій і реєструються як такі, не можуть самоліквідуватися і ставати банкрутами, створювати орендні чи спільні підприємства тощо. Однією з характерних ознак функціонування бюджетних установ є те, що всі вони, як правило, фінансуються за рахунок бюджетних коштів.

В економічній літературі бюджетне фінансування розглядається як безповоротне безоплатне надання коштів з державного та місцевих бюджетів на виконання загальнодержавних функцій, функцій місцевого самоврядування й забезпечення функціонування бюджетних підприємств, установ та організацій.

Відзначимо, що крім коштів державного та місцевих бюджетів, бюджетні установи та організації також отримують грошові надходження за надання платних (договірних) послуг та спонсорські кошти, які останнім часом набувають широкого використання.

Бюджетне фінансування базується на відповідних принципах, формах та методах надання грошових коштів бюджетів відповідним розпорядником.

В основу процесу фінансування бюджетних установ покладено такі основні принципи:

- 1) цільового використання бюджетних асигнувань – обумовлене плануванням, відпуском та використанням коштів на цільові потреби та заходи згідно із затвердженими кошторисами;

2) безповоротності і безвідплатності – це виділення коштів без прямого їх відшкодування і сплати відсотків за їх користування;

3) ефективного і повного використання коштів – характерний одержанням максимального результату при мінімальних витратах грошових коштів при повному їх використанні;

4) фінансування у міру виконання планів – обумовлене виділенням бюджетних асигнувань лише на конкретні фактичні витрати, а не під планові показники;

5) додержання режиму економії – забезпечує фактичне використання коштів через систему форм і методів мінімізації витрат, що впливає на розмір одержаного результату;

6) постійного контролю – забезпечує контроль усіх господарських та фінансово-кредитних операцій у фінансуванні державних витрат.

В економічній літературі не існує єдиної точки зору щодо кількості форм бюджетного фінансування. Виокремимо такі форми надання бюджетних коштів, як: кошторисне фінансування, бюджетні інвестиції, бюджетні трансферти, бюджетні кредити, надання дотацій, субвенцій, субсидій.

Основною формою бюджетного фінансування є кошторисне, оскільки саме за його допомогою здійснюється переважна більшість видатків бюджетів, забезпечується функціонування виробничої та соціальної інфраструктур, оборони й управління. Кошторис доходів і видатків – це основний документ, відповідно до якого визначається загальний обсяг, цільове надходження, використання коштів бюджетних установ, а також визначаються обсяг та напрямки використання бюджетних коштів для виконання функцій та досягнення суспільно-корисних цілей, визначених на рік відповідно до бюджетних призначень.

Сучасний кошторис бюджетної установи має дві складові:

- загальний фонд – це обсяг асигнувань із загального фонду відповідного бюджету, який містить чітке розмежування видатків за економічною ознакою і надається для виконання бюджетною установою основних функцій.

- спеціальний фонд – це обсяг надходжень зі спеціального фонду бюджету на конкретну мету та їх розподіл за повною економічною класифікацією на здійснення видатків згідно із законодавством, а також на реалізацію пріоритетних заходів, пов'язаних з виконанням установою основних функцій.

В даний час на практиці використовують два методи бюджетного фінансування: метод єдиного казначейського рахунку та метод перерахування коштів з рахунків бюджету на рахунки розпорядників.

З урахуванням викладеного можна зробити висновок про те, що бюджетне фінансування має практичне втілення у вигляді безповоротного й безоплатного надання бюджетних коштів через такі форми, як кошторисне фінансування, бюджетні інвестиції, бюджетні кредити та державні трансферти.

ПЕРЕДУМОВИ ВИКОРИСТАННЯ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Для підприємств авіаційної галузі, які здебільшого мають підприємницький характер, особливо актуальна довгострокова перспектива ефективної діяльності, оскільки мають місце значні вкладення капіталу, тому формування стратегічної скерованості на підставі грамотного антикризового управління дозволить реалізовувати стратегічні цілі при ефективному використанні ресурсів. Це вимагає винайдення шляхів забезпечення стабільності діяльності та платоспроможності підприємства, що сприятиме концентрувати свій потенціал задля здійснення економічного зростання. Дані обставини обумовлюють необхідність використання інструментів та механізмів антикризового управління підприємствами.

В сучасних умовах господарювання посилюється елемент нестабільності зовнішнього середовища майже у всіх макроекономічних складових, з одного боку, а також підвищується потреба в капіталі для оновлення основних засобів та забезпечення безперервності процесу виробництва, з другого боку, що ґрунтується на конкурентній боротьбі за споживача. Обмеженість розміру прибутку, отриманого підприємствами, спонукає їх шукати інші джерела для здійснення самофінансування як основи стабільного функціонування.

Першочерговим завданням для більшості вітчизняних підприємств стало виконання поточних планів, інкасування дебіторської заборгованості, забезпечення його платоспроможності. Разом з тим, проблемам стратегічного планування приділяється не достатньо уваги, що не сприяє пошуку інструментів підвищення ефективності функціонування на підставі збільшення прибутку. В поєднанні стратегічних і тактичних завдань можуть бути знайдені можливості для використання переваг динамічного середовища. Використання саме еко-інноваційних підходів при гармонізації відносин з кожним з елементів зовнішнього та внутрішнього середовищ дозволить нівелювати бар'єри при формуванні взаємозв'язків, що обумовить зменшення конфліктів щодо здійснення виробничо-комерційної діяльності підприємствами в цілому.

Антикризове управління ґрунтується на основних та специфічних принципах, які дозволяють завчасно сформувати управлінські дії щодо запобігання кризових явищ на підприємстві. Їхнє використання в поточній роботі структурних підрозділів підприємства може стати основою для:

- обґрунтування напрямів розвитку окремих бізнес-стратегій, здатних нівелювати сезонність руху грошових потоків;
- створення дієвої системи управління, заснованої на ноо-засадах, впровадження організаційно-економічних інновацій;

- здійснення оцінки динаміки використання ресурсів в процесі виробництва, заснованого на впровадженні еко-інноваційних операцій;
- підвищення господарсько-комерційного потенціалу, спрямованого на виявлення або формування зон розвитку на інноваційній основі, здатній змінити ринок;
- оптимізації системи контролю якості виробленої продукції, послуги, що сприятиме зміцненню конкурентоспроможності;
- адаптації фінансових відносин до умов здійснення платіжної дисципліни з розробленням відповідних строків товарного кредитування;
- впровадження системи заходів при управлінні активами задля укріплення фінансової стійкості;
- формування раціональної структури капіталу, здатної сприяти розвитковим процесам та стабілізувати при цьому ціноутворення.

Таким чином, інструменти та методи антикризового управління доцільно використовувати не тільки коли порушена фінансова стійкість підприємства, але й і при не передбачуваному падінню прибутку через контроль та дослідження взаємопов'язаних операцій. Це сприятиме укріпленню стратегічних переваг та конкурентних позицій на обраному ринку.

Cersosimo Francesco
Philosophiae doctor
Università di Bologna, Itali

EVALUATION OF INVESTMENT POTENTIAL OF ENTERPRISES

Ensuring the efficiency of using the investment potential of an enterprise depends on the correctness of the assessment and accounting of the peculiarities of the transformation period: relatively high dynamics of the main macroeconomic indicators associated with investment activity, periodic fluctuations in market conditions, instability of the state economic policy and forms of regulation of investment activity, etc.

The investment potential of an enterprise should ensure: the possibility of realization of long-term investment goals; assessment and effective use of investment potential; assessment and selection of the most effective forms and methods of investment; Identification of the comparative advantages of the enterprise in the investment sphere in comparison with its competitors.

Assessment of the investment potential of the aviation enterprise requires the determination of the relationship between the growth rate of the combined potential of the enterprise and the main determinative factors. It is offered to conduct an estimation of investment attractiveness of each implemented investment project in the corresponding system of indicators, which include the following coefficients: profitability; budgetary impact, environmental safety.

Forecasting and planning of investment development of airlines should be based on the analysis of materially-technical, resource, financial, personnel and information base; the definition of the level of development of investment potential, the assessment of resource needs and the choice of priorities for long-term development. The result of such analysis is the systematization of investment problems, which can be divided into two groups: The first concerns the problems whose solutions are now possible in these resources; The second group includes problems, the decisions of which at this stage, in the presence of objective and subjective reasons, are impossible.

According to the results of situational analysis it is possible to assess whether the enterprise has internal forces and resources to realize the existing opportunities and to withstand the threats and which internal deficiencies require a quick elimination. The classic model is the SWOT-analysis.

The use of SWOT analysis should help to make efforts to transform weaknesses into force and threatening the opportunity and development of strengths to increase investment potential.

It should be noted that the integrated assessment of investment potential should be calculated for each of the components and presented as a structure that includes the following elements: estimated indicators and the methodology of their calculations; coefficients of weighting of each component; criteria for assessing the level of investment potential in each of its components; integral estimation of potential as a weighted average of components; information provision of the decision-making system, the procedure for the adoption of management decisions aimed at the development of these components and investment potential in general.

**Melnyk Vladimir, Assistant Professor of Marketing
in Universidad Carlos III de Madrid, Spain**

SOCIO-ECONOMIC ENVIRONMENT F TAX MANAGEMENT

The fulfillment by the state its functions (economic development, maintenance of law and order, defense capabilities, support of relations with other countries, provision of public services, etc.) requires the creation of appropriate funds of financial resources. One of the most important components of aggregate state revenues are tax revenues, thus the state must carry out targeted activities aimed at creating a sufficient amount of financial resources - to implement state tax management. An important task of studying the problems of tax administration is the clarification of the essence of tax management, the actuality of which solution is intensified due to the lack of a single scientific view of this scientific phenomenon.

State tax management can be understood in various aspects: as a science, as a type of management activity; both as a system and as a process.

Consequently, state tax management as a science represents a set of knowledge and scientific views on the phenomena and processes that objectively occur in a

society between the state and taxpayers regarding the formation of a budget from the central centralized fund of the state - the budget for the purpose of creating a financial base for the fulfillment by the state of its functions and tasks. As a system, state tax management can be considered from an economic and organizational point of view.

Thus, from the economic point of view, state tax management is a set of norms, methods and rules for organizing relations between the state and taxpayers in order to form budgets and state trust funds.

From the organizational point of view, state tax management is a set of bodies of state legislative, executive and judicial power, which are empowered in the field of taxation.

In turn, state tax management as a special type of management activity is a deliberate activity of the state in the person of specially authorized state authorities in order to achieve the goals and objectives of the tax policy in order to ensure the economic and social development of the country as a whole.

As a process, state tax management is a logically constructed set of consistently implemented stages of tax relations management: tax policy formation, rationale of objectives, development of regulations, organization of payment of taxes, fees (compulsory payments), motivation of employees of tax authorities and taxpayers to comply with tax legislation, control and analysis of the fulfillment of the legislative requirements and the goals and tasks set by the state tax policy of the state with the subsequent development of conclusions and recommendations aimed at clarifying the objectives, rules and ways of organizing the collection of taxes and duties (mandatory payments). The identified stages of the state tax management process are realized within its functions.

Woźniak Leszek
Rzeszow University of Technology, Poland

OPTIMIZATION OF MANAGEMENT BY ENTERPRISE IN CONDITIONS OF INNOVATIVE TRANSFORMATIONS

The activation of socio-economic mechanisms for the implementation of an innovative strategy for the development of industrial enterprises takes place in a context of intensifying competition, increasing adaptation processes to constantly changing conditions of management. The actual task of management of an industrial enterprise is to increase the level of adaptation and efficiency of activities on the basis of marketing strategies implementation.

Approaches to the formation of organizational management structures: functional-atomistic - are based on the rationalization of formal structures and formalization of management processes; system-functional - based on the definition of enterprises as systems with a set of elements that perform certain functions; situational-process based on integration processes. The main criterions of efficiency: quantitative (based on the rates of economic growth); degree of

satisfaction of target market segments; the degree of target segments between the market requirements and the internal capacity of the enterprise.

The optimal organizational structure of enterprise management reflects the stable ordering of its elements, which form the technical, economic and social subsystems and their constant interaction. The result of the transformation of the organizational structure is to ensure the achievement of goals based on constant adaptation to the requirements of the external environment and the integrity of the system. The criteria for choosing the organizational structure of management on the basis of system and situation analysis are: life cycle of an enterprise, size, type of production, technology, culture, managerial reactions, character of power, strategy.

The main stages of the implementation of innovations are: diagnostics of the current state; managing change process; audit result. The practice of implementation changes on an industrial enterprise requires consideration of the main mistakes and features: the differences between equal participants in innovations; loss of time; minimize resistance to changes; work with informal leaders; adaptation of staff; work with information during the implementation of innovations (accessibility and extent of coverage, information strategies, information blocking, information distortion, audit of internal communication channels).

The practical application of management process optimization measures will allow: to ensure sustainable development of the industrial enterprise through management of innovative potential, to formulate a strategy of sustainable development based on analysis of resource provision and management of intellectual property objects; optimize the organizational structure of technological processes in the conditions of constant changes of the environment, evaluate the innovative activity of the enterprise to overcome the crisis

The main measures to improve the management of industrial enterprises: the transformation of organizational structure and management methods based on the matrix of market opportunities; improvement of change management process.

The proposed system of improvement of the organizational structure of management determines its ability to self-development and is the basis for achievement of techno-economic and social efficiency of enterprises. Each organizational structure is a unique entity, and its efficiency can be assessed using appropriate performance criteria and must be consistent with the enterprise development strategy.

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ НАУ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ, ОБЛІКУ І АУДИТУ

**Звідувач кафедри
фінансів, обліку і аудиту**

Гайдаржийська Ольга Миколаївна

Кафедра здійснює підготовку фахівців за напрямками
«Фінанси, банківська справа та страхування», «Облік і оподаткування»

Контактні реквізити кафедри:
03680, Україна, Київ, пр. Космонавта Комарова, 1
Національний авіаційний університет
Навчально-науковий інститут Економіки та менеджменту
Факультет економіки і підприємництва
Кафедра фінансів, обліку і аудиту
Корп. 2, кім. 104, 106, 108, 110, 112, 116, 302
Тел.: (044) 406-73-53, 406-79-26, 406-77-22